

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Georgii Adami Struvii jurisprudentia romano-germanica forensis ...

Struve, Georg Adam

Jenae, 1734

Liber II. De iure rerum in genere, et in specie de iure in re seu dominio late
dicto.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-7440

LIB. II.

DE

IURE RERUM IN GENERE,
ET IN SPECIE DE IURE IN RE SEU
DOMINIO LATE DICTO.

TIT. I.

DE

RERUM DIVISIONE ET
ACQUISITIONE.

APHOR. I.

*Quaedam
res sunt
extra pa-
trimonium
singulo-
rum.
L. 1. ff. t.
8. de divis.
rer. &
qual.
nimirum
communes.*

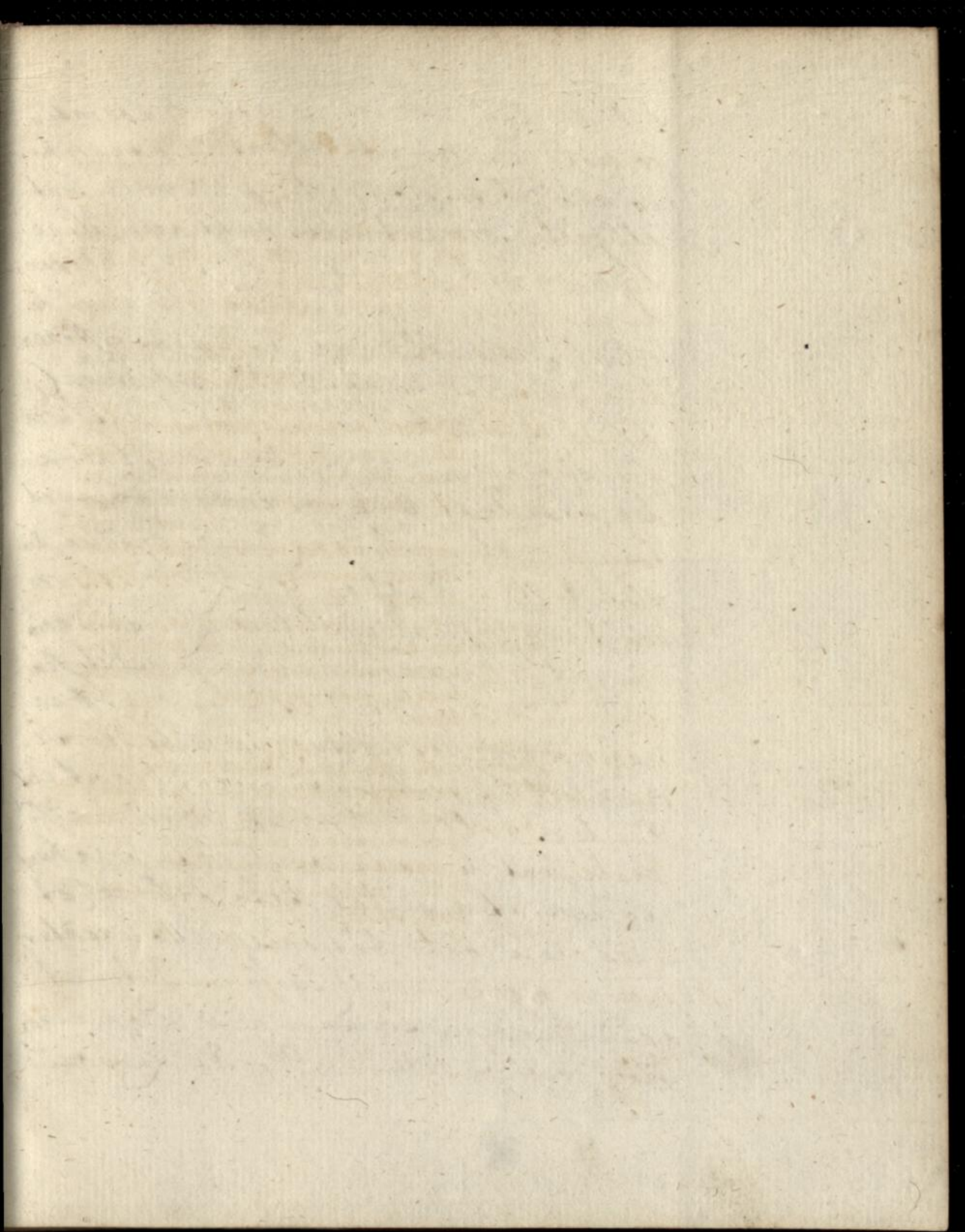
Rerum appellatione cætera omnia intelli-
guntur, quæ ^{libere et actionibus} personis opponi possunt.
Sunt vero res vel in patrimonio nostro, vel
extra patrimonium nostrum habentur. Quæ-
dam enim naturali jure communia sunt
omnium, quædam publica, quædam uni-
versitatis, quædam nullius, pleraque singu-
lorum, *pr. I. de rer. divis.*

II. Naturali jure communia sunt omnia,
quæ nullius dominio subiecta, & ab omni-
bus usurpantur; veluti aër, aqua profluens,
mare & per hoc littora maris. §. 1. *I. de rer.
divis.*

*Quid hodie
in mari ob-
sineat.*

III. Sciendum autem est de mari, quod
maria particularia ad eorum territoria & su-
perioritatem pertineant, quorum territoria
alluunt. Similiter & hodie usus maris, ejus-
que littorum, non ita omnino liber est &
communis, sed certo modo a supremis pote-
statibus restrictus, *vid. Syntagm. nostr.
Feud. cap. 6.*

IV.

IV, Res publicæ sunt, quæ ad certum populum pertinent; usus vero earum omnibus patet: ut sunt flumina perennia & portus §. 2, I. de rer. divis. *publicæ;*

V. Distinguenda vero sunt a publicis rebus, quæ sunt in patrimonio fisci, & quæ spectant ad superiores seu Principes, & quarum usus ad conservationem status Principis adhibetur: & dici solent Germanice *Kammer-Güter*. *a quibus differt patrimonium Principis;*

VI. Hujusmodi conditionis sunt & hodie flumina, quæ ad superioritatem territorialem pertinent & Regalibus annumerantur: adeoque fluminum usus non amplius omnino liber & publicus, sed certo modo restrictus. *quo pertinent hodie flumina.* *dict. cap. 6.*

VII. Res universitatis sunt, quarum dominium est penes universitatem & usus civium communis; ut sunt theatra, forum, pascua communis &c. *res universitatis:*

VIII. Ab his discernenda sunt bona, quæ ita in patrimonio civitatis aliusve universitatis sunt, ut ex eorum redditibus expensæ necessariæ ad communem civitatis utilitatem fiant. *ab his itidem discernenda bona, quæ sunt in patrimonio civitatis.*

IX. Res nullius sunt res sacræ, religiosæ & sanctæ. Res sacræ sunt, quæ publica auctoritate Deo consecratæ sunt: ut sunt ædes sacræ, altaria, calices, aliæque res, divino cultui divinisque usibus immediate dicatæ. §. 8. I. de rer. div. l. 6. §. 2. ff. cod. *& res nullius, scil. I. sacræ;*

X. Ab hisce rebus sacræ discernendæ veniunt *ab his discernendæ;*

res Ecclesiasticae; unt res Ecclesiasticæ, Monasterii, Academiae, similisque collegii: neque enim hæ res immediate ad cultum divinum sunt dicatæ, sed diversis Ecclesiarum aliorumve piorum locorum & personarum, ad ea pertinentium, usibus inserviunt. vid. l. 22. pr. C. de SS. Eccles. auct. præterea eod. tot. tit. X. de reb. Eccles. alien. vel non.

2. *religiosa.* XI, Res religiosæ apud Romanos appellatæ sunt, ubi quis mortuum intulit §. 9. de rer. divis. l. 6. §. 4. ff. eod. l. 42. de religios. Moribus autem locorum ubique invaluit, ut locis publicis, a Magistratu ad sepeliendum mortuos destinatis, cœmeteriis nim. & ipsis etiam Ecclesiis, ad sepulturam dicatis, utamur. vid. CARPZ. l. 1. Resp. 86. §. l. 2. I. pr. Consist. tit. 24. Quamvis vero jus Canon, ratione terræ vel loci, in quo defunctus sepelitur, quicquam exigere vetet. c. 13. x. de sepult. nisi consuetudine alicujus loci receptum sit, ut non tam aliquid exigatur, quam ex liberalitate sponte offeratur. c. in Ecclesiastico. 14. C. 13. q. 2. c. 42. x. de Simonia. hodie tamen Ecclesiis eorumque administratoribus permittitur, ut pro loco sepulchri aliquid exigant.

3. *sanctæ.* XII. Res sanctæ sunt, quæ ab hominum injuria sanctione qs. munitæ l. 8. pr. l. 9. §. 3. ff. de rer. divis. ut sunt muri & portæ civitatis §. 10. I. de rer. divis. l. 1. pr. ff. eod. l. 2. ne quid in loco sacro. Hinc nemini impune

dem redditus administrat camera Prin-
cipis. Dominium illorum bonorum rema-
net ^{in publicam} apud ~~Præceptum~~ tantum est usufructu-
arius. Unde nec eimodi bona alienare
potest, sed alienatio est ipso iure nulla. Male
ergo sibi consulunt, qui hæc bona emunt, quæ
quous tempore possunt vindicari. Exemplum inue-
nies in histor. Suec. ubi scimus Gustav. Adolph.
omnia bona donaria, quæ regina Christina alie-
nauerat, reduxisse ad cameram.

§. VIII. Patrimonia sua civitatis s. universitatis
bona, Emment. Quibus, non pertinent ad usus
singulorum, sed ad finem communis utili-
tatis impendunt redditus, v. g. ad salaria, ad-
ficia publ. Quæ in fin. constituunt admini-
stratores sub nomine d. Emment. Hæc
bona gaudent iure pupillarum; unde nec ali-
enari possunt nisi cum consensu Principis,
vid. Lex fin. Cod. de bon. civ. non alienandis

§. IX. Protestantes in rebg consecrandis igno-
rant strepitum ceremoniarum. Hinc in rebg
immobil. ut in templis inaugurandis sufficit
prædicatio verbi divini et sacramentorum
administratio. in rebg mobil. consecratio
fit per destinationem et adhibitionem ad usum
sacrum et utrumq; coniungit ad hunc esse.
Cum ut fiat sacra sine ut separet à reliquis

rebus privatorum, quod usum praestat in ma-
teria sacrilegii, si ante usum sacrum res aufer-
tur. Tunc enim nondum obtinet poena sacrile-
gii ordinaria; vid. Ant. de Dahlen in tr. de consecr.
Reliqua bona, quae non pertinent ad religionem
immediate, sunt patrimonialia sine dos Eccl.
quae ex beneficiis Maiorum; v. g. per legata per-
venerunt ad ecclesiam; vid. Ziegler in tr.
de dote Eccl.

§. XI. Caemeteria sine loca publ. ad sepeliendos
mortuos destinata potius referenda sunt ad
res universitatis, quam ut sint iuris divini,
utpote quod lapis superstitionem. Praxis ve-
ro nihilominus agnoscit iurisdiction. Magi-
strat. eccl. circa illa. Jam quaerit, an
in loco privato sepultura institui possit, v. g.
an nobili liceat, si locum quendam separare
velit hanc in fax. quod Hallenses adfirmant,
negant DD. Rayonici, quoniam in gen. sepul-
tura privata prohibita sit, et praeterea no-
biles habeant de iure patronat. sepulturam
honorificam in templo; vid. Boehmer in
dis. de iure sepulturae.

§. XIV-XVII. Character iuris in re consistit
in traditione, vel vera vel quae fingitur
a iure facta; v. g. in hypothecis, praecedenti
titulo acquisitionis legitimo. Non ergo suf-
ficit solus titulus sine causa extionis, donat. &c.

pune licet muros aut portas transcendendo violare, aut inibi habitare aut muris municipalibus quicquam conjungere, aut supponere, sine Principis permisso. *l. ult. ff. d. t. l. 2. § ult. ne quid in loc. publ.* Hodie muros aut portas civitatum transcendentium poena non est capitalis, sed pro ratione circumstantiarum arbitraria v.g. relegationis, carceris aut pecuniaria, BERLICH. *Part. I. Dec. 70,*

XIII. Res, quæ in nostro patrimonio sunt, ita se habent, ut duplex de iis sit jus, nim. *Circa res, quæ in patrimonio sunt, competit vel* jus in re & jus ad rem. *l. 19. l. 11. l. 13. §. 1. ff. de damn. inf. l. 3. l. 25. de obl. & act.*

XIV. Jus in re est facultas jure competens, quæ ipsi rei inhæret, adeoque actionem, ipsam rem persequentem, producit. *l. 25. de O. & A. §. 1. l. de action.* Hinc tres sunt species: dominium latius dictum: ius pignoris; & jus possessionis, *l. 13. §. 1. C. d. judic.*

XV. Dominium est jus (*h. e. facultas s. potestas legitima. §. fin. l. de usufr. l. 1. pr. ff. ad L. Falc.*) in re, quo quis de re ista potest pro arbitrio, nomine proprio, disponere, add. ARISTOT. 1, Pol, 4. & 1. Rhet. 5. verb. *proprium est quando in ipso est alienatio: & verb. preced. ut penes ipsum sit usus eorum.*

XVI. Distinguitur dominium in universale, quod est hereditatis: & singulare; quod iterum aliud est rerum corporalium, aliud incorporalium seu servitutum. *divisio.*

XVII. Circa dominium singulare rerum corporalium *Circa dominium*

tria sunt
consideran-
da.

corporalium, quod alias in specie & stricte dominium vocatur, tria sunt considerata, 1.) modus acquirendi, 2.) res & bona, quæ acquiruntur. 3.) personæ, quæ transferunt & acquirunt.

Modi ac-
quirendi.
L. 41. ff. t.
1. de ac-
quir. rer.
dom.

XVIII. Modi acquirendi sunt vel naturales, seu juris gentium, vel civiles: non quod hi simpliciter & absolute dici possint juris civilis, sed secundum quid, quatenus certus modus & forma a jure civili est adscripta. Similiter & illi non simpliciter & absolute sunt juris gentium, sed aliquando etiam ipsis aliquid civile accedit. vid. GROT, *d. jur. B. § P. l. 2. c. 8. n. 5.*

naturales.

XIX. Modos naturales quod attinet, dominium vel noviter, seu nemine priori dominium in alterum transferente, acquiritur, l. 1. §. 1. ff. de *acquir. vel amitt. poss.*, vel ex domini prioris voluntate in alterum transferitur. l. 9. §. 3. de *acqu. rer. dom.* §. 40. *J. eod.* Noviter acquiritur dominium rei ante nullius 1.) occupatione & 2.) accessione. Constat igitur hinc, ad tria summa capita modi acquirendi possint referri, nim. occupationem, accessionem, & traditionem.

Occupatio.

XX. Occupatio vel est rerum; quæ in nullius patrimonio adhuc sunt, possunt tamen alicujus fieri: de quibus dicitur, quod naturali jure & creationis lege, rationi insita, occupanti cedant. l. 1. l. 3. ff. de *A. R. D.* §. 12. *I. eod.* Vel est personarum ac rerum hostilium, quæ,

a) qui dic. modus
originarius
b) qui dic. modus
derivativus

Folulgenim abog traditione est faltem
medium mediate adquirendi dñum adeog
operat faltem ius ad rem fue personale.
Modus vero adquirendi est medium immedi.
ate adquirendi dñum et producit ius in
re. Dant V species iuris in re I) Domi
nium II) rerum singularium, III) Hereditas
fue dñum vniuersale IIII) Seruitus V) Si
gnus et VI) Possessio. Retinemus ergo pos
sessionem in numerum Iurium Realiu.
Competit enim hodie Jure Canon. possesi
oni effectus realis contra omnes turba
tores et spoliatores, ^{Cap. 18, X. de restitut. spol.} quod notandum e
contra Huberum in digressionib; vid
Berger de iure rerum f. de de iure in re et
personali. Jure Civ. autem vix defendi
potest Possessio in possessione rerum real.

quæ, instar rerum nullius, belli iure primum occupantibus cedunt. Et quidem vi occupantur s. capiuntur 1. nullius res animata, sc. feræ bestia, 2. personæ & res in bello. §. 17. *I. d. t.* sine vi occupantur res inanimata nullius, & in specie dicitur inventio. §. 18. *I. d. t.* Sunt igitur tres occupationum species, 1.) Venatio, quæ, late dicta, aucupium & piscationem comprehendit, 2.) Occupatio bellica, 3.) Inventio.

XXI. Circa capturam ferarum præcognoscendum, quod tria sint genera animalium: *cuius species sunt*
 1.) profus & omnino fera, in naturali suo statu considerata, quæ libere vagantur, & eius sunt naturæ, ut non nisi vi occupentur, & non nisi vi retineantur in custodia & dominio hominum, adeoque custodiam illam si evadant, redeunt in naturalem libertatem §. 12. *I. d. t.*
1. 3. §. 2. ff. eod. 2.) fera quidem naturaliter, sed quæ ex consuetudine naturali evolare & revolare solent, vel singulari cura mansuetata facta. Hæc occupata tamdiu nostra sunt, quamdiu consuetudinem illam non exuunt, *fronte*
l. 5. §. 45. ff. de A. R. D. §. 14. 15. I. d. t.
 3.) mansuetata naturaliter, quæ absque vi in nostra custodia & dominio retinentur, & præter naturam, & non nisi casu forte turbata, abeunt aut avolant, adeoque, licet forte custodiam nostram evadant, in dominio tamen manet §. 16. *I. d. t.* hinc & erepta a lupis, & his per canes ab aliis extorsa, nostra manent.
l. 44. ff. d. t. XXII.

ferarum,

XXII. Venatio igitur, stricte nim. dicta, est ferarum quadrupedum s. terrestrium in libertate naturali relictarum captura, iure gentium omnibus permessa, §. 12. *I. d. t.* Hoc vero ius venandi progressu temporis, per totam Germaniam & plerasque nationes alias, Superioribus est adscriptum, & ab his rursus, certo modo, nobilibus conceditur. Cum enim feræ, licet in privatis fundis vagentur, in nullius sint domino; potestas vero occupandi ad omnes de populo pertinuerit: sine ullius iniuria, ob rationes civiles, mutato rerum ac Rerumpub. statu, illa promiscua potestas occupandi a Superioribus recte interdicta est subditis, ac illis, qui populo ac territorio præsent, propria reddita, ita ut pènes eos sit, quibus eam concedere velint.

hodie pertinet ad Principes;

Venationis hodierna divisio.

XXIII. Dividitur autem hodie ius venandi in ius venandi feras maiores & minores, *in die Hohe-und Nieder-Jagten.* Jus venandi maius est ius capiendi feras maiores: ius vero venandi minus est ius capiendi feras minores v.g. lepores & vulpes. Additur in nonnullis locis ius venandi medium, *die Mitteliagt,* ius scil. venandi feras medi generis, veluti capreas & capreolos, ut & apros minores, add. Dn. a SECKENDORF. *im Teutschen Fürstenstaat.* Quænam autem venatio alicui competat, ex litteris investiturarum, vel etiam ex usu & exercitio percipiendi, cognoscitur. Notandum etiam hic est, quod licet iure Sax. & quo-

l. XXII. Venatio hodie pertinet ad regalia Prin.
cipum, prout olim bannum ferinum, Miles.
Loann, pertinuit ad imperatorem in genere.
Privatq itaq titulam edere debet, si possi.
dere velit contra Principem, idq per tripli.
cem viam; 1) per praescriptionem immemo.
rialem 2) per speciale privilegium 3) per
investituram. Possessio ergo simplex non
valet contra Principem, ne quidem decenna.
lis. Sed in petitorio semper docenda est
causa adquirendi.

Jagd Ordnungen. Ordinationes venatoriae
forestales provinciales non solum determinant
qualitatem et quantitatem venationum, sed
quoque tempora. Motu n. Nudov. Longi profert,
sed et tempora privilegiata, Ditz. n. Druff.
Zeit; porro accidentia sine terra circa ligna
caedenda, circa ius glandis legendae, Lütz. n.
Lütz. Mast; de quibz singulis conf. Thasverq
Fritschig in Corp. Juris venatorio-forestali.
Artem venatoriam docet Flemming in tr.
Non Vollkommenen Jagd.

& quorundam locorum consuetudine, permissum sit, ut feram fugientem, in alterius etiam territorio, per horas usque 24. persequi, & ibi captam auferre liceat, modo sine clamore & clangore persecutio fiat: *Land-Recht Lib. 2. art. 61.* contrariis tamen consuetudinibus & constitutionibus id fere plerisque in locis abolitum esse, scribit SCHNEIDEW. *ad. tit. I. de R. D. §. fera. n. 4.* Cæterum quid hoc vel illo loco circa venationes obtineat, ex specialibus, inter vicinos initis, conventionibus; item ordinationibus peculiaribus (*Jagt-Ordnungen*) ac moribus receptis, discendum est.

XXIV. Aucupium est captura volucrum, *avium*, itidem jure gentium nemini denegata *d. §. 12. I. d. R. D.* Hodie vero jus aucupandi non quidem simpliciter omnibus concessum, *hodiernus usus.* at tamen pristini juris reliquiæ sunt relictæ. Sane majores aves, perinde ut feras bestias, non cuivis capere licet: uti patet ex verb. *Ordin. Provinc. Saxo-Vinar. tit. 34. So soll auch kein Bauersmann keine wilde Endten, Gänse, Trappen, Auerkahn, Birckkahn, Rebhüner, Reiger, Kraniche, in Waldern, Gehöltz, Feldern, Wassern oder Teichen, dergleichen in Weinbergen und Schnitten, schießen, fahen &c.* Imo & alias nobiles aves v. gr. *turdos, Krammetsvögel, Drosseln,* non nisi permissu eorum, quibus jus venandi competit, & pensione præstita, capere

pere licet. vid. *Cbur-Fürstl. Sächsl. Landes-Ordn. von Vogelfaben. it. Mandat. wegen des Vogelfangs de anno 1626.*

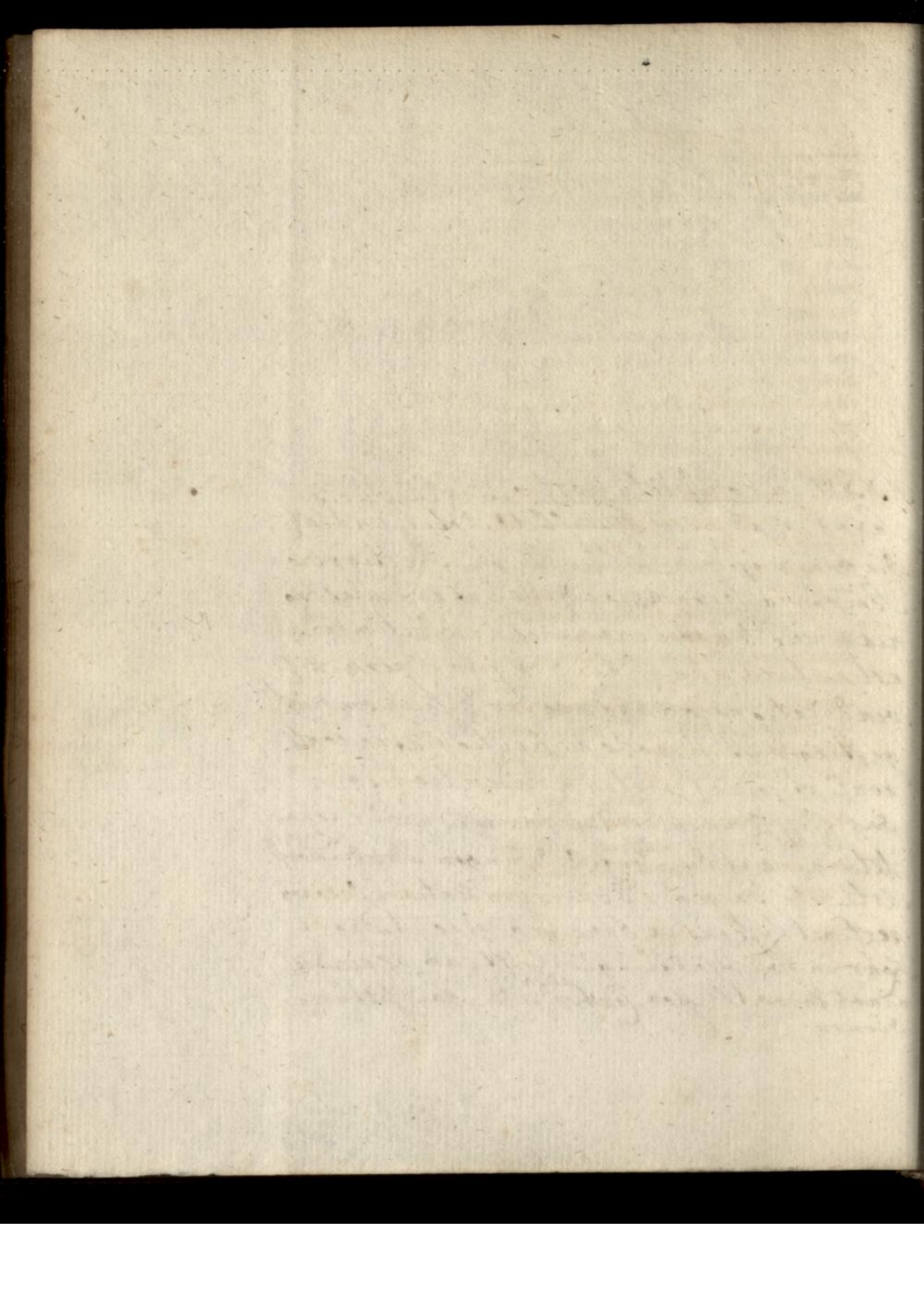
piscium.

XXV. Piscatio est captura piscium, itidem jure gentium cuilibet permiffa. *d. 12.* Hodie vero in stagnis alienis non licet alteri piscari, imo & in pluribus fluminibus non nisi iis piscari permiffum, quibus a Principe concessum, vel quibus in flumine, vel loco certo fluminis, piscandi jus speciatim competit. vid. *P. H. O. art. 160. add. Syntagm. nostr. Feud. cap. 6. aph. 7. num. 10. & aph. 18. num. 4.* Alicubi vero in fluminibus ac rivis publicis piscari, quibuslibet accolis certo modo licitum est: qua de re constitutiones provinciales & consuetudines singulorum locorum sunt consulendæ.

Apum etiam est fera natura, nec non

XXVI, Præterea sciendum, quod apum quoque sit fera natura: Ideo & hæc, si adhuc nullius sunt, includi a quolibet possunt, & favos, si quos effecerint, eximere quilibet potest. Inclusæ vero in ejus sunt dominio, qui eas incluserit §. 14. quamdiu nimirum animum revertendi habent §. 15. *I. d. t.* & examen eo usque nostrum intelligitur, donec in conspectu nostro est, nec difficilis ejus est persecutio; alioquin occupanti cedit *d. §. 14.* Idem adhuc hodie obtinet in apibus: neque aliud. jure Saxon. videtur dispositum WEICH-BILD *art. 113. BERL. p. 5. C. 50.* licet quodammodo dissentiat CARFZOV. *p. 4. C. 36. def. 4.*

l
N. XXVII. in conspectu nostro. Textu Juris
Saxon. quod dicit Grüßbill, Art. 119 dicit:
In dicitur ist in wildes thum. Recte vero
Scriptura sacra apes appellavit auiculas. Quo-
riam vero tempore examinis praesertim sera
est natura apum: hinc in praxi permittit
vindicatio priori tño, uso der Verfassung aus
gestiegen ist; si modo persecutio fiat in copti-
renti et solvat pretium redemptionis für
das ein stücken der Verfassung; quod plerumq;
determinant die Landes Ordnungen oder die Landst.
Articula. In gen. ad Jurisprudentiam Oeconom.
pertinet Lysius in Jure Georgico et Dry de
Kahr in Grüßbillung. Krist cum appendice
nicht verordnet Non Contrax zur Grüßbillung
Saxon.

def. 4. cujus tamen sententia non adjuvatur annexo præjudicio. Mores igitur locorum hac in re veniunt attendendi.

XXVII. Denique attendendum, quod pavonum & columbarum etiam sit fera natura, licet quoddam hujusmodi animalium genus præ aliis magis sit ferum, adeoque in eo idem obtineat, quod in avibus majoribus; aliud vero sit mansuetius, & ex consuetudine evolare & revolare soleat. *d. §. 15.* Hæc animalia itidem eo usque nostra intelliguntur, donec animum revertendi habeant *d. 15.* & horum, nec non apum, sit furtum. add. *CARP. Hodiernus*
zov. p. 4. c. 36. d. 4. §. 5. l. 8. §. 1. ff. fam. usus.
berc. Hodie juxta Ordinat. Provinc. non cuilibet, columbas alere, permissum est, sed juxta modum agrorum, quos quis possidet, certus quoque columbarum numerus est concessus.

XXVIII. Occupatio bellica seu captivitas est, qua res & personæ hostium in bello capientium fiunt §. 17 *I de R. D.* Petrinent autem ad milites singulos non nisi ea, quæ in dimicatione & liberis excursionibus capiuntur: ea vero, quæ non tam a singulis, quam a toto exercitu occupantur, spectant ad eum, cujus auspiciis bellum geritur. Vid. *GROT. de I. B. & Pol. 3. c. 7. num. 12.* Quandoque & militibus omnis præda promittitur, ut eo reddantur alacriores. Vid. *Reuter-Bestallung zu Speyerde anno 1570. art. 96.* Notandum

quoque hic est, quod personas hostium attinet, inter Christianos generali consuetudine receptum esse, ut capti in bello libertatem non amittant, sed præstita victori certa, pro cuiuslibet qualitate, pecunia s. lytro, redeundi veniam impetrent, aut alias, captivorum hinc inde mutua q. s. permutatione, fiat liberatio.

Ius postliminii.

L. 40. ff. r. 15. de capt. & postlim. redempt. ab host.

XXIX. Si vero ea, quæ ante hostes occuparunt, recipiantur, postliminii ius obtinet, ita nim. ut res quidem immobiles & iura ad priores revertantur dominos; personæ vero captæ libertatem suam recipiant; aliæ autem res mobiles capientibus in prædam cedant l. 16. l. 19. pr. & l. 28. ff. d. capt. & postlim. & red. ab hostib. §. 5. l. quib. mod. ius patr. pot. solv. vid. GROTIUS d. tr. l. 3. c. 9.

3.) *Inventio.*

Hodiernus usus.

XXX. Inventio est rerum inanimatarum mobilium, quæ nullius sunt, occupatio: veluti lapillorum, gemmarum, margaritarum & similibus &c. quæ in littore maris inveniuntur §. 18. J. de R. D. Hodie vero uti ius in littoribus quodammodo ad Regalia refertur: ita etiam, quæ in littoribus inveniuntur, & ius apprehendendi res, quæ in nullius dominium iuxta naturam suam pervenire, ex plenitudine potestatis Principes ad augendum fiscum sibi licite adscripserunt. Vid. Synzgm. nost. Feud. cap. 6. aph. 7. & 22. STIPMAN. de iur. marit. Part II cap. IV. n. 248. seqq. GRYPHIANDER, tr. de insul. cap. 31. Preussisch Land R. l. 2. tit. 1. art. 3. §. 3.

XXXI.

l

§. XXIX. In rebus mobilibus non obtinet ius
postliminii, si 24 horas pernoctaverint res
ablatae in praesidiis hostium. Tunc enim
cesat vindicatio; quod iure militari intro-
ductum est propter incertitudinem domi-
norum, prout determinant, *Art. Kriegs-Or-
dinal*, quas collegit *Lühnig in Corpore Jur.
militar.*

S. XXXI. Accessio est, qua res principalis ad se trahit minus principalem, siue rem nullius, siue iam in alterius dominio existentem. Funda-
mentum iustitiae ex eo demonstrat, quod aut
communio sit introducenda, aut res minus prin-
cipalis ad se trahat minus principalem, quod
pugnat contra rationem. Ergo permanet uni-
cum et optimum remedium, quod scilicet res prin-
cipalis vincat minus principalem, saluo ta-
men iure alterius, ita dominus rei minus prin-
cipalis aut accipiat pretium, aut propter
negligentiam priuetur re sua, prout docet exemplum
alluvionis. Damnum enim, quod quis sentit sua
culpa, sentire non videtur.

S. XXXIII. Accessio ager est ille, qui per men-
suram publicam determinatus est, an non
vult, non videtur. *Fluff. n. Juss. Super
p. saltu. v. v. d. n.* At tunc cessat ius al-
luvionis: Illud enim quod decessit agro meo
vindicare potest à vicino; vid. *Regenstecker
in Comment. ad Instit.*

XXXI. Accessio est, qua, ex naturali ra- *Accessio*
tione, id quod rei, quam tenes, accedit, ti-
bi acquiritur: est que vel naturalis, vel arti-
ficialis s industrialis; vel fortuita.

XXXII. Accessio naturalis 1.) accidit, s. *naturalis*
provenit ex animalibus nostris; qualis est fœ- *1. per fœtu-*
tus: quæ enim ex animalibus, ^{*foemellæ*} dominio tuo *ram.*
subiectis, nata sunt, tibi acquiruntur. §. 19.
I. d. t. l. 6. ff. de A. R. D.

XXXIII. 2.) Accessio naturalis est, quæ *2. alluvio-*
provenit ex intrinseco quodam incremento: *nem,*
ita 1. quod per alluvionem agro tuo flumen
(quod q*s.* censitoris vice fungitur l. 30. §. 3.
ff. d. t.) adiecit, tibi acquiritur. Est au-
tem alluvio incrementum latens, quo aliquid
agro nostro ita paulatim adiicitur, ut intelligi
non possit, quantum quoquo temporis mo-
mento adiiciatur: quod nobis aut rei nostræ
acquiritur, propterea quod a nullo vindica-
ri possit, quia, unde veniat, nescitur. §. 20.
I. d. R. D. l. 7. §. 1. ff. de A. R. D. Ob-
tinet vero hoc ius, quando flumen, vel rivi
publici (*gemeine Bæche.*) aliquid adiiciunt. *agro non limitato*
Vid. IOH. OETTINGER. *tr. de iur. & contro-*
vers. limit. l. 1. c. 12. & l. 2. c. 2. n. 16.
NOE MEURER *tr. vom Jagt Forst- und Wasser-*
Recht. part. 5. BAPTISTA AYM. *tr. de alluv.*
GROT. *d. tr. l. 2. c. 8. n. 12.* AH. FRITSCH. *ius*
fluviat.

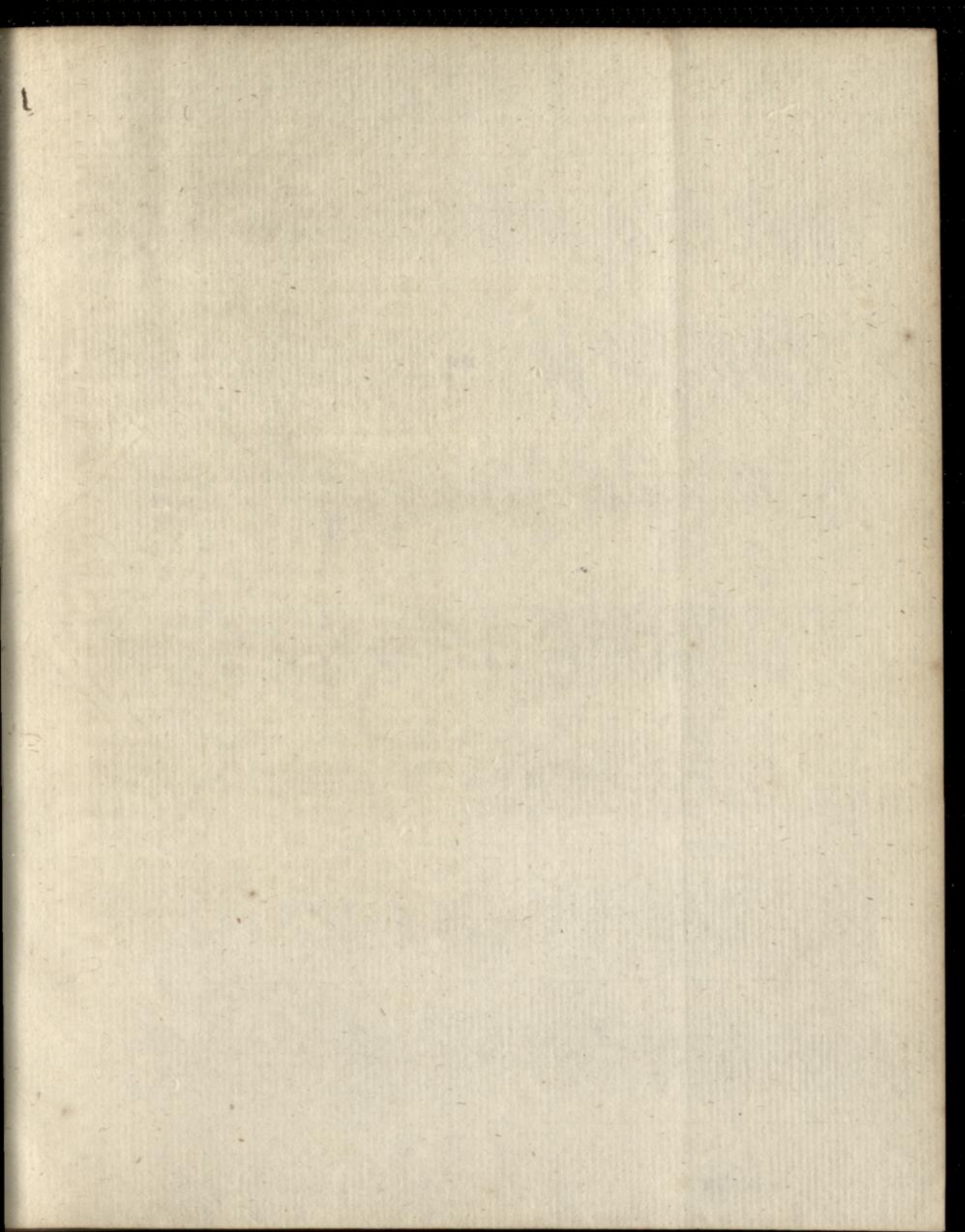
XXXIV. Quæ vero vi fluminis, non laten- *quo per-*
ter, ex alieno, prædiis nostris adiiciuntur, no- *tinet etiam*
bis *coalitio,*

bis non acquiruntur nisi coaluerint, arbo-
resque adductæ radices egerint, §. 21. *I. d. t.*
l. 7. §. 2. ff. de A. R. D.

*ac insula
nata.*

XXXV. Accedit 2. vicinis agris insula in
flumine nata. Hæc si mediam partem flumi-
nis teneat, communis est eorum, qui ab utra-
que parte fluminis prope ripam prædia pos-
sident, pro modo latitudinis cujusque, præ-
dii, quæ prope ripam sit : si alteri proximi-
or sit, eorum est tantum, qui ab ea parte præ-
dia prope ripam possident. §. 22. *I. d. t. l. 3.*
§. 3. *ff. cod. vid. OETING. d. tr. Lib. 2. cap. 3.*
hodiernus Hodie plerisque in locis Romani Imperii
usus. jus civile, quoad insulas in flumine publico
natas, vigere, tradit OETING. *d. tr. Lib. 3.*
cap. 3. n. 4. § 7. it. Lib. 1. c. 12. n. 48. add.
HEIG. Lib. 2. q. 49. SCHEFFER. Lib. 2. q. 17.
Alicubi vero insulas privatis non acquiri, sed
ad Principes pertinere, idem tradit OETING,
n. 10. § 11. & latius exponit GRYPHIAND.
tr. de insul. cap. 11. 12. § 13. nec non
MEURER d. tr. art. 5. fol. 102. de insulis in
Elect. Saxon. CARPZOV. p. 3. C 31. def. 13.
de insulis in Gallia, CHRISTINEUS 4. decis.
Belgic. 86. n. 6. de Hollandiæ & vicinarum
regionum, GROT. Lib. 2. de I. B. § P. c. 8. n. 9.
Non ineleganter hæc diversa jura conciliare
intendit SIMON VAN LEUVVEN *ensur. forens.*
theoret. pract. Lib. 2. c. 4. n. 12. dum scribit :

Quid

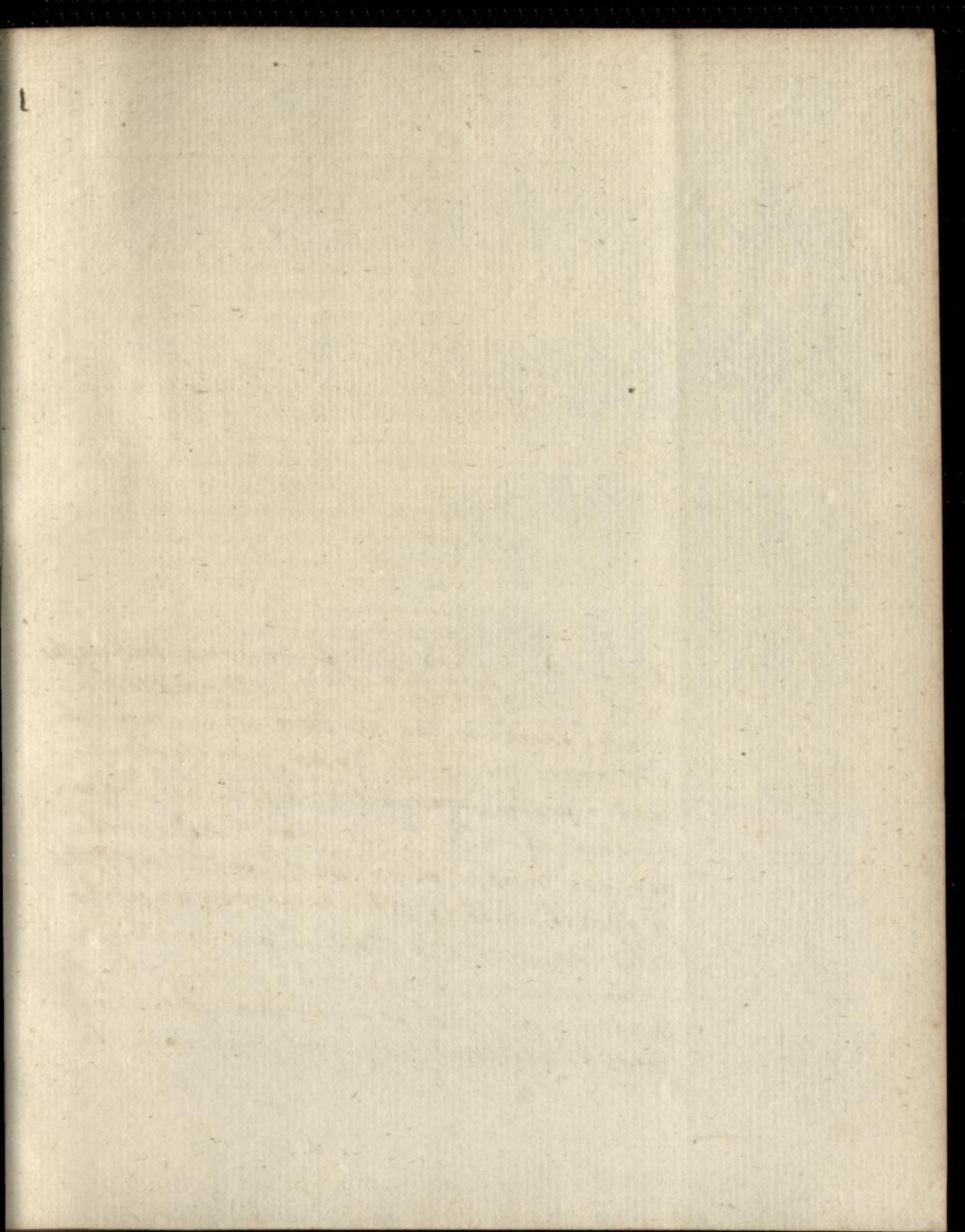
*Quid moribus harum vicinarumque regionum de alluvionibus juris sit, propter consuetudinem & rerum judicatarum diversitatem, quibusdam dubium videtur: Quorum alii concedunt, alluviones, ut sequelas & appendices fluminum, esse solius fisci: alii contra negant, ut videre est apud GROT. introd. Lib. 2. c. 9. v. in Holland. Qua in re distinguendum nobis videtur inter insulas, in flumine seorsim, seu separatim ab agris, natas, quas quidem ejusdem juris esse cum ipsis fluminibus, certum est l. 1. §. 7. ff. de flum. ac proinde, cum flumina publica Principis dominio adscripta, interque regalia relata sint, consequens etiam est, ejusdem incrementa ad Principem s. fiscum pertinere, aut ad eos, qui jure, sibi a Principe concesso, gaudent: alias vero alluviones, & agrorum adiacentium accessiones, etiamnum nobis & rei nostrae, juxta §. 20. & 21. I. de R. D. acquiri nihil vetat. Atque ita interpretanda & distinguenda sunt, quae legimus apud GROTIVM introd. Lib. 2. c. 9. & de I. B. & P. Lib. 2. c. 8. CHRISTIN. volum 4 d. 64. n. 7. ZIPÆVM
 F 4 notit.*

notit. jur. bell. tit. de jur. fisc. vers. Res
commun. PEREZ. ad Cod. tit. de alluv. n. 8.
Hæc ille.

non si a- XXXVI. Si vero insula ita nata fuerit, ut
grum cir- agrum alicujus circumfluata aqua, tunc causa
cumfluat proprietatis non mutatur, sed ager prioris
aqua. domini permanet. §. 22. in f. I. de R. D. l. 30.
circumlu- §. 2. ff. d. A. R. D.
vio

denique 3.
alveum de-
relictum.

XXXVII. 3.) Quando naturalis alveus
vetus, a flumine, ad aliam partem fluente, in
universum derelinquitur; tunc vetus iste al-
veus eorum est, qui prope ripam eius prædia
possident, pro modo latitudinis cujusque
agri, qui prope ripam sit: novus autem al-
veus ejus juris esse incipit, cujus ipsum
flumen est, i. e. publici. §. 23. l. d. t.
l. 7. §. 5. ff. d. A. R. D. l. 1. §. 7. de
flum. Quodsi, post aliquod tempus, ad
priorem alveum reversum fuerit flumen: iste
novus alveus, jam iterum derelictus itidem
eorum esse incipit, qui prope ripam ejus
prædia possident, si strictam juris rationem
sequamur: attendendæ tamen sunt hac in re
circumstantiæ & æquitas, ut aliquando prio-
ri domino iste ager, a flumine occupatus, &
jam iterum relictus, restitatur l. 7. §. 5. ff. d.
Hodiernus §. vid. AYM. d. tr. d. alluv. Hodie etiam, quæ
usus. de acquisitione alvei deserti diximus, obti-
nere, patet ex CARPZOV. part 3. C 31. d. 14.
& 15 IOH. a SANDE decis. Fris. Lib. 5. tit.
2. def. 1. & 2. Alicubi vero alveum, a flu-
mine

I. XL - XLII. Circa specificationem tres casus
sunt distinguendi. 1) Quandoq; materia
vincit formam sine operam, quae imperfa
est novae rei producendae, praesertim si
materia sit reducibilis: atq; tunc semper
ad nomenformam materiae nona species perti-
net, qui tamen soluit specificanti imperfas,
si fuerit in bona fide; v. g. si ex argento
alterius conflata sicut vasa argentea:
2) Forma vincit materiam, praesertim si
materia ad pristinam formam reduci non
possit, atq; tunc acquirit specificanti,

mine derelictum, fiscalibus bonis annumerari, tradit GRYPHIANDER *d. tr. de insul. cap. II. num. 45.*

XXXIIX, Aliter res se habet, si ager solum Non si ager inundatus fuerit, flumine imbribus vel ni- inundatus. vibus adaucto; tunc inundatio fundi speciem & proprietatem non mutat, sed, recedente aqua, ejus manet, cujus ante fuit. §. 24. I. *de R. D. d. l. 7. §. 6. ff. d. A. R. D.*

XXXIX. Accessionem artificialem, seu in- *Artificialis* dustrialem, vocamus, qua, facta hominis in- *accessio;* terveniente, juxta casuum & objectorum diversitatem, aliquando rei nostræ opera aut res aliena; aliquando operæ nostræ res aliena, quam tenemus, & circa quam operam adhibuimus, cedit: & sunt huiusmodi accessionum genera septem: 1.) specificatio, §. 25. I. *d. t.* 2.) adjunctio, §. 26. 3.) inædificatio, §. 29, & 30. 4.) plantatio, §. 31. 5.) satio §. 32. 6.) scriptura. §. 33 7.) pictura, §. 14.

XL. Specificatio est, qua quis ex aliena *nimirum* materia novam speciem conficit; ut si quis *1. Specificatio.* ex alieno auro vel argento vas aliquod fecerit: & tunc distinguitur ita, ut, si materia adhuc prævaleat formæ artificiali additæ, is videatur dominus speciei effectæ, qui materiæ dominus est: si vero forma illa artificialis prævaleat materiæ, is potius intelligatur dominus qui speciem illam indidit. Colligitur autem, quid prævaleat, ab externo signo;

nim. si ista species, seu corpus ad priorem rudem materiam reduci potest, prævalet materia, & tanquam potentior, formam ad se trahit, add. l. 24. ff. de A. R. D. l. 78. §. 4. de leg. 3. sin vero non potest reduci, prævalet forma; adeoque tunc materiæ ita consumptæ, ut ad pristinam existentiam & rudem ^{materiam} formam reverti non possit, non habetur in additione domini ratio l. 27. §. 1. ff. de A. R. D. sed novæ duntaxat speciei, indeque ei addicitur, cujus factio ea res in rerum natura esse cœpit. l. 3. §. 21. ff. de acquir. poss. vid. d. §. 25. I. d. t. add. GROT. introd. Lib. 2. cap. 8. pr. qui sibi ipsi contrarius videtur tr. de I. B. & P. Lib. 2. c. 8. n. 19.

Quid si ex sua materia & aliena quis speciem fecerit? XLI. Sed quid si partim ex sua materia, partim ex aliena, speciem aliquam quis fecerit, veluti ex sua lana & aliena vestimentum? dubitandum non est, hoc casu eum esse dominum, qui fecerit, cum non solum operam suam dederit sed & partem ejusdem materiæ præstiterit, d. §. 25. I. d. t. add. n. 27. cod. ubi de confusione agitur.

Priori materiæ domino competunt actiones, tum contra m. f. tum contra b. f. specificantem. XLII. Competit tamen eo casu, quo speciei dominium specificanti acquiritur, priori domino materiæ actio contra illum, & quidem, si mala fide ex aliena materia quis speciem confecerit, datur actio ad exhibendum & rei vindicatio, tanquam contra eum, qui dolo desit possidere, l. 12. §. 3. ff. ad exhib. præterea competit conditio furtiva l. 13. de condit. & b.

I. XLIII. - XLVI. Circa adiunctionem, commixtionem, confusionem et adplumbatam, tam tres casus sunt distinguendi. 1) Si fieri possit separatio rerum coniunctarum, ante omnia resolvetur vinculum et tunc obtinet directa rei separatae vindicatio, v.g. si gemma mea alteri in anulo sit infer. ta, agitur ad exhibendam siue ad vindicandam gemmam L. S. P. I. J. de rei vindicat. 2) Si separatio rei adiunctae fieri non possit, v.g. in confusione, commixtione xxx aut facta est uno utriusque voluntate, atque res sit communis, aut unus saltem voluntate; atque tunc contra eum, qui mala fide iunxit, agit ad petendum pretium pro affectione, et iuratur in litem; quod dicitur

condict. furt. & actio furti. l. 52. §. 14. de furt. Si vero bona fide ex re aliena quis speciem confecerit, conveniri potest actione in factum, arg. d. l. 23. §. 5. de rei vind. Aliquando retentio datur.

Porro eo casu, quo ad dominum materię pertinet confecta species, competit specificanti & possidenti retentio speciei & exceptio doli, usque dum pretium operę vindicans dederit, arg. d. l. 12. §. 4. de R. V. modo specificans b. f. possessor fuerit: nam scienti, alienam materiam esse, potest objici culpa, ^{imo et solus} quod temere speciem confecerit ex materia aliena. arg. §. 30. in f. I. de R. D.

XLIII. Adjunctio est, qua rei nostrę principali, ejus augendę, reficiendę, ornandę gratia, sive bona sive mala fide, res aliena jungitur & accedit ita, ut non nova species conficiatur: & tunc, quod additum est, cedit toti. l. 26. §. 1. ff. de A. R. D. l. 19. §. 13. de aur. & arg. leg. §. 26. I. d. t. Nihilominus autem is, qui dominus fuit rei adjunctę, alteri jam accessionis vice acquisitę, habet actionem contra novum illum dominum, cui ista particula acquisita est; & quidem adversus eum, qui surripuit, furti actionem & conductionem furtivam. d. §. 26. I. d. R. D. junct. §. 2. (al. 3.) I. vers. nam qui sciens. de usucap. Datur etiam actio ad exhibendum & utilis rei vindicatio. arg. l. 12. §. 3. & l. 9. §. 2. & 3. ff. ad exhib. Adversus b. f. possessorem competit actio in factum. l. 23, §. 5.

§ 5. *de R. V.* Si vero quis suam rem rei alienæ junxerit, & dominus hanc vindicet, competit jus retentionis & exceptio doli possidenti, usque dum pretium ejus, quod adjunctum est, solvantur. *d. l. 23. §. 4. d. R. R.*

Alia ratio
est confu-
sionis,

XLIV. Alia est ratio confusionis, cum materiæ liquidæ, aut liquefactæ, ita miscentur & confunduntur, ut una ingrediatur alteram & vicissim alterius partes in se recipiat, unde existit totius corporis, quod ex confusione fit, consolidatio. Hæc est aut ejusdem generis materiæ, aut diversi: alia iterum, quæ mutua dominorum voluntate & scientia; alia, quæ fortuito & altero dominorum ignorante, facta est. Illo casu, quia nova species non fit, communio constituitur pro rata parte materiæ, quæ cujusque ante confusionem fuit: ita tamen, ut & pretii ratio habeatur, si unius pars melior aut pretiosior fuit. *l. 3. §. ult. l. 4. l. 5. de R. V.* Hoc vero casu, si species prævaleat, obtinet id, quod supra de specificatione dictum, *l. 55. §. 1. de R. V.*: si vero non prævaleat, sed res confusæ deduci & separari possint, cuilibet domino materia, quæ ante confusionem ejus fuit, restituitur, *d. l. 5. §. 1. de R. V. l. 12. §. 1. de A. R. D.*

nec non
commixti-
onis.

XLV. Simili ratione se res habet in commixtione, qua res solidæ ita commiscuntur, ut inde totum fiat per aggregationem; & quidem si v. g. frumentum Titii cum frumento tuo

utilis rei vindicatio. Dolo enim fecit, quo
minus amplius possideam: dolo vero facit
locum iuramento in litem. Contra bona fi.
de iurgentem dat saltem actio in factu
ad repetendum veram pretium rei ad.
iurisdicte L. 23. §. 1. de Rei Vindicat.

tno mistum fuerit voluntate vestra, commune est frumentum. Quod si casu id mistum fuerit vel altero ignorante non inducitur communio; sed si ab alterutro vestrum totum illud frumentum retineatur, in rem quidem actio, pro modo frumenti cujusque, competit, arbitrio autem judicis continetur, ut non solum attendat, quot quisque modios ante permixtionem habuerit, sed etiam iste aestimet, quale cujusque frumentum fuerit: ut, cum grana adeo accurate seligi nequeant, illi, qui melius habuit frumentum, plus; qui deterius, minus adiudicetur. §. 28. *I. d. R. D.*

*h. e. rei
indicatio*

XLVI. Præterea junctura alia dicitur ferruminationis, alia adplumbatura. Ferruminationis species sunt ferruminationis & adplumbatura. Ferruminationis (die Anschweifung) est, qua metalla ejusdem generis, formata vel non formata, sine interventu alterius materiæ, consolidantur: ut si ferrum ferro; brachium æreum æreæ statuæ jungatur. Adplumbatura (die Læbung) est, qua duæ, ejusdem vel diversi generis, res, per dissimilem materiam: aut non per se invicem, sed per quoddam interveniens, coagmentantur vel conjunguntur ut si vasi figulino ansa & operculum argenteum; item si plumbo, clavo, glutine, vel simili modo brachium statuæ jungatur. Et quidem si, vel ferruminatione vel adplumbatura, res aliena meæ jungatur, veluti toti integrali, distinguendi sunt duo casus. Si enim 1.) rei principali ita accedat aliquid, veluti pars
inte-

integralis, tunc illa accessio cedit principali & pertinet ad modum acquirendi, qui dicitur adjunctio *l. 27. pr. §. 2. de A. R. D.* sin vero 2) neutra res alteri ita accedat, prioris domini res manet, quia separari potest, *d. l. 27. pr. §. 2. l. 22. §. 1. eod. l. 23. §. 5. l. 5. §. 1. de R. V.*

3, Inædificatio.

XLVII. De inædificatione est regula generalis: Omne, quod solo inædificatur, solo cedit *§. 29. I. d. R. D. l. 7. §. 10. ff. d. A. R. D. l. 39. pr. de rei vind.*

Unde, ex aliena materia in suo solo ædificans, est dominus ædificii:

Competunt tamen domino materiæ actiones.

L. 47. ff. t. 3. de tigno juncto.

XLVIII, Cum igitur in suo solo aliquis ex aliena materia ædificaverit, ipse intelligitur dominus ædificii: ne ædificia rescindi necesse sit. Competit autem domino pristinae materiæ, si b. f. quis materiam junxerit, ex tante ædificio, de jure civili, actio de tigno juncto, ut duplum pretii pro ista materia præstetur. *d. §. 29. l. 23. §. 6. de R. V.* Hodiernis autem moribus solum simplex restituendum venit, nisi singulare interesse actor probare possit. Diruto ædificio materia ad pristinam causam refertur, & potest dominus eam vindicare & ad exhibendum agere, etiam si post tempus usucapionis dissolutum sit ædificium. *l. 23. §. fin. l. 59. d. R. V.* nisi jam duplum / s. pretium rei / sit consecutus. Sin autem m. f. quis junxerit, cohærente materia datur itidem actio de tigno juncto in duplum / s. ad pretium & interesse præstandum, ac præterea actio ad exhibendum & rei vindicatio

S. XLVII. Hic separatio non habet locum,
ne verba rursus deformatur.

Moribus vero nostris. Iura Rom. mala fide
aedificans in alieno fundo sumtus donas,
se praesumitur, quam vero rationem ex plo,
jam esse statuunt Doctores. Recte ergo pro.
pter animam interverberandi alterius do.
miniam statuit poena amissionis sanctu.
um. Ergo adhuc hodie mala fides est pe.
nienda, praesertim si datus fundi iam ac.
ceperit possessionem aedificiis ab alio ex.
Arachi. Ha pronunciarunt Lipsienses

dicatio ^{utilis} quia dolo desit possidere, l. 1. pr. §. 2. it. fin. ff. de tigno junct. l. 23. §. 6. de R. V. Diruto ædificio adhuc potest ipsa res vindicari, licet m. f. possessor jam ante æstimationem & interesse restituerit. d. l. fin de tign. junct.

XLIX Ex diverso, si quis in alieno solo ^{Inædifica-} ex sua materia ædificaverit, illius fit ædifici- ^{tum vero} um, cujus & solum est. §. 30. l. d. t. l. 7. §. ^{alieno solo} 12. l. 28 d. A. R. D. Is vero, qui ædificavit, ^{huic cedit:} vel 1.) est in possessione ædificii, & si domi- ^{Competens} nus soli ædificium petat, nec solvat pretium ^{tamen iti-} materiæ & mercedes fabrorum, poterit per ^{dem alteri} exceptionem dolj mali repelli, si nescivit ^{actiones.} alienum esse solum: nam scienti potest objici culpa, ^{imo et solus} quod temere ibi ædificaverit. d. §. 30. Ex æquitate tamen & m. f. ædificanti concedendum est, ut sine dispendio domini aræ tollat ædificium, quod ^{posuit,} l. 37. ff. d. R. V. l. 5. C. eod. add. l. 38 ff. de pet. hered. Vel 2.) non est in possessione, & extante ædificio ne quidem is, qui b. f. ædificavit, jur. Rom. actionem habet, qua pretium materiæ & impensas petat l. 59. l. 48. ff. de R. V. l. 33. l. 51. de condict. indeb. Moribus vero nostris & bona & mala fide ædificantem etiam impensas, non modo per exceptionem retinere, sed & per actionem petere posse, putat ZIPEAUS, notit. jur. Belg. tit. de R. V. §. A. R. D. GROENWEG, d. LL. abrogat. ad d. §. 30. l. de A. R. D. aliter statuit CARPZOV. P. 3. C. 31. d. 10.

d. 10. Diruto forte ædificio, ad pristinum dominium materia redit, & non solum is, qui bona fide ædificaverat, materiam vindicare potest; sed & qui malæ fidei possessor fuerat, dum ædificabat, d. §. 30. I. d. t. junet, l. 2. C. de R. V.

4. Plantatio.

L. De plantatione itidem similis obtinet regula; quod scilicet planta ejus sit, cujus est solum, in quo posita, modo cum terra coaluerit & radices egerit; ante enim, quam radices egerit, illius permanet, cujus fuerat. §. 31. I. d. t. l. 7. §. 13. ff. d. A. R. D. Hinc, si vicini arbor ita terram meam presserit, ut in meum fundum radices solum egerit, mea fit arbor: & prope confinium posita, si etiam in vicinum fundum radices egerit, communis est pro regione cujusque prædii dd. text. quod tamen moribus vix observatur seu attenditur

5. Satio.

LI, Qua ratione plantæ solo cedunt, eadem quoque ratione frumenta; quæ sata sunt in solo alieno, isti cedunt, §. 32. d. t. I. d. R. D. l. 9. pr. ff. de A. R. D. Competit tamen ei, qui alienum fundum sua impensa ^{vol.} consevit vel in eo plantavit, exceptio vel actio, ut dominus, qui fundum vindicat vel tenet cum fructibus ratione impensarum ipsi satisfaciat dd. text. §. l. 11. C. de R. V.

6. Scriptura.

LII. Ratione scripturæ, itidem chartis membranisque cedunt, quæ in iis scripta §. 33. I. d. R. D. add. l. 9. §. 1. ff. d. A. R. D.
LIII.

apud Carp. Constit. 31. defir. 10. Si mala
fide edificans adhuc sit in possessione,
gaudet beneficio retentionis

J. L. Jus Civile respicit ins radices, mores
vero Germanorum ins aëris siue ramorum,
unde impure succidere licet ramos arboris
alterius, vel fructus colligere, in quan-
tum propendent in nostrum fundum; vid.
Weichbild Artic. 126.

locupletior factus. Iure Rom. fructus perce-
pti et venditi manent apud bonae fidei pos-
sesorem, nec pretium, quod accepit pro fru-
ctibus venditis, succedit in locum fructuum
l. 6. Cod. de rei vindicat. Usus fori autem re-
duxit aequitatem siue ius nat. quoniam ini-
quum est dominam superuenientem omnibus
priori fructibus antea perceptis. Pretium
ergo succedit in locum fructuum et habent

LIII. In pictura, ob singulare artificium *l. 7. pictura.* artis privilegium, singulariter obtinet, ut pictura tabulam ad se trahat. vid § 34. *I. de R. D. l. 9. §. 2. ff. d. A. R. D.* Unde, si pictor possideat, datur domino tabulæ actio ad petendum pretium tabulæ; si vero dominus possideat, pictor quidem vindicare potest picturam suam, sed dominus juste eam retinet, usque dum ratione tabulæ ipsi satisfactum *dd. text. add. l. 23. §. 3. & 4. ff. d. R. V.* Hoc, quod de pictura diximus, etiam moribus nostris in scriptura obtinere volunt, ita ut etiam charta cedat scripturæ, *GROT. introd. l. 2. c. 8. MYNS. b. SCHULZ, ad §. 33. de R. D.*

LIV. Porro accessio quædam est ratione rei alienæ, præprimis naturalis, quandoque industrialis, qua nim. b. f. possessor omnes fructus, quos ex re, non aliter sciens, quam rem esse suam, percipit, acquirit pro cultura & cura, iusta opinione domini & perinde ut a domino adhibita. §. 35. *I. de R. D. l. 48. de A. R. D.* nulla distinctione facta, cujus conditionis sint fructus: quod & usus probat, teste *REBUFFO ad Constit. Reg. de fruct. ad art. 1. IOH. a SANDE, l. 5. dec. Fris. tit. 15. d. 1. JOH. SCHNEIDEW. ad d. §. 35. num. 5.* Si vero dominus postea superveniat & fundum vindicet, extantes, una cum fundo, repetere potest. *d. §. 35. l. 22. C. de R. V.* & secundum usum receptum etiam id, quod ex consumtis est lucratus, seu quantum ex iis est locupletior factus.

non. m. f.
possessori,

factus. HARTM. PISTOR. l. 4. q. 25. § 26. n. 19. CARPZ. p. 3. c. 33. d. 28. Cæterum qui alienum fundum sciens, & ita mala fide, possedit, non tantum fructus extantes, sed etiam perceptos, eosque, quos diligens paterfam. percipere potuisset, cum ipsa re, restituere tenetur, deductis solum impensis necessariis. d. §. 35. I. de R. D. l. 22. C. de R. V. §. 2. I. de off. jud.

Usufructu-
arius etiam
acquit
fructus.

Fortuita
accessio.

LV. Præterea sciendum, quod usufructuarius quoque, item colonus, ex re aliena fructus percipiant & suos faciant, sed ex voluntate domini. §. 36. d. 1. I. de R. D.

LVI. Fortuita accessio est thesauri, in fundo nostro forte fortuna inventi l. 63. §. 1. §. 3. de A. R. D. l. un. C. de thesaur. Et quidem, si quis ipse in proprio loco, data licet opera, absque tamen magicis artibus, invenerit thesaurum, ipsius est totus. §. 39. I. de R. D. arg. l. 63. pr. §. seqq. ff. de A. R. D. At si quis in alieno loco, non data opera, invenerit, dimidium thesauri inventi domino soli, & alterum dimidium inventori cedit. add. Constit. Elect. p. 2. C. 53. ubi vid. CARPZ. Sin autem alius data opera in alieno fundo thesaurum invenit, totus domini est d. l. un. C. de thesaur. Est autem thesaurus quædam vetus depositio pecuniæ, cujus non extat memoria, ut jam dominum non habeat. l. 31. §. 1. ff. de A. R. D. Quando igitur saltem probabiliter constat de dominio pecuniæ, non

quasi pro adhuc ex partibus. Ergo restituendum
est pretium ex fructibus receptis retractum domino
vindicanti, solutis tamen impensis fructuum.
Fructus enim non intelliguntur sine impensis;
vid. Lauterbach in dis. de iure fructuum,
et Berger in dis. de Fructibus et impensis

J. LVI. ^{magicae sive} Artes prohibitae olim erant incanta-
tiones per haruspicia, aecupia, Inus Inus No.
gaf. Hüg, et per alia media ad religionem
pertinentia. Hodie haec referuntur Defätz-
Gröbner. Rünster, wann Inus citationg In
Guis Inus Defätz ggsusat wovon: quod
punitur amissione sive confiscatione the-
sauri. Caveas vero, ne haec referas investiga-
tione per virgulam divinatoriam, Inus Inus
Münzsal. Kuffa. Cum enim eius usus probatus
sit in argentinis perquirendis, in finibus regum,
disi quidni et circa thesauros usus sit licitus,
vid. Riving ad Process. Tit. 28. Enunciato 8.
Alicubi fiscus in genere vindicat thesauros
propter verba Iuris Saxon. Lib. 1. Art. 35. Alla
Defätz Inus Guden Inus Inus Inus Hüg ggsusat

zur Königl. Gesellschaft. Haecenus tamen plerumq;
obtinet Jus Romanum, quod fauet inventorib;

non acquiritur quicquam inventori, sed tota domino ejusve heredi restituenda. CARPZOV. *d. Const. 53. d. 7.* Volunt nonnulli, thesaurum ad fiscum pertinere. GROTIUS. *de jur. bell. l. 2. c. 8. n. 7.* PEREGRINUS. *de jur. fisc. l. 4. c. 2.* verum res judicatæ hac de re variant, ut videre est apud CHRISTINEUM *vol. 5. decis. 16. & 17.* GREGORIUS THOLOS *Synt. l. 3. c. 11. num. 6.* GROTIUS. *introd. l. 2. c. 4.* In dubio itaque contra fiscum respondendum, & jus commune Romanum attendendum. CARPZOV. *d. l.*

LVII. Ex domini prioris voluntate in al- Ex volun-
terum transfertur dominium vel ita, ut in tate dom-
personam certam voluntas conferatur. §. 40. ni in alium
& seqq. *I. de rer. divis. vel in personam incer- transfertur*
tam. . 45. (*al. ed. 46.*) *d. t.* Prius fit per tra- dominium
ditionem, quæ est actus, quo dominium ab 1. traditio-
eo, qui habet potestatem & animum quid ne,
transferendi, in alium accipientem transfer-
tur. *d. §. 40. l. 9. §. 3. ff. d. A. R. D.*

LVIII. Requiritur ergo 1.) ut tradens ha- Hujus re-
beat potestatem transferendi seu alienandi, quifita.
pr. l. quib. alien. lic. vel non. 2.) ut habeat
animum transferendi, qui exprimitur per ti-
tulum seu causam, ad transferendum domini-
um habilem *d. §. 40. 3.) ut fiat traditio va-*
cua possessionis & alter rem accipiat, l. 50. l.
46. 47. de R. V. l. 36. de A. R. D. atque isthæc
traditio & apprehensio ad acquirendam pos-
sessionem semper est necessaria, *l. 23. de ac-*

quir. vel amitt. poss. licet dominium aliquando, ex speciali legis dispositione, etiam sine traditione acquiratur. l. 80. ff. de leg. 2. l. 44. §. 1. d. leg. 1. *vid. Brunnell, de traditione quae fit ipso iure.*

Discernenda est promissio ab ipsa constitutione.

LIX. In causa itaque seu titulo consistit promissio seu obligatio, & jus ad rem. l. 3. ff. de O. & A. l. 126. §. 1. de verb. obl. per traditionem vero ipsum dominium constituitur & acquiritur. l. 20. C. de pact. add. Syntagm. nostr. Feud. cap. 7. apb. 2. Illud, quoad traditionem ex causa emtionis, singulare est, quod dominium non transeat per solam traditionem, nisi quoque pretium rei emtæ venditori sit solutum, vel alio modo ei satisfactum, vel etiam venditor fidem de pretio expresse habuerit. §. 41. I. de R. D. l. 19. ff. de contrab. emt. l. 5. §. 18. de tribut. action.

Traditio alia est propria, alia analogica.

LX. Est vero traditio alia propria, rerum scil. corporalium, l. 43. §. 1. ff. de A. R. D. alia analogica, rerum nim. incorporalium: quæ licet per se tradi nequeant. l. ult. de servit. cum rebus tamen, quibus inhaerent, traditis; vel patientia domini, alium re sua uti patientis, & ipsæ ut qs. possessæ, sic etiam qs. traditæ censentur. d. l. ult. it. l. 11. §. 1. ff. de publ. in rem act. l. 3. pr. de usufr. l. 1. §. ult. de servit. rust. præd. l. 6. §. 1. si servit. vind. l. 23. §. 2. ex quib. caus. maj. l. 3. §. 2. de action. emt.

Modi tradendi vel

LXI. Propriæ traditionis modi, per quos acquiritur, sunt vel veri, nim. cum res de manu

analogica. In iuribus et servitutibus acquirendis
non sufficit solus titulus sive contractus, sed
opus est usus et patientia, quae est loco tradi-
tionis. Bonas ergo Sempronium ius pascendi
pro 100 thaleris acquisivisse, fundum vero
principalem alteri esse venditum, antequam
usus et exercitium servitutis accesserit; tunc
contra tertium possessorem non datur actio con-
fessoria, sed saltem ex contractu agere licet,
ad interesse contra priorem possessorem; vid.
Berger in Occoron. Juris h. l.

cum quis constituit. Pactum constituti pos-
sessorii est species traditionis breui manu fa-
ctae, quando quis promittit rem hactenus suam
se nomine alterius esse possesuram, ita ut non
opus sit traditione corporali externa. Ita
saepius hypothecis annectit clausula consti-
tuti possessorii, et vrsprunglich debitor, der
wann er zu besitzigen zeit des Geld nicht
bezahlen würde, so im Namen des Credito-
ris das Pfand besitz zu stellen wolle. Hier non
opus est immisione, sed statim perueniri pot,
est ad venditionem siue ad subhastationem
pignoris; vid. Pet. Müller in disq. de con-
stituto possessorio, et Moev. Parte V. dec. 159.

manu in manum nobis traditur, qui modus, veri, vel maxime proprius, mobilibus rebus competir, ficti.

l. 3. §. 3. in fin. ff. de acquir. vel amitt. poss. vel ficti, scil. 1.) cum res brevi manu traditur. *l. 43. §. 1. ff. de jur. dot.* ut si quis rem suam, alteri locatam, commodatam, depositam, &c. postea permittat, ex causa venditionis vel donationis; apud ipsum permanere: tunc enim fingitur ac perinde est, ac si res mea v. gr. deposita, mihi reddita & a me illi vicissim, ex emtionis similive titulo tradita sit. vid. *l. 9. §. 5. ff. de A. R. D. l. 21. pr. de acquir. vel amitt. poss. l. 18. de precar. l. 6. de donat. l. 62. pr. de evict. l. 15. de reb. cred. l. 9. §. 5. de A. R. D.* Huc etiam pertinet, cum quis constituit, se rem, ante suam, nunc alieno nomine possidere. vid. *l. 18. pr. l. 21. pr. §. 3. ff. de acquir. vel amitt. poss. l. 77. de R. V. l. 28. C. de don. §. 42. I. de R. D. TIRAQ. tract. de const. possess. 2.)* cum longa manu res traditur, vel propius demonstrata, vid. *l. 79. ff. de solut. l. 1. §. 21. l. 51. l. 18. §. 2. de acquir. vel amitt. poss. vel e longinquo. d. l. 18. §. 2. verb. in mea turre.* Aliquando symbola quædam adhibentur, rem repræsentantia: veluti si quis traditione clavium res inclusas. §. 44. (*al. edit. 45.*) *I. de R. D. l. 9. §. 6. ff. de A. R. D. l. 74. de contrab. emt. 1. §. 21. in fin. de acquir. vel amitt. poss.* traditione instrumenti, h. e. documenti literarii, res isthoc

instrumento descriptas, cuidam tradidisse subintelligitur. *l. 1. C. de donat. l. 77. ff. de R. V.* Sic etiam consignatione rei emtæ qs. traditio fieri solet, quando nimirum per eandem, venditore iubente, emtor merces suas emtas, tanquam sibi traditas, ab aliarum mercium numero segregat. *l. 14. §. 1. ff. de peric. & commod. rei vend.*

2. jactu
missilium,
(vid. §. 58.
supra)

LXII. In personam incertam collata voluntas domini transfert rei proprietatem, quando quis missilia jactat in vulgus: ignorat enim, quid quisque excepturus sit; & tamen, quia vult, quod quisque acceperit, id ejus esse, statim cum duminum efficit. §. 45. (*al. 46.*) *I. de R. D. l. 9. §. 7. ff. d. A. R. D.* Simili ratione si rem pro derelicto habitam h. e. eo animo abjectam, ut dominus in numero rerum suarum eam esse nolit, quis occupaverit, dominus fit. §. 46. (*al. 47.*) *I. d. & tot. tit. ff. pro derel.*

Alia est ratio jactus ex navi facti,

LXIII. Alia est causa earum rerum, quæ navis levandæ causa tempore naufragii ejiciuntur, quæ prioris domini manent, quia palam est, non eo animo illas ejici, quod quis eas habere non velit, sed quo magis, cum ipsa navi, periculum maris effugiat: qua de causa si quis eas fluctibus expulsas, vel etiam in ipso mari nactus, lucrandi animo abstulerit, furtum committit. §. ult. *I. de R. D. l. 43. §. 11. ff. de furt. l. 8. ad. L. Rhod. de jact. l. 21. §. 1. & 2. de acquir. vel amitt. poss.* Unde etiam

1. LXIII. Appellatur valgo Sab Drand: Krist, oder Grundstucke Krist.
quoniam bona naufragorum accensent bonis
vacantibus, quorum dominus vel ignoratur
vel incertus est, unde fisco addicant. Quod
olim obtinuit per totam Europam. Postea
vero timitatum est à Friderico Barbarossa
imperat. in Svth. nauigia (ad. de furtis,
ita sc. ut audiendg sit ille, qui dominium re.
rum suarum demonstrare possit ne scilicet af.
flictis addat afflictio: Sed tamen soluenda
est merces, dicitur S. i. i. g. l. d. Alicubi adhuc
Boynon —
Carinon —
Caryon Cofon.

secundum duritiam veteris aevi occupat his
cus; v. g. auf der Insel Doornholm, etc. ita
explicandae sunt preces publicae: Gott wolle
das Besondere nicht signon: quod intelligitur
conditionaliter, n. m. ut non Gott & Zul. is.
In der die Dreyförmige Jesu Christi Logik
sollten, so möge er sagen, der die Dreyförmige
nicht an das Ufer kommen mögen, als in
dem Meiner Handen.

etiam naufragorum bona dominis esse relin-
quenda & fisco non deferenda constitutum
est in l. 1. C. de naufr. auth. navigia. C. de
furt. P. H. O. art. 218. add. STIPMANN, de
jur. marit. p. 5. c. 1.

LXIV. Multo magis res casu amissa; v. c. ut & rei
quæ de rheda currente cadunt; dominorum casu amissæ
permanent, nec ad inventores pertinent. d. Jæ.

§. ult. in f. I. de R. D. Si tamen quis tulit,
redditurus ei, qui desiderasset, furti non ob-
ligatur; & solent plerique libellum propone-
re, seu per proclamationem publicam signifi-
care, se rem aliquam invenisse, & reddituros
ei, qui desideraverit & dominium probave-
rit. l. 43. ff. §. 8. de furt. & tunc inventionis
præmia non quidem peti, sed sponte oblata,
aut promissa, accipi possunt, d. l. 43. §. 9.
de furt. conf. l. 15. de P. V. Quod si vero
post libellum propositum, vel publicam pro-
clamationem, nemo appareat, qui rem in-
ventam repetat; communiter inventori, cla-
pso tempore, quod præfigi domino solet,
addicunt, monentes, divitem pie facturum
esse, si in usus & alimoniam pauperum con-
verterit. arg. auth. omnes peregrini C. com-
mun. de success. CARPZ p. 3. C. 31. d. 18. n. 7.
jure Saxon. duæ partes fisco tertia inventori
cedit. CARPZOV, d. l. n. ult. add. Land-R.
art. 29. & 37. Sin proclamatione hac ne-
glecta, lucri sui causa, rem inventam occultet
clanculum, vel a se repertam, domino priva-

tim publiceque inquirente, inficias eat inventor, furti se obstringit & pro ratione circumstantiarum, si postea patefacta fuerit inventio, punitur. ^{extruere dicitur} Land. R. d. art 37. add l. 43. §. 8. ff. d. furt. c. 6. it. c. 8. c. 14. q. 5.

Add. Lib. 2. Tit. 1. I. de rer. divis. & acq. ipsar. domin.

TIT. II.

DE

REBUS CORPORALIBUS ET INCORPORALIBUS ITEM MOBILIBUS ET IMMOBILIBUS.

APHOR. I.

L. 1. ff. 1. 8.
de divis
rer. & qual.

Res corpo-
rales.

Res incorpo-
rales.

Res mobi-
les,

Antequam reliquos modos acquirendi dominium exponamus, sciendum est, quod res, quæ in patrimonio nostro sunt, sint vel corporales vel incorporales. Res corporales dicuntur ipsa corpora naturalia atque ex his efformata artificialia, quæ ab aliquo externo, quo percipi possunt, sensu describuntur, quod tangi possint. §. 1. I. de reb. corp. & incorp. l. 1. §. 1. ff. de divis. rer. & qual. Incorporales sunt relationes, seu qualitates quædam morales, quas jus, circa personas & res corporales, produxit, unde *dd. text.* dicuntur *in jure consistere*, & e contrario describuntur, quod tangi non possunt, ut servitutes, obligationes &c. *dd. text.*

II, Porro res distinguuntur in mobiles & immobiles. l. 15. §. 2. ff. de re jud. quæ distinctio licet proprie spectet ad res corporales,

S. 1. relationes. Res incorporales sunt abstra-
ctiones, quae doctrinae et melioris conce-
ptus formandi causa inveniuntur. Er-
go magis consistunt in intellectu quam in
sensu externo immediato. Possunt tamen
in concretis suis demonstrari, quo perti-
nent iura, nomina, actiones et servitutes.
Omne enim abstractum praesupponit con-
cretum; v. g. nomen praesupponit pecuni-
am mihi debitam et per actionem civil.
obtinendam. Ergo facile erit in servitu-
tibus reducere rem ad sensibilia. Nun-
quam igitur occurrunt res incorporales
sine corporalibus, i. e. non dat abstractum
sine concreto.

J. M. Ciutiliter. Per fictionem iuris pro immo-
bilibus habent quaedam res sua natura mobi-
les, idq; propter triplicem causam; 1) propter
auctoritatem legis, ubi vinculum adest na-
turale, ut ab God. Mand. Sondi Nid. u.
Nogal. f. 3/2, sine fixa vincta; v. g. fructus
pendentes L. 44 § de Rei vindicat. 2) propter
destinationem hominis, quae est pactum
praesentis possessoris cum successoribus, quod
fieri debeant quaedam res mobiles immobiles,
quod colligitur ex inventario, quo perti-
nent lecti in diversis et animalia fer-
rea sine perpetua et in genere res in eius-
modi inventarium redactae 3) propter con-
suetudinem inducit vinculum morale, v. g.
Sondi u. Mayr. Gofir.; unde venit nomen
pertinentiarum in venditionibus, successio-
nibus et legatis; vid. Struz. in Disq. de iure
Pertinentiarum.

les, per analogiam tamen aliquando etiam ad jura, seu res incorporales, accommodatur. Res mobiles sunt, quæ, manentes integræ vel salvæ, de loco suo moveri ac in alium transferri commode possunt: sive principium motus in ipsis natura sit, ut sunt equi, boves, oves; sive ab alio moveantur. l. 93. ff. de V. S. Non autem satis constat inter Interpp. quid dicendum sit de mercibus in tabernis, nec non lectis in diversoriis: qua de re cõsulas MENOCH. lib. 4. præsumpt. c. 137. n. 4. COLER. dec. 286 n. 164. BERLICH. p. 3. concl. 30. n. 22. § p. 2. concl. 29. num. 39. CARPZ. p. 3. C. 24. d. 9. § 10. RICHTER. de success. sect. 4. membr. 2. num. 13. addi etiam potest rescript. Elect. Sax. quod citat BERLICH. de conclus. 29. item de molendinis navalibus vid. Syntagm. nostr. Feud. cap. 6. aph. 11. nec non de alveis apum COEVA. decis. 26. n. 34.

III. Res verò immobiles sunt vel naturaliter, vel civiliter tales. Naturaliter immobilis est res corporalis, quæ natura sua moveri nequit; ipsum nim. solum, fundus, ager, aut solo, natura arteve, firmiter cohærens. Civiliter pro re immobili habetur aliquando, certis in materiis, res corporalis, natura mobilis, quæ ad rem quandam immobilem pertinet ita, ut ab ista civiliter separari nequeat. Exempla legas apud CARPZ. p. 1. C. 5. d. 19. MEV. ad jus Lubec. l. 3. tit. 5. art. 5.

*Et dicuntur
res se moventes*

*immobiles
naturaliter,*

civiliter,

analogice,

IV. Porro per analogiam ex rebus incorporalibus, quæ sua natura neque mobiles neque immobiles sunt, rebus mobilibus accensetur ista, quæ rei mobili inhæret & ratione rei mobilis competit, vel ad petendam rem mobilem destinata: ut nomina personalia & actio v. gr. ex mutuo. Rebus autem immobilibus æquiparantur res incorporales, quæ rebus immobilibus inhærent, ac ratione earundem competunt; ut & actiones, quibus res immobiles persequimur, aut quæ alias, ob perpetuum usum, immobilibus accedunt: ut ^{rebus immobilibus incorporales} iurisdictio, servitutes, redditus annui, pecunia, ex rebus hæreditariis immobilibus, distinctis terminis debita, (*Erbgeld, so unbetagt ist,*) vid. GAL. l. 2. O. IO. COLER. decis. 69. n. 9. & de process. exec. c. 3. n. 137. Nov. Elect. Aug. p. 3. C. 31. ibique CARPZOV. BERLICH. p. 3. concl. 31.

Add. L. 2. T. 2. I. de reb. corpor. & incorp.

TIT. III.

DE SERVITUTIBUS.

APHOR. I.

Servitutis
descriptio:
L. 8. ff. t. 1.
de servitut.

Servitus in genere est jus, aliena in re constitutum, quo libertas, domino alias in re competens, adimitur ita, ut ad alterius utilitatem aliquid in suo pati teneatur vel non facere. l. 15. §. 1. ff. de servit. l. 86. de V. S. §. 4. I. de servit.

Divisio in
reales &
personales.

II. Ista utilitas alteri ex re aliena obvenit vel mediate, vel immediate: hinc aliæ servitutes personales, ubi utilitas ex re aliena im-

me-

1. IV. Res incorporat. aliquando pro mobilibus
et immobilibus habentur idque in mat. de suc.
cessionibus, oppignorationibus alienationibus
rerum pupillarum. Hinc duo regulae sunt
observandae; 1) ratione obiecti actio qua
petitur res mobilis etiam est mobilis; actio
qua petitur res immobilis est etiam immobilis.
Sic v. g. actio qua pecunia mutuo data pe-
titur est mobilis: hereditatis petitio vero cen-
setur immobilis propter naturam obiecti sive
hereditatis quae petitur 2) Propter fundamen-
tum inhaerentiae omnia iura et servitutes in
mobilibus inhaerentia censentur immobilia.
Quod etiam applicatur ad pecuniam, quae di-
citur annui redditus, Stamm. Geld, Lohn. Geld;
Cuius dies solutionis si nondum venerit, non
obnoxium nisi obnoxium est, censetur immobilis quo-
niam talis pecunia ante terminum lapsum
adhuc moraliter cohaeret cum fundo:
Si dies solutionis sit praeterlapsus, haec
pecunia sit mobilis, quod ipsum praestat in
materia successione; vid. Mercurius
in disq. de pecunia hereditaria.

1. I. Iure Romano omnis servitus consistit in
patiendi vel non faciendo sine omissione
facti, quod alias permixtum erat, ante.

quam servitus erat constituta. Jure Germanico
superaddit tertia species, scilicet servitus
in faciendo consistens; v. g. Jus Pfinggen
ad Gündorn, Duffog; it. Jus n. Gult. dem
vndron zum Duffon mit seinem Gessmann
müß Goltz, Duffon Duffon. it. In Lompe
von Zwang. Müßon, quo referas etiam cer.
to respectu operas rusticorum ratione pra.
dii nobilis, quod tamen aliqui deducunt ex
servitute personali. Ergo hodie non dubi.
tat de veritate huius rei. At ex eiq. modi
servitutibus itidem oritur actio realis confes.
soria; vid. Marquius in tr. de servitutibus
Quaest. 20. n. 8. Silius, Herlius et Gerhard
in disq. de servit. in faciendo consistenlibus.

J. V. Jure Romano distinguitur inter actum ple.
num et minus plenum. Minus plenum compre.
hendit ius agendi vehiculum per praedium
alienum, plenum vero agendi vehiculum et
in mentem simul, adeoque continet minus plenum
Jure Germanorum vero distinguitur Jure. Virid.
non Dr. Duffog, ita scilicet ut vnum non com.
prehendat alterum, nisi expressis verbis in ta.
bulis conventionis utrumque sit coniunctum, quo.
riam servitutes sunt strictissimae interpretati.
onis et fauor libertatis fundi o. permittit extensionem.

mediate ipsi personæ obvenit; ^{absq; respectu ad certum prædium} ut sunt usus-fructus, operæ servorum, usus, habitatio; aliæ reales seu prædiales, ubi ex re aliena, per rem nostram, utilitatem capimus, & ita proxime res ista, s. prædium alienum, prædio nostro servit. l. 1. ff. de servit.

III. Servitutes prædiorum aliæ sunt prædiorum rusticorum, aliæ urbanorum. Illæ dicuntur, quando prædium rusticum alienum vicini prædio rustico utilitatem præbet: hæc dicuntur, quando prædium urbanum vicino prædio urbano utilitatem præbet. Dicuntur vero prædia rustica, quæ usum rusticum habent: ut ipsi agri, ædificia ad agros colendos, fructus colligendos & pecora habenda, spectantia l. 211. l. 180 ff. de V. S. urbana, quorum usus est urbanus: ut ædificia omnia, ad inhabitandum, commercia exercenda, extructa §. 1. I. de servit. l. 1. comm. præd. junct. l. 198. d. V. S. l. 16. C. de præd. & al. reb. min.

Servitutes
real. s. præ-
diorum &
quidem ru-
sticorum,
vel urba-
norum,

IV. Potiora & frequentiora rusticorum prædiorum jura sunt hæc 1.) iter, quod est jus eundi, ambulandi hominis per vicinum prædium ad nostrum, ipsius prædii causa. pr. I. de serv. l. 1. ff. de serv. præd. rust. l. 198. d. V. S. l. 16. C. de præd. & al. reb. min.

Potiora ju-
ra prædio-
rum rusti-
corum sunt
1. iter,
L. 8. ff. r. 3.

V. 2.) Actus (Viehtritt,) qui est jus agendi jumentum vel vehiculum per prædium alienum ad nostrum, d. l. 1. de serv. præd. rust. §. 1. I. eod.

de serv.
præd. rust.
2. actus,

VI. 3.) Via, quæ est jus eundi, ambulandi, agendi, & omnia, quæ ad nostri prædii utilitatem

3. via,

tatem

tatem spectant, vehendi, ducendi, ferendat-
 que trahendi ^{laudes et ligna} per prædium alienum, certam
 a lege determinatam habens latitudinem. l. 7.
 l. 13. §. 2. l. 8. de servit. præd. rust.

quæ vel est
 privata,

VII. Distinguitur autem via in privatam
 & publicam; de privata hic agitur, per agros
 nim. privatorum concessa, qua vicinis pro-
 pter prædia sua uti licet; hujus latitudo in
 porrectum octo, in anfractum 16. pedes con-
 tinere debet d. l. 8. d. serv. præd. rust. Simi-
 liter & moribus ^{in Saxonia} obtinere tradunt, quod iti-
 neris servitus, cujus latitudo jure definita non
 est, ut plurimum trium aut quatuor sit pe-
 dum: viæ autem latitudo ad minimum octo;
 aut si illa plurium communis futura sit 12,
 pedum, ut currus sibi invicem cedere possint.
 Land R. lib. 2. art. 59.

vel publi-
 ca.

Quid obii-
 neat, cur-
 ribus in
 via arcta
 sibi occur-
 rentibus.

VIII. Via publica huc non pertinet; hujus
 solum est publicum & omnibus patet, & ho-
 die ad Regalia pertinet. Cum vero plurimis
 in locis etiam viæ publicæ adeo arctæ sint, ut
 currus directe sibi occurrentes non possint
 pertransire, nisi alteruter aut retro cedat, aut
 extra viam deflectat: ideo hic obiter mone-
 bimus, quid tunc obtineat. Iure nim. Saxon.
 quod & moribus aliis convenit, minores cur-
 rus majoribus, pedites equitantibus, equitan-
 tes currum agentibus, & inter currus vacui
 oneratis, cedere debent; per pontem transi-
 turi, qui prior cum clamore vel signo dato
 ascendit, ab altero expectari debet; aut si viæ
 recepta-

ferendi atq; trahendi. Ius Viae apud Romanos
comprehendit lapidem et signum trahendi
et ferendi hastam rectam propter decorum
militiae: quod hodie adplicat utiliter ad
altitudinem portae, ut scilicet curra onus trans-
ire liceat, deo. Dr. Jo. Jo. in Glos. forbon
misp. deo. r. de forbon. Glos. v. deo. Dr. Marq.
deuss. forbon. r. v. d. Marq. in tr. de
servitutib; praediorum rusticorum h. t.

J. VIII. Secundum ordinationes provinciarum
scilicet in don. Glos. und. Glos. Ordnung, deter-
minatum est, quis alteri cedere debeat, prae-
sertim in viis angustis et portib; ita ut
signum praemittendum sit a primo intrante
vibratione flagelli vel alio modo, atq; tunc
posteriores viam intrantes obligantur ad ces-
sendum; et damnum, quod oritur, in Zuwick
p. p. vindicatur actione ex L. Aquilia;
vid. ~~Charprecht~~ in tr. nom. Dr. Glos. Glos.
Singulari privilegium est portarum publicarum
quod illis cedere debeant curra onusti, quod
tamen non extendi potest ad vias angustas,
ubi et idem signum praemittendum est, deo

Postilion m^{us} in^{us} Lyon^{is} Poston; vid. Veltman.
nus de iis, qui sibi cedere debent in via publ.
et Cocceius in disp. de iure viarum publ.

receptaculum adeo angustum sit, ut alter ob-
 vianium currum suum retro ducere teneat-
 tur, ejus conditio potior sit, qui prior viam
 ingressus est: quibus adde, quod cæteris pa-
 ribus hi, qui proximiores sunt, unde exierunt,
 his, qui remotiores, cedere debeant; quæ
 communiter ita ab aurigis observantur, ut
 qui extra eum modum, & communem usum,
 damnum aliquod intulerit ad damnum & in-
 teresse refarciendum teneatur, add. *Lund. R.*
l. 2, art. 59. NICOL. van der HOOGH, *singul.*
jur. 21. Ordinat. Noriberg. qua cautum, ut
 curru onusto in via regia cedat vacuus vel
 levius oneratus; carrus cedat curru; vehi-
 culum meritorium, qua personæ solam ve-
 huntur, curru vel vehiculo onusto; & de-
 nique, qui ex urbe vehit, currus cedat urbem
 ingressuro.

IX. 4.) Aquæ ductus, qui est jus aquæ ^{4, aquæ}
 ducendæ per fundum alienum ad utilitatem ^{ductus.}
 sui fundi. *l. 1. pr. ff. de serv. præd. rust.* qui
 fieri solet vel canalibus, vel fossa, ducta ex
 aqua publica, vel privata. Ex aqua publica
 quidem cuivis aquam ducere licet, nisi quate-
 nus lege aut statuto est prohibitum. aut aqua
 in publico navigabilis est *l. 2. ff. de flum. l. 17.*
de servit. rust. præd. l. 10. §. fin. de aqua &
aquæ plu. arc. add. MANZ. *tr. de servit. real.*
 GROTI, *introd. in jus Belg. l. 2. c. 2. n. 12.* Simi-
 lis est servitus aquæ educendæ, quando nimi-
 rum per alienum fundum superflua vel inuti-
 lis

lis aqua ex fundo nostro exoneratur, & per
fulcos & canales educitur *l. 29. ff. de serv.
præd. rust.*

5. aquæ
haustus,

X. 5.) Aquæ haustus, qui est jus aquam
ex privato vicini flumine, fonte vel puteo,
ad vicini prædii vel illorum, qui in illo ver-
santur, usum hauriendi *l. 5. §. 1. l. 9. ff. d. r.*

6. pecoris
ad aquam,
appulsus,

XI. 6.) Pecoris ad aquam appulsus, qui est
jus pecora prædii mei, ad vicini fundi fon-
tem aquasve, aquandi causa abigendi, *l. 4.
l. 5. cod.*

7. jus pa-
scendi.

XII. 7.) Jus pascendi, quod est jus in alie-
no fundo pascendi pecora nostri prædii §. 2.
l. de servit. l. 1. §. 1. ff. de servit. præd. rust.
Tempus vero & modus hujus servitutis va-
riat, secundum diversas tum conventiones,
tum locorum consuetudines, add. BERLICH.
p. 2. concl. 47. CARPZOV. p. 2. C. 41. Quod si
vero hoc jus pascendi ita constitutum habeat
vicinus dominans in vicini servientis prædio,
ut ille hunc a pastu pro suo pecore non ex-
cludat, sed vicinus serviens, vicini dominan-
tis pecus in suo simul admittat; illud æquo
jure admittere cogitur, idque jus compascui
(*die Koppelweyde*) vocatur; a qua tamen
communione recedere serviens potest, si, vi-
tandæ contentionis gratia, vicino dominanti
partem pascuorum servientium dimidiam ce-
dere, & altera pro suo pecore contentus esse
velit. *CARPZOV, d. p. 2. Const. 41. dec. 9.*

Aliæ servi-

XIII. Porro huc etiam referunt jus calcis
coquea-

S. XII. Jus pascendi, dicitur Gult, Frisch u. Winda
intelligendum est de tempore aperto, non offe-
nan Zriten; non vero de tempore clauso, non
Zeit der Schluppe oder gypffo Zriten.
Clandunt vero prata a primo die Maji usq
ad festum Michaelis; agri vero usq ad mes-
sem consummatam; vid. Berlichig et Cass.
loc. cit. 2) Qualitas pecoris, ab ob kind.
oder Dyraf. Wof sogn soll, ut et 3) quanti-
tas determinari solet peculiari partium
conventionione. Excludunt vero in gen. pecora
morbida, quo vulgo referant gypffmirtob
Wof: in silvis excludunt fues et caprae, nam
der hoch. Ordnung; vid. Lauterbach in Concluf.
forens. Exercit. 80. Compascuum est duplex
vel iure servitutis vel iure familiaritatis
sive precarii talis, quod quandoque reuo.

cabile invito etiam altero, L. 41 ff de acquiren-
da et amittenda servitute; vid. Arndt in
disq. de iure oblium et Lyferus in Iure Geor-
gico hoc tit.

I. 1. ad reficiendum parietem. Serviens praedi-
um hic contra naturam servitutis cogit ad
aliquid faciendam, quando scilicet paries et co-
lumna ruinae patitur, ita ut onus refectio-
nis incumbat Domino praedii servientis. Re-
ctius vero per L. 6. et 8. ff si servitus vindicet,
hoc onus praesupponit speciale pactum, quod
ex lege Aedil. Curuli per stipulationem ad-
iici solebat servitutibus; vid. Otto in Comment
ad Instil. h. t. §. 1. Practici vero hodie crude
applicant has leges in gen. quod scilicet dñy
praedii servientis indistincte obligatur,
quamvis nulla praecesserit conventio spe-
cialis de suscipiendis onere refectiois.

coquendæ, jus arenæ fodiendæ, pedamenta ^{tutes rusti-}
 fumendi, lapides eximendi, lignandi &c. scil. ^{ca.}
 in alieno fundo ad commodum nostri prædii
 l. 5. l. 6. ff. de servit. præd. rust.

Add. pr. & §. 2. I. de serv. prædior

TIT. IV.

DE

SERVITUTIBUS URBANORUM

PRAEDIORUM.

APHOR. I.

Prædiorum urbanorum servitutes sunt hæ, ^{Servitutum}
 quæ ædificiis s. prædiis, usum urbanum ha- ^{urbanorum}
 bentibus, inhærent & a prædio vicino alie- ^{Prædiorum}
 no debentur. §. 1. I. de serv. præd. Cujus- ^{descriptio:}
 modi servitus est 1.) oneris ferendi, qua ^{cujusmodi}
 nim. paries, vel columna, onus nostrarum ^{sunt}
 ædium sustinere debet l. 33. ff. de servit. ur- ^{1. servitus}
 ban. præd. l. 1. §. fin. eod. Ut igitur onus ^{oneris fe-}
 hoc sustineri possit, debens hanc servitutum ^{rendi.}
 ad reficiendum parietem, vel columnam, te- ^{L. 8. ff. 1. §.}
 netur. d. l. 33. §. 6. §. 2. si serv. vind. Abs- ^{d. serv.}
 que hac servitute constituta, nemo alterius ^{præd. urb.}
 parietem, imo nec communi parietem, nisi pro
 parte dimidia, inædificare potest. vid. ME-
 NOCH. de præf. l. 6. præf. 73. n. 23. CHRI-
 STIN, ad LL. Mechlin. tit. 14. art. 12. CAE-
 POLL, de servit. urban. præd. c. 36. f. Cæ-
 terum parietes ipsis vicinorum conterminis,
 seu limitibus, dimidiatim impositi commu-
 nes fiunt, arg. §. 31. in fin. I. de R. D. pro-
 que iis præsumitur, nisi proprietas probe-

tur Et hoc jure utimur in communi dividundo judicio, ut omnium separationum intermedia sint communia, nisi propria alicujus probentur. *confer. l. 9. C. de adif. priv.* ubi GRÖNEVEG & *l. ult. C. fin. reg.* ubi BUSIUS. add. CASPAR MANZIUS. *tr. de muro commun.*

2. tigno immittendi.

II. 2.) Servitus tigni immittendi, qua trabem vel quid aliud, quo ædes contignantur, in parietem vicini licet immittere, ut in eo requiescat. *l. 2. l. 20 pr. l. 25. ff. de serv. urb. præd. l. 242. §. 1. d. V. S.*

3. projiciendi.

III. 3.) Servitus projiciendi protegendive qua tignum, vel ædificatum quid, in ædibus nostris quiescit, supra alienas vero ædes, vel areas, protenditur. *d. l. 242. §. 1. de V. S. l. 20 pr. de serv. urban pr.* Huc etiam spectant suggrundia, h. e. partes tecti porrectiores adversus imbrem.

4. altius tollendi, & 5. altius non tollendi.

IV. 4.) Servitus altius tollendi, & 5.) Servitus altius non tollendi: quas servitutes ita discernimus, ut illam dicamus, qua quis, etiam cum damno suo, tenetur pati, alterum ad utilitatem suam ædes altius tollere; hanc vero, qua quis, in vicinarum ædium utilitatem, cogitur ædes suas habere depressas *l. 11. §. 12. ff. de serv. urban. præd. §. 2. I de action.*

6. luminum, & 7. ne luminibus officiatur,

V. 6.) Servitus luminum, & 7.) ne luminibus officiatur; quas simili ratione distinguimus: illam dicentes, qua vicinus nostra lumina seu nostras fenestras, quibus lumen haurimus, cœlumque intuemur, excipere cogitur. *in pariete suo vel communi*

J. V. In proprio pariete lumina aperire per-
mittitur, quamvis prospectus pateat in
alterius aream et aedes, L. 8. J. 5. ff. si per-
vitas vindicet. Quoniam vero contra aed.
ficare potest vicinus, hinc coniungenda
est servitus, ne luminibus officiat.
Vbi dominus praedii servientis caute agit, si
v. determinat numerum fenestrarum, v. pa-
ctum adicit de muniendis fenestris, sic
S. 1. §. 1. in §. 1. de iur. servit. §. 1. in §. 1. de iur. servit.
Quod nisi promissum sit in specie dominus pra.

procedū dominantis cogi non potest.
Dant vero etiam loca, ubi ne quidem in pro-
prio pariete licet fenestras, quatenus vergetur
in alterius fundum ad evitandas lites inter
vicinos; Ita iure Lubecensi et Hamburgeri.
Iure Communi autem omnino licet in proprio
pariete. In pariete communi potius est ius pro-
hibentis, et in alieno semper opus est serui-
tute luminum, ubi prudentia praecepit
requirit, ut determinet numerus fenestrarum,
vid. Beck de iure luminum, Non J. A. S. D. H. G. S.

gitur. l. 4. iunct. l. 16. ff. de servit. urb. præd. hanc vero nominantes, qua non potest facere quicquam vicinus, quo quævis ædium nostrarum lumina obscurentur. d. l. 4 l. 15. l. 17. pr. §. 1. & 2. l. 23. de serv. urban. præd. vid. pluribus hæc exponentem CAEPOLAM de serv. urb. præd. c. 36. n. 2. & c. 35

VI. 8) Servitus prospiciendi s. prospectus, & 9. ne prospectui officiat. Illam appellamus, qua vicinus pati tenetur, & impedire nequit, nos prospicere ex nostris ædibus in eius prædium vel hortum §. 2. I. de action. l. 12. l. 16. ff. de servit. urban. præd. hanc vocamus, qua quis in prædio suo non potest quicquam facere, quod libero quaquaversum prospectui, in quævis loca nobis grata & amœna, obstet. l. 15. ff. eod. conf. l. 12. §. 3. C. d. ædif. priv.

VII. 10.) Servitus stillicidii avertendi s. recipiendi, & 11.) stillicidii non avertendi s. non recipiendi. Illa est, qua in ædes vel aream vicini, aquam, ex nostris tectis cadentem, nos avertere, & vicinus in suum tectum vel aream eam decidere pati debet, l. 2. l. 20. §. 2. & seqq. ff. de servit. urb. præd. add. Land-R. l. 2. art. 49. pr. WEICHBILD art. 124. Hæc est, qua vicinus stillicidium suum ex tecto suo defluens, in suam aream, vel cisternam derivare prohibetur, sed, ut in aream vel cisternam vicini defluat, pati cogitur d. l. 2.

VIII. Eadem est ratio 12.) fluminis avertendi recipiendi

H

& 13. non tendi seu recipiendi, & 13.) fluminis non recipiendi, avertendi seu non recipiendi. l. 1. ff. de serv. præd. urb. §. 1. I. de serv. Ita ut illa sit, qua flumen, h. e. aquam collectam ex pluvia & per canales, tubos, instar fluminis profluentem, ex nostris ædibus tenetur vicinus suscipere: hæc vero sit, qua vicino non licet flumen, ex suis ædificiis veniens, a nostro avertere prædio ob commodum, quod hoc inde habent. arg. dd. text.

14. cloacæ. IX. 14.) Denique est servitus cloacæ, quæ est jus, quo vicinus colluviem fordidam, in sua area collectam, in vicini aream immittit. l. 7. ff. de servit. junct. l. 1. de cloac.

Add, §. 1. I. de servit. prædior.

TIT. V.

a) COMMUNIA PRÆDIORUM TAM URBANORUM QUAM RUSTICORUM.

APHOR. I.

Constituitur servitus vel officio judicis, L. 8 ff. t. 4. comm præd. tam urb. Constituant ad servitutem constitutionem. Constituitur servitus vel officio judicis, aliquando in judiciis divisiis, vid. l. 22. §. 3. ff. fam. herc. præterea, si quis fundum, confinibus undique prædiis non servientibus circumdatum, habeat, eumque nequeat adire, tunc compellet iudex proximum vicinum, ut aditum concedat, arg. l. fin. de servit. præd. urban. l. 20. pr. si servit. vind. l. 44. §. fin. de leg. 1. l. 15. §. 1. de usu & usufr. leg.

vel volunt. II, Vel conceditur voluntate domini; in qua

a) Communia (C)is eadem sunt, quae Philoso.
phis dicuntur generalia.

*) Servitus enim in fundo alieno est favorabile
quoddam. Dominus directus tamen dño utili
sive heredibus eius sunt in servitutem adquisi-
tam in personis restituere tenet.

J. III. Ad subtilitatem Juris Romani referas
1) quod servitutes non possint concedi volupta-
tis causa, quod ex philosophia Stoicorum tra-
xit originem, qui ne comraditatem quidem
viro constantem dignam esse putabant. 2) Non
tinuitas cause: si ius aquae duceudae
competat in stagno cuius aqua non sit per-
petua, tunc olim negabant subsistere ser-
vitutem, ut et si ad tempus saltem concessa
erat servitus. Hanc vero subtilitatem iam
agnovit Paulus l. c. in l. 28. § de servitutibus
praediorum urbanorum.

qua concessione consideranda 1. personæ, tate domi-
 2.) prædia, 3.) modus. Persona concedens ni, ubi con-
 est dominus prædii servientis, l. 1. §. 1. l. 6. ^{consideranda}
 l. 8. ff. comm. præd. Qui utile solum domi- ^{1. persona}
 nium, vel etiam revocabile, habent, possunt ^{concedens;}
 etiam servitutes concedere, sed non diutius ^{v. g. maritus præ. iurati dotalis}
 duraturas, quam ipsorum dominium subsi-
 stit. ^{add. text. 2. feud. 8. l. ult. C. de reb. alien.}
 non alien. Acquirit servitute prædio itidem & acqui-
 hujus prædii dominantis dominus, l. 5. ff. ^{rens.}
 comm. præd. Potest quoque utilis dominus
 servitute acquirere fundo. ^{l. 1. §. ult. de}
 superf. 2. feud. 8. §. 1. 2. feud. 28. §. si va-
 fallus. Non vero usufructuarius l. 15. §. 7.
 de usufr. ^{Consequente proprietario}
^{omnino potest acquirere servit.}

III. Prædia ad servitute constituendam 2. prædia.
 necessaria sunt duo §. 3. I. de serv. l. 1. §. 1.
 ff. commun. præd. in quibus requiritur 1.)
 ut sint vicina l. 5. de servit. rust. præd. vici-
 nitas autem non tam ex prædiorum conti-
 guitate, quam ex usu, seu commoditate uten-
 di, æstimanda est. vid. l. 7. §. ult. l. ult. §. ult.
 de servit. præd. rust. l. 1. l. 17. de servit.
 præd. urb. 2.) ut ita comparata sint, ut do-
 minans utilitatem capiat ex prædio servi-
 ente. l. 15. de serv. l. 16. comm. præd. 3.) ut
 in his prædiis causa servitutis sit continua &
 perpetua, atque inde facultas utendi semper
 adsit. l. 28. de servit. præd. urb. licet non
 semper exerceatur, vel quia sic conventum,
 vel quia non est opus.

H 2

IV. In

*liberam alienandi potesta-
 tem habens*

*+ ppter regulam: resolutio
 iure constituto, resol-
 vitur etiam ius accipientis.*

3. *modus
conceden-
di:
ubi discer-
nenda pro-
missio*

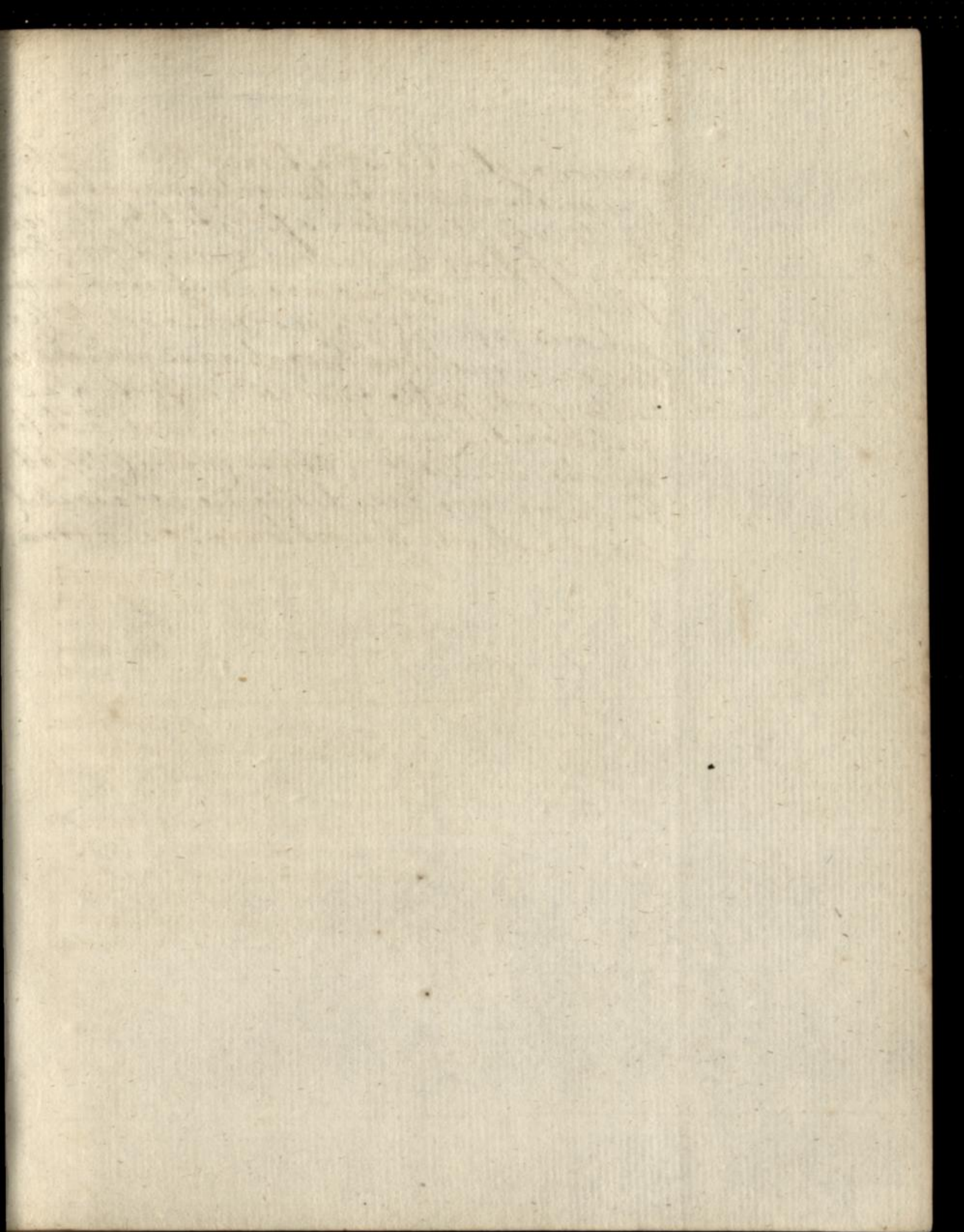
IV. In modo concedendi distinguenda est promissio servitutis realis ab ipsa constitutione & acquisitione l. 136. §. 1. ff. de V. O. Promissio fit vel per conventionem inter vivos, vel ultima voluntate: utraque vel pure, vel sub conditione; vel ex die, vel in diem. l. 4. pr. de servit. Promissio, conventionem pure facta, coincidit quidem aliquando tempore cum constitutione, in negativis scil. servitutibus, seu quibus quis aliquid non facere tenetur: natura tamen & re ipsa differt; quod multo magis obtinet in promissione sub conditione vel in diem facta, ubi obligatio statim oritur; sed constituitur demum patientia, posteaquam conditio extitit vel dies venit. l. 23. §. ult. de serv. urban. præd. l. 10. de serv. rust. præd. Operatur hæc promissio solum jus ad rem & actionem personalem. l. 4. pr. de servitut.

*ab ipsa
constituti-
one strictè
ita dicta.*

V. Constituitur promissa servitus patientia in affirmativis, h. e. quibus quis aliquid pati cogitur, vel intermissione ejus, quod alias facere possumus, in negativis: ita enim qs. tradita censetur servitus l. ult. de servit. l. 11. §. 1. de publ. in rem act. l. 3. §. 2. de action. emt.

*Aliquando
acquiritur
præscri-
ptione.*

VI. Atque ita constituitur a domino. & consequenter acquiritur servitus expressa veri domini concessione. Quod si vero vel non dominus, ut b. f. possessor, ita constituerit servitutem; vel ipse verus dominus (aut b. f. possessor

Auctor neglexit distinctionem Juri Civili
propriam in servitutes continuas et dis-
continuas. In urbanis servitutibus siue con-
tinuis sufficit tempus ordinarium praescri-
ptionis. In rusticis vero ad effectum acqui-
sitionis requiritur tempus immemoriale. Cen-
tesimum rusticarum discontinuarum, ubi ma-
iori temporis spatio opus est ad effectum ac-
quisitionis. Quam sententiam servant Uti Ca-
merales; vid. Gail. in Observ. Cameral. Obs. 66.
In Saxon. vero haec distinctio non admittitur
sed indistincte sufficit tempus 30 annorum.

possessor) non constituerit, sed tamen alter non vi, nec clam, nec precario servitute utatur; domino possessoreve patiente, vel prohibitioni; quæ vicinus in commodum sui prædii, interdicit ei, ne faciat aliquid in re propria; acquiescat: tunc utroque casu, continuato illo usu & in hoc consistente qs. possessione, per longum tempus præscriptione acquiritur servitus *l. ult. in fin. C. de præscript. long. temp.* nec requiritur præcedens titulus, sed ipsa patientia est vice tituli, & includit, præsumtam certe quidem, scientiam. *l. 10. ff. si serv. vind. vid. CARPZOV. L. 1. Resp. 36.* aliquando autem longissimi temporis præscriptione est opus, si solus error causam istiusmodi qs. possessioni servitutis dederit. *l. 5. C. de præscript. long. temp. junct. l. 8. C. de præscript. 30. vel 40. annor. aut si mala fide quis servitatem sibi sumserit. l. 3. l. 8. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* Cæterum jur. Saxon. etiam prioribus illis casibus 30. anni, unus annus, 6. septimanæ & tres dies requiruntur.

Add. §. 3. *§. ult. I. de servit. prædior.*

TIT. VI.

DE

IPSA SERVITUTE CONSTITUTA ET INDE ORIENTE ACTIONE.

APHOR. I.

Constituta ita servitute, prædio illa semper inhæret; & illo ad alium translato, & ipsa

Jus ipsum constitutum;

ipsa transfertur. l. 23. §. 2. ff. de *servitut. rust. præd.* Et qui habet suo prædio constitutam servitutem, perpetuo uti illa potest, quantum tamen suo prædio utile est l. 5. l. 24. l. 29. de *servit. rusticor. præd.* Servitutem autem servitutis constituere non potest. l. 1. de *usu & usufr. leg.* Nec alterius prædio commoditatem concedere, nisi hoc ipsi singulari conventionem permissum l. 33. §. 1. de *servit. præd. rust.*

Unde ori-
tur actio
confesso-
ria.

L. 8. ff. t.
5. si serv.
ad al. pert.
neg.

Incumbit
igitur asse-
renti ser-
vitutem
probatio.

E contra-
rio datur
pro liber-
tate, actio
negatoria;

Cujus fun-
damentum

II. Ex servitute constituta datur actio confessoria, quæ est actio in rem, qua is, cui servitus constituta, contra quemvis ipsum impidentem, vel istam detinentem, intendit, ut declaretur, servitutem ad se pertinere, ac proinde liberum illius usum ipsi permittendum tot. tit. si serv. vind. §. 2. I. de *action.* add. CARPZ. Lib 1. Resp. 69. & 70.

III. Incumbit igitur actori probatio; si sit in qs. possessione servitutis constitutus, si non, servitutem sibi constitutam esse; quia quælibet res præsumitur libera. arg. l. 9. C. de *serv. & aqua.*

IV. E contrario competit etiam actio negatoria, qua dominus adversus eum, qui servitutem in ipsius re præterdit rem liberam declarari intendit. l. 2. pr. l. 4. §. 2. l. 7. l. 14. si *servit. vind. vel ad al. pertin. neg.*

V. Fundamentum itaque hujus actionis est libertas naturalis, qua dominus in re sua non tene-

Reus in actione negatoria ad probationem
iuris competentis sine servitutis obligati
neg iuvat in petitio quod reus sit in pos
sessione servitutis. Praesumptio enim liber
tatis fundi fortior est, quam omnis praesump
tio contraria. Hinc ita pronunciat: *ius sibi*
aut si Plaga grantis vobis in drosalben
grants andig, dar vobis vobis vobis n. In fugnis
fuf drosalben: ob id re solbigis binnen vordere
grants zu vobis in pfuldig. Hodie ergo omnes
consentiant, quod probatio servitutis incum
bat adfirmanti, prout rationes probe exus,
sit Gundling in Gundlingianis Part. 28 cap. 3.
vid Thomafius de onere probandi in act. negal.

§ 1. reivincet servitg. Distingueendum est in
ter acquisitionem vtriusq; fundi reuocabi
lem et irrevocabilem. Si irrevocabiliter quis
datus vtriusq; fundi fiat, v. g. per emptionem,
per legatum &c. extinguuntur servitg, quamvis
postea unus ex illis alienet, quod scius est
si quis praedium dominans adquirat revo
cabiliter, v. g. titulo dotis, vel sub lege re
troceditionis. Tunc enim si veniat tem
pus restitutionis reivincit servitg in pro
prio serviente L. 30 ff de servit. praed. vrb. n.

tenetur aliquid pati, aut non facere *dd. text. est libertas naturalis.*
 Et cum hæc libertas præsumatur, istam haut probare tenetur actor in hac actione, sed reus excipiendo affirmans, sibi servitutem deberi, eam probare debet; nisi actor in libello asserat, reum servitute in ipsius prædio vi aut clam uti, quæ violentia & clandestinitas tunc probanda erit ab actore. vid. CARPZ. *d. lib. I. R. 61. § 68.*

VI. Cæterum accommodatur hodie actio *Accommo-*
 confessoria utilis ad asserenda & vindicanda *datur u-*
 alia jura incorporalia; nec non negatoria *traque*
 utilis, ad ea neganda. *actio hodie*
ad alia ju-
ra.

TIT. VII.

QUEMADMODUM SERVITUTES
AMITTANTUR.

APHOR. I.

Amittuntur servitutes primo accidente *Amititur*
 aliquid in prædio; nim. I. *sive confusio* per confusionem, *servitus*
 si fiam dominus prædii, servitutem prædio *accidente*
 meo debentis, aut, cum prædium meum ser- *in prædio*
 viret alii, dominus fiam prædii dominantis. *1. confusi-*
one,
l. 1. ff. quemadm. serv. amitt. res enim pro- *L. 8. ff. t. 6.*
 pria suo domino servitutem nullam debere *quemadm.*
 potest, sed dominus jure dominii re sua uti- *serv. amitt.*
 tur. *l. 26. de servit. præd. urb. l. 10. comm.*
præd. Si autem res ista rursus alienetur, re-
viviscet servitus *arg. l. 18. de servit.*

II. 2. Per interitum prædii vel dominan- *2. interitu-*
 tis, vel servientis *l. 14. quemadm. serv.*
amitt. quod tamen restringendum est ad eum

casum, quo totus servitutis locus interit & mutatur, ut restitui amplius non possit: restituta enim re, ipsa servitus qs. reviviscit, modo non tantum tempus intercedat, quo ipsa servitus non utendo amittitur. Sic sublato ædificio, cui stillicidii immittendi servitus debetur, & postea reædificato & restituito, pristina servitus redit, quoniam res eadem est propter aream, quæ remansit, etsi forma ædificii mutata fuerit. l. 29. §. 2. *servit. urb. præd.* exemplum quoque occurrit in l. 14. *quemad. serv. amitt. iunct* l. 35. *de serv. rust. præd. conf. etiam* l. 23. & 24. *quib. mod. ususfr. amitt.*

*Amittitur
porro servi-
tus facta
domini re-
mittentis
&*

negligentis.

III. Deinde amittuntur facto domini, scilicet
I. servitutem remittentis, sive apertis verbis
v. g. renunciatione l. 14. §. 1. *de servit. l. 6.*
§. 1. *quemadm. serv. amitt.* sive tacite, per-
mittendo in loco serviente id facere, quo servi-
tus necessario impediatur. l. 8. *quemadm. ser.
amitt.* *Hinc novum opus est tempe-
stine nunciatum.*
IV. 2. Per negligentiam, cum dominus
prædii dominantis, vel possessor illius, jure
servitutis sibi constitutæ, per integrum, inter
præsentes, decennium & inter absentes, vi-
cennium usus non fuit l. 1. §. 1. *de serv.
vit. & aqua. arg. l. 3. §. 1. ff. quemadm. serv.
amitt.* ita tamen, ut si servitus sit constituta,
qua non nisi alternis, ternis aut quaternis vi-
cibus uti licuit, tempus decennii dupletur.
l. 7. *cod. l. f. C. de serv. & aqua.* Si prædi-
um

Unde resultat cautela, si quis laboret de ser-
vilitate extinguenda, ut scilicet utrumque praedi-
um per emptionem acquirere intendat, quam-
vis per unum saltem diem utrumque possederit.

In servitutibus urbanis solus non-usus non
operatur amissionem servitutis, sed insuper opus
est factis quaedam ex parte domini praedii servien-
tis, v. g. in servitute tigni imitibendi non suf-
ficiat tignum per 10 annos esse exemptum, quo-
niam est res merae facultatis, v. l. ann. all.
mass. videtur non nisi non validum tigni imitibendi, sed
opus est, ut serviens foramen obturaverit, ut
nullum maneat vestigium pristinae servitutis,
L. 6. §. 1. ff. de servit. praed. urban. Ita enim
praescripta est servitus et libertas fundi; vid.
Boehm. in Consult. Parte 1 dec. 200.

§. 1. Servitutes personales non ita nominantur
ideo, quasi tantum ius personale producant,
sed illae aequae ac reales sunt ius in re; sed
hoc nomine veniunt eam ob rationem, quo-
niam intuitu certae personae conceduntur,
cum qua illae expirant.

um fit urbanum, hoc insuper requiritur, ut possessor fervientis prædii quid agat, quo fervitutis usum impediendo, sibi libertatem pariter acquirat. l. 6. l. 7. l. 22. pr. §. 1. ff. de fervit. urb. præd. l. 18. §. ult. quemadm. serv. am. Tutoris tamen vel curatoris negligentia, item mariti in dotis prædio, non obest pupillo, minori, uxori. l. 10. pr. quemadm. serv. amitt.

V. Denique ratione concessionis extinguitur fervitus tum 1) ob resolutum ius concessionis: exemplum legas in l. 11. §. 1. quemadm. serv. amitt. it. textu 7. feud. 8. in pr. tum 2.) per oppositam exceptionem, si nim. ad iunctum concessioni tempus veniat, vel conditio existat. l. 4. pr. ff. de serv.

Denique amittitur si nito iure concedentis, aut elapso tempore.

TIT. VIII.

DE

SERVITVTIBVS PERSONALIBVS NIM. VSVFRVCTV, VSV, ET HABITATIONE.

APHOR. I.

Servitutes personales sunt: usufructus, usus & habitatio. Ususfructus est jus alienis rebus utendi fruendi salva rerum substantia, l. 1. ff. d. usufr. pr. I. eod. hoc est, est servitus, qua ex re aliena omne emolumentum, quod salva rei substantia inde provenire potest, legitime percipimus dd. text.

Ususfructus definitio. L. 7. ff. t. 1. De usufr. & quemadm. quis utatur.

II. In usufructu, qui voluntate domini conceditur, considerandæ sunt personæ; res; H 5 modus.

Ususfr. aliquid quando le-

ge. vel offi-
cio judicis,
defertur:
alias vo-
luntate do-
mini.

modus. Aliquando vero ex singulari legis dispositione, vel officio judicis, ususfructus defertur: quos casus suis locis exponemus. add. *Exerc. nostr. VII. th. 5. & 6.*

Persona
concedens
& acqui-
rens.

III. Persona concedens est dominus, vel, qui est loco domini, b. f. possessor. *l. 111. §. 1. ff. de publ. in rem act.* sive hic usumfructum sibi retineat & alteri proprietatem concedat, sive ipse proprietatem retineat & alteri usumfructum tribuat.

Res habiles.

IV. Res habiles sunt, quæ usum præbent, *l. 41. ff. de usufr.* ac utendo fruendo non absumuntur, sed post usum supersunt corpore suo integræ, §. 2. *l. de usufr.* sive mobiles & immobiles *d. §. 2.* potest vero etiam omnium bonorum ususfructus constitui, ita ut acquirenda quoque comprehendantur. *l. 34. §. 2. l. 29. ff. de usufr.*

Modus
conceden-
di.

V. In modo concedendi distinguenda est promissio ususfructus ab ipsa constitutione & acquisitione hujus servitutis *arg. l. 136. §. 1. ff. d. V. O.* Promissio fit vel pactis & conventionibus, vel ultima voluntate §. 1. *l. d. usufr.* Ipsa constitutio & acquisitio fit traditione: si nim/res mobilis detur utenda fruenda. *l. 7. pr. ff. usufr. quemadm. cav.* & in rem immobilem, ususfructus nomine, quis inducatur. *l. 3. pr. de usufr.* vel quando quis patitur aliquem utifruui *d. l. 3. pr.*

F. qui dicitur: usufructus legitimus. e. q. s. tales habentur
fructum legitimum in bonis adventitiis ordinariis libero.
rum, maritus in bonis paraphernalibus uxoris.

§. III. usufructum retineat. Usufructus ra.
tione modi constituendi est vel constitui.
tus vel reservatus. Constitutus praesup.
ponit rei alienae traditionem cum faculta.
te percipiendi redditus ex re ipsa. Reserva.
tus vero occurrit in illis casibus, ubi quis
transfert proprietatem in casum mortis, ipse
fructum vero ad dies vitae sibi reservat, quod
in donationibus saepius occurrit. Differentia
utriusque se exprimit in cautione usufructu.
aria praestanda, utpote quae exigi non pot.
est ab eo qui habet usufructum reserva.
tium propter beneficium reverentiam, quam
praestare debet ille, qui aliquando accipit
proprietatem, nisi adsit magnum periculum
dissipationis; vid. Lauterbach in dis.
de cautione reservativa.

[Faint, illegible handwriting in cursive script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

VI, Aliquando & longi temporis præ-
 scriptione ususfructus acquiritur, si quis do-
 mino expresse haud concedente, b. f. re ali-
 qua, domino patiente, longo tempore, nec
 vi, nec clam, nec precario, usus fuit. l. f. C. de
 præscr. long. temp. add. JOHAN. del CASTIL-
 LO, tr. de usufr. l. 2. c. 68. vel etiam longis-
 simi temporis, si error sublit aut mala fides.
 l. 5. C. de præscr. long. temp. junct. l. 8. C. de
 præscr. 30. vel 40. annor.

*Etiam præ-
 scriptione
 acquiritur
 usufru-
 ctus.*

VII, Jus usufructuarii consistit in perce-
 ptione commodorum inde proventientium,
 ratione quorum etiam onera ferre debet.
 Quod commoda attinet, percipit omnia e-
 molumenta, quæ ex ipsa re, eiusve accessio-
 ne, salva rei substantia percipi possunt: & in
 ejus arbitrio est, an velit ipse utifrui re, an
 vero alteri locare, vel vendere, commodita-
 tem utendi. §. 1. I. de usu & habit. add. l. 7.
 l. 12. §. 2. ff. de usufr. Sed quid de metalli-
 fodinis & lapidicinis dicendum? distinctio
 hæc usu recepta est; usufructuarium quidem
 omnium bonorum, etiam uti frui metallifodi-
 nis & lapidicinis, si in ea metallorum & lapi-
 dum materia renascatur quotannis: sin vero
 non renascatur, verus ususfructus non est, cum
 salva rei substantia percipi non possit l. 7. §.
 13. sol. matrim. CASTILL. d. tr. l. 1. c. 37. potest
 tamen pecuniæ, ex istis proventibus perce-
 ptæ, usufructum habere usufructuarius. eam
 fœnori

*Jus usufructuarii
 consistit in
 omnibus
 emolumenta-
 tis.*

*etiam me-
 talli fodi-
 narum.*

& sylvæ.

fœnori exponere & quotannis eius usuras percipere, dummodo ipsam sortem proprietario restituat. BERLICH. p. 3. *concl.* 35. n. 21. & *seqq.* Similiter sylvam cæduam usufructuarius succidere potest, quoties rami, virgulta vel arbuta, mediocri quantitate sunt renata l. 9. ff. §. *fin. de usufruct.* dummodo ita cædatur, ut subcisa iterum ex stirpibus seu radicibus renasci possit l. 30. *pr. de V. S.* Cæterum si sylva non sit cædua, aut quæ ut cædua a Domino habita non est, ab usufructuario cædi non potest: materiam tamen ad modicam villæ refectioem ex iis succidere permittitur. l. 10. l. 11. *de usufr.* Item si ex sylva non cædua arbores evulsæ, vel per tempestatem ~~deiectæ~~ aut alias demortuæ fuerint, ad usufructuarium pertinent; novas tamen ut bonus paterfam. substituere debet. l. 18. *eod.*

Acquirit fructus naturales se parando.

IIX. Acquirit fructus perceptione: percipit autem naturales usufructuarius, quando a solo separavit. l. 13. *quibus mod. usufr. am.* Si igitur maturis quidem fructibus, nondum tamen perceptis, decesserit usufructuarius, ad heredes eius non pertinent iure civili §. 36.

Quid iure Saxon. ob- sineat.

I. d. R. D. iure autem Saxonico in fructibus industrialibus, qui cultura ex terra proveniunt, aliud obtinet, ita ut, si ager vivo usufructuario satus & rastris subactus fuerit, fructus ad heredes pertineant. *Land-R. Lib. 2. art. 58. CARPZ. p. 1. C. 5. d. 21. n. 4.* Simili-

ter

succidere potest. Jure Civ. ius usufructus
circa silvam admodum est restrictum,
quod non mirandum est propter indolem
regionis, ubi leges illae sunt conditae. Grae-
cia enim et Italia non abundant silvis. In
Germania vero et regnis septentrional. maior
est libertas silvarum, unde usufructuarius non
solum quotannis ramos et virgulta succi-
dere sed et arbores caedere potest, quod di-
cit Goltz in Kloster Mergon zu Johann u.
Lohm Goltz. Imo quod superest, vendere
potest, si modo ita fiat, ne inde oriat de-
vastatio silvae, deo sub Gild in Finan-
Stand nicht zu löfent, noch der Innes
Hroddat Wroda.

S. VIII. et IX. Jure Germanorum per textum
provincial. Art. 58. Lib. II dicit: vobis,
die Ggze b. Prupn u. die Ggze b. Prupn folgt
Jan. 7000. Quod si ergo maxime labor
in agris et vineis, vivente adhuc usu-
fructuario, sit peractus, ad heredes tra-
it ius percipiendi totam messem. In fru-
ctibus autem civis. e. g. mercedibus obtinet re-
gula: tantum est perceptum, quantum

est habitatum et in praediis rusticis mer-
ces coloni, fructu. Zinfr, debet heredibus usu.
fructuarii, si vivente adhuc illo sa colo.
no maximus labor sit absolutq, quamvis
terminis solvenda mercedis nondum appro-
pinquaverit.

ter fructus vineæ ad heredes pertinent, si maximus labor fuerit absolutus, licet non accesserit cura ultima (*die Rubr*) adeo ut, si post diem ^{25. Martii} *Urbanii* usufructuarius decesserit, hereditibus vineæ obveniant; quia scil. circa istum diem cultura vineæ fere peracta. *d. art. 58. RICHT. decis. 56. n. 4.*

IX. Circa acquisitionem civilium fructuum distinguitur: aut usus rei, propter quem solvitur pensio sive redditus, singulis momentis ab aliquo percipitur; ut ædium, servi: aut vero certo anni tempore; ut agrorum. Illiusmodi redditus pro rata temporis, quo ab alio, redditum solvente, usus vere perceptus, ad fructuarii heredes pertinent, licet dies redditus solvendi vivente fructuario nondum venerit, add. BERL. *p. 3. concl. 22. §. concl. 44.* CARPZOV. *p. 3. C. 32.* Hujusmodi pensiones, quæ ratione fructuum, certo tempore provenientes, præstantur, pertinent ad fructuarium & heredes ejus si colonus illos perceperit, licet tempus pensionis solvendæ nondum venerit ante finitum usumfructum. *l. 58. pr. ff. de usufr.* Quid jure Saxon. obtineat, colligi potest ex *aphor. præced.*

X. Debet vero usufructuarius re uti boni viri arbitrio. *l. 9. cod. h. e. quemadmodum bonus paterfamilias ea usus fuisset, ne scil. male utatur, vel in alium usum, quam in quem comparata est. l. 13. §. 4. §. l. 9. §. ult. de usufr.* Quod ut præstat & rem, finito usu fructu,

Civiles fructus quomodo acquirantur.

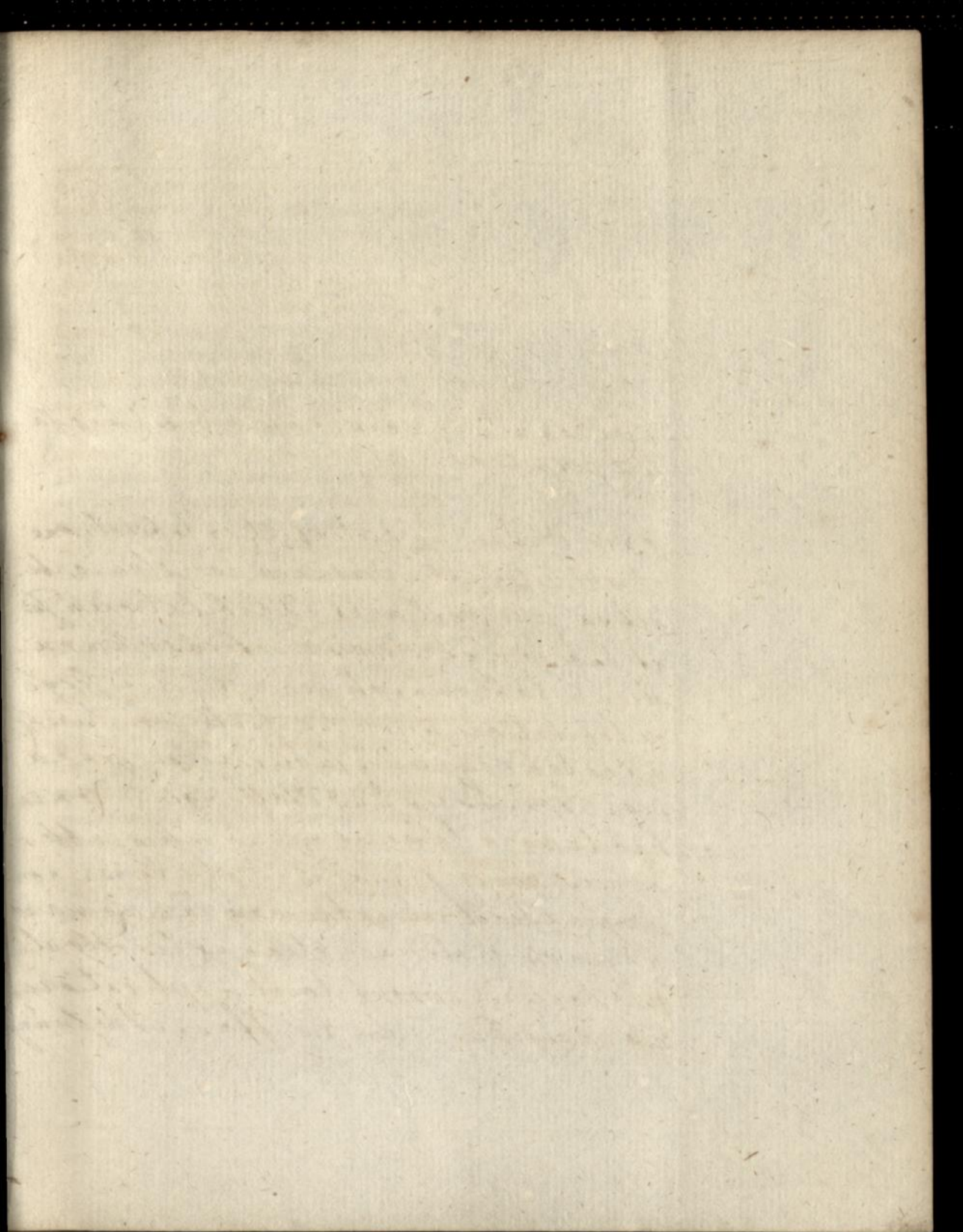
Boni viri arbitrio re uti debet. L. 7. ff. 1. 9. usufruct. quemadm. cav. Inde cautio exigitur.

fructu, salvam & integram restituat cautio
 exigitur. ^{in de usufructu vel in usufructu} l. 4. C. de usufr. l. 1. §. 1. ff. usu-
 fruct. quem. cav. Quæ cautio illi, ne qui-
 dem voluntate testatoris, remitti potest. l. 1.
 C. de usufr. l. 7. C. ut in possess. legat. sed,
 ista remissione non obstante, usufructuarius
 pro interesse proprietarii cautionem præstare
 rerumque, in usufructu contentarum, inven-
 tarium conficere compellitur. GAIL. 2. O. 145.
 CHRISTIN. ad LL. Mechl. tit. 9. art. 13. num.
 3. & 4. GROTI. introd. l. 2. C. 38. pr. CARP-
 ZOV. p. 3. C. 13. d. 12. Ipse tamen heres re-
 mittere potest. Dd. in l. 1. C. de usufruct.
 CARPZ. d. l. Pertinet etiam ad officium fru-
 ctuarii, ut animalia ægrota curet, gregem ex
 foctu suppleat arg. l. 13. §. 2. de usufr. no-
 vas arbores substituat. l. 28. cod.

Rem etiam
 1. custodire
 ac reficere
 tenetur,

XI. Onera quod spectat, tenetur 1.) om-
 nem rei curam suscipere, l. 1. in fin. usufr.
 quemadm. cav. rem scil. custodiendo l. 2. d. r.
 reficiendo & salvam tectam servando l. 7.
 §. 2. & 3. l. 64. de usufr. l. 7. C. cod. Intel-
 ligendum vero hoc est de refectioe modica
 sive modicis impensis, in conservationem rei
 factis: magnos enim & ad perpetuam
 proprietatis existentiam necessarios seu uti-
 les sumptus retentione, vel actione negotio-
 rum gestorum fructuarius, ejusve heredes, a
 domino repetunt. l. 7. §. 2. de usufr. 2.) te-
 netur tributa & collectas, aliaque onera sol-
 vere, arg. l. 7. §. 2. l. 27. §. 3. de usufruct.
 add.

2. tributa
 solvere.

+ Cautio enim ex rebus consumptibilibus fa-
cit perpetuas.

§. XIV. Usus aedium distinguitur ab habitatione
simpliciter tali. Usus enim non solum conti-
net ea quae pertinent ad habitationem, sed
et tabernis et reliquis aedificiis usum ru-
sticum habentibus ubi permittitur, quod sere
in habitatione stricte sic dicta, ubi Iure Ro-
mano tabernae, cellae subterraneae, grana-
ria, *Roona* *Soden* und *Hallungen*. Non en-
habitamus in tabernis nec in cellis subter-
raneis nec in granariis. Hodie tamen non
semper adeo stricte inhaeremus Iuri Romano
sed pro usu quotidiano etiam ex his rebus ali-
quid conceditur, prout docet applicatio iu-
ris in casibus, *non zur Flur- u. Wessung*

add. l. 13. de impens. in res dot. fact. nisi fuerint immodica, ipsos fructus exsuperantia. add. CASTILL. dict. tr. c. 57. CARPZOV. 1. Resp. 105. num. 12.

XII. Cæterum introductus etiam est qs. usufructus, earum scilicet rerum, quæ usu consumuntur: ut sunt pecunia numerata, vinum, oleum, frumentum; quod genus usufructus ita constituitur, ut cautio præstetur, finito usufructu res ejusdem quantitatis & qualitatis, aut æstimationes earum restitutum iri.
 + tot. tit. de usufr. ear. rer. quæ us. consum. §. 2.
 I. d. usufr. add. GAIL. 2. O. 46. num. 2. GROTIUS. dict. l. tit. 38. MANTICA. de conjectur. ultimar. volunt. l. 9. tit. 6. n. 5.

Qs. usufr. descriptio, L. 7. ff. r. 5. de usufr. ear. rer. quæ usu cons. vel min.

XIII. Usus in specie sic dictus est jus utendi alienis rebus, salva earum substantia §. 1. I. d. us. & habit. vel, est servitus personalis, quæ ex re aliena commodum tantum quotidianum & necessarium, salva ejus substantia, ipse quis percipit l. 1. l. 19. l. 21. de usu & habit. pr. §. 1. I. eod.

Usus descriptio. L. 7. ff. r. 8. de usu & habitat.

XIV. Habitatio est jus alienas ædes inhabitandi; vel, est servitus personalis, quæ omnem utilitatem, quæ ex inhabitationibus ædium alienarum provenire potest, percipimus. §. 5. I. de usu & habit. l. 13. C. de usufruct. & habit.

Habitatio nis definitio,

XV. Ratione usufructus, aliarumque servitutum personalium, competit actio confessoria, quæ est actio in rem, qua contra quemvis

Ratione servitutum personali-

um datur
actio con-
fessoria.
Lib. 7. t. 6.
si usufr.
pet. vel ad
al pert. neg.
E contra-
rio datur
actio nega-
toria; ex
libertate
nim. natu-
rali.

vis possessorem aut qualibet ratione impe-
dientem, is, qui usumfructum habet, agit, sibi
jus esse re utendi fruendi §. 2. I. de action.
l. 5. pr. §. 1. si usufr. pet.

XVI. Præterea datur actio negatoria, qua
dominus adversus eum, qui usumfructum u-
surpat, intendit jus non esse ei utendi fruendi
d. §. 2. I. de action. rubr. tit. ff. si usufr. pet.

XVII. Datur igitur ex libertate naturali
hæc actio domino, etiam rem possidenti d. §.
2. Inst. de action. adeoque non tenetur pro-
bare, rem suam esse liberam ab usufructu, sed
is, contra quem datur hæc actio, & qui
arrogat sibi usumfructum in aliena re, istum
sibi constitutum probare debet: nisi forte
actor asserat, adversarium vi, clam aut preca-
tio tenere usumfructum; tunc hoc ipsi pro-
bandum erit arg. l. 2. ff. de prob.

Amittitur
usufructus
vel sec. ejus
naturam
L. 7. ff. t. 4.
quib. modis
usufr. vel
usus amitt.
1. morte u-
sufructua-
rii,
2. elapso
tempore;
vel ex ac-
cidenti 1.
per capitis

XVIII. Amittitur usufructus, seu usus,
vel secundum naturam ipsius usufructus con-
stituti, vel ex accidenti, cum alias per natu-
ram durare posset. Priori modo finitur 1.)
morte ejus, cui usufructus (similiter & usus
& habitatio) conceditur 2.) elapso tempore
præstituto. vid. tot. tit. quib. mod. usufr.
vel us. amitt.

XIX. Posteriori modo amittitur, si vel in
persona, vel in re, quid accidat: In persona
accidit 1.) quod fiat incapax per capitis deminutionem maximam & mediam, l. pen. C. de
usufr. 2.) quod sit negligens in usu, vel non
uten-

erföret, it. det Kraft der Adf. Mithen
oder die Mofnung; nec non si legata fit
hodie habitatio, ubi semper ultra concepta
Juris Romani aliquid conceditur; vid.
Sicht. P. II. dec. 203.

non amittatur. Habitatio est pars alimentorum
Alimenta enim comprehendunt. 1) victum, 2)
amicum 3) habitationem: alimentis futuris nun-
quam praescribit. Unde patet genuina ratio, cur
habitatio per praescriptionem siue non usum non
amittatur. Ergo non oppest ratio, quam sub,
esse 16tus existimat in L. 10 allegata, quasi ha-
bitatio magis consistat in facto quam in iu-
re. Nec obstat L. 13 §. 1. de seruit. et aqua:
ubi dicit in genere seruitutes per non usum ami-
ti. Lex enim loquitur de seruitutibus praedialibus
non personalibus.

utendo, vel non recte utendo, vel etiam rem *deminutio-*
ligata deteriorem reddendo *d. l. pen §. 1. 2. C. de nem aut*
usufr. Speciale vero est in habitatione, quod *negligen-*
et casus de mutatione per non usum *tiam,*
 non amittatur. *l. 10. pr. ff. de*
usu & habit.

XX. Propter id, quod in re evenit, amit-
 titur ususfructus 1.) ipsius rei interitu aut mu-
 tatione, si nim. in aliam speciem vel faciem
 pristina res mutata sit. *l. 5. §. pen. l. 10. §. 1.*
quib. mod. usufr. vel us. amitt. l. 36. de
usufruct. & domo collapsa in area non re-
manet, d. l. 5. l. 10. §. 1. quib. mod. usufruct.
vel us. amitt. Si vero priorem rei speciem
 mutatio non prorsus tollat, ususfructus re-
 manet. *l. 8. & seqq. quib. mod. usufr. vel*
us. amitt. l. 36. de usufr. add. GROT. l. 2.
introd. cap. 35. 2.) consolidatione, si nimi-
 rum usufructuario obvenerit proprietas. §.
 3. *l. de usufr. l. 5. pr. si usufr. pet.* vel si usu-
 fructuarius cedat usumfructum rursus domi-
 no *d. §. 3. l. de usufr.* Nam si extraneo facta
 fuerit cessio, ipsum jus non alteratur, neque
 immutatur ususfructus, nec novus constitui-
 tur in persona ejus, cui ceditur, sed remanet
 idem in usufructuario priori. Vid. JOHN, a
 SANDE *tr. de action. cession. c. 5. n. 35.* ubi
 refutat DONELLI, CUJACII, aliorumque senten-
 tiam, qui usumfructum per cessionem extra-
 neo factam plane extinguunt, & ad proprietatem
 reverti existimant, quam opinionem in praxi
 nusquam esse receptam, sed e contra apud om-
 nes

Quid obti-
 neat si ex-
 traneo ce-
 datur usus-
 fructus.

mnes pro communi regula invaluisse monet; jus cessum quatenus in cessionarium non transfertur, aut transferri non potest, apud cedentem remanere; per l. 20. ex quib. caus. maj. l. 17. §. 1. de acquir. poss. l. 38. §. 1. de solut. Videtur igitur aliquando non usufructus, sed perceptio fructuum, ad cessionarium, usque dum vivit cedens, translata, arg. l. 39. de usufr. GROTIUS d. l. 2. c. 39. §. 3. CHRISTINUS, ad LL. Mechlin. tit. 15. art. 6. n. 7. & art. 7. n. 3. & Decis. Belgic. vol. 1. decis. 129. GARSIAS tr. de expens. cap. 10. n. 27. nisi tamen cessio contra legis prohibitionem malitiose fuerit facta, quæ adeo nulla est, ut eo ipso cedens omni jure suo cadat: ut si quis v. gr. ædes, in quibus solum usumfructum habet, tanquam proprias alteri cesserit, arg. l. 1. C. de sepulch. viol. vid. latius PINELLUS ad. l. 1. C. de bon. mat. p. 3. n. 38. & 39.

Finito usufructu que actio competat domino.

XXI. Finito morte usufructuarii usufructu, dominus habet rei vindicationem: Caterum si qs. usufructus sit finitus, stipulatione quidem & cautione de reddendo interposita, datur inde actio, ^{ex stipulatione} arg. l. 9. de usufr. ear. rer. que us. consum. §. 2. l. de usufr. Si vero ista non intervenerit, adhuc constante usufructu is, qui concessit quasi usumfructum, omissam cautionem; & finito usufructu quantitatem seu estimationem rei condicere potest ^{condictione sine causa} l. 5. §. 1. de usufr. ear. rer.

TIT.

Distinguendum est inter cessionem iuris usufructuarii solennem et minus solennem. Solennis fit eo animo, ut perduret ususfructus usque dum cessionarius vixerit, quod prohibetur cum est in L. 66 ff. de iure dotis, ubi casus est de marito usufructum bonorum priorum extraneo cedente. Minus solennis vero cessio est, quae cum morte cedentis extinguatur usufructum, quod non est prohibitum, quoniam tunc usufructuarius non plene iuris transfert, quam ipse habet.

§. III. # Usucapio est modus acquirendi civilis
dominia rerum per continuatam possessio-
nem. Non vero existimandum est, quod sit
usucapio modus acquirendi solus civilis, sed
etiam in Jure Nat. fundata est, adeoque est
modus mixtus. Magis autem determinatus
est in Jure Civili. Ergo à potiori sit denomi-
natio. Fundamentum praescriptionis est
neglectio siue derelictio rei; Res derelictae
sunt res nullae. Ergo cedunt occupanti. Occu-
pationem sequitur possessio. Habemus Jus N.
Jam incipit determinatio Juris Civili. quod
ultimam quasi maxum ad movet operi, defini-
endo certum tempus, per quod possessio conti-
nuanda sit, ita ut si dominus vergetra illud
spatium ius suum, quod habet in re prae-
sentienda, non persequatur, dominium amittat.
Errant igitur, qui putant, esse contra Jus Nat.
et aequitatem natural. alterum cum alteri
damno fieri locupletiores. Interest enim
seip. ne dominia rerum semper sint in in-
certo.

§. IV. Praescriptio hodie est terminus gene-
ralis, velpote qui continet praescriptionem
in spec. sic dictam et usucapionem. Regu-
lariter praescriptio praedicatur de rebus incor-

TIT. IX.

DE

USUCAPIONIBUS ET PRÆ-
SCRIPTIONIBUS.

APHOR. I. *de modis naturalibus acquirendi dominium*

Hactenus dictum est de rebus, quæ in iure *Modi ac-*
consistunt: sequuntur nunc modi acqui- *quirendi*
rendi dominium civiles, *in quibus* *dominium*
& præscriptio; nec non certa ratione do- *civiles*
natio. *legatum, fideicommissum, p. 41. ff. t.*
triculari *3. de usur-*

II. Usucapio & præscriptio ob publicam *pat. & usu-*
utilitatem est introducta, ne semper dominia *cap.*
rerum sint in incerto. *pr. I. de usucap. Usucapio.*
& præscri-

III. Usucapio est adjectio domini per *ptio.*
continuationem possessionis, temporis lege *Usucapio-*
definiti. *l. 3. de usurp. & usucap. nis definitio.*

IV. Ab hac olim distincta erat præscriptio *tio.*
longi temporis: Justinianus vero hujus præ- *Ab ea o-*
scriptionis naturam in usucapionem trans- *lim distin-*
formavit. *l. un. C. de usucapion. transform. scriptio.*

Præterea jure codicis præscriptio longissimi *30. vel 40. annor. accessu etiam præscriptio*
temporis introducta est. *tot. tit. de præscrip. 30. vel 40. annor. accessu etiam præscriptio*
immemorialis. *l. 23. cum auth. seq. C. de ss*

Eccles. Sunt denique præscriptiones quæ- *dam temporales tot. tit. C. de annal. except.*
& de divers. temp.

V. Sunt igitur hodie duo præscriptionum *Præscripti-*
genera: altera præscriptio est, quæ usucapio- *onis in usu-*
ni æquiparata: adeoque etiam est modus *captionem*
acquirendi dominium rei, a non dono *transfor-*
mata de-
bona scriptio.

*hoc dicitur proscriptio
verum in*

bona fide & iusto titulo acceptæ, per continuatam definito tempore possessionem; altera præscriptio in specie sic dicta, quæ est modus elidendi jus alienum illud, quo alter contra eum, a quo petit, negligenter per tempus lege definitum non fuit usus, cum uti debuisset, & potuisset. *hoc dicitur: præscriptio actionum*

Prioris generis præscriptio.

VI. Prioris generis est 1.) præscriptio longi temporis. *rubr. l. de usucap. d. l. un. C. de usucap. transform.* 2.) præscriptio longissimi temporis illa, quæ cum lapsu temporis qualitatem quandam possessionis respicit. *d. l. un. junct. l. 8. §. 1. C. de præscript. 30. vel 40. annor.* Et potest 3.) etiam huc referri præscriptio immemorialis.

Posterioris generis.

Posterioris generis est 1.) præscriptio ista, qua solus lapsus temporis & negligentia ejus, contra quem præscribitur, attenditur. *l. 1. C. de præscript. 30. vel 40. annor.* 2.) aliæ præscriptiones temporales.

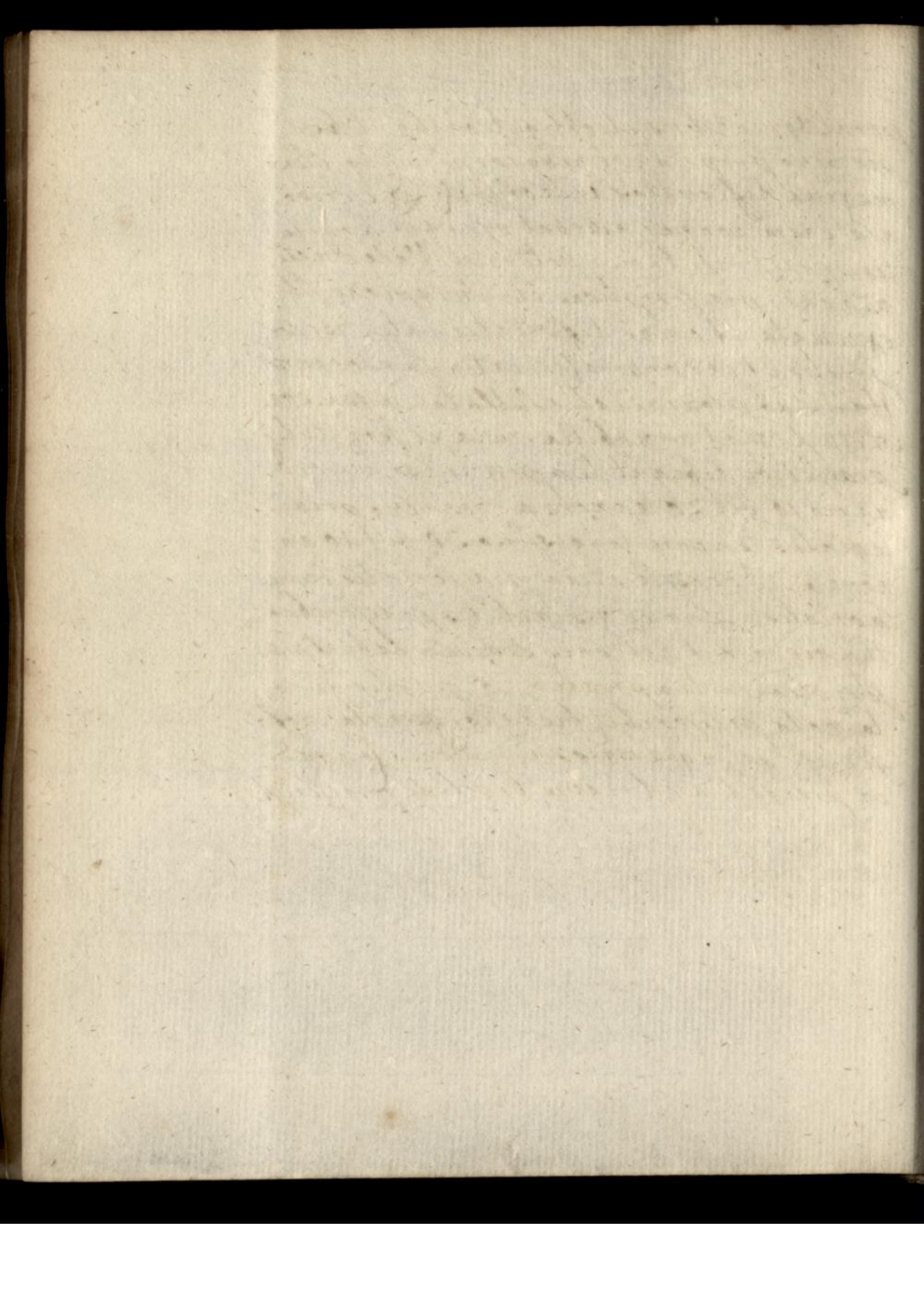
Circa usucapionem & præscriptionem longi temporis notanda persona usucapiens,

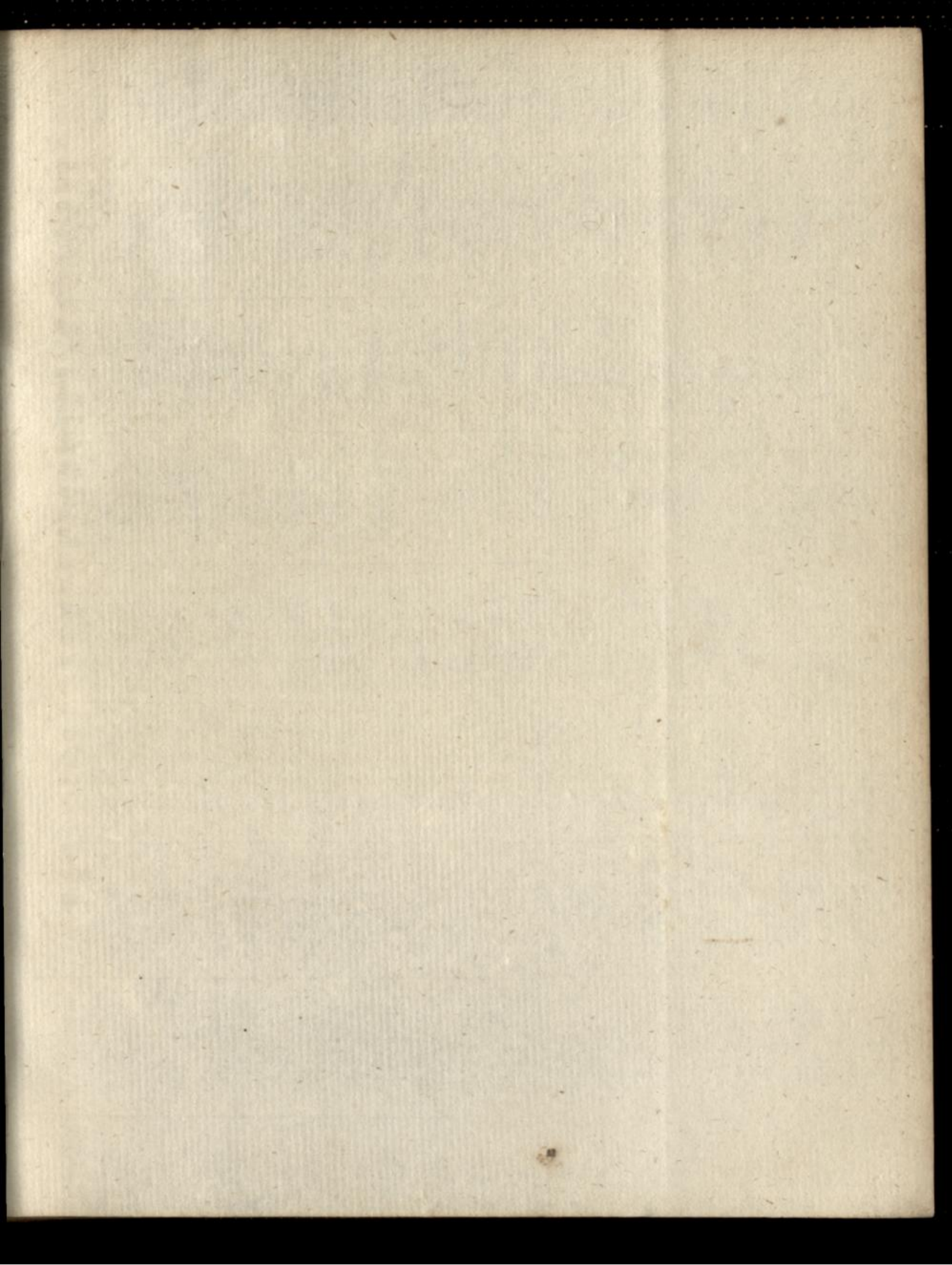
2. habilitas rei.

VII. Usucapionem & præscriptionem longi temporis quod attinet, notandum est 1.) quis possit usucapere & præscribere. 2.) quas res, 3.) per quam possessionem; & 4.) quanto tempore. Usucapit is, qui a non-domino rem accepit, & qui possidere atque dominium acquirere, atque id usucapere potest. *l. 3. l. 8. §. 1. l. 25. ff. de usurpat. & usucap.*

VIII. Usucapi & præscribi possunt res tam corporales, quam incorporales: & quidem hæc per qs. possessionem vere & pro-

poralibus, iuribus et obligationibus: Vfusca-
pio vero propria est rebus corporalibus. Olim
maxima difficultas inde oriebatur. Lex Scribonia
enim non permittebat vsucapi servitu-
tes; praescribi tamen poterant. Unde Iusti-
nianus, praescriptione et vsucapione sibi
exaequata et omni differentia inter res cor-
porales et incorporales, inter fundos iuris
italici et provincialis sublata in gen. con-
stituit, quod immobilia, iura et servitutes
praescribi debeant tempore longo sive ordi-
natio 10 vel 20 annorum: res vero privi-
legiatae tempore longissimo 30 vel 40 an-
norum. Accessit etiam praescriptio imme-
morialis. Denique res mobiles praescriban-
tur biennio et actiones quaedam habent pro-
scriptionem temporalem; v. g. actio de do-
lo malo praescribitur biennio, querela inof-
ficiosi quinquennio; vid. Daus Conrad
in praefat. ad trigam tract. de praescript.

proprie præscribuntur, s. vere dominium
 earum acquiritur. *pr. l. de usucap. l. un. C.*
de usucap transform. l. fin. C. de præscript.
longi temp. Non possunt autem quædam
 res usucapi aut præscribi vel ob generalem
 inhabilitatem, quod scilicet non sint in com-
 mercio. *l. 9. l. 45. ff. de usurpat. & usucap.*
 vel ob speciales causas fundatas aut in ipsius
 rei conditione, aut in favore eorum, ad quos
 res pertinet. Propter rei vitium, in succes-
 sorem transiens, specialiter eximuntur res
 furtivæ & vi occupatæ seu possessæ. *l. 4. §.*
23. l. 41. eod. §. 2. l. eod. item amotæ vel
 expilatæ, *l. pen. ff. rer. amot. l. 68. l. 69. l. 70.*
de furt. l. 35. de usurpat. & usucap. licet a
 fure aut in vasore non amplius, sed a tertio,
 in quem alienatæ, bon. fide possideantur.
l. 24. eod. Similiter etiam secundum jus
 Romanum, quod contra L. Juliam Procon-
 suli vel Prætori donatum est, non potest
 usucapi. *l. 8. pr. d. L. Jul. repetund.* Scien-
 dum autem, quod purgetur vitium, si res ad
 eum, a quo initio provenit, revertatur. *§. 3.*
(al. 8.) l. de usucap. Ob favorem illorum, ad
 quos res pertinet, exemptæ sunt usucapioni
 1.) res filii § 4. b. t. 2.) res Principis
 C. ne rei domin. 3.) res civitatis
 cap. 4.) res ecclesiæ. *d. t. C. ne rei domin.*
 vel templ. 5.) res pupillorum; quod ita in-
 telligendum, ut usucapio & præscriptio longi
 temporis intra annos pupillares quiescat, ad-

Est autem
 res inhabi-
 lis vel quod
 non sit in
 commer-
 cio, vel ob
 speciales
 causas tam
 propter rei
 vitium,

tam ob fa-
 vorem do-
 miniales
 tot. tit. minorum.

et longi tempore

eoque nec contra eos incipiat, nec cœpta cur-
rat. l. 48. de A. R. D. l. 3. C. de præscript. 30.
vel 40. ann. 6.) res minorum, contra quos
nullam præscriptionem inchoari posse, sed
currere eam, quæ contra priorem seu antec-
dentem possessorem inchoata est, salvo ta-
men minori in integrum restitutionis benefi-
cio, communis Dd. fere sententia est. WESENB.
in paratit, b. t. n. 14. add. GILKENIUS tr. de
præscript. p. 3. C. 1. n. 63. GEBH. tr. de usuc.
cap. 2. §. 2. n. 10.

3. modus
usucapien-
di nim. per
possessio-
nem ju-
stam, quæ
constat, b-
fide

IX. Usucapimus ac longo tempore præ-
scribimus per possessionem justam & legiti-
mam l. 3. l. 20. de usucap. & quidem tan-
tum videtur præscriptum, quantum posses-
sum GILKEN d. tr. cap. 6. Constat vero justa
possessio bona fide & justo titulo. l. 4. C. de
præscript. long. temp. Bona fides consistit in
opinione, qua quis eum, a quo rem accepit,
dominum fuisse, atque inde rem suam esse
credit, & alienam esse ignorat. pr. I. de usu-
cap. E contrario mala fides consistit in sci-
entia, rem esse alienam. l. 2. §. 1. l. 7. §. 4.
pro empt. Et quidem jure civili sufficit, bo-
nam fidem adesse initio acquisitæ possessio-
nis. l. 2. pr. pro empt. l. un. C. de usucap. trans-
form. At jure canonico tempore quoque
intermedio semper b. fides exigitur. c. 5. c.
fn. X. de præscript quod usu in terris Im-
perii & provinciis Saxonix observari, tradit
cum allegatis GEBHARD. d. tr. cap. 1. n. 29.

in

§. 11. iure canonico. Lequitatem Juris (a.
nonici circa bonam fidem, non solum ab ini.
tuo sed in progressu praescriptionis neces.
sariam, esse cerebrinam demonstravit Boet.
mer. J. Eccl. Lib. 11. Tit. 24. §. 56. Spuria
enim est ratio, quam suggestit pontifex,
quasi omnis actio, quae non procedat ex fide,
sit peccatum. Alia enim est fides The.
ologica, alia Juridica. Sufficit bonam
fidem tempore traditionis adquisisse; su.
perueniens scrupuly nocere merito non
debet. Sed quoniam hoc principium
Juris Canon. in praxi obtinet: inde ve.
nit hodie difficultas praescriptionis,
quia minima dubitatio interrumpit
praescriptionem non solum longi sed
etiam longissimi temporis sive 30 vel 40
annorum: Atq. super hoc punctum de.
ferri iuramentum, quod pugnat cum prin.
cipio prudentiae politicae, quoniam in

terest Reip. praescriptiones propter p̄dere.
liationem suae neglectam alteriq̄ quantoti.
es expediri; vid. Cooveig de finibꝫ bonae
fidei in praescript. Juris Canon. Inde in
quibꝫdam locis Jure Hamburgensi receptꝫ
est aqꝫ a tempore traditionis.

+ v. g. si quis per procuratorem emerit equꝫ;
hic vero retinet pecuniam.

in dubio vero bona fides & ab initio & in progressu præsumitur, adeoque mala fides ab actore probanda erit. GEBHARD. d. l. n. 30.

X. Justus titulus est, qui legibus approbatus est, & alias, si a vero domino res tradatur, habilis ad transferendum dominium l. 4. C. de præscript. long. temp. aliquando error etiam, ex ^{sive titulus putativus} probabili & iusta causa veniens, titulo non obest, vid. l. 11. pro empt. l. fin. §. 1. pro suo l. 48. de usucap.

XI. Specialiter vero notandum est de titulo pro herede, vel pro possessore, quod verus heres sit bonæ fidei possessor omnium rerum, in hereditate inventarum, licet forte quædam fuerint alienæ. Earum igitur tunc procedit usucapio, si verus heres vendat ejusmodi rem, quam putat hereditariam. l. ult. C. de usuc. pro her. l. 3. pr. ff. eod. Ipse autem verus heres tunc demum usucapiet, si dominus verus, a quo defunctus possedit, dominium suum non ostendat, quæ domini intentio nullo temporis longi spatio absumitur. d. l. ult. C. pro hered.

XII. Cæterum in ^{prescribendis} usucapiendis rebus in corporalibus sufficit præsumtus titulus, qui in juribus affirmativis inducitur ex patientia, in juribus negativis incipit a prohibitione, b. fide facta, ne alter quid faciat, quod alias juxta libertatem naturalem facere possit. ^{et usucapio} In rerum incorporalium præscriptione sufficit præsumtus titulus ^{et acquisitio alterius}

XIII. Continuari debet possessio per tempus lege definitum, ubi spectari debet ipsum ^{4- tempus definitum.}

I 4 tempus,

Quomodo
possessio le-
gitime
continuan-
da.

tempus, quod in mobilibus, secundum jus civile, est triennium; in immobilibus inter presentes decennium, inter absentes 20. anni *pr. I. de usucap. l. un. C. de usucap. trans-*
form. Deinde considerandum quomodo fiat illius temporis continuatio: Continuat-
tur scil. possessio sine interruptione aut in una eademque persona, & tunc res est ma-
nifesta: aut v. in diversis, quando res ab uno ad alium legitime translata: & tunc ju-
sta possessio antecessoris prodest successor. *l. 14 l. 20 ff. de usucap.* adeo ut vacuum tem-
pus ad usucapionem heredi procedat *arg. l. 22. l. 31. §. penult. l. 44. eod.* hac tamen ser-
vata differentia, quod successor singularis eo tempore, quo apprehendit possessionem, & ipse in bona fide esse debeat, *l. 13. §. fin. de acquir. poss. l. 2. §. 17. pro emt.* successori ve-
ro universali sufficiat sola defuncti bona fides. §. 7. (*al. 12.*) *I. de usucap. l. 2. §. 19. pro emt.* Jure tamen Canonico & moribus nostris etiam heredis b. fides exigitur, uti supra monitum. E contrario mala fides antecessoris nocet successori tam universali quam singulari etiam in b. f. constituto. *d. §. 7. I. de usucap. l. 13. §. 1. de acquir. possess.* Successor tamen singularis a tempore, quo ipse b. fide acquisivit possessionem, prescriptionem incipere & ita complevere potest, non computato tempore, quo v. c. venditor mala fide possedit. *l. 2. §. 17. pro emt. l. 4. C. d. R. V.*

in diuersis. Dicitur accessio temporis siue
possessionis, quae successoribus est proficua,
quod dicitur ubi accessione antecessorum,
ita ut v. g. tempus iacentis hereditatis
computetur in fauorem heredis L. 31. D. 5.
ff. h. t. Est ergo hic exceptio à regula, quod
scilicet possessio transeat de persona ad per-
sonam.

XIV. Præscriptio longissimæ temporis est duplex: alia namque respicit una cum lapsu temporis qualitatem possessionis; alia solum temporis lapsum attendit. Prioris generis præscriptioni locus est 1.) si defectus ob quem præscriptio longi temporis non procedit, consistat in titulo, bona vero fides adfit. *l. 8. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* item si adfit quidem b. fides heredis, deficiat autem b. fides defuncti, tunc heres ex sua persona, h. e. non computato tempore, quo defunctus possedit, longissimo tempore præscribit, *arg. l. 4 l. 7. C. de præscript. 30. vel 40. annor.* GEBHARD, *d. tr. c. 1. §. 4. n. 4.* 2.) si ex requisitis usucapionis deficiat rei habilitas, adfit vero b. fides.

XV. Præscribuntur autem ejusmodi res inhabiles quædam 30. annis, ut 1. res vitiosæ a tertio b. f. possidente. *l. 7. C. de præscr. 30. vel 40. ann.* vel etiam non vitiosæ, ignorante tamen domino, a malæ fidei possessore in tertium b. f. possessorem translata. *Nov. 119, c. 7. auth. male fidei. C. de præscript. long. temp.* 2. res minorum. *l. 3. C. de præscription. 30. annor. l. ult. C. in quib. caus. rest. in integr. non est nec.* 3. bona filiorumf. computato tempore, ex quo sunt liberati a patria potestate *l. 1. §. auth. nisi tricennale. C. de bon. mat. junct. l. 1. §. fin. C. d. annal. except.*

vel 40. an-
norum.

XVI. Quædam 40 annis ut 1.) res fiscales, nec non patrimoniales Principis. *l. fin. C. de fund. patrimon. l. 4. C. de præscript. 30. vel 40. ann. 2.)* bona civitatis *l. 9. ff. de usucap. junct. auth. quas actiones. C. de SS. Eccles. add. Constit. Elect. 6. p. 2. ibique CARPZOV. def. 1. 3.)* Ecclesiarum & aliorum locorum piorum res immobiles. *d. auth. quas act. Novell. 31. c. 6.* Mobiles vero secundum communem Dd. sententiam, etiam Ecclesiasticæ, triennio usucapiuntur, add, CARPZOV. *p. 2. C. 5. d. 6.*

Posteriores
generis
præscri-
ptio.

XVII. Posterioris generis præscriptio, quæ nimirum solus lapsus temporis seu potius negligentia domini, per longissimum tempus rem suam vel jus aliquod negligentis, attenditur, obtinet 1.) si dominus per longissimum tempus non petat rem vel jus, ab altero mala fide possessum *l. 2. C. de præscript. long. temp. 2.)* si quis neque vere, neque qs. quid possideat, quod alterius sit, sed alias habeat actionem alter contra istum, & hanc per longissimum tempus non instituat, cum instituere debuisset & potuisset vid. *l. 3. & 4. C. de præscript. long. temp.* Et quidem regulariter 30. annis præscribitur hisce duobus casibus; ubi vero in priori genere præscriptionis, *aphor. antecedente* expositæ, 40. anni requiruntur, ibi etiam in hoc genere præscriptionis tot anni erunt necessarii. *l. 40. C. d. t. CARPZOV.*

Quid spe-

l. Resp. 5. Notandum vero, quod præscriptio

In actionibus personalibus Jure Civ. suff.
sicit lapsus 30 annorum. Nec attendit
defectus bonae fidei, sed sufficit credito.
rem intra 30 annos non movisse actionem
ex contractu descendente. Postquam
vero Jus Canon. supervenit, etiam in ma.
tus praescribendo requirit bona fides
debitoris. Unde sequitur illum, qui acce.
pit mutuum non incipere posse praescri.
ptionem, sed debitoris heredem ad prae.
scribendum esse habilem; vid. Menkenius
in disp. utrum bona fides ad praescripti.
onem actionum personal. sit necessaria
et Berger in Electis Parte 1. pag. 387.

ptio mutui s. debiti non incipiat currere præ-
cise a die scripti chirographi sed vel a tem-
pore solutioni destinato, vel post congruum
aliquod intervallum, quo scil. debitum exi-
gi potuit. CARPZOV. p. 2. C. 1. d. 6. § 1. 1.
Respons. 33. n. 16.

XVIII. Illud adhuc ex jure canonico mo-
nendum, quod & in hac præscriptione lon-
gissimi temporis requiratur b. fides ab initio
ac in progressu. c. 5. c. ult. de præscript. add.
CARPZOV. de Resp. 33. num. 10. præsumitur
tamen ex cursu longissimi temporis b. fides;
is igitur, qui malam fidem objicit præscri-
benti, hanc probare debet. CARPZOV. *dict.*
Resp. 33. num. 1. 2. § *Resp.* 40. n. 17. §
seqq.

XIX. Ex principiis usucapionis atque præ-
scriptionis hætenus explicatis deduci potest
1. quod is, qui a vero domino rem tenet vel
ex contractu aliquo dominium non transfe-
rente, v. g. ex commodato, vel ita ut jus quod-
dam concessum in ista re habeat, v. c. usum-
fructum, emphyteusin, ad obtinendam rei
proprietaem nulla temporis præscriptione se-
munire queat, cum scil. non possit possidere
ut dominus, neque animo sibi aliam posses-
sionem, quam initio tenuit, adscribere queat
l. 8. C. de usufr. l. 2. C. de præscript. 30.
vel 40. annor. nisi aliquid interveniat, quo
quis incipiat rem ut suam possidere: nim. si
repetenti domino rem contradicat & domi-
nus

cialiter in
mutuo ob-
tineat.

Jure cano-
nico & in
hac præ-
scriptione
b. fides re-
quiritur.

Ex dictis
patet 1.
quod te-
nens rem
non ut do-
minus ne-
queat usu-
capere.

nus acquiescat: vel aliquid deneget domino v. gr. canonem einphyteuticum, tunc hujusmodi facto noviter qs. & aliter incipit quis possidere, adeoque ex illo tempore incipit præscriptio sive longi sive longissimi temporis secundum terminos habiles, add. *Syntagm. nostr. Feud. c. XV. aph. 3. n. 5.*

2. quod re-
bus meræ
facultatis
non possit
præscribi.

XX. 2.) Quod in rebus meræ facultatis non locum habeat ulla præscriptio: Dicuntur autem res meræ facultatis actus a mero arbitrio alicujus dependentes, quorum proinde exercitium omissove nullum jus nullumque præjudicium tribuit. Tunc vero demum illa mera facultas seu liberum arbitrium restringitur, & ab altera parte juris cujusdam qs. possessio acquiritur, si alicui pro lubitu actum celebraturo alter prohibuerit, atque ille prohibitioni acquieverit: ut si dominus molendini prohibuerit aliquem ad aliud ire, isque prohibitioni morem gesserit, tunc ex illo tempore currit longissimi temporis præscriptio. GEBH. *d. rr. c. 3. §. 2. n. 18.* add. GROT. *de I. B. & P. l. 4. c. 2. n. ult.*

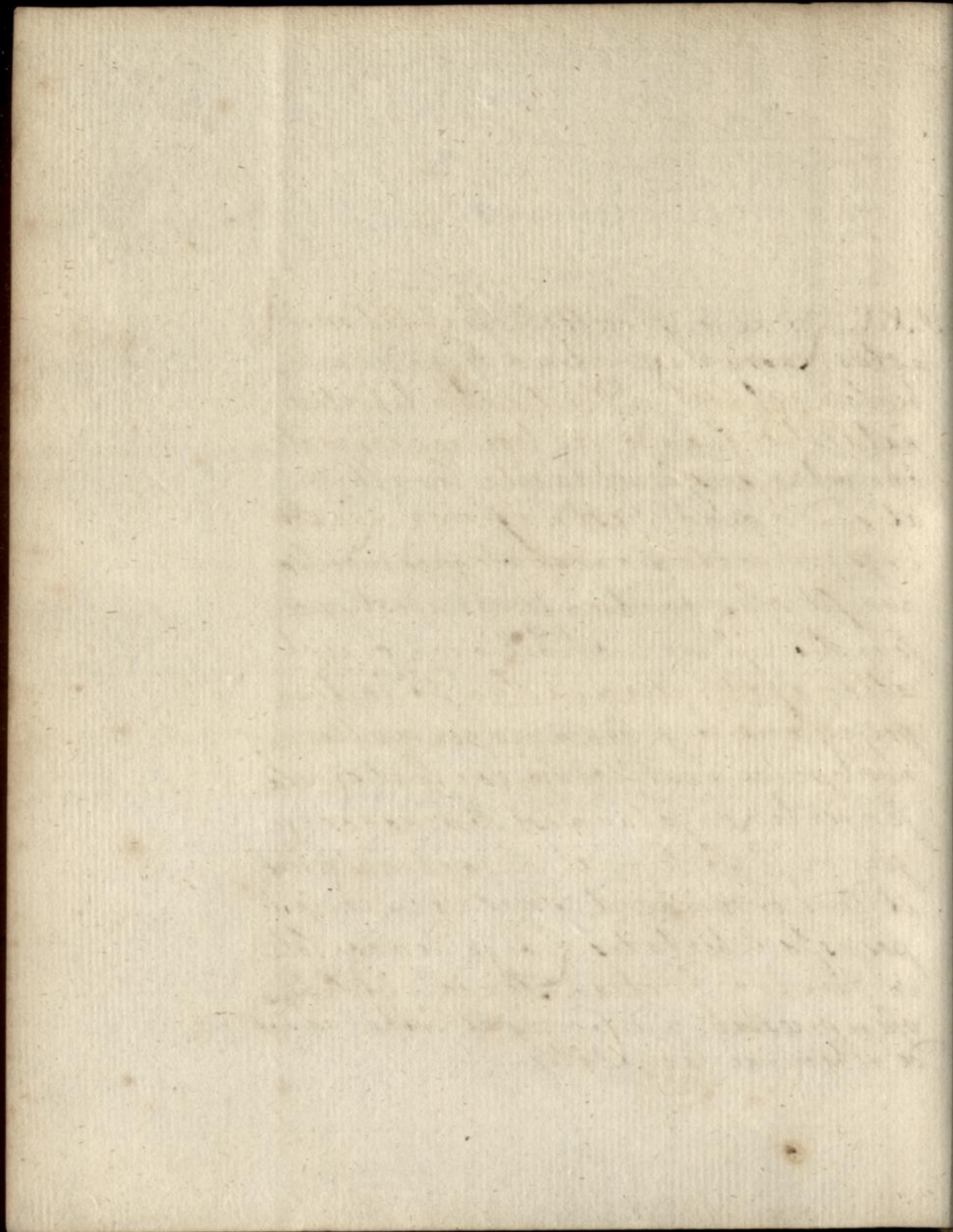
Præscriptio
immemori-
alis.

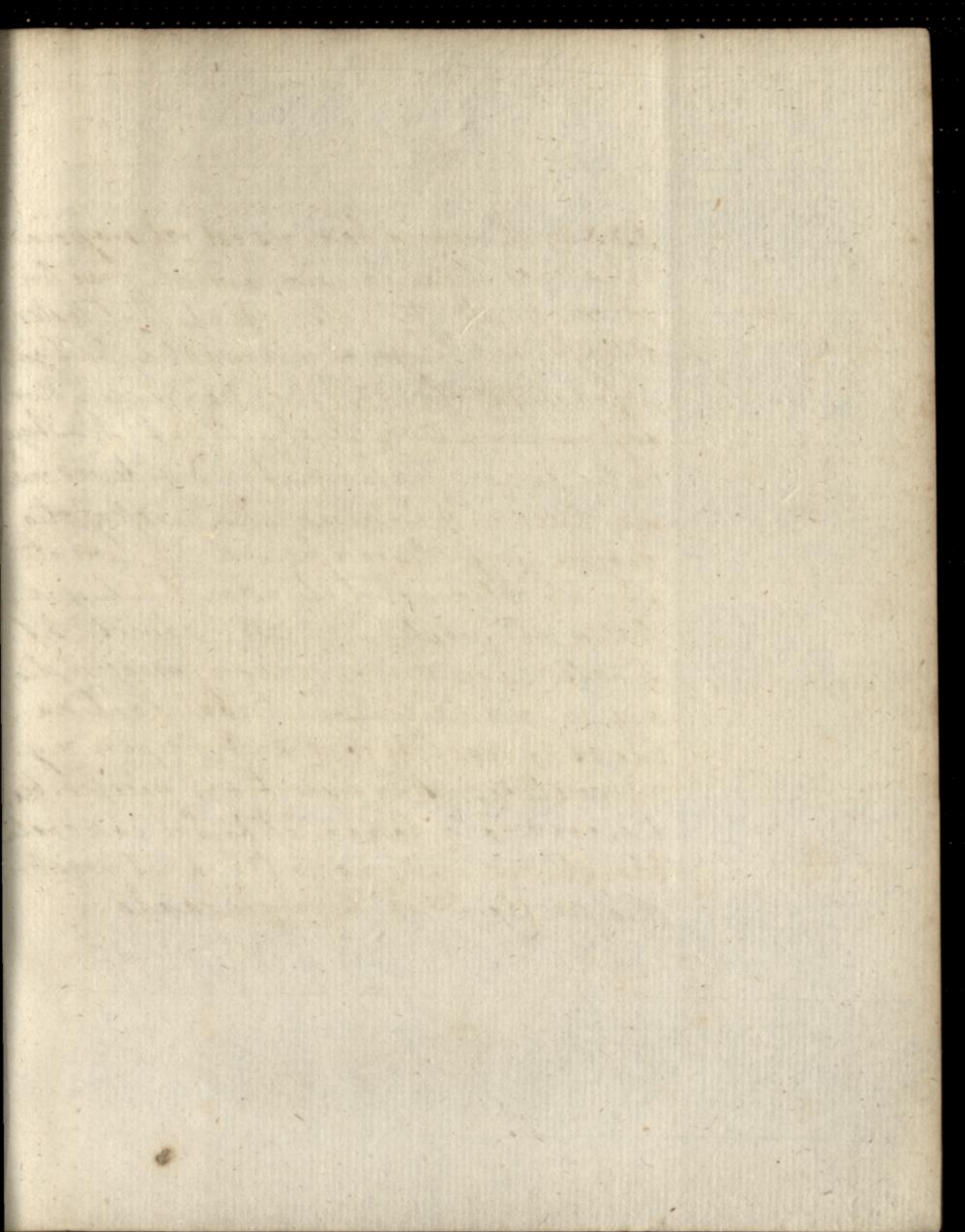
XXI. Præscriptio immemoralis est, in qua nulla b. fides, nullus titulus, nulla rei qualitas attenditur, sed tantum rem vel jus esse neglectum tanto tempore, cujus initii memoria non extat. l. 23. *cum auth. seq. C. de SS. Eccles. c. 26. §. præterea X. d. V. S. c. 1. de præscript. in 6.*

qua etiam

XXII. Acquiritur hac præscriptione non solum

P. XX. Res merae facultatis sunt talis modi
actus, quorum exercitium dependet à li-
bertate naturali. Dicitur autem libertas
naturalis, quando nec lege nec conventi-
one vel expressa vel tacita facultate
aliquid agendi restringimur. Quando
ergo per centum annos aliquis iure suo
non fit usus, nondum tamen adest prae-
scriptio nisi per prohibitionem originis, et
alterius patientiam factum sit initium
possessionis; v. g. quamvis per multos an-
nos operae rusticorum non sunt exactae,
semper tamen saluum est domino eos exi-
gere, nisi forte rustici contradixerint,
et dominus acquieverit. Tunc enim incipit
possessio libertatis. Quod quidem non solum
in Jure Civ. sed etiam Fendali et Publico
usum praestat; vid. Corceig et Esthor in dig.
de rebz merae facultatis.

§. XXIII. Memoria hominis est vel propria
vel aliena: Unde in immemoriali praescri-
ptione dupliciter interrogandi sunt testes
1) *Masr*, *Das Zung* + *o nismal* *androv* *ya*
sofn, 2) *Masr*, *Das* *ro* + *o non finan* *Nov*
sofn *nismal* *androv* *ysfovt*; vid. *Stryk*
in tr. de iure sensuum et in dis. de memo-
ria. Haec ergo immemorialis praescriptio
propter perfectionem suam est supplementum
omnium reliquarum et instar tituli, praes-
ertim, ubi propter dignitatem obiecti dif-
ficulter admittitur ordinaria praescriptio,
v. g. in immunitatibus a tributis ordina-
riis et in regalibus contra Principem, v. g.
in venatione et iurisdictione praescriben-
dis, non vero in domanialibus sive camerali-
bus, ubi nec immemorialis in val praescri-
ptio per Cap. 33. X de iure iurando.

solum exceptio, sed & dominium, nisi no-
 toria mala fides & improbitas manifesta resi-
 stat. *d. c. 1. it. c. 7. de privil. in. 6. GEB-*
HARD. d. c. 5. n. 3.

XXIII. *Necessaria est hæc præscriptio, quo- & necessa-*
 ties nulla præcedentium sufficit, nim. 1.) in *ria est aliis*
 præscribendis rebus testamento alienari pro- *non suffici-*
 hibitis. *l. 3. §. 3. cum auth. seq. C. com. de*
leg. 2.) in rebus dotalibus. l. 30. C. de jur.
dot. 3.) in rebus civitati vel piis causis testa-
 mento vel alio titulo inter vivos concessis.
l. 23. C. de SS. Eccles. 4.) in immunitatibus a
 functionibus publicis. *l. 4. l. 6. C. de præ-*
ser. 30. vel 40 ann. denique 5.) in Regali-
 bus majoribus & minoribus. *GEBHARD. d.*
tr. c. 5. n. 12. RICHTER. p. 1 dec. 21. n. 25.

XXIV. *Cæterum jure Saxon. usucapioni Jure Saxon.*
 triennali (*de qua aphor. 13.*) respondet præ- *annalis*
 scriptio annalis, qua res mobiles, intra an- *præscriptio*
 num & diem, *Jahr und Tag*, h. e. unum an- *respondet*
 num, 6. septimanas & 3. dies præscribuntur. *civili tri-*
ennali,
Land R. l. 1. art. 28. l. 2. art. 44. junct.
Lehn-R. c. 16.

XXV. *Præscriptioni longi & longissimi & tricen-*
 temporis respondet unica præscriptio tricen- *nalis præ-*
 nalis, qua ann. 31. 6. septimanis & tribus *scriptioni*
 diebus, *binnen 30. Jahren, Jahr und Tag* *longi &*
 præscribuntur res immobiles, jura & actio- *longissimi,*
 nes, *Land R. l. 1. art. 9. COLER. in c. quoniam*
de præscript. n. 33. §. 34. GEBHARD. d. tr.
c. 4. n. 9. & seqq.

Quadrage-
naria vero,
it. imme-
morialis:
& meræ
temporales
jure Sa-
xon. etiam
obtinent.

Quædam
usucapio-
nem ac
præscripti-
onem so-
lum su-
spendunt,

XXVI. Ubi vero jure Civili 40. anni re-
quiruntur, iis casibus jure Saxon. idem obtri-
net: sicut & præscriptio immemorialis & re-
liquæ meræ temporales jur. Saxon. haud sub-
lata, GEBHARD. *d. loc. n. 13.* CARPZOV. *decis.*
21. § 1. *Resp* 35.

XXVII. Ultimo loco addendum, quædam
usucapionem atque præscriptionem inter-
rumpere, quædam vero solum ad tempus ali-
quod impedire: ita nim, ut intermedium il-
lud tempus non computetur; priora tamen &
sequentia tempora ad absolvendam usucapi-
onem uniantur. Ita 1.) non currunt tempo-
ra, quibus ob reverentiam filius a patre bona
materna, vel etiam uxor res a marito non pe-
tiit. CARPZOV. *p. 2. C. 3 d. 11. § 1.1. Resp.* 40.
2.) non procedit usucapio tempore belli &
pestis, modo sit *justitium*, h. e. jus omnino
propter belli ac pestis tempora non redda-
tur. add. *Special. Constitut. in Recess. Imperii*
de anno 1654. §. So viel nun die Capitalia
belanget. 3.) ob ætatem pupillarem & mino-
rennem, uti jam supra monitum. 4.) ob ab-
sentiam, potentiam, furorem aut infantiam
adversarii: ubi tamen opus est, ut ad cursum
præscriptionis sistendum quis utatur illa in-
terruptione, quæ traditur in *l. 2. C. de ann.*
except.

quædam
interrum-
punt; &

XXVIII. Interrumpitur ac interpellatur
usucapio, quando non est continua & quieta
possessio, adeoque cœpta usucapio non potest
com-

Ad n. 1) Agere non valenti non currit pro.
scriptis.

compleri, & dicitur usurpatio. *l. 2. ff. d. dicitur n. usurp. & usuc.* Est autem duplex: naturalis *usurpatio.* & civilis *l. 5. d. t.* Naturalis usurpatio est, *quæ est vel quando quis possessionem ipsam amittit. l. 4. naturalis.* §. 22. *l. 5. l. 15. d. t.* Huc etiam pertinet, quando quis ab usu rerum incorporalium seu jurium, per pignorationem aut similem prohibitionem, arcetur & repellitur. *l. 4. §. 27. d. t. add. Constit. Elect. 7. p. 2. ibique CARPZOV. def. 1. sequ.*

XXIX. Usurpatio civilis in specie interpellatio vocatur, qua possessori non quidem possessio ipsa adimitur vel intervertitur, sed *vel civilis, interpellatio dicta* jus tantum possidendi in dubium vocatur: estque alia judicialis alia extrajudicialis. *tum judicialis,* Judicialis est, quæ fit in judicio; & quidem præscriptio longissimi temporis etiam per citationem interpellatur. *arg. l. 3. pr. C. de præscr. 30. vel 40. ann. usucapio ac præscriptio triennii ac longi temporis non nisi litis contestatione l. 18. de R. V. l. 26. C. eod. l. 10. C. de præscript. long. tem.* Jure Saxonico præscriptio *quid obtineat, si possessor absolvatur;* triennalis etiam sola interrumpitur citatione, *CARPZOV. d. p. 2. C. 7. d. 4.* Si vero actor non obtineat, sed possessor absolvatur, nihil litem motam præscriptioni obstare, æquior est sententia. *l. 18. l. 21. d. R. V.* Sin actor *it. si actor litem ceptam non statim prosequatur:* cesset in lite cepta prosequenda, hæc interruptio *isthoc operatur,* ut huic actori (non alii vid. *l. 5. de usuc.*) perpetuetur actio usque ad 40. annos, a tempore quo ultima cognitio

gnitio facta, l. fin. C. de prescr. 30. vel 40. ann.

tum extra-
judicialis:
que certis
casibus ef-
fectum ha-
bet,

XXX. Extrajudicialis autem interpellatio fit per denunciationem privatam, contradictionem, vel protestationem, ac non nisi certis casibus effectum habet. Ut 1.) in l. 17. C. de R. V. 2.) in l. 2. C. de ann. except. 3.) in l. 20. §. 11. l. 25. §. 7. de petit. hered. 4.) in l. 2. C. de servit. 5.) in actionibus personalibus. vid. GEBHARD, d. tr. c. 1. §. 4. n. 9. c. 2. §. fin. c. 3. §. ult. Sufficit autem, ad incorporalium rerum seu jurium præscriptionem prohibendam, etiam extrajudicialis prohibitio, protestatio, vel pignoratio GEBHARD, d. l. Et quidem moribus Saxon. pignus captum judici tradendum est d. Const. 7. p. 2. d. 2. Præscriptiones aliæ temporales sola libelli porrectione interrumpuntur.

Jure can.
quælibet
interpella-
tio, m. f. in-
ducent, ob-
stat.

XXXI. Cæterum cum jure canonico & hodiernis moribus, uti apb. 9. monitum, omni tempore usque ad completam usucapionem, b. f. requiratur: ideo quocunque tempore superveniens mala fides, & quælibet interpellatio, modo malam fidem inducat, præscriptionem interrumpit. c. f. X. de prescript. c. 2. d. R. I. in 6. MYNS. 4. c. 6. n. 4. SCHNEIDEW. pr. I. de usuc. num. 17.

Add. L. 2, T. 6. I. de usucapion. & long. temp. prescript.

S. XXX. pignoratō. Pignoratō est remedi,
um vindictae privatae conservandi pos.
sessionem et per consequens interrumpendi
alteri praescriptionem simulq impetran.
di damni restitutionem. Ratione modifi.
eri debet legitime, 1) in loco, ubi alter
sibi possessionem adferit: 2) Tradendum
est iudici pignus, neq ultra diem et no.
ctem sine ultra 24 horas detineri potest
a privato. Iudex vero accipit honora.
rium pro custodia pignoris, dicit Fland.
Filling. Iniuste facta dicit spoliū
et contra spoliāntem decernunt manda.
ta sine clausula, atq res pignorata sta.
tim est restituenda; vid. Lynker R.
145. et Berger S. 1. Supplementorū p. 64.

§. 1. Donatio partim est titulus siue simplex conuentio, partim modus siue medium immediate acquirendi dominium, sic donatio inter viuos est medium dominium mediate acquirendi, quo tantum producit ius ad rem; si vero superaccedat traditio, oritur ius in re. Donatio contra mortis causa tanquam modus acquirendi dominium non opus habet traditione, quoniam in donatarium ipso iure transit rei donato mortis causa dominium ad instar legatorum. Ergo vindicari potest à quouis possessore, si heres forte rem illam defacto alienauerit, vid. Eberhardus Otto in Comment. ad instit. h. t.

TIT. X.

DE

DONATIONIBVS MORTIS
CAUSA ET INTER VIVOS.

APHOR. I.

Donationes quidem in genere confide-
ratae referri possent ad modos acquirendi do-
minium juris gentium: quoniam vero jure
civilis varia donationum genera sunt constitu-
ta & specialiter quaedam ordinata: ideo do-
nationes modis civilibus annumerantur.

*Donatio
qua ratio-
ne ad civi-
les modos
acquirendi
pertineat.*

II. Donatio in genere est actus, quo do-
num in alterum ex liberalitate transfertur.
acceptantem
l. 29. de donat. l. 35. §. 1. de donat. mort.
caus. l. 67. §. 1. de Leg. 2. l. 82. de R. I.
Est vero donatio vel mortis causa vel inter
vivos, pr. I. de donat.

*Donationis
in genere
descriptio.*

III. Mortis causa donatio est, qua cogi-
tatione ac in eventum securae suae mortis,
quis coram quinque testibus in alterum con-
sentientem, & acceptantem quid confert.
l. 2. l. 29. l. 32. l. 35. §. 2. l. 40. de mort.
caus. don. l. f. C. eod.

*Mortis
causa dona-
tio defini-
tur. L. 39.
ff. t. 6. de
mortis cau-
sa donat. &
capon.*

IV. Mortis causa donare potest, qui testa-
mentum facere vel legare l. 15. de donat.
mort. caus. adeoque pupillus, ne quidem tu-
toris autoritate interveniente, l. 1. §. 1. de
tutel. & rat. distr. minor vero sine curato-
ris autoritate mortis causa recte donat.

*Mortis cau-
sa donans.*

V. Similiter & ei donari potest, cui & le-
gari. l. 9. l. 36. d. m. c. donat. ac mor-
tuo.

*Cui dona-
tur.*

K

tuo

tuo donatario ante donantem intercidit donatio, perinde ut legatum *l. 35. §. 4. l. 42. de mort. caus. donat. §. 1. I. d. donat.*

Differentia
a legato
quoad do-
nantem.

VI. In eo tamen est quoad personas inter hanc donationem & legatum differentia, quod filius familias etiam paganus de adventitio quidem, cujus plenam habet proprietatem, libere possit donare: nec non de peculio profectitio & adventitio patre permittente. *l. 25. §. 1. de don. mort. caus.*

Res, quæ
donantur.

VII. Possunt res mortis causa donari, quæ sunt in bonis donatoris, etiam omnia bona tam præsentia quam futura, *l. 17. d. m. c. donat.* Non vero opus est insinuatione judiciali secundum LL. Romanas. *l. f. C. b. t. & locus est Falcidiæ. l. 5. C. ad L. Falcid.* scilicet propter similitudinem cum legatis. Iure autem Saxon. Elector. insinuatio exigitur & Falcidiam non potest detrahere heres. *p. 3. C. 1. ubi add. CARPZ. def. 5. 22. §. 33.*

Forma hu-
jus dona-
tionis.

VIII. Forma hujus donationis consistit in eo, ut 1.) præsens præsentem, vel alicui nomine absentis acceptanti donet. *l. 38. de m. c. don.* alias erit fideicommissum. vid. *l. 75. l. 77. §. 26. d. Leg. 1. CARPZ. Lib. 2. Resp. 62. 2.)* ut quinque testes, ^{etiam foemina} licet non rogati, adhibeantur. *l. fin. C. de m. c. donat.* 3.) ut mortis cogitatione seu intuitu, ac in eventum nostræ mortis expresse fiat. vid. text. in *l. 42. §. fin. §. l. 1. de m. c. donat.* Unde fluit, quod de hac donatione, an subsistat, ante mortem secutam

4
A. VIII. Donatio mortis causa est negotium
mixtum, quod habet naturam partim
ultimae voluntatis partim conventionis
sive contractus. Unde oriuntur conclusio-
nes apparenter inter se pugnantēs, ita
v. g. acceptatio donatarū requirit, qua-
tenus est conventio et negotium inter vivos,
revocatio vero permittit ex nat. ultimae
voluntatis: porro filiusfamil. non pot.
est testari et nihilominus mortis causa
potest donare, quoniam hoc respectu do.

natio habetur pro conventionem. Alqui fi.
lius famif. contrahere potest: Ergo p
vid. Dnus de Ludewig in different. Juris
Romani et Germanici de donationibus.

cutam judicari nequeat. *l. 32. d. t.* adeoque non tam mortis causa donatio sit, si addatur, quod nullo casu revocari debeat, quam inter vivos, vid. *l. 27. d. t.* alias in dubio donatio inter vivos reputabitur. *arg. dd. text. CARPZ. p. 2. const. 12. def. 24. SAND. lib. 8. tit. I. def. 3.*

IX. Irrita igitur fit hæc donatio aut revocatur 1.) si mortis eventus, quem quis respexit, non secutus fuerit. *l. 2. 3. § seqq. l. 35. §. 3. § 4. d. t.* 2.) si donatorem donationis poenituerit. *§. 1. I. de don. 3.)* Si quid supervenerit, ut donatio non possit subsistere. *vid. l. 7. d. t.* Ita cum jure Saxon. bona mobilia post mortem uxoris, ad maritum pertineant, femina, quæ mortis causa donavit, matrimonium post contrahente & moriente ante maritum, non subsistet quoad mobilia ista donatio. *CARPZ. Lib. 6. Resp. 26. n. 17.*

X. Actionem quod attinet, qua revocari possit res donata vel tradita, distinguendum est, aut quis ita donavit, ut dominium, revocabile tamen transferret, aut vero ut dominii translationem adhuc differret. *l. 2. l. 28. de m. c. donat.* Priori casu fit revocatio aut ex sola poenitentia: & datur condictio. *l. 30. de m. c. donat.* aut vero ob conditionem non eventientem & datur actio in rem, *l. 29. eod.* vel etiam condictio causa non secuta. *l. 35. §. 3. eod.* Posteriori casu repetitur res, si mors non secuta; per actionem in rem directam.

Casus, quibus irrita fit hæc donatio.

Actio, qua revocatur donatio, dominio jam translato.

in causa

vel nondum translato.

rectam. *d. l. 29.* vel si donatorem poeniteat; per actionem in rem utilem *d. l. 30.*

Actio, qua morte eveniente petitur res donata.

XI. Quod si vero mortis eventus secutus fuerit, re nondum tradita datur vel rei vindicatio donatario, ad exemplum legatorum §. 2. *I de Leg. iunct. l. fin. C. de mort. c. donat.* vel condictio ex *l. 35. §. 5. C. de donat.* Quod si bona omnia sint donata, reservata solum de quibusdam disponendi licentia, bona reservata, si de iis nihil disposuerit, non accrescunt legatario, sed remanent heredibus ab intestato, tum secundum jus civile, cum isto casu ratio juris accrescendi cesset, uti suo loco patebit, tum secundum jus Saxon. per *Const. Elect. 2. p. 3.*

A mortis causa donatione differt mortis causa capio.

XII. Denique notandum, quod a m. c. donatione stricte dicta differant aliae mortis causa capiones: cujusmodi vocantur 1.) si propter alterius mortem quis donet. *l. 8. l. 11. l. 18. pr. ff. de m. c. donat.* 2.) si ob omissionem hereditatis quis capiat. *l. 8. l. 13. §. 2. eod.* 3.) Si quis non ex bonis defuncti, sed ejus, qui conditionem implet, quid m. c. capiat. *l. 8. l. 20. d. l. 31. §. 2. l. 36. l. 38.*

Donationis inter vivos descriptio. L. 39. ff. t. 5. de donationibus.

XIII. Donatio inter vivos est gratuita rei licitae in alterum acceptantem, animo quam revocandi facta, nullo jure cogente, seu ex liberalitate, collatio *l. 1. l. 19. §. 2. l. 27. de don. l. 18. de adim. legat.*

Donans, in quo requi-

XIV. In donante requiritur 1.) voluntas donandi, verbis vel facto declarata. *l. 7. l. 8. C. de*

1. XII. Mortis causa capio est 1) donatio sim-
plex, si heres ex liberalitate tertio aliquo
doxet propter amplam hereditatem, quam
accepit: 2) titulu transactionis, si quid
capiat ille, qui praetendit aliquid ex he-
reditate, ut eam omittat, ut in rebus
sive Don Abbate Lofommt. 3) Resoluit in re-
gotium legati ad pias causas, v. g. si here-
di sub hac conditione, ut dispensatio pau-
peribus quotannis praestet, relicta sit
hereditas, ut in Don Johanne sine Josepho
Donanda eadem Don Josepho inter Don
Cromm et subfrilou soll.

Sanguine iuncti sunt. Praesumitur donatio
propter coniunctionem sanguinis et indi-
gentiam accipientis, unde donatio à ma-
tre in liberos collata absq[ue] protestatione ple-
nissimum habet effectum, neq[ue] ex post facto
id quod à matre datum est, reuocari pot-
est, quamuis liberi ad meliorem perue-
nerint fortunam. Nemo enim consilium suum
in damnum alterius mutare potest. Respi-
citur ergo ad momentum temporis, quo sup-
peditati sunt sumptus et alimenta liberis.
Superueniens enim mutatio nihil operatur
in praesudicium alterius liberorum. Hinc
caute concipienda est formula iuramen-
ti, quod hanc ob causam matris forte deser-
tur, *Quis si dixerim non a rimum reuocan-*
di quod sub factis. Hoc quidem aliqui ex-
tendunt ad fratres et sorores inter se
inuicem. An fundamento iuris videre
licet ex L. 44 ff. de negot. gest.

C. d. donat. In dubio autem animus donandi non præsumitur. *l. 25. pr. ff. de probat.* Aliquando tamen donatio præsumitur. 1. Ex paterno affectu, si quis liberis quid subministraverit. *l. 44. neg. gest.* 2. si is, qui dedit, & is, qui accepit, sanguine juncti sint & conjecturæ quædam accedant pro donatione: *l. 26. de probat.* KOEFFEN. 1. Dec. 14. 3. si quis alicui pecuniam daret, ut accipiens eam in suum commodum, e. g. ædificii structuram, verteret, quam alias non suscepisset donatarius. *l. 13. §. fin. de donat. inter vir. & uxor.* 2.) facultas donandi, quam habet is, cui administratio rerum suarum concessa. *l. 12. C. de donat.* Hinc filiusfam potest quidem donare de peculio castrensi vel qs. vel etiam peculio adventitio, in quo plenam habet proprietatem *Nov. 117. c. 1.* non vero de peculio adventitio, in quo pater habet usumfructum; multo minus de profectitio, nisi pater concesserit, quæ concessio quibusdam casibus præsumitur. vid. *l. 7. §. 1. & seq. ff. de donat.* Uxor jure Civ. de rebus paraphernalibus donare potest *l. 6. C. de revoc. donat.* Iure vero Saxon. sine consensu mariti non potest donare.

XV. Licet etiam ^{maritimi} fœminæ geradam donatione inter vivos (non ultima voluntate, nisi proxima cognata consentiat) in alium quemlibet extra maritum transferre, etsi cognatæ nihil relinquat. Fit autem ista donatio

Fœminæ licet geradam donare

vel judicialiter.

tio geradæ vel judicialiter, & tunc requiritur

1.) autoritas judicis, ut scilicet fiat coram iudice, ^{quocumque} vel coram personis a iudice missis, 2.) præsentia donatricis, 3.) consensus curatoris nec
vel extra- non mariti, 4.) traditio clavium, 5.) desi-
judicialiter. gnatio rerum donatarum, 6. in sinuatio apud

acta: vel extrajudicialiter, & tunc requiritur

1.) ne species donatæ excedant valorem quin-

gentorum solidorum, seu aureorum ungaricorum; alias in sinuatione judiciali opus erit,

2.) ut fiat in præsentia duorum vel trium testium, vel Notarii & testium, 3.) ut præsentis

sint cistæ & capsæ, quibus res asservantur, 4.)

ut claves ei, cui donatur, tradantur, 5.) cu-

rator mulieris consentiat. *Decis. Elect. 22.*

Permissum vero est utroque casu donatrici,

usum rerum ad vitam sibi reservare, quem in

finem claves ipsi restituuntur a donatario.

*Non potest
donare 1.
pater filio,*

XVI. Ob speciales causas non procedunt

donationes 1.) patris in filiumfam. l. 11. C.

de donat. nisi donatum sit ob ^{particularia} bene merita fi-

lii GAIL. 2. O. 38. & nisi donatio morte patris

fuerit confirmata. vid. l. 25. C. de donat. in-

ter vir. & uxor. GAIL. d. l. n. 15. mater ve-

ro liberis valide donat, quia cessat jus pro-

hibitionis: CARPZ. d. p. 2. const. 12. def. 23.

imo & jure Saxon. pater res mobiles filio ^{familias} re-

cte donat, COLER. 1. dec. 13. CARPZ. d. l. def.

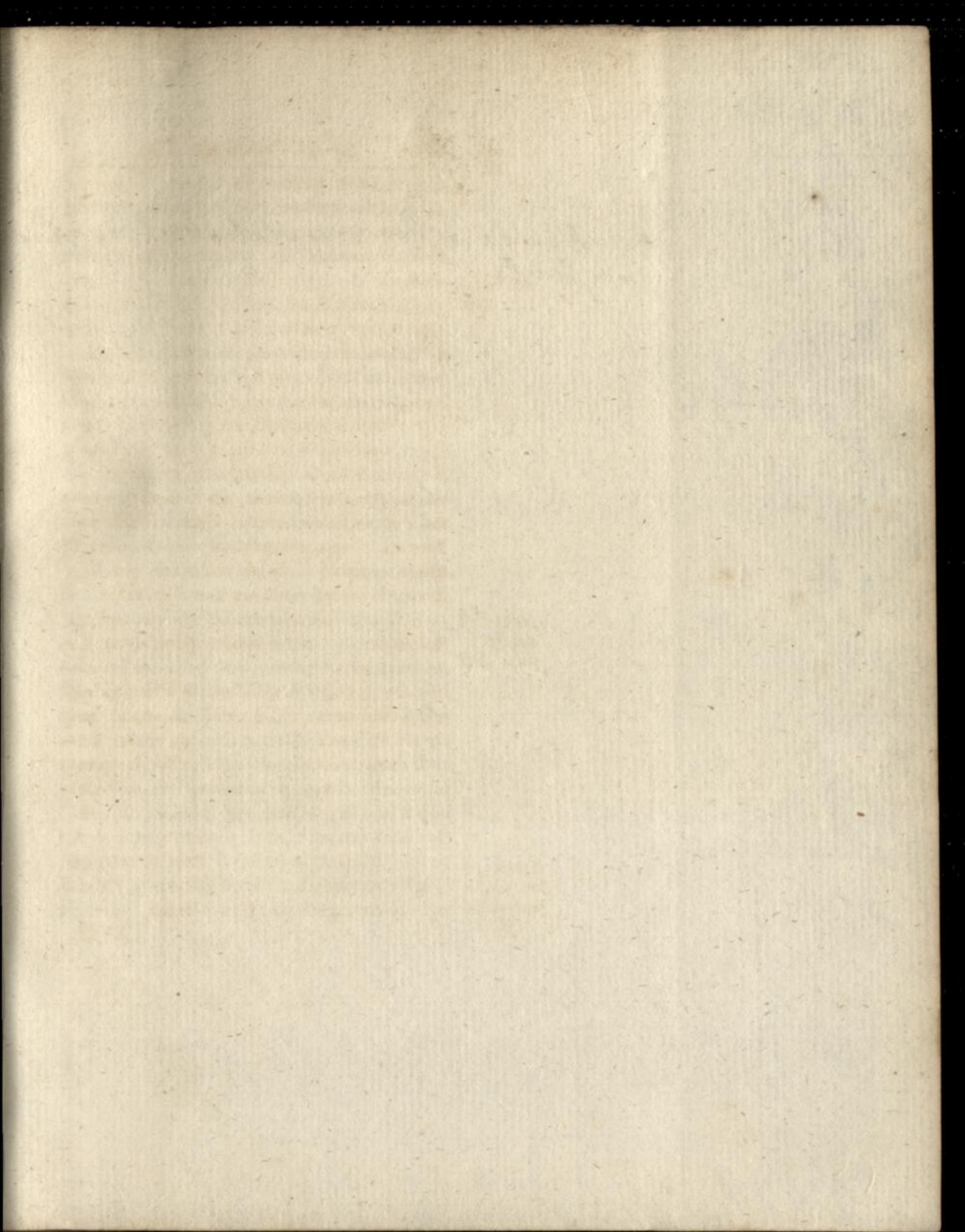
2. filius pa- 22. 2. filii fam. in patrem licet decretum

tri, 3. con- Magistratus accedat. *Decis. Elect. 23.* 3.) con-

jux conju- jugis in conjugem, *qua de re inferius.*

gi.

XVII.

#) Suficiterim hic acceptatio tacita sine
praesumpta.

XVII. In eo, cui donatur, requiritur, ut *is, cui da-*
 donationem ipse, vel alius ejus nomine, ac- *natur.*
 ceptet, l. 55. de O. S. A. CARPZ. p. 2. c. 12.
 def. 20. § 21. ante acceptationem vero licet
 revocare. add. CARPZ. 5. Resp. 62. remissio
 tamen debiti etiam ante acceptationem sub-
 sistit. l. 23. l. 53. de solut.

XVIII. Res donari queunt, quæ sunt in *Res, quæ do-*
 hominum commercio; non vero volunt sub- *nantur.*
 sistere donationem omnium bonorum præsen-
 tium & futurorum. vid. CARPZ. d. l. 5. Re-
 sp. 67. it. p. 2. c. 1. d. 26. § 27. Scien-
 dum quoque est, quod jure Saxonico bona *detendentium*
 avita immobilia sine consensu heredum ne-
 queant donari. CARPZ. ad. p. 2. C. 12. def.
 7. seq. Lebn-R. l. 1. art. 52.

XIX. Quod si res donata, vel etiam remis- *Si excedat*
 sio juris debitive, excedat 500. solidos s. *500. solidos*
 500. aureos ungaricos, requiritur donatio- *insinuatio-*
 nis insinuatio, h. e. redactio coram iudice *ne opus est;*
 tabulas publicas. l. 35. §. 3. C. de donat. *no. 112*
 Quodsi insinuatio fuerit omissa, subsistit us-
 que ad 500. solidos, in eo autem, quod ex-
 cedit, non valet. l. pen. §. ult. C. d. t. Sunt
 tamen quædam donationum genera, quæ ci- *exceptis*
 tra insinuationem valent, ut 1.) donatio a *certis casu-*
 Principe in aliquem collata. l. 34. pr. C. d. t. *bus.*
 item quæ fit Principi. Nov. 52. c. 2. 2.) a
 Magistris militum in milites. l. 36. §. 1. C.
 d. t. 3.) facta ad redemptionem captivorum.
 d. l. 36. pr. & ad refectionem domus, incen-

Iure Sax.
in donatio-
ne reram
immobili-
um infinua-
tio semper
necessaria.

dio vel ruina sublata. *d. l. 36. §. 2.* quod ad alias pias causas non extendendum. *l. 19. C. d. SS. Ec. l. l. 35. §. ult. C. d. t. CARPZOV. p. 2. C. 12. d. 13.* Denique notandum, quod jure Saxonico immobilium donatio semper debeat fieri coram iudice loci, ubi bona sita. *Land-R. l. 1. art. 52. § art. 21. pr. CARPZOV. in d. c. 12. def. 19. § lib. 8. R. 57.*

Traditur
res vel pro-
mittitur.

XX. Traditur in donatione res vel statim, vel promittitur: & hoc posteriori casu datur conditio ex *l. 35. §. 5. C. de donat.* vel etiam actio ex stipulatu, qua donatarius donantem ejusve heredes convenit, ut rem donatam tradat.

Perfecta
donatio
non revoca-
tur nisi 1.
ob quere-
lam dona-
tionis inof-
ficiose, 2.
ob ingra-
titudinem.

XXI. Perfecta donatio regulariter non potest revocari. *l. ult. pr. C. d. revoc. donat.* nisi 1.) sit inofficiosa, h. e. qua contra officium pietatis læduntur liberi, parentes aut fratres in legitima: & revocatur ob hanc causam solum quoad legitimam. *tot. tit. C. de inoff. donat.* Finitur hæc querela lapsu quinquennii a morte donantis computandi. *l. ult. C. de inoff. donat.* 2.) Revocatur donatio ob ingratitude[m] donatarii. vid. *l. ult. § l. 1. C. de revoc. donat.* Si tamen donator non fuerit conquestus, ejus heredes non possunt revocare donationem *d. l. ult. C. de revoc. don.* Similiter nec in heredem donatarii datur hæc actio, nisi revocatio jam vivente donatario facta *l. 7. C. de rev. don.* 3) ob supervenientiam liberorum, si nim. quis omnia bona,

ad fin.) Jure Communi ipsa insinuatio dona-
tionis est iurisdictionis voluntaria.

Ad n. 2) Causae ingratitude in sensu
philosophico admodum sunt vagae. Quam-
vis enim verum sit, quod ingratitude sit
pessimum vitium; vid. Seneca in tr. de
beneficio: Nondum tamen constat de gra-
uitate causarum. Hinc determinatio est
facta Jure civili, reducendo causas ingra-
titudinis ad 4 classes principales 1) si do-
nataris vitae donantis insidias intulerit
2) si laeserit eius famam et existimationem
v. g. si criminaliter eum accusaverit,
3) si grave damnum intulerit eius patrimonio.

rio et deniq 4) si modum et conditionem
adiectam non seruauerit. Tunc datur actio
reuocatoria ad impugnandam donationem
totaliter. Quoniam uero haec actio tendit
ad vindictam siue ad rescissionem actus
perfecti: Hinc non transitoria est haec
actio ad heredes nec actiue nec passiue,
nisi post litem contestatam; uid. Boer
ter in disj. de actione ingrati.

bona, vel magnam bonorum partem, vel etiam rem singularem, CARPZOV. p. 2. c. 12. d. 32. cum liberos nondum haberet; donaverit, & postmodum ipsi nascantur liberi. l. 8. C. de rev. don. quam legem late explicat TIRRAQUELLVS.

XXII. Aliquando donatio sub modo, vel etiam sub conditione fit. Sub modo donatur eum in finem, ut rursus aliquid fiat, v. g. ut donatarius donatori alimenta præbeat l. 1. C. de don. quæ sub mod. ^{i. causa finalis} Hic modus si non impleatur, vel revocatur ^{per conditionem} donatum per conditionem. l. 3. C. de condiçt. ob Caus. dat. ^{causa data causa non facta} vel agitur præscriptis verbis, ut impleatur modus l. 9. C. de donat. ^{vel datur, vel res vindicatio} Sub conditione fit ita donatio, ut res sit tradenda, cum ista conditio extiterit. l. 4. § ult. C. de donat. sub mod. ^{aut sub conditione.}

XXIII. Est etiam quædam donatio remuneratoria, quæ fit ob insignia bene merita, ab eo, cui donamus, in nos profecta: atque hæc infirmatione non indiget, nec potest ob aliquam causam revocari l. 34. §. 1. ff. de don. add. CARPZ. p. 1. C. 12. d. 15. 34. 35. ^{Donatio remuneratoria. hec potest alter agere potest.}

XXIV. Est & aliud genus donationis inter vivos, nempe donatio propter nuptias, de qua diximus l. 1. tit. 8. aph. 5. Alias vero donationes inter virum & uxorem sunt prohibita, adeo, ut licet conjux conjugi rem tradiderit, tamen dominium non transferatur, sed res extans vindicetur & consumpta condicatur. ^{Donatio propter nuptias. Alias donatio inter virum & uxorem est prohibita;}

L. 24. ff. t. 1.
do donat.
int. vir. &
uxor.

condictione sine causa
catur l. 5. §. fin. de donat. int. vir. & uxor.
Non tamen id restituendum est, ex quo con-
jux non fuit factus locupletior. d. t. add. l. 7.
pr. d. t. Inde etiam fructus, qui conjugis
industria & cultura, ex agro donato sunt per-
cepti, non veniunt restituendi. l. 45. de usur.

exceptis
tamen cer-
tis casibus.

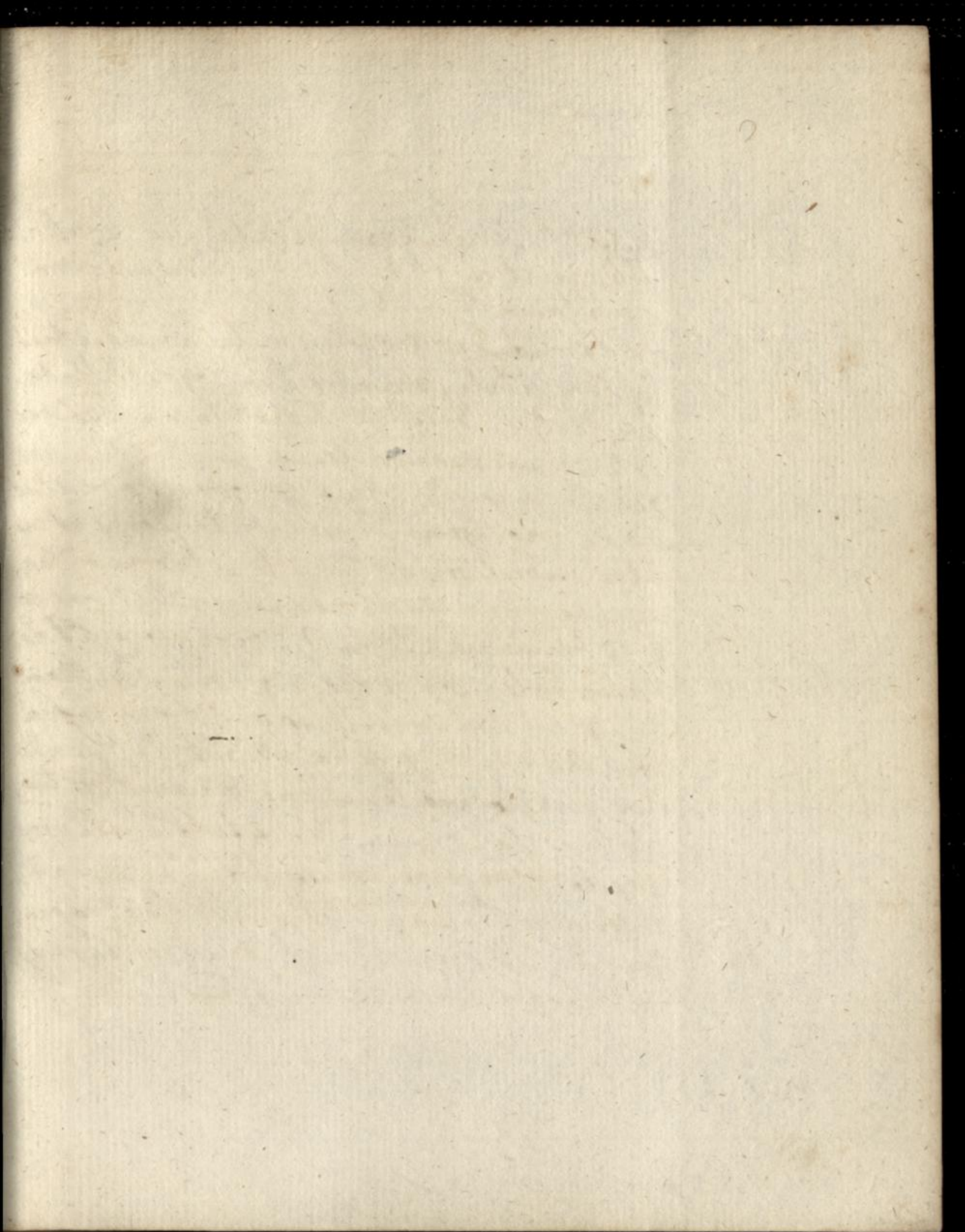
XXV. Non prohibetur vero inter conjuges
1.) donatio mutua & reciproca seu remunera-
toria, quatenus est æqualis l. 32. §. 14. l. 7.
§. 2. d. donat. int. vir. & uxor. GAIL. 2. O.
40. vid, BERLICH. l. 2. concl. 15. num. II.
CARPZOV. p. 2. c. 13. def. 18. 2.) ad digni-
tatem consequendam l. 40. l. 41. 42. d. t.
3.) strenæ vel alia xenia modica. CARPZOV.
p. 2. C. 13. d. 20. §. 21. 4.) permessa etiam
est donatio mortis causa l. 9. §. f. l. 10. l. 11.
d. t. 5.) secundum jus canon. valet juramen-
to confirmata donatio inter conjuges.

Confir-
mantur do-
nationes
morte con-
jugis.

XXVI. Confirmantur etiam donationes in-
ter virum & uxorem, si ante mortem non fue-
rint revocatæ, adeo, ut si res nondum tra-
dita, contra heredes conjugis detur actio.
Nov. 162. cap. 1. Requiritur autem etiam
in hoc casu, si excedant 500. aureos unga-
ricos, insinuatio, CARPZOV. p. 2. C. 13. d.
15. Si vero donatarius ante moriatur, nulla
est donatio, etiam si in heredes donatarii col-
lata fuerit. c. 8. X. de donat. inter vir. &
uxor. l. 18. C. cod. CARPZOV. d. l. def. 14.

Quid mori-
bus Saxon.
obtineat.

XXVII. Cæterum moribus Saxonis ob-
servari tradunt, quod donatio inter conjuges,
judi-

I. XXVIII. Jure Saxon. gerada sine res uten,
 filio pertinent ad filiam sine proximam
 agnatam. Olim enim feminae praeter ge-
 radam et supellectilem nihil accipiebant
 ex hereditate parentis sine cognati. Unde
 prudenter admodum dispositum est, quod nec
 inter vivos nec mortis causa alienari pos-
 sit in praevium proximae cognatae.
 Hanc vero legem DD per limitationes et cau-
 telas rabulisticas turpiter eludere inten-
 derunt. Permittunt enim translationem
 geradae in maritum, 1) si reciproca sit do-
 natio inter coniuges; v. g. vñ vñ Dr Man-
 drug von der Herr. Gerad, Drug von der Herr.
 Dr Manndi gerada pñt, 2) si vendi-
 tur marito pro levisimo quamvis pretio,
 atq tunc hanc pecuniam titulo legati uxori
 marito relinquere potest. Atq sic per indi-
 rectum in fraudem legis praevium cognatae;
 vid. Werner in dis. de errorib; prag-
 maticorum circa res vtenfiles.

judicialiter facta, & actis publicis insinuata, accedente mulieris recte instructæ, si ea donet, curatoris autoritate, valeat. CARPZOV.

d. l. def. 56. § 17.

XXVIII. Denique singulariter de Gerada ^{Nec Gerada} notandum, quod hæc marito ab uxore donari ^{marito ab uxore potest} nequeat. adeo ut nec morte uxoris confirmetur ^{est donari;} donatio; nec heredes uxoris teneantur donationem Geradæ, juramento firmatam, servare, *Constit. Elect. p. 2. C. 12.* ibique CARPZOV. *d. 1. seq.* Valet tamen donatio Geradæ remunerationis causa sive reciproce facta. ^{casibus.} Nim. si maritus vicissim in continenti certam pecuniæ summam vel rem aliquam immobilem æquivalentem Geradæ, CARPZ. *ib. d. 8.* uxori judicialiter donet, reservato sibi usufructu ad dies vitæ, CARPZOV. *d. l. def. 2. § seqq.* Vendere quoque uxor Geradam marito potest accedente consensu curatoris, & ^{aut libere} traditur Gerada ita vendita per traditionem clavium, & nihilominus uxor sibi reservare potest usumfructum ad dies vitæ: Nec rescinditur hujusmodi venditio, licet vilius sit pretium: Et potest quoque venditrix uxor pretium marito legare vel mortis causa donare. vid. CARPZOV. *d. l. def. 9. § seq.*

Add. L. 2. T. 7. I. d. donation.

TIT. XI.

DE

PERSONIS, QUÆ POSSVNT TRANSFERRE DOMINIUM, SIVE DE IIS, QUI ALIENARE POSSVNT VEL NON: ET PER QVAS PERSONAS CVIQVE ACQVIRITVR.

A P H O R. I.

Ad domini-
um
transferen-
dum qui-
dam natura
non sunt
idonei.

Possunt dominium in alium transferre, s. res alienare, qui natura idonei sunt, nec lege prohibentur. Non vero sunt natura idonei 1.) propter ætatem, pupilli & minores, quorum bona non nisi peculiaribus requisitis intervenientibus alienari & oppignorari possunt, de quibus diximus. l. 1. tit. 21. §. 11.

Quibus etiam jure Saxonico accensentur foeminae.

seqq. His etiam quodammodo accenseri possunt 1.) foeminae, quæ certis casibus in foro Saxonico curatore opus habent, uti dictum tit. ult. lib. 1. add. GROT. introd. in jus Belgic. l. 6. §. IOHAN. a SANDE decis. Fris. l. 1. §. 4. d. 4. GVDLIN. de jur. noxiss. l. 1. c. 7. CHRISTIN. ad LL. Mecblin. tit. 9. art. 10. 2.) furiosi & mente capti, in quorum bonorum alienatione itidem certa requisita observanda, de quibus dictum d. l. 1. tit. 2. §. 11 seq.

Quidam lege prohibentur. Huc referri possunt in fraudem creditorum alienantes;

II. Lege prohibetur 1.) maritus alienare ^{immobilia} res dotales, ut itidem l. 1. §. 8. §. 4. jam expositum. 2.) prodigus de quo etiam jam dictum l. 1. tit. 23. §. 4. Addi possunt 3.) qui in fraudem creditorum alienarunt: hæc enim alienatio ^{per actionem Paulianam} revocatur, vid. tot. tit. ff. qua in fraud.

vid. infr. h. lib. tit. 35. §. 22

J. 11. n. 2 et 3. Praeceptum de non alienando
coniunctum est cum impositione arresti,
Ex illo tempore ergo alienatio debitoris
est ipso iure nulla et praesertim postri-
te motum processum concursus creditorum.
Et tunc creditoribus datur actio Pauliana
sive revocatoria, cuius fundamentum con-
sistit in fictione domini translativi. Fir-
git enim translatum esse dominium ad
quod impedit debi-
torem, quo minus va-
lide res suas aliena-
re possit.

fraud. cred. facta sunt, ut restit. add. CARP-
ZOV, p. 2. c. 3. d. 20. § p. 3. C. 23. d. 21.
SANDE l. 3. tit. 13. d. ult. Item 4.) illi, qui-
bus de fuga suspectis, desiderante creditore,
alienatio bonorum interdicta est. l. 8. de pol-
licit. aut hi, qui nimis obærat bonis suis ce-
dunt, aut fuga sibi consulunt, quos Banco-
ruptores vulgo vocant, qui bona sua alienan-
do aut in alium transferendo nihil agunt, eo-
rumque bonis administrandis curator datur. l. 1. §. 1. l. 2. pr. l. f. de curat. bon. dand.

Supra. lib. I. Tit. 28 §. 2.

III. Acquiritur nobis non solum per nos-
metipsos, sed & per eos, quos in potestate
nostra habemus. pr. l. per quas person. cui-
que acquirit. Nimirum per liberos nostros:
circa quos tamen differentia est notanda inter
peculium, quod sc. filiusfam. patris permisu
separatim a rationibus paternis habet. l. 5. §.
fin. de pecul.

*Acquiritur
nobis
per liberos
nostros,
habita ta-
men ratio-
ne peculii.
L. 15. t. 1. de
Peculio.*

IV. Est enim peculium vel profectitium,
quod scil. ex re patris ad filiumf. pervenit. est
§. 1. per quas person. cuique acquirit. Et
hoc tam quoad proprietatem, quam quoad
usumfructum patris est, & quicquid inde pro-
venit, patri acquiritur. d. §. 1. l. 93. de R. I.

*Peculium
est vel pro-
fectitium;*

V. Vel adventitium, quod non ex re pa-
tris, sed aliunde, v. g. ex bonis maternis vel
ex opera & industria filiifam. obvenit. d. §. 1.
l. 6. pr. C. de bon. quæ lib. Et hujus usum-
fructum regulariter patri acquirit filius fami-
lias, apud ipsum autem dominium remanet.
dd.

*vel adven-
titium,
cuius usus-
fructus ad
patrem per-
tinet; ex-
cipiuntur
tamen qui-
dam casus.*

in liberati

dd. text. Excipiuntur tamen quidam casus, quibus plena proprietates ad filium pertinet, nim. 1.) quod sub expressa hac conditione liberis donatum est, ^{vel legatum} ut ad patrem ususfructus non pertineat. *Nov. 117. c. 1. auth. excipitur. iunct. auth. item. C. de bon. qua lib. CARPZOV. p. 2. C. 10. d. 10. § 11. 2.)* si cum patre simul succedat filius in hereditatem fratris vel sororis: tunc filio etiam ususfructus competit in portione hereditaria. *Nov. 118. c. 2.* quod tamen jure Saxon. non obtinet, uti in materia successionis monebimus. 3.) si filius sibi relictum renuente patre accipiat. *l. f. §. 6. C. de bon. qua lib.* 4.) si liberis quid donatum sit a Principe ejusve uxore. *l. 7. C. d. bon. qua lib.* 5.) si pater in vita sua fructus non percipiat, sed eos liberis suis relinquat: tunc etiam post mortem patris eorum manent. + *C. 6. §. 2. C. de bonis qua liberi*

germano vel germano

l. 1. h. l. l. 30. § 13

+ et immunes sunt quoad usum fructum, quem pater percipit, ab onere collationis.

vel castrense.
L. 49. ff. t. 17. de castrensi peculio.

VI. Vel denique castrense, quod filius familias occasione armatae militiae, vel a patre, vel ab alio, acquisivit, *l. 1. C. de cast. pec.* aut etiam qs. castrense, quod filiusfam. acquisivit ex militia togata s. officiis publicis *l. ult. C. de inoff. testam. l. 6. in f. C. de bon. qua lib.* utriusque hoc peculium pleno jure ad filios pertinet *dd. text.*

Servi domini acquirunt.

VII. Porro servi & proprii homines, quicquid acquirunt sine distinctione dominis suis acquirunt, qua de re *Lib. 1. t. 4. §. 2.* dictum.

Hodierni

Hodie famuli & ministri, qui, mercede conducti,

competit patri usufructu. Ergo vitiosum
est testamentum, si in legitima quoad usum
fructum praedictet patri. Si extraneus
relinquat liberis bona, pro lubitu totus
usufructus patri adimi potest. Non vero
ademptio usufructus inuoluit ademptionem
administrationis, unde si caute procedere
velis, expressis verbis excludendus est pa-
ter non solum ab usufructu sed etiam ab
administratione.

S. II. Dominium plerum est, quod coniunctos
habet effectus ex proprietate descendentes scilicet
1) ius utendi fruendi, 2) libertatem dispo-
nendi inter vivos et mortis causa et 3) ius vi-
dicandi. Quoties horum effectuum adest re-
strictio, oritur dominium minus plerum, quod
subdividitur in directum et utile.

ducti, operis suis nobis inserviunt, non omnia ^{famuli non} nobis acquirunt, sed id duntaxat, quod ex ^{nisi quod} istis operis consequuntur, nec eorum ^{facto} quod extra ministerium est, ^{ulterius, quam} pro mercede debita, obligantur. GROTIUS. *d.*

Lib. 3. c. 38. n. 9.

VIII. Tandem sciendum, quod etiam per ^{Etiam per} procuratorem, negotiorum gestorem, ipsi ^{procurato-} ^{magistrum naves praesic pro scto contractu} ^{orem, executorem} nobis acquiratur, uti con- ^{rem nobis} venientibus locis explicatur. §. 5. I. per ^{quas} ^{dequiritur.} ^{person. cuique acquir.}

Add. l. 2. T. 8. l. quib. alien. lic. vel non, & T. 9. I. per quas pers. cuique acquir.

TIT. XII.

DE

DOMINII NATURA ET EFFECTV EIVSQUE DIVISIONIBVS, AC IN SPECIE EMPHYTEVSI; ET SUPERFICIE.

APHOR. I.

Acquisitum dominium potissimum con- ^{Dominii} sistit in proprietate & arbitrio de re sua ^{acquisti} ponendi, deinde in fructuum perceptione, ^{vis & esse.} ^{aus.} quae per consequentiam ex proprietate fluit ac dependet l. 25. pr. l. 1. ff. de usur. atque haec etiam a proprietate separari potest. l. 25. de V. S.

II. Cum vero arbitrium ac potestas de re ^{Dominii} sua disponendi vel sit omnino libera vel re- ^{diviso in} stricta, ideo ab interpp. dominium distingui- ^{plenum &} tur in plenum & minus plenum. Plenum ^{minus ple-} ^{num.} dici-

dicitur, ubi liberum est disponendi arbitrium: minus plenum, quando adest ipsi proprietati restrictio, & quidem, qui retinet proprietatem ita restrictam & superiorem in re potestatem, dicitur habere dominium directum; ut, 1.) dominus emphyteuseos, 2.) dominus superficiesi. 3.) dominus feudi. Qui vero cum jure utendi fruendi concessio participat de proprietate; dicitur habere ipsius rei, sibi ita concessæ, dominium utile, ut 1.) emphyteuta 2.) superficiarius. 3.) vassallus. add. *Synt. nostr. Feud. cap. 2. aph. 3. in m.*

Emphyteuseos descriptio.

L. 6. ff. 1. 3. Si ager vectigalis i. e. emphyteuticarius pet. j. t. 13. 11. 12.

III. Emphyteusis, sive jus emphyteuticum; est jus in re immobili a domino alicui, se ad certum vectigal s. canonem in recognitionem domini præstandum, obliganti, constitutum ita ut possit illa re uti frui, ac de illa, pro arbitrio quodammodo restricto & dependente ab alio, disponere; vel, est dominium utile, in re immobili a vero domino, sub conditione certæ pensionis, in recognitionem domini directi solvendæ, alicui concessum *l. 1. § 2. si ager vectig, iunct. tot. t. C. de iur. empb.*

Res emphyteutica: & modus constituendi.

IV. Dantur in emphyteusin ager & domus, & constituitur hoc jus per pacta, contractus, vel etiam ultimas voluntates. Sciendum vero est, quod etiam opus sit singulari contractu emphyteutico, per quem promittitur canon, uti suo loco tradetur. Præterea etiam præscriptione longi temporis acquiritur emphy-

Directum consistit in iure reuerentiae,
praesertim in facultate consentiendi in
alienationes 2) in iure exigendi cano.
nes et laudemia 3) in iure devolutionis, si
possesores aliquando defecerint. Domini-
um utile, sicut nützlos für Lignum, com-
plet ius utendi fruendi et rem vindican-
di. Potestas vero liberae dispositionis est
restricta

§. III. Emphyteusis dicitur ab ἐμψυτεύειν
implantare. Emphyteuta enim suis im-
pensis praedium meliorare suscipit.

emphyteusis, vel etiam longissimi, secundum casuum diversitatem.

V. Constituta & acquisita emphyteusis defertur legitimis successoribus, & succedunt in ea non solum masculi, sed & foeminae. ^{Nov.} *Nov. fertur in successores.* Si vero in contractu emphyteutico certa restrictio sit addita, illa observanda erit.

VI. Ius domini emphyteuseos consistit in eo, quod ipsum emphyteuta pro domino superiori recognoscere debeat, ac inde 1.) obstrictus sit ad canonem annuatim praestandum 2.) ad renovandum contractum & laudemium solvendum certis casibus: *vid. apb. 10.* & 3.) ad impetrandum consensum in alienationem rei emphyteuticæ. Dominus vero pro lubitu jus suum, absque consensu emphyteutæ, alienare potest, *CARPZOV. p. 2. c. 39. def. 10.*

VII. Emphyteutæ jus in eo consistit, quod instar domini sit adeoque 1.) omnes obventiones, fructus, & commoda ex re emphyteutica percipiat, & inde etiam thesaurum inventum solus retineat, vel cum inventore dividat. Hinc etiam omnia onera sustinere, atque tributa & collectas aliasque publicas pensitationes solvere tenetur. *l. 2. C. de jur. empb. CARPZ. p. 2. C. 38. d. 18.* nec non damnum particulare ferre, *l. 1. in f. C. b. t.* adeoque ipsi etiam non remittitur pensio seu canon ob sterilitatem vel incurfionem hosti-

* imo etiam transferri potest ad extraneum per testamentum

Jus domini emphyteuseos.

h. e. ubi dominus

um arg. d. l. 1. nisi quis re plane non potuerit uti. Vid. CARPZ. 1. Resp. 91.

2. in potestate quodammodo alienandi.

VIII. Porro 2.) potest vi dominii sui, vel quod quodammodo participet de proprietate, rem ipsam pro lubitu tractare & ad usum proprium aptare, ^{et ad usum} d. l. 1. § 2. C. h. t. imo etiam jus emphyteuticum in alium transferre, ita tamen ut domini consensus quidem sit requirendus, hic vero novum emphyteutam suscipere teneatur. d. l. ult. C. de iur. empb.

Pignus constituendi.

IX. Pignus tamen, cum eo emphyteusis in alium non transferatur, absque consensu domini in re emphyteutica recte constitui volunt. l. 31. ff. de pignor. IVL. CLAR. l. 4. sent. §. emphyteusis. q. 18. CARPZ. p. 2. C. 25. d. 7. n. 10.

Emphyteusis alienata laudemium solvendum est domino.

X. Alienata emphyteusi in alium, novus ille emphyteuta, in quem sive contractu sive testamento emphyteusis transferatur, domino ^{pro Cent} laudemium solvere tenetur, quod olim erat quinquagesima pars pretii, l. ult. C. de jur. empbyt. Hodie regulariter pro singulis centenis pretii quinque praestantur. Quibusdam vero locis majus laudemium est introductum, ita nim. ut pro centenis decem debeantur. vid. FRANZK. tr. de laudem. add. etiam Synt. Nost. Feud. c. 10. apb. 12. 13. Praeterea etiam in hoc variant consuetudines locorum, quod nim. quibusdam locis solum in translatione in extraneum laudemium sit praestandum, quibusdam vero locis etiam in casu,

I. IX. Moribus Germanorum plerumque seque. Oppi-
gratio enim est via ad alienationem
proxima.

I. X. Laudemium siue releuium, apud Ger-
manos Erfu. Graorr, est pensio in casu
mortis mutati possessoris praestanda pro
quantitate praedii emphyteutici. Domino
directo incumbit onus probandi 1) quod in
praesenti praedio receptum sit laudemium
2) Quantitas est demonstranda, ubi 2, 3,
5 videtur 10 pro centibus dabitur pro 3) Casus
diversi, ubi Kouff. C. 1. 1. f. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
praestirunt. Ab uno enim casu praestati-
onis ad alterum non valet consequentia.
Difficillima ergo est probatio praesertim
si deficient libri iurisdictionales, f. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
Angistr. Hinc in dubio via tractandi.

ois est dno commendanda; vid. Franq.
kuis in tr. de laudemis Parte IV.

casu, quo ab intestato liberi aliive heredes succedunt, solvendum sit. vid. FRANZK. d. tract. CARPZ. p. 2. c. 39. def. 22.

XI. Finitur vel amittitur emphyteusis tum ex causis communibus, tum ex causis propriis. Causa communis est 1.) consolidatio, quæ fit 1. moriente emphyteuta, nullis reliquis successoribus, 2. præscriptione; sive dominus rem debito modo & tempore possidens, contra emphyteutam, sive emphyteuta contra dominum denegationi canonis acquiescentem, præscribat CARPZ p. 3. C. 38. def. 15. 3. renunciatione l. cessione, si domino iterum jus suum cedat emphyteuta: quod tamen invito domino non licet.

Finitur & amittitur emphyteusis tum ex causis communibus nim. I. consolidacione, quæ contingit morte, præscripti-one, renunciacione. 2. deterioracione.

XII. Porro 2.) si emphyteuta, dolo culpave lata, rem reddat insigniter deteriorem: tum enim emphyteusi privatur. *auth. qui rem. C. de SS. Eccles.* si vero pars solum deterior reddatur, ea tantum privatur. CARPZ p. 2. C. 38. def. 23. & 24. 3.) interitu rei, si scil. in totum res emphyteutica perierit; alias si pro parte tantum, nihilominus jus ipsum in qualibet ejus parte remanet. l. 1. C. de jur. emphyt. sic domo licet combusta, nihilominus in area subsistit. 4.) lapsu temporis præfiniti. l. fin. ff. si ager. vectig.

3. interitu rei.

4. lapsu temporis.

XIII. Propria causa, ob quam specialiter jure suo emphyteuta cadit, est 1.) si canon in ecclesiastica emphyteusi intra biennium, *l. canone c. ult. X. de loc. & cond.* in seculari intra

tum ex causis propriis, I. canone non soluto.

ad n. 4) quod raro accidere solet.

triennium, l. 2. C. de jur. emphyt. non solvatur. add. CARPZOV. p. 2 c. 38. d. 1. seqq. Ubi tamen causæ cognitione opus est, nec potest propria autoritate expellere dominus emphyteutam, nisi ipse jurisdictionem quoque habeat. Est vero in arbitrio domini, velitne canonem exigere, an vero ad privationem agere, l. 2. C. d. t. Heres autem domini ad rei privationem agere nequit. arg. l. 7. C. de revocat. donat. Cæterum antequam dominus de canone non soluto con-

una cum interesse mor-

ante a d. c. ult. X. de loc. § cond. IVL. CLAR. quest. 10. § emphyt. CARPZ. p. 2. C. 38. d. II. 2.) si emphyteusis absque

2. emphyteusi absq; consensu alienata.

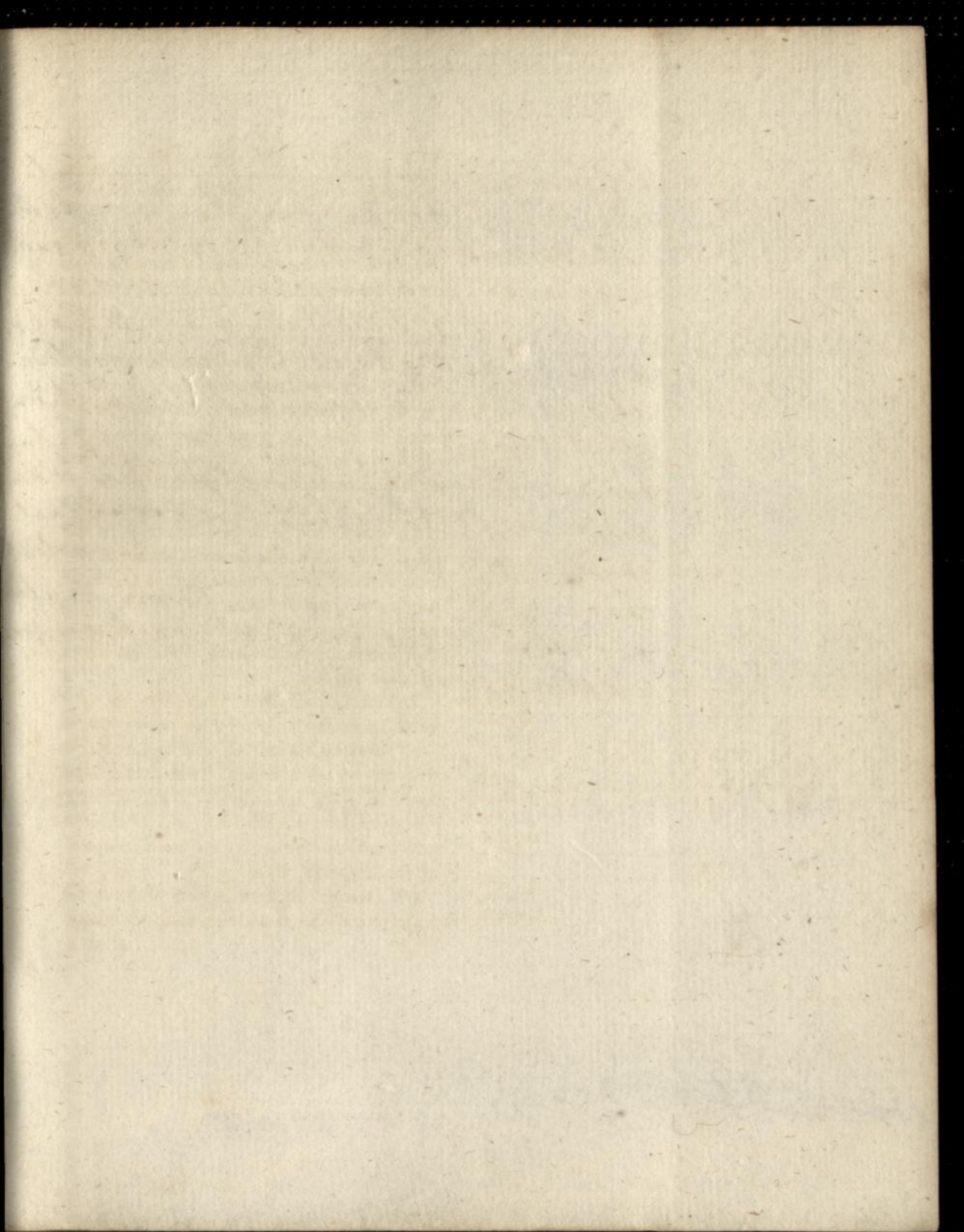
quod tamen in foro Saxon. vix obtinet, cum, resignatione judiciali non interveniente, non censeatur res perfecte tradita. Vid. CARPZOV. d. l. def. 13.

Amiſſa emphyteuſi non repetuntur impenſæ. Fructus percepti retinentur.

XIV. Amiſſa emphyteuſi, emphyteuta non potest impenſas ſeu meliorationes repetere l. 2. vers. ſin autem. C. d. t. quia eas ſecundum naturam hujus contractus fecit. CARPZ. d. l. def. 12. num. 9. fructus autem, quos ante privationem, licet poſt lapſum biennii trienniive percepit, ad emphyteutam pertinent. CARPZ. ibid.

Diviſio rei emphyteu-

XV. Denique addendum, quid obtineat, ſi emphyteuta partem aliquam fundi emphyteutici

Ex principis iuris feudalis transfumta
est consuetudo, quod ex pluribus posses-
sibus unus noie omnium petat renoua-
tionem et canonem soluat in solidum,
qui dicit pro-vasallus, quod praxis ex-
tendit in multis locis, si femina possideat
al praedium emphyteuticum, quae itidem
constituere tenet procuratorem, n. L. supra
Frägn. Divisio ergo emphyteusos non
praecudicat domino, sed hoc non obstante
in solidum à quovis possessore petere potest
canonem, argum. 2. Feud. 77. ubi dicitur
una est fidelitas, unum est servitium, qua-
vis plures sunt vasalli.

teutici divisim vendat, aut alio modo alienet, an per hoc ipse etiam annuus canon pro rato dividatur? Et quidem cum canon ille totam rem emphyteuticam pro indiviso haud dubie afficiat, consequens est, ut licet emphyteuta partem fundi emphyteutici cum suo onere pro rato partis suæ vendat, domino tamen libera electio competat, adversus quem fundi possessorem, etiam divisim & pro parte tantum possidentem, velit pro integro canone in solidum agere, sic ut divisionis beneficium possessori nihil profit. *arg. l. 2. C. si un. ex plur. her. deb.* Aliquando etiam ex pluribus heredibus seu possessoribus constituitur certa persona, quæ nomine omnium rem a domino emphyteuseos recognoscat & canonem solvat, & vocari solet *ein Lebntäger*. CARPZ. *p. 2. c. 38. def. 5. n. 8.*

*tica non
obest domi-
no.*

*Plurium
emphyteu-
tarum no-
mine unus
constitui
solet: ein
Lebntäger,*

XVI. Differt ab emphytheusi census. Census vero est jus annui redditus perpetuo recipiendi, quem quis in ipsa rei suæ translatione in veteris dominii memoriam annuatim solvendum sibi retinet. Differt igitur in eo ab emphytheusi, quod verum & directum dominium in censualem transferatur, quod in emphyteuseos constitutione apud constituentem manet: Nec censum solvimus de re aliena, sed de re nostra. Unde nec caducitatis pœna ob cessationem locum habet. vid. FRANZK. *Lib. 1. Var. Resol. resol. 1. & seqq.* CARPZOV. *p. 2. C. 39. d. 1. it. C. 39. d. 8.*

*Ab emphy-
teuticis dif-
ferunt cen-
sifica bona.*

Synt. nostr. Feud. c. 2. apb. pen. add. GROT. introd. in jus Belgic. Lib. 2. 46. CHRISTIN. Decif. Belgic. 92. num. 2. vol. 5. ARGENTRAEVS ad Consuetud. Britann. art. 73. gloss. 2. n. 1.

Qualia in dubio bona censantur.

Cæterum in dubio censentur bona censitica, non emphyteutica: *Constit. Elect. p. 2. c. 39. §. Soviel nun. ubi CARPZOV. def. 8. & translato Dominio directo in possessorem contractus habetur censiticus, licet expressis verbis facta fuerit mentio emphyteuticos. CARPZOV. ibid. def. 9. l. 2. ff. de condit. in diem.*

Superficia-rii juris e scriptio. L. 43. ff. c. 18. de superficiebus.

XVII. Superficies s. jus superficiei (Germ. Grund-oder Platzrecht) est jus, ædificium in fundo vel solo alterius, suo sumtu habendi l. 2. ff. de superf. l. 18. §. 4. de damn. infect.

Persona constituens & acquirens.

XIIX. Constituit hoc jus soli dominus alteri, qui superficiarius dicitur. l. 1 §. 4. de superfic. l. 73. l. 74. d. R. V. & qs. inquilinus est l. 3. §. pen. d. nov. oper. nunc.

Res in quibus constituitur.

XIX. Constituitur hoc jus in solo, in quo superficiariæ ædes ponuntur. l. ult. de superf. Nimirum superficiem JCTi vocant, quicquid super solum s. super faciem terræ est, ut parietes, tecta, l. 44. d. O. A. l. 23. d. usurp. l. 86. §. f. d. legat. 1. arbores, vineæ, plantæ. l. 13. d. S. R. P. Spectat vero hic superficies ad prædia urbana s. ædificia. l. 2. de superfic. FRANTZK. d. laudem. cap. 13. num. 3. & 5.

in significati generali

in significati speciali seu stricto

expressis verbis. Quandoq contra expressa
verba contractu fieri debet explicatio. In
contractibus enim magis spectanda est in-
tentio contrahentium, quam verba externa
L. 2 ff. de in diem additione. Ponas verba
et praemissa in dom. Job. Zins. Brief:
rr soll wolle commonen signat sumbi. Groo
isorn; et subsequi verba, jrdoy zum
joisof. Job. Zins. strors ubyrbon: tunc
ultima verba ^{ita} sunt explicanda ut stare
possint cum prioribus et cum intentione

I. XX. conductione. Conductio tribuit ius per-
sonale, superficies vero ius reale perpetuum.
Ergo mirandum est, titulum locationis pro-
ducere posse ius superficiem, quoniam nemo fi-
bimet ipse causam possessionis mutare potest.
L. Haec in se doming directq mutat possesi-
onem conductoris, concedendo facultatem
aedificandi et mutandi pro libitu, idq per
tempus ordinarium praescriptionis: atq sic
degenerat locatio in superficiem; vid. Strux
de Cautel. Contract. Sect. 2. Cap. 9.

XX. Constituitur hoc jus vel mediante *Modus con-*
 venditione vel conductione, certo sc. pro-*stituendi.*
 misso solario, domino pendendo, l. 2. §. 17. *Gordon. Zins*
ne quid in loc. publ. l. 15. qui pot. in pign.
l. 39. §. 5. de legat. 1. l. 7. §. 2. vers. hactenus d. usufruct. vel gratuita concessione:
 quando nimirum hujusmodi modis interve-
 nientibus solum traditur ita, ut ædificium in
 eo extruere sui commodi causa, vel ædes
 jam extructas, suis sumptibus conservandas,
 vel etiam reparandas, inhabitare *ca. ut dominus utilis* instar domi-
 ni ad longius tempus liceat. *dd. text.*

XXI. Competit itaque superficiario *domi-*
 dominio limile, ratione ius *ius ipsum*
 solo illo pro arbitrio quis uti frui, servitutem *constitu-*
 isti imponere, l. 1. §. ult. *de superfic. l. 1. q.*
m. usufr. amit. eamque alienare potest l. 1. *Hodie tamen plerumque cum consensu*
 §. 7. *de superfic. MENOCH. retin. poss. remed. domini directi*
 4. *RENNEM. Jurisprud. membr. 2. th. 8. C.*

XXII. ius hoc extingui existimant sublato *Ejus amit-*
 per incendium aut ruinam ædificio: argu-*so.*
 mento ducto ab usufructu. l. 34. *in fin. de*
usufr. BALD. ad rubr. de superfic. IASON. ad
l. in provinciali 3. §. si ego 3. de oper. nov.
nunc. ALPHAR. VALASC. de jur. emphyt. quest.
 33. n. 4. Verum cum non usufructus, sed
 dominium quoddam ipsum solum afficiens,
 fit hic translatum, asserere non dubito, quod
 ob solum interitum ædium non amittatur
 hoc jus, sed potius superficiario liceat alias

in solo extruere ædes. Conf. CHRISTIN. ad
consuet. Mechlin. tit 14. art. 45. n. 4.

Ius feudi.

XXIII. Restat species dominii utilis, *jus feu-*
di dicta, quæ peculiaribus plane constat ju-
ribus, ideoque singulari tractatione venit ex-
ponenda. Vid. *Syntagm nostr. Feudal.*

TIT. XIII.

DE

ACTIONE EX DOMINIO SINGVLARI

FLVENTE S. REI VINDICATIONE.

APHOR. I.

*Ius in rem
persequi-
mur actio-
ne in rem
sive vindi-
catione,
quæ descri-
bitur.*

Ius in rem persequimur in iudicio (*conf.*
L. 1. Tit. XV. aphor. 1, §. 2. actione in rem
s. vindicatione, per quam rem nostram, quæ
ab alio possidetur, petimus, & aduersus eum
datur, qui rem possidet. l. 25. pr. de O. S. A.
Uti vero jura in rem sunt diversa; ita etiam
actiones in rem s. vindicationes sunt diversæ.

*Rei vindi-
cationis de-
scriptio.
L. 6. ff. t. 1.
de rei vin-
dicatione*

II. Ex dominio singulari rerum corporali-
um oritur rei vindicatio, quæ est actio in rem,
qua quis contra possessorem rei corporalis
istam rem suam esse intendit. §. 1. in f. I. de
act. vel: Est actio ex dominio competens, qua
dominus aduersus possessorem rei corporalis
contendit, ut ipse dominus declaretur, & con-
sequenter res cum omni causa restituatur l. 9.
l. 23. pr. de R. V.

*Fundamen-
tum: &
cui detur.*

III. Fundamntum itaque hujus actionis
est dominium: & datur domino, cui incum-
bit istud fundamentum s. dominium probare
l. 9. verb. probavi rem meam esse, de R. V.

IV.

§. III. Dominii probatio complectit non solum
tituli proprii legitimi probationem, sed et
bonam fidem et iustum titulum antecessoris
sive auctoris demonstrari oportet. Sic v.g.
non sufficit probasse rem per legatum esse
adquisitam, sed insuper probandum est, te-
statores rem mihi ~~de~~ legatam iusto titulo
antea acquisivisse. Quoniam vero facti ali-
eri probatio est difficillima; hinc infra
§. XVI. demonstrabimus facilitatem probati-
onis per actionem Paulianam.

§. VI. describenda. Descriptio rei vindicanda
adco necessaria est in omnibz actionibz rea-
libus, ut nisi facta sit rite, obstat exceptio
inepti libelli, nec locus fit executioni. Res
immobiles describunt à vicinitate; v. g. domus
hinc et inde Sempronii u. sicuti hinc et inde
legum; it. Arduum u. Morsum quissum Nund
N. Galdum belagum. Res mobiles à caracte-
ribus externis oculis incurrentibz descri-
bunt; e. g. n. Hinc nunc domus Grössa, quibus pp
non vero nomen animalis nominat, utpote
quod mutabile est per accidens L. C. ff. de
rei vindicat.

IV. Datur contra possessorem rei corporalis ^{Contra quem.} l. 36. pr. l. f. de R. V. l. 25. de O. & A. Habetur vero etiam ex interpretatione juris pro possessore, utili rei vindicatione convenitur 1.) qui ante litem contestatam dolo desit possidere, l. 27. §. 3. de R. V. add. l. 52. eod. 2.) qui liti se obtulit, modo actor ignoret, eum non possidere, l. 25. eod.

V. Præterea ex æquitate datur hæc actio, ^{Præterea & actio in factum datur contra eum.} five potius actio in factum contra eum, qui rem furtivam b. fide comparavit & alienavit, & quidem solum ad id, quod is ex ista venditione lucratus est, seu quod ultra pretium, quod ipse exsolvit, consecutus est. Sin vero sciens rem esse furtivam comparaverit, eamque postea alienaverit ad verum rei pretium restituendum, una cum interesse tenetur. vid. Dec. El nov, 87. it. CARPZ. p. 2. pr. Crim. q. 87. n. 71.

VI. Res, quæ hac actione petitur, certum ^{Res petitur certa:} aliquod corpus esse debet & certa species, ideoque designanda & describenda in libello. l. 6. de R. V. Petitur etiam simul omne id, quod vel rei petitiæ accessit, ut per alluvionem, l. 34. de R. V. vel propter rem petitam possessor habet, vid. l. 20. eod. vel ex re ipsa provenit, ut fructus. Et quidem b. f. possessor fructus ante litem contestatam perceptos extantes solum restituit, ratione consumptorum vero tenetur juxta usum receptum, in quantum ex iis locupletior est factus. CARPZ.

*ad r. i. et contra eam iurat
in litem.*

*+ scil. utilis rei vindicatio
sive condictio sine causa.*

p. 3. C. 32. d. 28. At m. f. possessor omnes omnino fructus, non modo perceptos, sed & eos, quos ^{percipiendos} percipere potuisset, restituere tenetur. CARPZ. d. l. def. 30. Similiter etiam b. f. possessor post litem contestatam, perinde ut m. f. possessor, fructus omnes restituere tenetur. CAREZ. d. l. ult. § 1. Resp. 39. add. § Resp. 79. ejusd. l. 1.

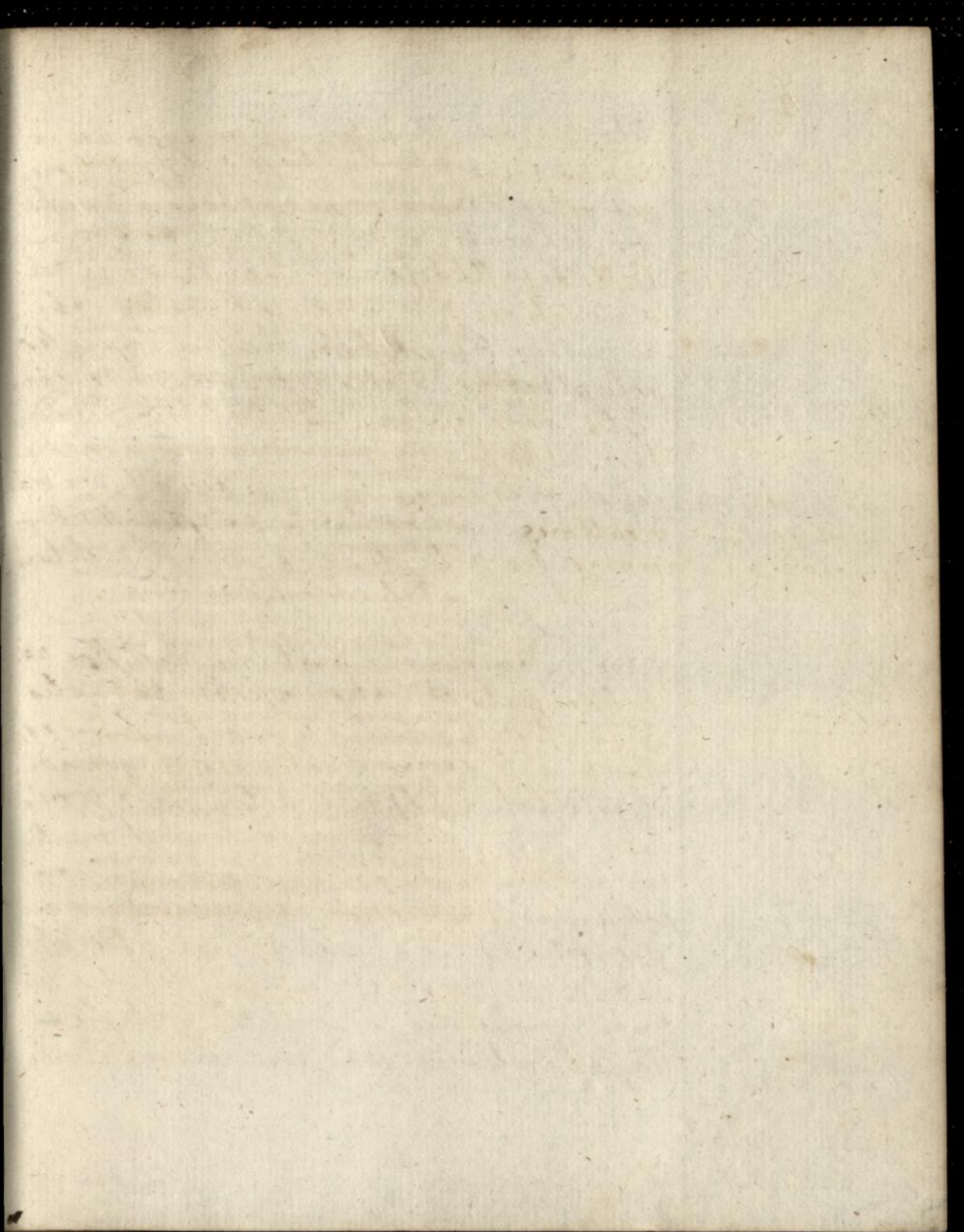
Res salva
restituenda.

VII. Si deterior res apud possessorem sit facta, ejus quoque rationem iudex habere debet l. 13. § seqq. de R. V.

Deducun-
tur tamen
impensa.

VIII. Deducit tamen reus conventus, sive in b. sive in m. fide fuerit, impensas, quæ fructuum gratia fiunt. l. 46. de usur. Exceptio est in furibus, l. 27. § 25. ad L. Aquil. Cæteras in ipsam rem factas impensas quod attinet, necessarias & b. & m. f. possessor deducit, dum rem possidet, h. e. opposita doli exceptione tamdiu retinet, donec de impensis ei satisfiat. l. 5. C. de R. V. Exceptis itidem furibus, raptoribus & violentis in vasoribus l. 1. C. de infant. expos. l. 13. de condict. furt. l. fin. eod. Utiles porro impensas b. f. possessor etiam deducit, h. e. tam diu retinet, usque dum ipsi satisfactum. § 32. § 33. de R. D. add tamen l. 30. 38. it. l. 27. § 5. d. R. V. At m. f. possessor, hoc iudicio conventus, utiles impensas tantum potest tollere. d. § 31. de R. D. § l. 5. C. b. Ex æquitate tamen hodie etiam m. f. possessori jus deducendi impensas utiles aliquando conceditur.

* Fructus enim non intelligunt sine impensis, quæ dicuntur *damnum*.
Arb. Eofn.

Voluptuarias. Singulare est privilegium in
iudicio universalis siue hereditatis petitione,
quod voluptuarias impensas bono f. d. posses-
sor deducat, i. e. de p. r. r. l. om. bonorum
Gulde bezoght Lothomm, quod secus est in rei
vindicatione siue in iudicio singulari; obi-
ne quidem b. f. possessor recipit impensas
voluptuarias. Ratio differentia in eo con-
sistit, quoniam qui restituit tota heredi-
tas, facile tam exiguum damnum sustinere
potest, quod secus est in eo qui accepit iure vin-
dicationis rem singularem, de off. ma. s. b. d. r. v.
i. n. i. q. d. r. voluptuarias impensas restituere
non sollet, sed in defensionem suam missa.

J. X. n. 1. Dominus vindicat rem suam sine re-
fusione pretii et tertio possessori dat actio
ad evictionem praestandam contra suum au-
ctorem, nisi animo negotia alterius gerendi
aliquid datum sit pro re alterius nox peri-
tura. Tunc enim id, quod datum est, repeti-
tur actione negotiorum gestorum. Qui enim
conseruavit rem alterius nox perituram
praestitit officium, quod ipsis non debet esse
damnosum. In Saxonia repeti potest pre-
tium si protestatio iudicialiter facta sit ad
tempore emtionis, quod secus est iure civili,

tur. Præterea etiam b. f. possessori, juxta mores receptos, datur actio ad repetendas impensas necessarias & utiles, licet rem non amplius possideat. Voluptuarias denique impensas tollere tantum potest tam m. f. quam b. f. possessor, modo sine detrimento rei auferre possit. Vid. d. l. 38. de R. V. l. 9. de impens. in rem dot. fact. l. 5. C. d. R. V.

IX. Sciendum vero est quod tum demum b. f. possessor sumtus, in rem alienam factos, petere possit, si fructuum ante litem contestatam perceptorum summam excedant; instituta enim inter impensas & fructus perceptos usque ad concurrentem summam seu quantitatem compensatione, superfluum sumtum, quo melior res est, restituere dominus tenetur. l. 48. de R. V. Vid. latius IOH. a SANDE lib. 3. Decis. Fris. tit. 15. d. 2. 3. 4.

X. Cæterum pretium, quod possessor pro re vindicata solvit, non potest repeti a domino, licet illam rem b. fide compararit. l. 2. C. de furt. & quamvis in publico foro emerit. vid. FRANZK. resol. 9. n. 61. Nec juvabit eum, quod protestatus fuerit, se eo animo emere, ut domino inquirendi restitueret, quia scil. per ejusmodi protestationes non potest tolli jus domino competens l. 11. d. R. I. RICHT. Decis. 96. num. 50. & seqq. nisi 1.) res alias peritura emendo servata fuerit, vel 2.) ab hostibus redempta l. 6. de capt. & postlim. revers. vid. dd. Aut. præterea jure Elector.

Compen-
satione
sancitæ ta-
men sunt
impensæ
cum fructi-
bus.

Pretium,
pro re vin-
dicata solu-
tum, non
potest repe-
tere posses-
sor. Datur
vero ipsi
actio con-
tra aucto-
rem suam
ad evicti-
onem pro-
standam.

etor. Saxon. noviss. constitutum est, ut is etiam possit repetere pretium, qui judicialiter protestatus est de re, v. g. a militibus empta. domino repetenti restituenda *dec. 90.* add. *CARPZ. p. 4. C. 39. d. 5. 6. 7.*

Ratione domini directi etiam competit rei vindicatio,

XI. Quemadmodum vero dominium vel plenum est, vel minus plenum s. jus dominio proximum, ita quoque competit rei vindicatio non solum ei, qui plenum dominium habet, sed etiam similis actio in rem, qua dominus directus rem, in emphyteusin concessam alteri, istam tum a tertio possessore, tum quoque ab ipso emphyteuta, canonem non solvente, vindicare potest *arg. l. 1. § 2. si ag. vectigal.*

& ratione utilis rei vindicatio emphyteuticaria.

XII. Competit vero etiam emphyteutæ actio in rem s. rei vindicatio emphyteuticaria adversus quemvis possessorem, ut res restituantur cum fructibus. *l. 1. §. 1. § 101. tit. si ager vectig. i. e. emphyteuticarius pet.*

Similiter datur domino superficiem rei vindicatio.

XIII. Similiter domino soli datur rei vindicatio ratione domini superioris, quod retinet in solo, in quo alteri superficiem concessit; etiam contra superficiarium, si solarium, in recognitionem domini promissum, per aliquot annos non solvat *arg. l. 1. § 2. si ag. vectig. & actio in rem ei, cui superficies concessa, l. 1. §. 2. 4. 6. de superfic. add. l. 1. §. 1. si ager vectig. l. 75. de R. V. unde & publiciana ipsi accommodatur. l. 12. § 3. d. public.*

Superficia-

XIV. Item superficiario competit rei vindicatio

ubi talis modi protestatio domino vindicari
ti nihil praedictat. Quid enim iuvat do-
minium, si pretium restituere oporteat.

I. XIII. Propter non solutum solarium non amit-
titur superficies, quamvis per 3 annos ces-
saverit superficiarii in soluendo: neque
valet argumentum ab emphyteusi ad super-
ficiem. In poenalibus enim interpretatio
extensiva non habet locum, quod contra
auctorem notandum est.

A Praetore Publiciano remedium utilissi-
mum est introductum ad facilitandam
probationem, ne scilicet auctoris sine anteces-
soris iustus titulus acquisitionis sit proban-
dus: Unde practici libello adiciunt vocu-
lam quasi, quod non solum in vindicandis
rebus corporalibus. Sed et in servitutibus et iuribus
adferendis, i. e. in actione confessoria praes-
tat usum; e. g. *Mil mio dno August dno dno
parto auf dno dno Grund u. Boden iure ser-
vutatis vel quasi zu stündig, so pp* Ita enim
sufficit actorem probasse, se servitutem le-
gitime acquisivisse, quamvis non demonstra-
verit concedentem servitutem tempore con-
fessionis fuisse dominum praedii servientis

dicatio superficialia, qua superficiem, vel etiam solum ratione superficiei, a quovis Possessore petit.

riovero rei vindicatio superficialia.

XV. Ex dominio rerum incorporalium, nim. servitutum, oritur actio confessoria s. vindicatio servitutum: cui opponitur negatoria seu negativa actio: de utraque jam supra diximus *lib. 2. tit. 6.*

Ex dominio rerum incorporalium oritur actio confessoria.

XVI. Quoniam vero sæpius accidit, quod quis dominium rei s. juris, b. fide acquisiti, exacte probare non possit, ideo ex æquitate peculiaris actio ex qs. seu præsumto dominio oriens est introducta, & vocatur publiciana actio in rem: quæ competit ei, qui a non domino, b. fide & justo titulo, rem vel jus aliquod accepit, & ita per aliquod tempus possedit, contra possessorem, qua intendit rem vel jus perinde ac si usucépisset, suum esse sibi que proinde restituendum una cum interesse seu fructibus. §. 4. I. de action. l. 1. l. ult. de publ. in rem. act.

Ex præsumto dominio oritur actio publiciana L. 6. ff. t. 12. de publiciana in rem actione.

in inferiori jure hoc sine justo titulo possidente

XVII. Hanc actionem eodem libello cum rei vindicatione cumulari atque alternatim proponi, i. e. rem jure dominii vel qs. peti, usu receptum est hunc in finem, ut, si quis forte dominium autoris sui non possit satis probare, sufficiat probasse aliquam rem s. jus b. fide ac justo titulo acquisivisse, & usucapione quidem nondum impleta, in usucapiendi tamen conditione positum esse.

XVIII. Cæterum non requiritur etiam jure canon. *Mala fides*

*Superveni-
ens non ob-
est huic
actioni.* canon. quod m. fides non supervenerit, quia
sc prior possessor firmitus jus habet præ poste-
riori possessore, *l. ult. in f. iunct. l. 7. §. 6. §
7. de publ. in rem action.*

*Non datur
contra ve-
rum domi-
num.* XIX. Patet ex dictis, quod contra verum
dominum non detur hæc actio, quia ejus do-
minium demum per completam usucapio-
nem intervertitur *l. ult. d. t.*

*E contrario
res stricto
jure amissa
per actio-
nem rescis-
soriæ re-
vocatur* XX. E contrario etiam datur ex æquitate
actio rescissoria, qua usucapio stricto jure
completa, absente tamen vero domino, res-
cinditur & dominus, qui abfuit, ea perinde
rem vel jus suum petit vel persequitur, ac si
usucapta res vel jus non esset. §. 5. *l. de action.*

TIT. XIV.

DE

ACTIONE AD EXHIBENDVM.

APHOR. I.

*Actionis ad
exhiben-
dum de-
scriptio,
l. 10 ff. t. 4.
ad exhi-
bendum.* Ad commodius persequendam rei vindic-
ationem sæpius conducit, ut res antea exhi-
beatur. Datur igitur peculiaris actio ad ex-
hibendum, quæ competit contra detinentem
rem aliquam mobilem aut immobilem ei, cu-
jus interest rem exhiberi, ad id, ut in publi-
cum proferatur, *l. 2. l. 3. §. 9. ad exhib. §. 3.
l. de off. iud.*

*quæ com-
petit ob
quodlibet
interesse,* II. Competit vero hæc actio non solum, si
ratione juris in re s. domini interfit, *l. 9. §. 1.
ad exhib.* sed etiam si ratione actionis in per-
sonam interfit, ut res exhibeatur seu produ-
catur, *l. 19. l. ult. ad exhib. l. 27. de furt.*

III.

Apud Romanos vindicationes fiebant in
re praesenti. Hinc semper cum actione reali
coniungenda erat actio ad exhibendum, huc
in finem ut solenni formula corporaliter
vindicare posset actor rem petitam, ut
pote quam apprehendebat manu, his ver-
bis: Hanc rem meam esse dico et iure qui-
ritum vindico. Hodie praemittit haec ad-
quod actor haesitat in obiecto rei via-
dicandae, ne scilicet inanis fiat actio prin-
cipal. et tunc petunt mandata compulsori-
alia, ut apud Sol. in D. de iur. iud. l. si pro-
p. D. de iur. iud. l. si pro. D. de iur. iud. l. si pro.

III Datur etiam interdictum ad exhibendas tabulas testamenti s. codicillorum, vel etiam ad exhibenda instrumenta, ut scil. de-
 tentores iis, quorum interest, istas tabulas vel instrumenta inspicienda vel etiam legenda exhibeant. vid. tit. *de tab exhib.*

Datur etiam interdictum ad exhibendas tabulas testamenti.

TIT. XV.

DE

DOMINIO UNIVERSALI S. IVRE
 HEREDITARIO, AC IN SPECIE DE
 TESTAMENTIS ET VLTIMIS
 VOLUNTATIBVS.

APHOR. I.

Dominium universale s. jus hereditarium est successio s. jus, quo succeditur in universum jus, quod defunctus habuit. l. 24. de *Juris hereditarii descriptio,*
V. S. l. 62. d. R. l. vel, est jus seu facultas jure competens in universitate rerum, a defuncto relictarum, ita ut quis in idem ac omne jus, quod defunctus habuit, succedat.

II. Circa hoc jus hæreditarium observanda est 1.) ejus acquisitio, 2.) ipsum jus hæreditarium in se consideratum, 3.) actiones inde fluentes.

III. Circa acquisitionem discernenda venit delatio hereditatis (*der Anfall*) & ipsa ejus acquisitio. l. 151. de *V. S.* Delatio idem est, quod in dominio specialiter dicto titulus s. causa §. 41. de *R. D. iunct. d. l. 151. de V. S.* Defertur autem hereditas vel ordinario modo vel extraordinario per pacta hereditaria.

Acquirenda hereditas defertur

vel ordinario vel
infr. 2. lib.
T. 34.

extraordi- ditaria. Ordinario modo iterum dupliciter de-
nario modo fertur 1.) per ultimam voluntatem defuncti,
1) *infr. h. lib. tit. 30.* 2.) per legem s. successionem ab intestato; et
quidem utrumque fit vel juxta jus civile, vel
11) *infr. h. lib. tit. 31.* pratorium. Iure civili defertur hereditas aut
per testamentum, in quo & directis verbis &
11) *infr. h. lib. tit. 26.* per fideicommissum hereditas relinqui potest;
F) *infr. h. lib. tit. 28.* aut per codicillos, qui solum per verba obli-
qua fiunt.

Ad illum
pertinet
testamen-
tum.

L. 28 ff. t. 1.
Qui testam.
fac. poss. &
quemadm.
test. fiant.

Persona il-
lud con-
dens libere.

Quidam
prohiben-
tur testari
natura,

IV. Testamentum est voluntatis nostrae iusta h. e. secundum iuris civilis regulas ordinata sententia de eo, quod quis post mortem suam fieri velit. l. 1. iunct. l. 4 qui Test. fac. poss. vel explicatius: Testamentum est legitima & directa, a persona habili facta designatio habilis successoris in universum ius, quod ipsa post mortem reliquit.

V. Condit testamentum testator, qui libere, non vi nec dolo inductus, ultimam voluntatem declarat, vid. CARPZOV. p. 3. c. 5. d. 9. § 9. Blanditiæ tamen adhibitæ non oberunt. l. 3. si quis aliq. testam. l. 11. c. de testam. mil. l. 70. de hered. instit. vide SANDE Decif. Fris. Lib. 4. tit. 1. def. 11. nec simpliciter alterius interrogatio vitiat testamen- tum. vid. CARPZOV. d. l. def. 4. 5. 6.

VI. Prohibentur vero quidam testamen- tum facere natura 1.) propter defectum iudicii in impuberibus, etiamsi tutoris autoritas intervenerit, §. 1. I. quib. non est perm. fac. test. l. 1. §. 1. de tutel. § rat. distrab. item furiosis

§. V. Interrogationes ab herede factae vix
sine dolo esse praesumunt, quod adpellant
suggestiones, quae impediunt liberam dis-
ponendi facultatem. Unde in huiusmodi
casibus locus est purgatorio, quod imponi
potest heredi per suggestionem nominato;
vid. Cocceij in dis. de suggestion. Cap. 2.

J. VIII. n. 1. Prodigus si inter extraneos testa-
ri velit, prohibet, ne scilicet instrumenta vo-
luptatis scribat heredes: si vero posteri-
tati sine liberis prospexerit, sustinet testa-
mentaria dispositio, quamvis inaequales por-
tiones constituerit, salva tamen legitima;
quod fundatum in Nov. Leonis 39, de cuius
receptione forensi testat Carpz. Parte III.
Constit. 1. de fin. II.

^{non vero stuperis}
^{furiis} l. 9. *C. qui testam. fac. poss.* Mino-
 res autem etiam sine curatoris autoritate te-
 stari possunt l. 4. *C. d. t. 2.*) propter defe-
 ctum corporis inhabilem quem reddentem,
 ut sunt muti & surdi, l. 6. §. 1. *qui testam.*
fac. poss. Iustinianus tamen muto qui scri-
 bere, & surdo qui loqui potest, testamenti
 factionem concessit, l. 10. *C. d. t.* Porro cæ-
 cius non nisi observatis certis solennitatibus,
 in l. 8. *C. d. t.* præscriptis, testari potest. In-
 ter quæ præcipuum est, ut præter septem
 testes etiam tabellionem, seu eius loco octa-
 vum testem adhibeat. add. *Recess. Imp de an-*
no 1512. CARPZ p. 3. c. 6. def. 5.

VII. Lege prohibentur juxta jus Roman. *quidam le-*
 (I.) ob statum I.) servi 2.) monachi, *autb. ge & qui-*
ingressi. c. de SS. Eccles. Nov. 123. c. 38. dem 1.) ob
 3.) filii. ne permittente quidem patre l. 6. *statum.*
qui testam. fac. poss. & licet in peculio adven-
 titio plenam habeat proprietatem filius. NI-
 COL. REVSNERVS *tr. de testam. p. 1. c. 28. num 9.*
 & *seqq.* de peculio autem castrensi & qs. ca-
 strensi potest testari. *pr. I. d. t. & l. ult. C.*
eod.

VIII. Porro (II.) ob aliam inhabilitatem 2.) *ob aliam*
 lege prohibentur 1.) prodigi §. 2. *I. d. t. 2.) inhabilita-*
 ob crimen, ut 1. carminis famosi damnati l. *tem.*
 18. *d. t. 2. apostata. l. 2. 3. 4. C. d. Apost.*
 quibus Dd. accensent veneficos, nisi pœni-
 tentiam egerint, ac conversi fuerint, & postea
 confecerint testamentum. THEODORICVS *Coll.*

*Crim. Diff. X. th. 6. lit. e. c. f. RICHT: Decis. 57. 3. hæretici, auth. Credentes C. de heret. 4. incestis nuptiis se polluentes l. 6. § auth. seq. C. de incest. nupt. 5. quorum bona fisco vindicantur. add. Ord. Crim. art. 106. § 108. 6. banniti & proscripti imperii GAIL. Lib. 2. de P. P. c. 6. n. 9 § 10. Damnati vero alias ad mortem usu hodierno testamentum condere possunt. Constit. Elect. p. 3. C. 6. COLER. decis. 34 nisi alia ratio obstat, nimirum vel 1.) inhabilitas personæ, v. gr. quod veneficus sit testator, uti modo dictum hoc aphor. n. 2. vel 2.) defectus bonorum, quod sc. bona sint confiscata ob crimen ^{re} falsæ Majestatis, aut declarationem in bannum superius, (in die Ober-Acht.) *infr. lib. 2. tit. ult. Bull.**

IV. Conditur testamentum duplici modo
 1.) est testamentum judiciale, s. apud acta conditum, in quo hæc requisita sunt observanda: 1. ut ipse testator ultimam suam voluntatem scripto comprehensam judici, pro tribunali sedenti, præsentem actuario, insinuet s. offerat, & diserte asserat, in ista scriptura ultimam suam voluntatem comprehensam esse, vel oretenus coram judice & actuario in loco judicii ultimam voluntatem exponat 2. Judex s. actuario jussu judicis ad acta reponat hanc ultimam voluntatem seu scripto seu oretenus expositam: & non solum ipsi ultimæ voluntati inscribat, quod ista rite sit exhibita a testatore v. gr. Cajo, sed etiam

Modus condendi testamentum vel judicialiter, aut in loco judicii ipso testatore comparente;

curam quocumque

§. IV. n. 1. ut ipse testator. Oblatio testamenti
non fieri potest per procuratorem propter
metum subordinationis, prout communis est
sententia DD. Saxonis in praxi recepta.
Contrarium defendit Struykig in dis. de te-
stamento per procuratorem oblato, quo-
niam iure Civili nulla adsit expressa pro-
hibitio, quae excludat procuratorem; imo
in iuramentis procurator admittat. Ergo
multo magis in testamentis. Atqui metus
subordinationis non sufficit quidem ad pro-
hibitionem, sed suadet tantum ut de posi-
tio fiat per ipsum testatorem. Prior ta-
men sententia haec est magis recepta,

vid. Lyncker L. 20. it. Barth in dis. de
testamento comiti vel principi oblato.

Ad fin. huius. Altera species pub. testa-
menti est Principi oblato L. 19. Cod.
de testam. Princeps enim superior est omni-
bus solemnitatibus. Ergo non op. est prae-
sentia Consiliariorum. Requiritur autem
Princeps regens. Ergo excluduntur appa-
natiati, utpote qui destitunt. Jure
Cancellaria; vid. Berger in dis. de pro-
rogativis Cancellariorum S. 19.

etiam ipsi testatori Cajo breve testatum exhibeat, quod testamentum ad acta reposuerit. Quodsi vero propter morbum non possit ipse in loco iudicii comparere, necesse est ut ad iudicem aliquem mittat atque petat, ut nomine iudicii duæ personæ ad iudicium pertinentes veniant ad ipsum & testamentum ab ipso accipiant. His comparentibus, testator similiter vel in scripto offert, vel ore tenus proponit ultimam suam voluntatem, quæ postea ad acta, uti diximus, reponitur & breve testatum testatori datur: quo posteriori casu scabinorum præsentia nonnullibi desideratur. vid. Dec. Elect. Saxon. 45. & 37. CARPZOV. Lib. 6. Resp. 12. secundum jus commune vero sufficit, iudicem ejusque actuarium adesse.

X Extra iudicium ordinatur testamentum certis solennitatibus adhibitis, & instituto certo herede, de quo Tit. XVII.

XI. Solennitates, si testamentum velit quis scripto comprehendere, sunt hæc: I. ipse testator vel alius ejus nomine ultimam voluntatem conscribat, necesse est: II. coram septem testibus actus testandi fieri debet. Circa quos testes requiritur 1.) ut sint septem, inter quos tamen etiam numeratur Notarius, si quis adhibeatur 2.) ut sint habiles s. idonei vid. aphor. XIII. 3.) specialiter ad hunc actum rogati 4.) præsentés toti actui testandi 5.) audiant & videant testatorem dicen-

M 2 tem

aut domi,
ad se vocatis personis
& missis a
iudice:

Vel extra
iudicium sc.
instituto
certo here-
de:
& solenni-
tatibus ad-
hibitis in
testamento
scripto

hoc comparabitur: Testamento sim per os et libram facto.

1.
II,

tem, in ista scriptura voluntatem suam contineri: neque enim opus est, ut testes sciant, quid in testamento contineatur, sed solum ut coram istis testamentum producat, & claris verbis testator significet, hanc suam esse ultimam voluntatem, & testes roget, ut de hoc actu testentur. Præterea III. requiritur, ut ipse testator, nisi totum testamentum sit holographum, id subscribat. *l. 28. §. ult. C. de testam.* aut si scribere nequeat, testem adhibeat octavum, qui ejus nomine subscribat. *l. 21. C. de testam.* IV. ut dicti testes signent & subscribant. *d. Ord. von Unterricht der Notarien de An. 1512. verb. mit ibren Signeten.* Denique V. ut hic actus testandi non interrumpatur, sed unico contextu fiat. *l. 21. §. ult. ff. qui testam. fac. poss.*

III.

IV.

V.

Vel etiam non scripto; XII. Potest vero etiam testamentum sine scriptura confici, quod nuncupativum (*ein ausgesprochen Testament*) appellatur: quod nim. verbis, coram septem rogatis testibus habilibus uno contextu a testatore profertur: adeoque præter scripturam & signaturam omnia alia solennia etiam in hoc requiruntur. *§. fin. I. de testam. d. Ord. §. die aber.* Ut vero constet de testamento nuncupativo, post mortem testatoris testes jurato de illo, ita confecto, deponent. *l. ult. in f. C. de testam.* nisi instrumentum publicum de isto fuerit confectum in ipso actu testandi. *add. CARPZOV. 6. Resp. 12. n. 4. & seqq.*

quod probatur juratis testibus vel instrumento.

n. v. Actus extraneus v. g. celebratio contractus
interueniens operatur nullitatem testamenti
Contractus enim et testamentum sunt actus
contrarii L. 26. § de verb. signif. Et quoniam
facile testatoris cogitationes turbari pos-
sunt: hinc requiritur continuitas actus
Potest tamen contractus antea celebratus in
testamento confirmari; vid. Werner
P. V. Obf. 38.

n. 11. Triplex est nexus testium 1) cum testa-
tore, ubi impedit saltem patria potestas.
Domestici enim testatoris, diu in finem
Dirupti, et non, et consanguinei postquam
esse testes habiles: 2) Nexus testium cum he-
rede, qualiscumque fuerit, operatur inhabili-
tatem; Sic v. g. maritus non potest esse te-
stis in testamento, ubi uxor est heres
scripta: Ergo excluduntur consanguinei
et famuli heredis, prout vulgo interpre-
tantur §. 10 Inst. de Testam. 3) Nexus te-
stium inter se inuicem nihil nocet.

XIII. Diximus, testes habiles esse adhiben-
 dos: sunt vero idonei testes, cum quibus te-
 stamenti factio est, seu qui possunt heredes
 institui. §. 6. I. de testam. & sufficit, quod
 tempore facti testamenti sint vel habeantur
 pro habilibus §. 7. I. eod. l. I. C. d. t. In-
 habiles vero sunt I. ratione personæ in genere,
 quod scil. alias etiam ad testimonium feren-
 dum non sint idonei; qua de re dicemus in
 materia probationis de testibus, *infr. Lib. 4.*
 t. II. §. 17. II. ob specialem rationem in te-
 stamenti, nimir. I. inhabilis est in testamen-
 to testis, qui est in patria potestate testato-
 ris, vel etiam qui in eadem cum testatore est
 familia. §. 9. 10. I. de test. filius vero eman-
cipatus in patris, vel etiam filius in matris;
 maritus in uxoris, minister in domini testa-
 mento est habilis testis *arg. dd. §. §. d. Ord.*
verb. Auch die in Gewalt des Testirers.
add. REVSNERVS de testam. p. 3. c. 21. num 4.
§ seqq. Alia vero est ratio, si pater, frater,
 mater, uxor, dominusve sit institutus heres in
 testamento, tunc in eo hujus heredis filius,
 maritus, ministerve non possunt esse testes:
 quia scil. totum negotium, quod agitur testa-
 menti ordinandi gratia, inter testatorem ac
 heredem agitur. §. 10. I. de testam. d. Ord. §.
die Notarien. vers. item einer. Ideo dictæ
 personæ propter singularem affectionem erga
 heredem sunt suspectæ. 2. Non potest heres
 esse testis in testamento, quo institutus est he-

*Qui testes
sint habiles.*

*Qui inha-
biles I. rati-
one personæ
in genere,*

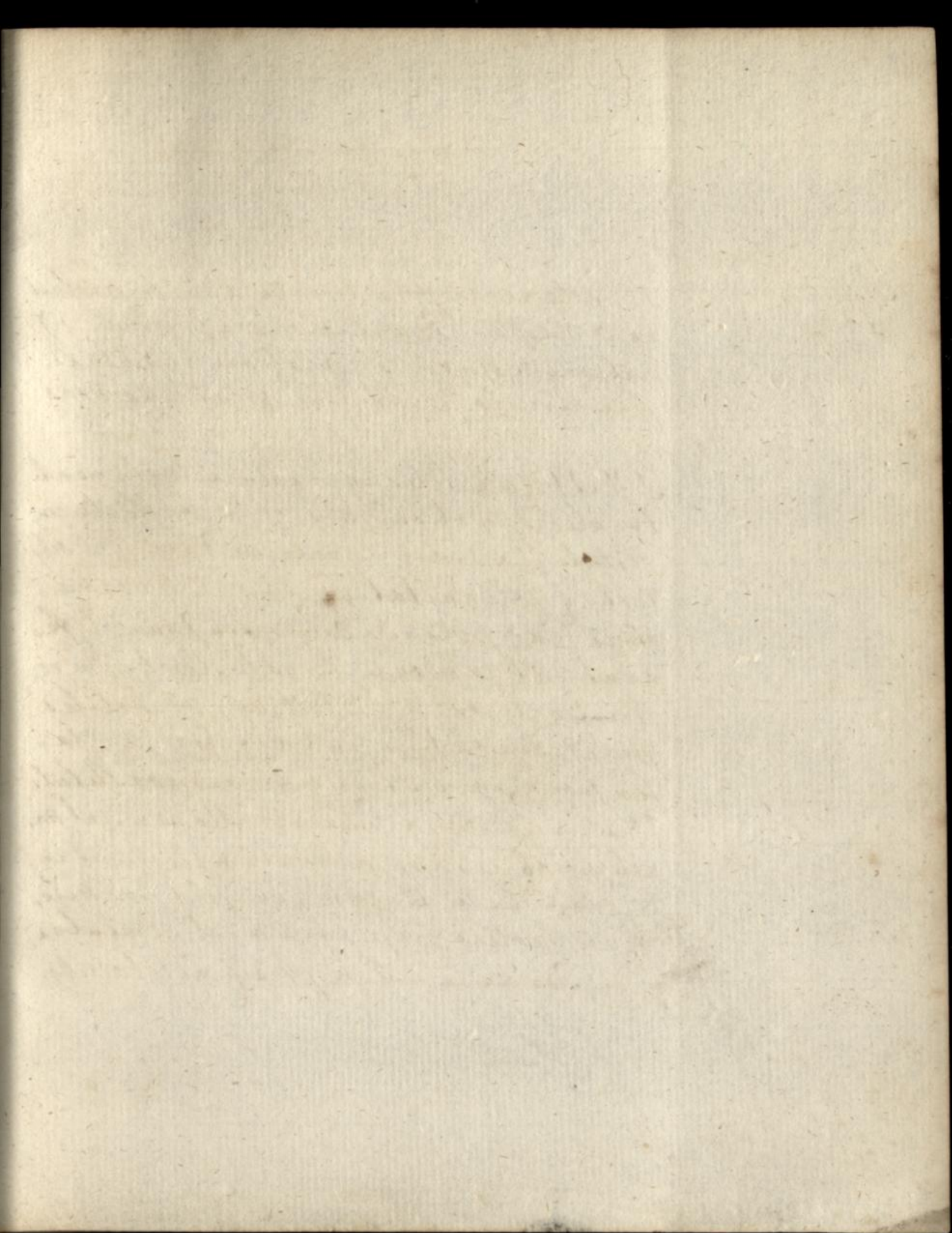
*2 ob specia-
lem ratio-
nem in te-
stamenti.*

res: Non vero prohibentur legatarii testes esse, §. 11. *I. d. t.* etiamsi fuerit nuncupativum, uti communiter sentiunt Interpp. vid. REVSNERVS. *d. p. 3. C. 22. n. f.* Contrariam tamen opinionem; legatarios in nuncupativo non esse admittendos testes; receptam esse in Dicafterio lenensi testatur RICHTER. *Decif. 31. num. 10. 3.)* Ob singularem testamenti propriam solennitatem non admittitur mulier testis. §. 6. *I. d. testam. ord. d. §. die No. tarii: in codicillis vero & istæ admittuntur. arg. §. fin. I. de codicill.*

In quibusdam locis minor solennitas requiritur. Attendendum ius loci, quo testamentum conditur.

XIV. Sciendum vero est, quod hodie quibusdam in locis secundum peculiaria statuta, non eadem, quæ jure civili, exigatur solennitas, sed e.g. alicubi duo testes sufficiant: attendenda igitur tunc in testamento condendo ea testandi ratio s. modus, qui requiritur in isto loco, ubi testamentum conficitur. Et habet hoc vires etiam in alio loco, ubi bona hereditaria forte sunt sita, etiamsi alias major ibi requiratur solennitas testandi. CARPZ. 5. *Resp. 1. L. 6. §. de fictionibg.*

Add. L. 2. T. 10. *I. de testam. ordin. §. Tit. 12. quib. non est permis. fac. testam.*

II. Testamenta privilegiata dividi possunt
in 3 classes. Possunt enim considerari 1)
ratione testatoris 2) ratione instituti
sive heredis 3) rat. loci 4) rat. temporis

S. II. et III. Milites in materia testament.
triplicis sunt ordinis 1) in conflictu con-
stituti (ex ordre de bataille) qui sine ulla
testat. solemnitatibus; 2) milites in ca-
stris (campiranda Volubera) qui differ-
runt rat. periculi. Ergo testantur cum re-
strictione coram 2 testibus; 3) Milites
praesidiarii (Sic in Garnison juxta de-
fension ligna et in hibernis constituti
(Sic in Quartier ligna) nullo gaudent pri-
vilegio ob cessans periculum, Sic in
Silva Chuse. Ergo renunciat privile-
gium quoties propinquum est periculum;
vid. Berger in dis. de priv. militariibus.

TIT. XVI.

DE

TESTAMENTO MILITARI ET ALIIS
MINVS SOLENNIBVS S. PRIVILE-
GIATIS TESTAMENTIS.

APHOR. I.

Solennitates, de quibus diximus, in quibusdam testamentis remittuntur: nimir. I.) in testamento militis in expeditione occupati, quod ex nuda testantis voluntate, sine ulla solennitate & absque testibus ac quocunque modo voluerit, valet. *tot. tit, I. de milit. testam.*

*Solennitates remissæ
I. in testamento militis;
L. 29. ff. t. 1. de testam. mil.*

II. Distinguitur vero secundum allegatam Const. Maxim. I. *von Richtern und Notarien, rubr. von Testamenten §. und sollen*, inter milites, qui sunt in conflictu, & eos, qui in castris sunt (*die zu Felde liegen.*) Illorum testamentum, modo de voluntate alias, v. gr. ex scripto, constat, sine ullis testibus valet: hi vero duos testes debent adhibere. add.

Milites v. aut in conflictu sunt aut in castris.

CARPZ *p. 3. C. 4. d. 26.* Testamentum autem ita conditum post missionem intra annum tantum valet proximum §. 3. *I. d. t. l. 26. ff. eod.* Extenditur quoque illud privilegium ad concionatores, consiliarios, medicos & venalitiarios castrenses CARPZ. *d. l.*

Eodem iure utuntur personæ circa milites occupata.

III. Qui vero neque in conflictu sunt, neque in castris milites, sed præfidiarii aut in hybernis constituti, usu fori testamenta privilegiata condere nequeunt, sed jure communi testari debent,

Ad præfidiarios privilegium hoc regulariter non extenditur.

debent, d. const. §. und sollen verb. die Ritter &c. nisi hostis sit in propinquo, & parati illi debeant esse ad pugnam singulis momentis CARPZ. d. l. def. 28. FINCKELTH. obs. 40.

Sufficit in-
tra militiae
tempora
confirma-
tum esse te-
stamentum
ante con-
scriptum.
Alia singu-
laria jura
in milite.

IV. Non solum autem in militia, sed & ante militiam non adhibitis solennitatibus factum testamentum subsistit, si postea testator fiat miles, & constet, quod jam illud velit valere. §. 4. I. d. t.

V. Caeterum non tantum solennitates sunt remissae militi, sed etiam alia singularia jura juxta ejus liberum arbitrium in testamento ipsius observantur l. 2. de testam. mil. Sic potest decedere pro parte testatus & pro parte intestatus l. 6. d. t. it. duobus testamentis l. 19. l. 35. eod. ^{et adiacentes} liberos praeterire. §. 6. de exhered. l. b. filio impuberi substituere, licet sibi non faciat testamentum l. 41. §. fin. de testam. mil. Cessat praeterea in testamento militis Lex Falcidia arg. l. 17. §. fin. ff. ad L. Falc. Potest etiam is institui heres a milite, qui alias non possit. l. 5. C. de testam. mil. l. 13. §. 2. ff. eod. potest etiam miles nuda voluntate adimere rursus hereditatem & testamentum revocare. l. 15. §. 1. d. t.

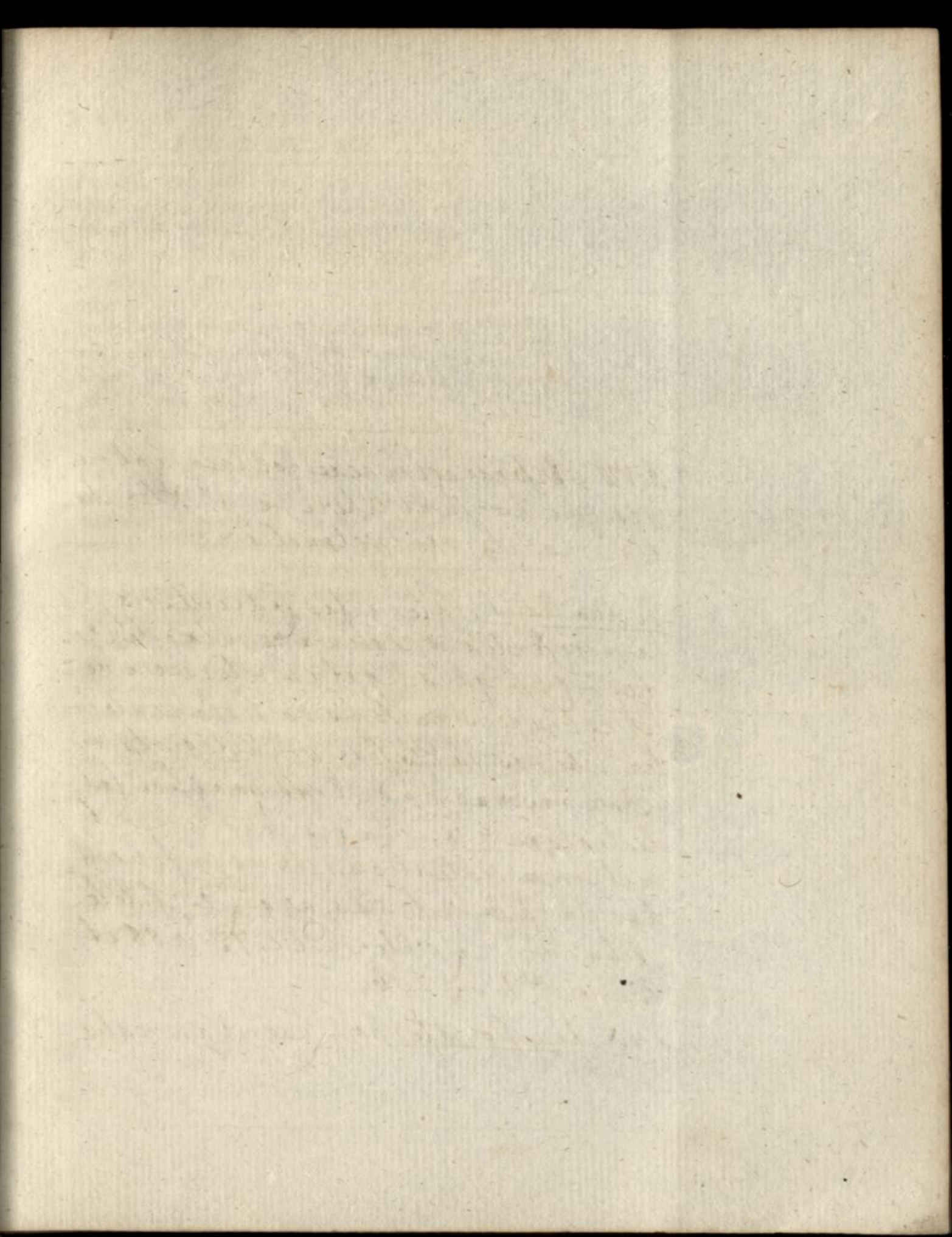
II. in te-
stamento
rustici,

VI. Porro 2.) remittitur solennitas quaedam rustico, vel etiam nobili ruri degenti, ita, ut sufficiant quinque testes, si septem haberi nequeant. vid. l. fin. C. de testam. & d. Ord. §. und soll &c. Imo in provinciis Saxonice firma sunt rusticorum testamenta coram pa-
rocho

estha Elector.

II infr. h. l.
h. l. 29.
§. ix
II infr. h. l.
h. l. 25.
§ 4. n. 2.

II infr. h. l.
h. l. 20. §.

S. VIII. Personae extraneae hoc loco sunt omnes, qui non sunt liberi; e. g. Pater, Mater, maritus, uxor, patruelis &c

si duo testes Solemnitas Codicillaris siue praesentia & testium regulariter requirit, si quis legatum relinquere uelit extraneis personis in testamento inter liberos facto siue privilegiato, vid. Brunne mann ad Auth. quod sine Cod. de testam. n. 18. Praxis uero recipit mitiorem sententiam, ita ut sufficiant hoc in casu 2 testes; arg. l. 12. ff. de test. Aibg; vid. Richter Dec. 73. n. 88. et Berg. P. 1. R. 256.

S. IX. diuisio paterna. Quaeritur an realis

rocho & duobus testibus, etiam non rogatis, ruri condita. COLER. *decis.* 35. *num.* 4. vel etiam quatuor testibus absque parocho. RICHT. *decis.* 26. *num.* 6.

VII. Privilegiatum 3.) testamentum est parentum inter liberos: quo liberi legitimi absque ullis solennitatibus, per nudam parentum voluntatem, heredes instituuntur; adeoque si propria manu patris vel matris perspicue, expresso anno & die, scriptum. l. 21. §. 1. C. de testam. vel saltem subscriptum CARPZOV. p. 3. C. 4. d. 17. 18. testes nullos desiderat; 83. Si vero sine scripto sit exposita voluntas, ad eam probandam duo testes requiruntur. *auth. quod sine C. de testam. Nov. 107. c. 1.* MAULIVS. *tr. de ult. volunt. tit. II. n. 19.*

VIII. Extraneæ vero personæ heredes in tali testamento non possunt institui; atque si instituantur, valet testamentum solum quod liberos attinet d. l. 21. §. 1. in f. C. de test. l. ult. C. fam. hercisc. At legata & fideic. recte eo relinquuntur uxori aut extraneis personis, si duo testes adhibiti, quæ a liberis veniunt præstanda. Exhæredatio vero liberorum in tali privilegiato testamento secundum communiorem sententiam non potest fieri. add. CARPZOV. p. 3. c. 4. d. 19. seq.

IX. Differt ab hoc testamento nuda divisio ^{paterna} ~~paterna~~ qua parentes heredes non instituunt liberos, sed iis assignant, quam partem ab in-

III. in te-
stamento
parentum
inter libe-
ros.

Extraneæ
personæ
hoc testa-
mento non
possunt in-
stitui.
Legata ta-
men & fi-
deicommis-
sa eo recte
relinquun-
tur.

Differt ab
hoc testa-
mento nu-
da divisio
paterna.

testato quisque capere debeat. *d. l. ult. C. fam. hercisc.* Uti vero institutio in testamento; ita hæc divisio inæqualiter fieri potest, modo salva sit legitima CARPZOV. *p. 3. C. 4. d. 21. 22.*

Liberi non possunt sine solennibus testari. *IV. in testamento tempore pestis condito,*

X Cæterum non vice versa liberi suos parentes instituentes sine solennibus testari possunt. HARTMANN. PISTOR. *q. 1. n. 18.*

XI. Privilegiatum 4) testamentum est tempore pestis conditum, in quo quidem jure Romano de numero testium nihil remittitur, sed tantum confociatio. *l. 8. C. d. test.* Moribus tamen tempore pestis vel alius morbi contagiosi, duo testes, etiam fœminæ, sufficiunt. Requiritur autem a Dd. ut testator vel ipse decumbat, vel domus ejus infesta sit. CARPZOV. *p. 3. C. 4. d. 4.* Quamvis alii statuunt sufficere, quod pestis in loco tantum grassetur. BERLICH. *p. 3. concl. 5.* Testamentum hoc ita semel conditum, si isto tempore non decedat testator, non in perpetuum, uti sentit CARPZOV. *d. c. 4. def. 5.* sed tantum anno, postquam cessavit pestis, valere videtur. **arg. §. 3. I. de testam. mil. FERNANDVS VASQUIVS de success. testati & intest. Lib. 3. §. 30. n. 50. FRANCISCVS de BARRI tr. de success. Lib. 1. tit. n. 8.*

V. in testamento in navi vel via condito.

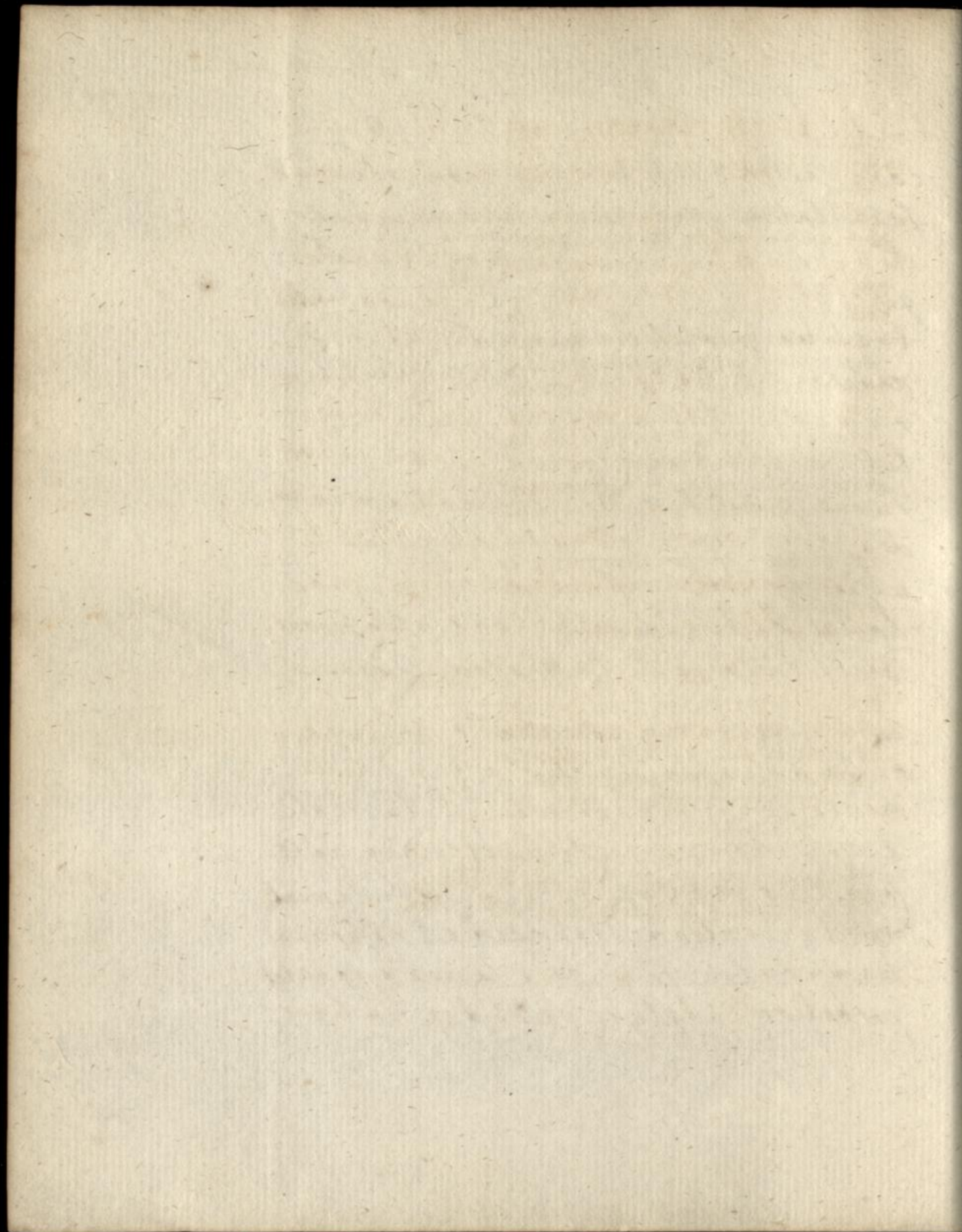
XII. Similiter 5.) testamentum coram duobus testibus conditum volunt valere Dd. si quis v. gr. in via vel navi moribundus testetur, & plurium testium copia haberi nequeat.

Me-

**) Sed contraria sententia in praxi magis est recepta.*

traditio, cum plenissimo effectu domini
coniuncta, nihilominus patri relinquat
facultatem poenitendi siue revocandi
divisionem? Quod affirmat ex arato-
ria ultimae voluntatis. Ergo non obstat
traditio, prout idem iuris erat in do-
natione mortis causa. Unde si quis libero-
rum ante Patrem moriat, patri compe-
tit. *Idr. Kündsolz; vid. Berger in Dec.
Juris p. 357. n. 9. Prudentia vero sua-
det, ne vivente adhuc patre fiat di-
visio, propter difficiles eventus, quos
habere solet subsequens revocatio, prout
docet historia de Imperatore Ludov. Pio.*

J. XII. Temeraria est extensio privilegii
suum ad casus similes, v. g. ad testa-
menta peregrinantium, parturienti-
um &c. *vid. Arys de Cukul. Testam. Cap. 14.
Cornelius van Cox in disq. de testamentis
parturientium provocat ad observan-
tiam contrariam, quae tamen opus habet
probatione; atq. tunc valebit in vim legis.*

MEVIUS *ad jus Lubec. p. 2. tit. 1. a. 2. n. 59.*
 & *seqq.*

XIII. Denique 6.) privilegiatum est testa-
 mentum ad pias causas c. 11. X. *de testam. & flamento*
 c. 4. *cod.* in quo quidem alii necessario duos *ad pias*
 testes requirunt. CARPZ. p. 3. c. 2. *def. 33.* *causas.*
 Verior videtur sententia, quod scriptura suf-
 ficiat, ex qua certo constet de voluntate dispo-
 nentis, etsi testes non adsint. REVSNERVS, *de*
testam. p. 4. C. 12. num. 5. & 10. RICHTER,
d. Decis. num. 15. & 16. Dicitur autem
 pia causa relictum, quod ecclesiis, hospita-
 libus, scholis, viduis, captivis, vel etiam
 ad opera publica relinquatur. Statuunt vero
 Interpp. quod in tali testamento etiam vale-
 ant legata aliis, s. extra piam causam, relictam.
arg. l. 21. §. 1. C. de testam. Nov. 107. c. 1.
 & 2. Heredis tamen institutio extra piam
 causam erit nulla.

Add. *Lib. 2. tit. II. d. militar. testam.*

TIT. XVII.

DE

HEREDVM INSTITVTIONE IN
 GENERE, ET IN SPECIE DE LIBERIS
 ET POSTHVMS, VT ET PARENTI-
 BVS ET FRATRIBVS SORORIBVS-
 VE INSTITVENDIS VEL
 EXHEREDANDIS.

APHOR. I.

Heredis institutio pertinet ad formam ^{*internam*} & *Heredis in-*
 essentiam testamenti, & caput & fundamen- *stitutio per-*
 tum

vid. l. VIII. et Annotat.

tinet ad es- tum totius testamenti appellatur. §. 34. *I. de*
sentiam te- leg. nihil vero interest, an primo, an me-
stamenti. dio, an ultimo loco exprimat. *d. §.*

L. 28. ff. t. 5. II. Ipsa institutio in genere ut sit legitima,
 de hæredib. requiritur 1.) ut ex ista de certa testatoris vo-
 instituend. luntate constet, *l. 62. §. 1. de hered. instit.*
Institutio Hinc in alterius arbitrium simpliciter collata
debet esse non valet. *l. 32. de hered. instit.* valet ta-
 1. certa,

2. libera, *per relationem* ad aliquam schedulam
 etiam non solennem, qua sit expressa, fiat,
 arg. *l. 38. de condit. & demonstr. l. 77. de*
hered. instit. l. 25. de reb. dub. PINGITZER.

3. non ca- *quest. Saxon. 49. 2.)* ut sit libera, non im-
 ptatoria, portunis sollicitationibus extorta, HARTM. PI-
 stor. *l. 2. q. 29. n. 6. vid. IOH. a SANDE de*
cis. Fris. Lib. 4. tit. 1. d. 11. 3.) ut non

4. certum *4.)* ut de certa heredis persona inde constet.
 heredem *l. 62. §. 1. eod.* Sufficiens tamen certitudo
 exprimens. subest, quando pia causa, v. gr. pauperes, it
 ecclesia vel civitas instituitur hæres. *l. 8. l. 12.*
C. de hered. inst. MAVLIUS tr. de ult. vo-
lunt. tit. 16.

III. Sunt autem quidam hæredes necessa-
 rio instituendi vel exhæredandi, quidam pro
 lubitu instituuntur. Necessario instituendi vel
 exhæredandi sunt 1.) liberi. *l. 30. de lib. &*
posthum. inst. 2.) si hi non adsint, parentes.
 Nov. 115. c. 4. & 2.) quadam ratione fra-
 tres

Heredes
quidam ne-
cessario
sunt insti-
tuendi vel
exheredan-
di;

§. II. per relationem. Dicitur testamentum
mixtum, mysticum, implicitum et relati-
vum, de cuius usu admodum disputant
doctores. Alii negant eius validitatem pro-
pter metum subordinationis; vid. Manfig
in tr. de testament. validis et invalidis
Cap. 3. et Berger in Oecon. iuris pag. 389
Alii adfirmant validitatem huiusmodi sche-
dulae, in qua nomen heredis est scriptum
propter L. ab auctore allegatas; quorum
sententia est verior. Probe tamen distin-
gue prudentiam consultatoriam à iudici-
aria. Vix enim consiliu est eiusmodi testa-
mentum conficere: si vero confectum
sit, pro eius validitate omnino dispu-
tari potest; vid. Pastineller in disputat.
Witenbergensi de Testam. mystico.

filia si meretrix. Hoc intelligendum est
de genere vitae meretriciae, si quaestum
faciat corpore, non vero de simplici virgi-
nitatis lapsu, Nov. 115. Cap. 3. Haec enim
degeneratio nonum aequiparat, causae an-
tecedenti filiorum, si sequantur mimos,
quod tamen et idem hodie non indistin-
cte applicari potest ad spectacula publ.
vid. Eberhardg Otto in Comment. ad last.
hoc tit.

tres & forores, nim, si persona infamis vel le-
vi macula laborans instituat, & ita fratri
preferatur. *Nov. 22. c. 47.*

IV. Liberos quod attinet, secundum jus
Novell. non amplius est, quantum hanc insti-
tutionem & exheredationem attinet, differen-
tia inter suos & emancipatos, nec inter patrem
& matrem, sed omnes liberi cujuscunque se-
xus & cujuscunque gradus sint, a parentibus
vel etiam aliis ascendentibus, sive in paterna
sive in materna linea, sunt vel instituendi vel
legitime exheredandi: alias testamentum erit
nullum vel saltem rescindetur.

V. Forma exheredationis liberorum secun-
dum jus Novell. in hoc consistit, ut ipsa exhe-
redationis causa inferatur, s. exprimat in
testamento diserte *Nov. 115. c. 3.* quam
causam deinde heres institutus debet pro-
bare, *d. c. 3.* Causæ vero istæ enarrantur
quatuordecim in *d. Nov. 115. c. 3.* hisce
versiculis comprehensæ.

Bis septem ex causis exheres filius esto:

1/ Si patrem feriat, vel maledicat ei.

3/ Carcere detrusum si negligat, aut furiosum,

5/ Criminis accuset vel pareat insidias.

7/ Si dederit damnum grave, & si nec ab hoste
redemit,

9/ Testarive vetet, se societque malis

11/ Si mimos sequitur, vitetque cubile pater-
num,

13/ Non orthodoxus, filia si meretrix,

Sub

L. 28. ff. t. 2.
de lib. &
posthum.
hær. inst.
vel exhær.
nimirum
i. liberi
quicunque;

Forma ex-
heredatio-
nis libero-
rum.

= a patre rogatus-

Sub istis tamen, tanquam sub regulis finitis & generalibus, similes vel majores causæ, vel potius singulares casus, in vita civili occurrentes comprehenduntur, modo ejusmodi sint injuriæ, quæ ad ipsos parentes spectant, add. MENOCH. *d. arbitr. jud. quæst. l. 2. cent. 3. cas. 267. num. 6.* IVL. CLAR. *rec. 3. §. testamentum. quæst. 41. num. 2.* CARPZOV. *part. 3. const. 14. def. 10. ubi decisum refert, patrem Augustanæ religionis non recte exheredare filium Pontificiæ religioni addictum.*

Qua non observata testamentum quoad institutionem est nullum.

VI. Si vero parentes liberos vel plane prætereant h. e. ipsorum non faciant mentionem in testamento; vel exheredent quidem, sed non exprimant causam exheredationis justam, testamentum quoad institutionem heredis non habet vires, sed filius præteritus, vel non legitime exheredatus, ab intestato admittitur ad hereditatem; reliqua vero capitula extra institutionem, ut legata, fideicommissa, tutoris datio, nihilominus sunt firma. *de Nov. 115. c. 3. in f.*

2. parentes,

VII. Similiter liberi parentes debent instituere aut exheredare ex certis causis exprimendis in testamento, *d. Nov. c. 4.* ubi etiam istæ causæ enarrantur, & his versibus breviter includi solent:

*1. Si pater accuset capitalis criminis, aut se
2. Adjungat ^{verberet} ~~mittat~~ vitæque est insidiatus;
4. Testari prohibet gnatum; ^{dirumque vene-}
aut hoc vive ^{num} ~~verga~~ ^{preparat} ~~patri~~ Pra-*

dirumq; verenum. Hoc intelligendum est
non solum de veneno ipsis liberis propi-
nato, sed et insidiis Parentum fibimet
in vicem stractis, ita ut ex laesione ma-
tris filio ius oriatur exheredandi patrem,
matri insidiantem; ita Nov. 115. Cap. 3.

J. 1711. Fratres non gaudent tanto favore
quam liberi et parentes. Hinc 1) permis-
sa est praeteritio, si iusta persona praefer-
ratur fratri: 2) sufficit relinquere titu-
lo legati id quod debet, siue legitimam fra-
tri; nec requiritur titulus honorabilis in-
stitutionis prout in liberis et parentibus
3) fratres probare debent se non fuisse in-
gratos, quod seque est in parentibus et libe-
ris exhereditatis, ubi onus probandi transit
in heredem extraneum liberis praelatum.
Quoniam vero negativa probatio est difficil-
lima: hinc contrarium a se ferere voluit
Gribner in dis. ubi fratres probare
teneant. Haec tamen praxis est pro
communi sententia, quoniam omnino non in-
possibile est probare se non fuisse ingratos,
praesertim si negativa circumstantiis loci,
temporis sit circumscripta.

*Præparet: inclusum si carcere vel furiosum
Negligat; & veram contemnat religionem.*

VIII. Denique fratres & sores eo solum ^{3. fratres} casu, quo ipsis turpis persona, vel levis no- ^{& sorores.} tæ macula laborans præfertur, exhæredandi vel instituendi sunt. Causæ vero exhæredationis habentur in *Nov. 22. c. 47. nim. 1.)* si quis fratri mortem inferre; ^{voluerit} vel 2.) eum criminis ^{verit} accusare; ^{infulerit} vel 3.) substantiæ inferre iacturam ^{voluerit.} *add. DONELL. & HILL. 6. comm. 15.* Non autem hæc forma hic præscribitur, quod causâ expresse sit inferenda testamento, sed sufficit simpliciter exheredasse: & tunc fratri exheredato incumbet, ut si inique se exheredatum esse dicat, probet, se tale quid non commisisse, sed debito modo erga defunctum fratrem se gessisse.

Add. L. 2. Tit. 13. I. de exheredat. liberor.

TIT. XVIII.

DE

HEREDIBVS EXTRANEIS INSTITVENDIS, ET DE CON-
DITIO-
NIBVS, INSTITVTIONVM.

APHOR. I.

Si liberi vel parentes non extent, vel *Heredes* etiam certa ratione fratres non adsint alii hæ- *extranei,* redes quilibet extranei institui possunt, modo sint habiles. *vid. tit. præced. aphor. 4.*

II. Potest vero vel unus vel plures institui *vel unus* si plures sint instituti & partes non expressæ *vel plures* æqualiter inter se dividunt hereditatem; *instituuntur;* *partit-* *vero*

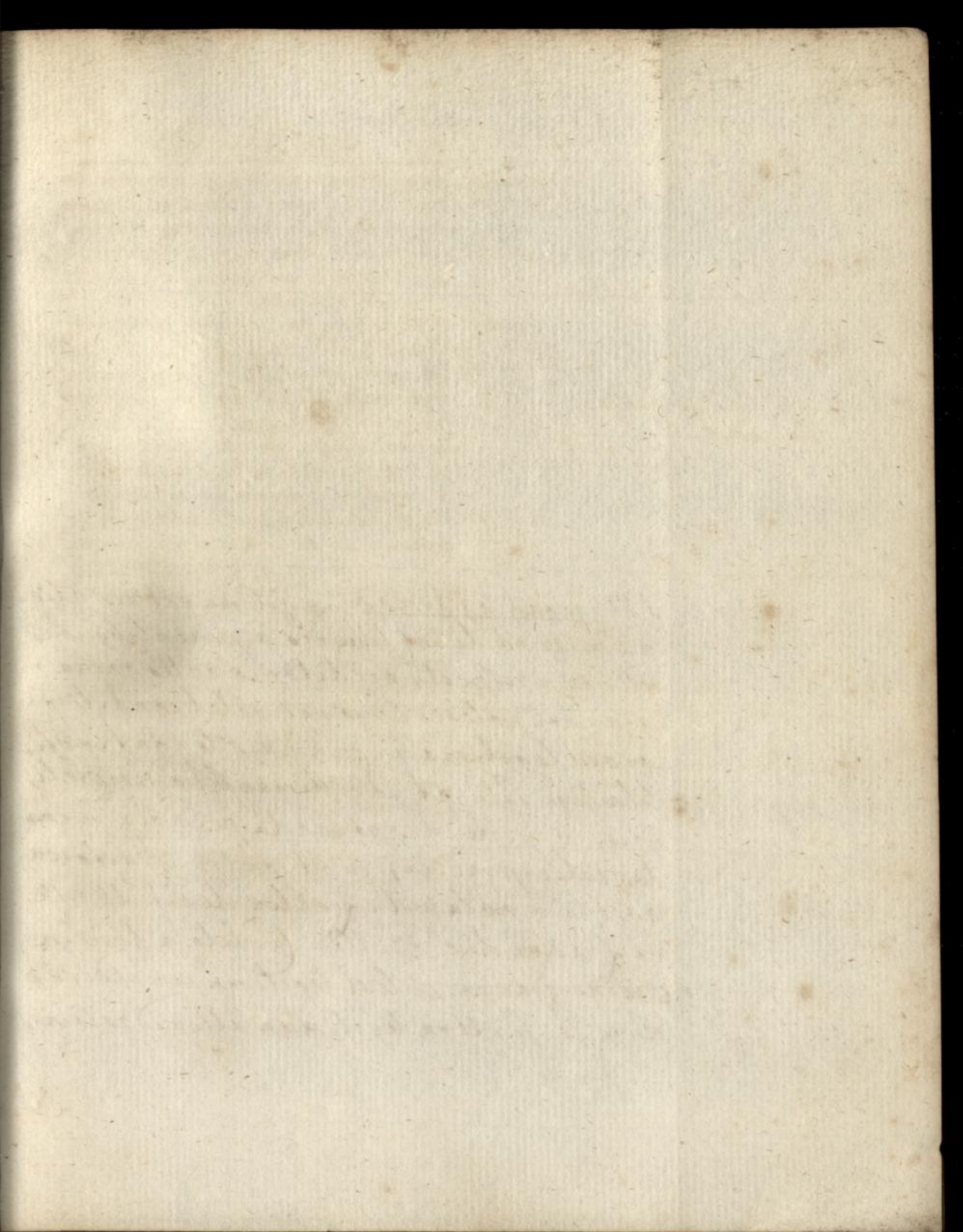
*bus expres- vero partes sint expressæ, illæ sunt observan-
sis vel non, da.* Porro si partes quidem sint adscriptæ
singulis hæredibus, istæ vero non exhauriant
universam hereditatem, quod superest, pro
rata inter omnes heredes dividitur. vid. §. 6.
§ 7. I. de hered. instit.

*Instituun- III. Instituantur heredes vel pure, vel sub
tur vel pu- conditione, vel etiam adjecto die. Dies aut
re vel 1. ad- certo est, aut incertus: ille, sive apponatur ut
iecto die terminus a quo, sive ut terminus ad quem,
certo aut pro non adjecto habetur. l. 7. de R. I. §. 9. I.
incerto, de hered. instit. tacite vero dies inesse pot-
est l. 68. ff. de hered. instit. l. 52. de condit.
§ demonstrat. Incertus dies aut simpliciter
talis est, cum nec apparet an, nec quando sit
exiturus; & instar conditionis est, adeoque
valet. l. 75. de condit. § demonstr. l. 62.
de hered. instit. aut secundum quid, cum in-
certum est vel tantum, an sit exiturus: &
itidem pro conditione est l. 21. pr. qu. dies
legat. vel tantum quando; & similiter ut con-
ditio se habet, si nim. in persona tertii sit ad-
scriptus: posset enim fieri, ut heres ante exi-
stentem in tertio conditionem moriatur. l.
9. c. de hered. instit. Sin vero ipsi institu-
to; pro non adjecto habetur, cur enim expe-
ctetur, quod certo in herede exiturum est?*

*vel. 2. adie- IV. Conditio in genere est adjectio ejus-
cta condi- modi, qua actum differimus in aliquem futu-
tione rum eventum s. casum. l. 10. §. 2. ff. d. condit.
l. 28. ff. t. 7. instit. l. 91. d. condit. § demonstr.*
de condit. institut.
possibili.

V.

*#) nisi fiat per modam
fideicommissi.*

I. VII. quoad legitimam. Legitima est aes alie-
num, quod debet liberis à parentibus. Aes
alienum respectu creditoris nullo onere
gravari potest; Ergo nec valet conditio
quoad legitimam, quamvis tendat in uti-
litatem filii et facillimae fit ad impleti-
onis; v. g. de disponenda pecunia in emer-
das aedes, praedia, quod contra Auctorem
nostrum notavit Richter decis. 41. n. 12.
et Lynker dec. 82. Per Cautelan tamen
Socini gravari potest legitima per indirec-
tum sc. si ultra legitimam aliquid relin-

V. Distinguuntur conditiones in possibili-
les & impossibiles: Possibilis est, quæ actum in
futurum & incertum casum, qui contingere
licite potest & non contingere, suspendit, ita
ut eo impleto s. existente, actus sive promissio
valeat; deficiente, reddatur inutilis. l. 34.
§. 1. eod. l. 37. l. 39. d. R. C. Atque iterum *eaque aut*
alia est potestativa, alia casualis, alia mixta. potestativa.
l. un. §. 7. C. d. caduc. toll. Potestativa est,
cujus eventus dependet ab ejus voluntate &
facultate implendi, cui sub ea quid relictum
aut promissum. d. l. un. §. 7. l. 29. ff. de con-
dit. & demonstr. l. 4. §. 1. de her. instit.
Casualis est, quæ ex alieno arbitrio, vel ex solo *aut casuali,*
eventu & fortuna dependet. l. 60. de condit. *aut mixta.*
& demonstr. Mixta est, cujus impletio par-
tim a voluntate & arbitrio ejus, in quem con-
fertur, partim a casu dependet. d. l. un. §. 7.
C. d. caduc. toll. l. 4. C. de instit. & subst.
Vid. PHILIBERT. BRUSSEL. d. condition. lib. 4.
tit. 2.

VI. Omnis generis posibles conditiones *Hujusmodi*
heredis institutioni recte adjiciuntur, & usq; *conditiones*
dum existant, institutio suspenditur. §. 9. I. d. *recte adii-*
hered. instit. Liberi tamen a parentibus non *ciuntur;*
nisi sub potestativa conditione institui pos- *sed non ita,*
sunt. l. 4 ff. de hered. instit. l. 4. C. de inst. *liberis in-*
stitutis.
& subst. imo quoad legitimam etiam con-
ditio potestativa rejicitur. arg. l. 32. C. de
inoff. testam. nisi facile impleri possit. VAS-
QVIVS de success. Creat. Lib. 4. §. 10. num.

224. *§ de success. progress. §. 20. n. 117. § seqq.*

Aliquando & negativa conditio ad-jicitur: quo casu opus est cautione Mutiana. VII. Non solum vero affirmativa, sed & negativa conditio imponi potest: quo casu, ut id, quod relictum est, quis possit persequi, cautio admittitur, per quam quis id, quod sibi sub conditione possibili negative concepta relictum est, sub onere restitutionis, si contra agat, percipere potest, vocaturque cautio Mutiana, l. 7. pr. ff. de condit. *§ demonstr. l. 18. l. 79. §. 2. cod.*

Conditio, si non nups-erit, habe-tur pro non adjecta. Aliud obri-net in se-cundis nu-ptiis, VIII. Cæterum conditio *si non nups-erit: si in viduitate perman-erit;* sive maris sive foeminae imposita, q. non adjecta remittitur tot. tit. C. de indict. viduit. toll. Quod ad secundas nuptias coercendas, in his correxit Justinianus ita, ut illis abstinere aut legato, postquam eas contraxit, carere quis debeat Nov. 22. c. 44. *§ auth. cui relictum. C. d. tit.* Add. PETRVS PECKIVS de testam. Conjug. Lib. 1. c. 24. n. 2. ANN. ROBERT. rer. judic. l. 2. c. 7. CHRISTIN. decis. Belg. vol. 4. decis. 39. num. 8. Ita etiam conditio nuptiarum, in consilium vel arbitrium alterius collata, regulariter non valet, sed pro non adjecta habetur. l. 72. §. 4. ff. de condit. *§ demonstr. add. l. 28. l. 106. cod.* nisi in eum finem fiat, ut certa lege ad honestiores nuptias ineundas invitetur. arg. l. 71. §. 1. de condit. *§ demonstr.* Veluti si ab avo nepos instituitur ea conditione, si ex confi-

quod cum clausula commisi in casu con-
traventionis; v. g. ita: *xx solum in 30000 solum*
zum huiusmodi annuam in d. 1000
Item solum non 200 solum de vobis Lofomon.
Hac enim rat. invitatur filius ad facien-
dum id, quod facere non erat obligatus;
vid. *Struy in tr. de cautel. Testam.*

S. X. Auctor proposuit casus diversos
circa conditionem mixtam obueni-
entes, sed absq[ue] auctoritate legis. 1) In
L. 31 § de condition. et de monstrat. dicitur
casum interuenientem nocere heredi
2) in L. 54. § 1. 2. § de legatis dicitur cas-
sum interuenientem non nocere heredi;
v. g. si dixerit testator. Sempronius heres
est, si Stichum manumittat; Stichus
moritur ante manumissionem. Hoc non
nocet heredi, vltimo qui parat[us] erat ad
manumittendum. Ergo in praxi sequi-
mur aequiorem sine posteriore senten-
tiam; vid. Huberq[ue] de Ecnomia iuris.

consilio & voluntate patris matrimonium contraxerit, aut pater filiae amplius quid reliquerit, ea conditione, si nupserit ex patris consilio & autoritate *arg. l. 62. §. fin. eod.* Vid. PHIL. BRUSSEL. *d. condit. lib. 4. tit. 2. n. 7. & seqq.*

IX. Possunt vero etiam plures conditiones Plures con-
adjici, quæ si conjunctim institutioni adscri- ^{ditiones}
ptæ sint, omnibus parendum est: si separatim ^{possunt}
seu alternative, uni obtemperare sufficit. § II. ^{adiici.}
I. de hered. instit. l. 5. ff. de condit. instit. l. 78. de condit. & demonstr. nisi institutio facta sit in casum, ad cujus adimpletionem plura copulative requiruntur. arg. d. l. 5. de condit. instit.

X. Quod si heres institutus non adimple- ^{Adimpletio}
verit conditionem ante mortem, non admit- ^{conditionis.}
titur ejus heres eam adimpleturus. *l. 109. de condit. & demonstr. l. un. §. 7. C. de caduc. toll. PHIL. BRUSSEL. d. condit. lib. 3. tit. 2. n.*

3. Si conditio mixta adjecta eaque partim a facto heredis, partim a casu dependeat, & casu fortuito impediatur existere, heredis institutio evanescit. SICHARD. *ad l. 1. n. 6. C. de inst. & subst.* Sin vero conditio mixta partim a facto & voluntate instituti, partim a facto tertii dependeat, si ab ipso impediatur, conditio extitisse intelligitur. SICH. *d. l. GAIL. 2. O. 132. n. 6. 7. HVN. Enc. I. p. 4. d. 7. c. 7. n. 23.*

XI. Impossibiles conditiones; sive natura ^{Impossibiles}
tales, sive jure h. e. turpes, vid. *l. 15. d. con- ^{conditiones}
dit.*

habentur
pro non
scriptis.

dit. instit. in hæredum institutionibus, ita fideicommissis & legatis, habentur pro non scriptis seu remittuntur. §. 10. I. *de hered. instit.* l. 1. l. 9. l. 14. ff. *de condit. instit.* l. 20. *de condit. & demonstr.* SICHARD. *ad rubr. C. de instit. & substit.* SCHNEIDEVV. *ad §. impossibilis conditio. n. 1. I. de her. instit.* SVRD. *dec.* 68. n. 11. & num. 7. quia scil. nihil potest imputari ei, qui non implet conditionem, quam adimplere non potest, vel lege prohibetur. vid. PHIL. BRVSEL. *d. tract. l. 4. tit. 2. n. 13.* Quamvis vero SIMON VON LEVVEN *in Censura forens. Lib. 3. c. 5. n. 24. & 25.* existimet, moribus hodiernis conditionem per impossibile ipsam dispositionem vitari, perindeque haberi, ac si ridicule & ludendi animo nihil disposuisset testator, nullam tamen rationem, nec auctoritatem, nec exemplum s. præjudicium allegat, ex quo de hac consuetudine contraria constare possit. Cæterum si filius, qui in potestate est, sub conditione impossibili aut turpi hæres scriptus fuerit, non rite erit institutus *d. l. 15. d. condit. instit.* quia sc. indignum videtur filio, ejusmodi conditionem patrem adscribere; & quia non opus habet filius, quippe ipso jure succedens, ut remittatur ejusmodi conditio: in odium igitur ejus, qui adscripsit, & favorem filii adscripta conditio vitiat testamentum, cum liberius sit ab intestato

Secus in
filio.

Simon van Loewen existimat, si conditio
impossibilis sit adiecta, testamentum esse
irritum. Sed falso. Incidit in hanc sen-
tentiam eo quod argumentum sumat à
contractibus: ubi quidem conditio impos-
sibilis adiecta vitiat contractum. Sed
quoniam testamentum et contractus
sunt actus contrarii oppositi: hinc
non valet consequentia ab uno ad
alterum.

intestato successurus, PHIL. BRVSSSEL. d. l. num. 14. 15.

Add. L. 2. T. 14. 1. de hered. instit.

TIT. XIX.

DE

SVBSTITVTIONIBVS.

APHOR. I.

Cum aliquando accidat, testatorem *ve-* *Substituti-*
reri, ne institutus heres moriatur ante mor- *onis gene-*
tem testatoris, vel alias non possit vel nolit es- *ralis de-*
se heres, adeoque tunc loco ejus alteri heredi- *scriptio.*
 tatem malit delatam: ideo licet ipsi plures
 heredum gradus constituere, quotquot testa-
 tor voluerit, per substitutionem i. e. heredis
 institutionem secundo vel ulteriori gradu fa-
 ctam, seu unius in alterius locum surrogatio-
 nem. l. 1. l. 36. l. 43. §. 2. ff. de vulgar. &
 pupill. subst.

II. Estque alia directa. alia obliqua: directa *Alia est di-*
 in specie substitutio vocatur, qua recta via, *recta,*
 priori herede deficiente, ad substitutum de-
 venit hereditas. d. l. 1. Obliqua est, quæ *alia obli-*
 fit per fideicommissum requirens alicujus re- *qua-*
 stitutionem, diciturque fideicommissum uni-
 versale. l. 57. §. 1. l. 62. ad. Sct. Trebell. de
 quo inferius.

III. Agitur hic de directa substitutione, *Directæ*
 quæ substitutionis nomine simpliciter posito *substitutio-*
 intelligi solet. Add. CARPZ. p. 3 C. 8. d. 8 *nis species.*
 Dividitur hæc in vulgarem & pupillarem, ad

N 3 cujus

cujus exemplum etiam introducta est q̄s. pupillaris s. exemplaris; & denique accedit militaris s. privilegiata.

De quibus in genere quid moneatur.

IV. De his in genere notandum, si in substitutione partes aliæ non sint expressæ, eadem partes, quæ in institutione expressæ, repetitæ censentur. §. 2. *I. de vulg. substit. add. l. 24 ff. eod.*

Vulgaris substitutionis definitio. L. 18. ff. t. 6. de vulgari & pupill. substituitur.

V. Vulgaris substitutio est, quæ fit in eum casum, quo primo gradu institutus non factus fuerit heres ex testamento *l. 1. §. 1. de vulg. & pup. subst. l. 3. C. d. impub. & al. subst.*

Quæ effectum habet in casu voluntatis.

VI. Tunc igitur effectum hæc substitutio habet, si primo gradu institutus heres non erit, quod dupliciter contingere potest, vel ob casum voluntatis, uti vocant, h. e. si repudiet hereditatem vel heres esse nolit; vel impotentia, si hæres esse non possit. Et quidem alter casus forte specialiter a testatore expressus v. g. voluntatis: si Sempronius heres esse noluerit; comprehendit etiam alterum non expressum seu impotentia, secundum comm. Dd. sententiam ex benigna voluntatis interpretatione præsumtum. GOMEZ. *Lib. 1. Var. resol. c. 3. n. 10.*

vel impotentia.

Alias expirat.

VII. E contrario vero hæc substitutio expirat, quando hæres primo gradu institutus hereditatem adit. *l. 5. C. de impub. & al. substit. vel quando substitutus ante institutum mori-*

S. VI. Substitutio vulgaris comprehendit casum
impotentiae et voluntatis. Sic si primus heres
ante testatorem sit mortuus: spes hereditatis
non transit ad heredis heredis. Unde ab
uno casu substitutionis ad alterum valet
consequentia. Substituens enim habet ani-
mum perpetuum excludendi heredes ab in-
testato: Unde verba testatoris, quamvis sint
strictiora, ita interpretanda sunt, ut con-
ueniant cum intentione principali. Hinc
in substitutione in genere una clausula
comprehendit alteram; vid. Mantica in tr.
de ambiguis ultimarum voluntatum dispo-
sitionibus.

S. VII. Hic 2 regulae sunt notandae: 1) Testa-
tor institutum magis amasse censet quam sub-
stitutum et 2) substitutum magis amasse censet
quam heredes ab intestato

I. X. Permittit matri per modum fideicom-
missi, ita ut heredes ab intestato rogati
censeatur, ut hereditatem filii impuberis
restituant substituto, quem mater nomi-
navit, ita tamen ut heredes ab intestato
deducere possint Quartam *Falcidianam*
quod secus est in Patre, ut pater qui propter
patriam potestatem absolute excludere
potest heredes ab intestato; vid. Richler
Parte 1. dec. 44. et Berger in *Decis. Juris*
pag. 387.

moritur: neque enim ad hujus heredem transmittitur substitutio *arg. l. ult. §. 5. C. cad. toll.*

VIII Pupillaris substitutio est, qua patres ^{Pupillaris} fam. liberis suis impuberibus, quos proxime ^{substitu-} in potestate habent & in alterius potestatem ^{tionis de-} non sunt recasuri, substituunt in casum, quo ^{scriptio.} heres existens in ætate pupillari decesserit *pr. I. de pup. substit.*

IX. Est hæc substitutio vel expressa, quan- ^{Quæ vel est} do nim. jam dicta conditio exprimitur; vel ^{expressa vel} tacita, quæ continetur in vulgari substituti- ^{tacita.} one, applicata filiofam. impuberi, cum ex præsumta voluntate patris, sub conditione: *si heres non erit*: subintelligatur etiam illa: *si heres erit & antequam pubes factus decesserit. l. 4. ff. de vulg. & pup. substit. l. 4. C. de impub. & al. substit.* Similiter e contrario sub pupillari expressa subintelligitur vulgaris. *gl. & Dd. commun, in d. l. 4. de vulg. & pup. subst.*

X. Potest pupillariter substituere is, qui ^{substituit} liberos in potestate habet *pr. I. d. t. l. 2. pr. pupillariter* ^{pupillariter} *ff. eod.* Mater igitur & reliqui parentes, qui ^{pater.} liberos in potestate non habent, non possunt pupillariter substituere. *dd. text.* Potest tamen mater vulgariter substituere, & substitutionem conferre in mortem impuberis quoad bona materna, qui est casus *l. 33. de vulg. & pup. subst. vid. BERL. Decis 111.*

XI. Substituuntur pupillariter impuberibus ^{Substituuntur} suis heredibus, i. e. liberis qui proxime, ^{liberis im-} *s. ne-* ^{puberibus.} mine

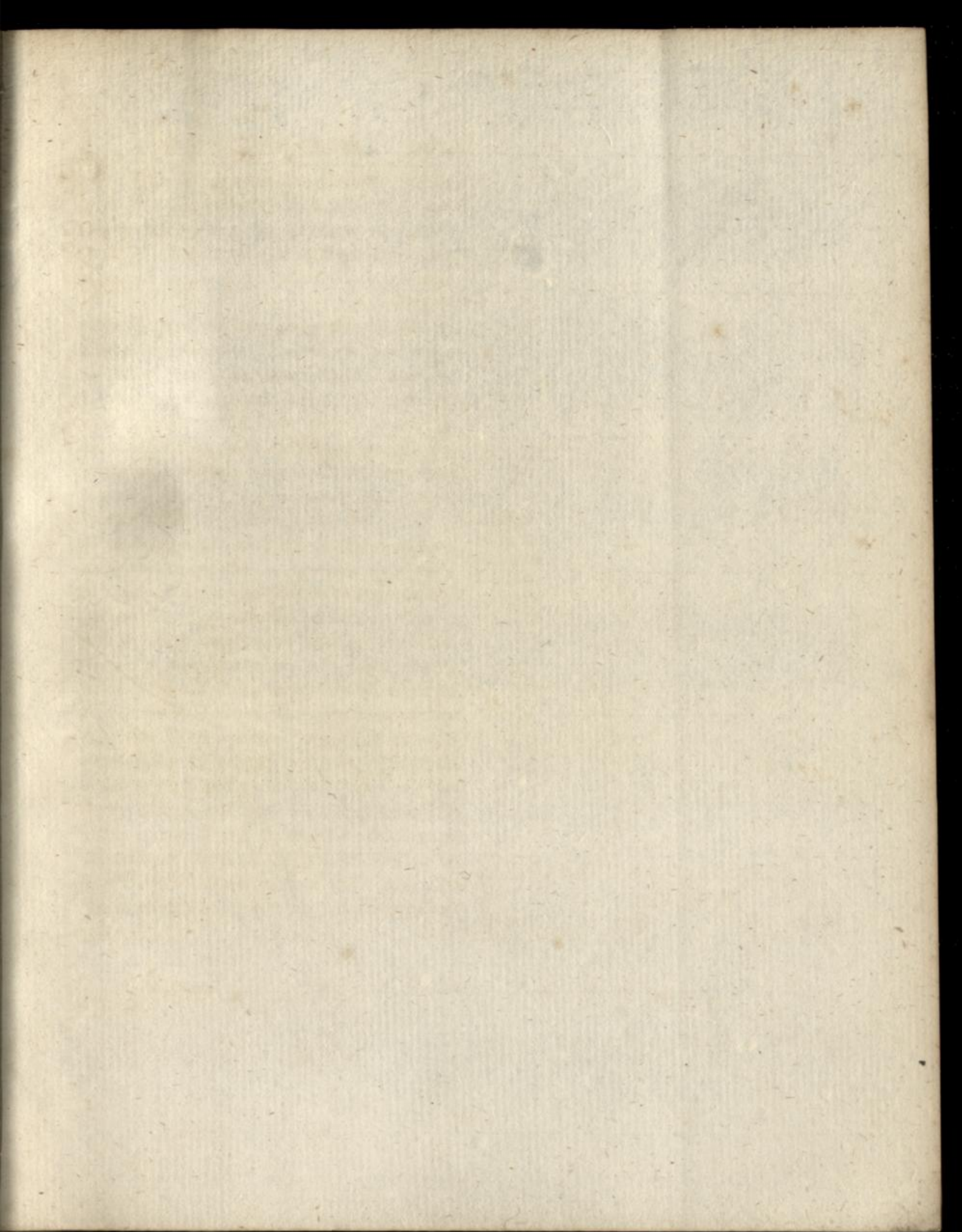
mine intercedente, sunt in patria potestate *pr. I. de pupill. substit.* Ex formula tamen L. Vellejæ, etiam nepotibus, quos pater præcedit, substitui potest. *l. 2. pr. de vulgar. & pupill. substit.* add. *l. Gallus 29. §. 13. ff. de lib. & posthum.*

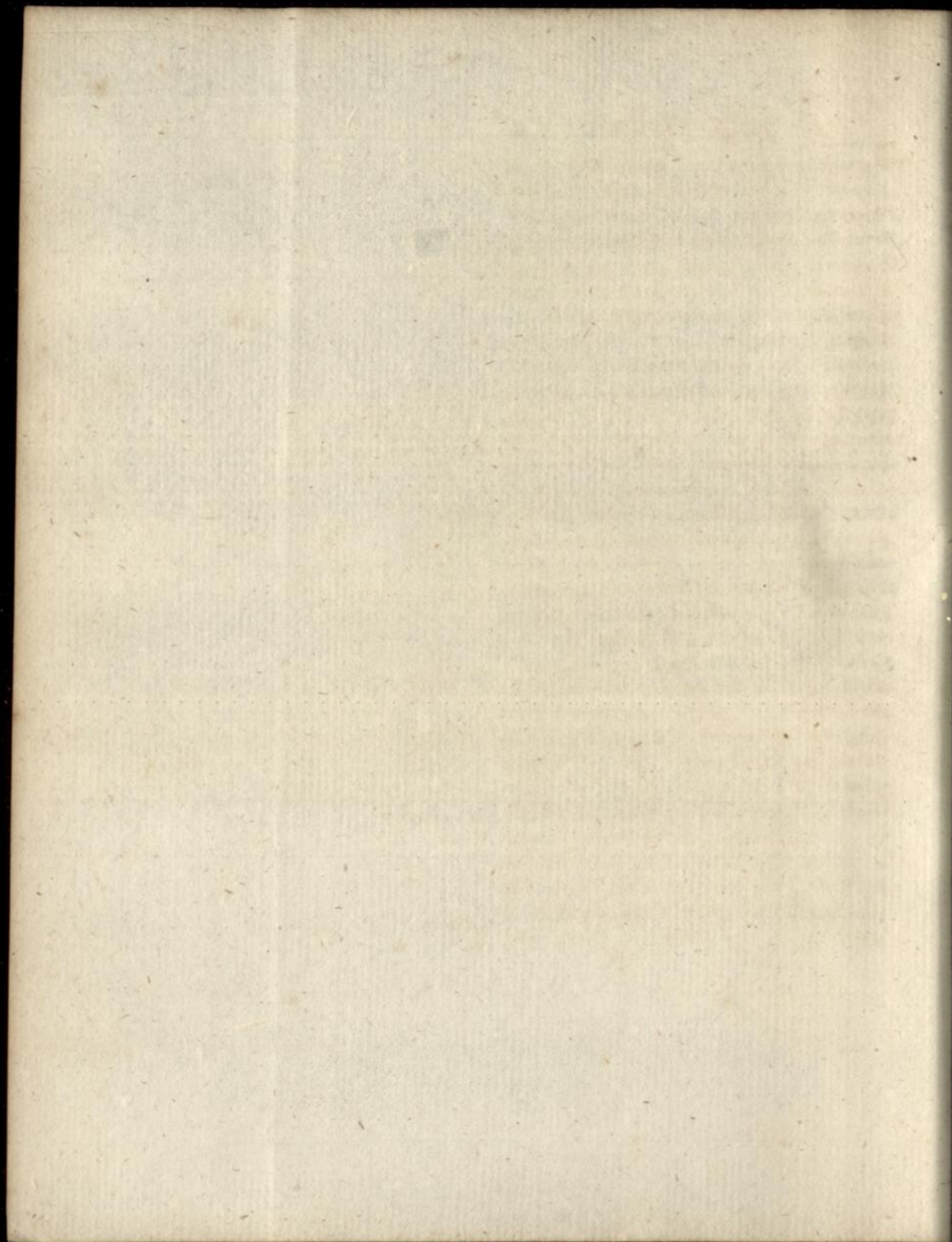
Forma substit. pupillaris.

XII. Forma hujus substitutionis est, ut sibi quis heredem scribat & filiosam. *l. 1. §. 3. de vulg. & pup. subst.* (excipitur miles, qui etiam soli filio potest facere testamentum *l. 15. §. pen. de testam. mil.*) tum in bonis a patre provenientius, si filium non exheredaverit, tum in aliunde quæsitis seu postea obvenientibus. *§. 4. I. h. t.*

Substitutus existente causa admittitur, etiam exclusâ matre.

XIII. Effectus igitur hujus substitutionis locum habet, si vel filius intra annum 14. filiave intra annum 12. moriatur, vel si liberi ante testatorem moriantur, vel alias heredes non sint. Hisce casibus succedit substitutus, omnibus legitimis heredibus etiam illis, quibus legitima alias debetur, ut matre, a bonis quoque filii plane exclusis. *l. 8. §. 5. ff. de inoff. testam. l. 7. C. de impub. subst. c. 1. de testamentis in 6.* Quod tamen Dd. communiter restringunt ad expressam substitutionem, & volunt, licet vi tacitæ pupillaris substitutionis quis succedat, matri nihilominus legitimam deberi. *CARPZOV. p. 3. C. 8. d. I. RICHTER. Decis. 38.* Imo in Constitutione Electoral. *p. 3. c. 8.* singulariter statutum, quod nec expressa, nec tacita pupillari substitutione,

ne, matri legitima adimi possit. Quod ad avum aviamve extendendum. *Dec. Elect. Saxon. noviss.* 47. add. *RICHT. Decis.* 45. n. 22.

XIV. Expirat autem substitutio pupillaris *Alias expirat.*

1.) pubertate sui hæredis *l. 7. l. 14. de vulg. & pup. subst.* adeo ut licet in longius tempus pater substitutionem conceperit, tamen pubertate extinguatur. *d. l. 14. §. pen. Inst. eod.* nisi fideicommissum substit. *dd. text.* Ad brevius vero tempus v. g. 10. annos restringi potest, quibus elapsis evanescit. *l. 21. l. 43. §. 1. de vulg. & pup. substit.* 2.) si vivo patre impubes moriatur, vel 3.) testamentum paternum plane sit infirmatum §. 5. *I. d. t.*

XV. Exemplaris seu quasi pupillaris substitutio est, qua aliquis ascendentium substituit liberis mente captis aliove vitio, ob quod ipsi testari nequeunt, laborantibus, eum in casum, si in tali conditione decesserint. §. 1. *I. d. t. l. 9. C. de imp. & al. substit.* *Quasi pupillaris substitutio: descriptio:*

XVI. Est hæc itidem vel expressa, quæ fit verbis expressis: *nimir. si filius meus in fu-* *dem vel ex-*
rore decesserit. Titium ei substituo: vel ta- *pressa est,*
cita, quæ sub vulgari aut pupillari subintel- *vel tacita.*
ligitur. *arg. l. 4. d. vulg. & pup. sub. & l. 4. C. eod.*

XVII. Veniunt autem hic necessario substi- *Sunt autem*
tuendi 1.) liberi ejus, cui substituitur, si quos *hic quæ-*
habet, ita ut saltim legitimam quilibet habeat *dam per-*
salvam; 2.) his non extantibus fratres sunt *sonæ ne-*
substituendi. *l. 9. v. fin. C. de impub. & al. substituen-*
subst. dæ.

subst. mater vero & pater a substituente præteriri possunt. arg. d. tx.

Casu existente valet: alias exspirat.

XVIII. Effectum hæc substitutio habet, si is, cui substituitur, in ista conditione moriatur. *d. l. 9.* Expirat vero eadem istiusmodi morbo non ad tempus, sed in totum recedente. *d. l. 9.* redeunte vero morbo substitutionem q̄s. reviviscere communis est sententia Dd. in *l. 43. de vulg. & pup. subst.*

Privilegiata substitutio:

XIX. Denique privilegiata substitutio est, qua miles, etiam de bonis non castrensibus extra castra testamentum condens, cuius heredi a se instituto potest directis verbis substituere alium, in casum, quo institutus decesserit, sive adjecto certo tempore & conditione s. indefinite *l. 15, de vulg. & pup. subst. l. 8. C. d. t.*

quæ non convenit pagano. adeo ut nec regulariter vi fideicommissi subsistat.

XX. Paganus vero ejusmodi substitutionem verbis directis facere non potest, adeo ut nec regulariter jure fideicommissi valeat, §. *ult. l. de pup. subst.* Excipitur 1.) si in codicillis, vel quod idem est, in ultima voluntate, cui clausula codicillaris est adjecta, facta fuerit talis substitutio *l. 76. ad Sc. Trebell. l. ult. §. 1. C. de codic.* 2.) si alia ratione verba testamenti possint ad fideicommissum trahi, veluti si ejusmodi verba concepta sint, quæ tractum temporis habent, aut in casum mortis heredis suspenduntur. Vid. MANTICA. *d. coniect. ultim. vol. l. 8. t. 1. num. 21. &*

mater vero et pater. In substitutione ex
plari siue quasi pupillari obseruandus est
ordo personarum ab intestato succeden-
tium. Substituendi ergo sunt filio iuri-
suo 1) eius liberi 2) parentes, tam mater
quam pater 3) fratres et his deficienti-
bus 4) extranei, quod contra auctorem
nostrum et communem sententiam nota-
uit Struyk in (autel. Testam. Cap. 18. Memb.
3. §. 20. Ius enim in successione ab-
rogatum est per Nov. vbi non attendit
respectus agnationis, quod secus erat iure
pandectarum, quo fratres tanquam ag-
nati praeserebant matri.

J. II. Rumpit testamentum per agnationem
post^{siue veri sine}humum quasi, i. e. eiq, qui post testa-
mentum conditum nascit. Hinc notan-
da est cautela Galli Aquilii in L. 29 f de
liberis et posthumis, ubi scilicet generalis for-
mula institutionis utamur: instituo na-
tos et nascituros: Ita enim non facile rum-
pantur testamenta

31. ANTON. FABER. *ad C. l. 6. t. 8. d. 6. n.*14. *§ def. 8. in f. RICHT. Dec. 47.*Add. *L. 2. T. 15. d. vulgari substitutione**§ T. 16. de pupillari substitutione.*

TIT. XX.

DE

QVIBVS MODIS TESTAMEN-
TA INFIRMENTVR.

APHOR. I.

Testamentum jure perfectum usque eo valet, donec rumpatur irritumque fiat. *pr. I. b. t. Aliquando vero & ipso jure, nullum est.* *Testamen- tum vel I. est ipso ju- re nullum,*
 Hoc posterius contingit: 1.) Si solennitates *L. 28. ff. t. 3. de iniusto, rupto, irri- to facto te- stamento.*
 defint. 2.) Si heredis institutio deficiat. *§. 34. I. de leg. vel heres institutus ante testatorem moriatur.* 3.) Si liberi a parentibus vel paren-
 tes a liberis sint præteriti vel non rite exhere-
 dati. 4.) Si persona condens testamentum sit
 inhabilis. 5.) Si testamentum vi metuve, aut
 dolosis persuasionibus sit extortum. 6.) Si te-
 stamentum quidem sit cœptum, sed non ad
 finem perductum. *l. 11. §. 1. de leg. 3. l. 29. pr. qui testam. f. poss.*

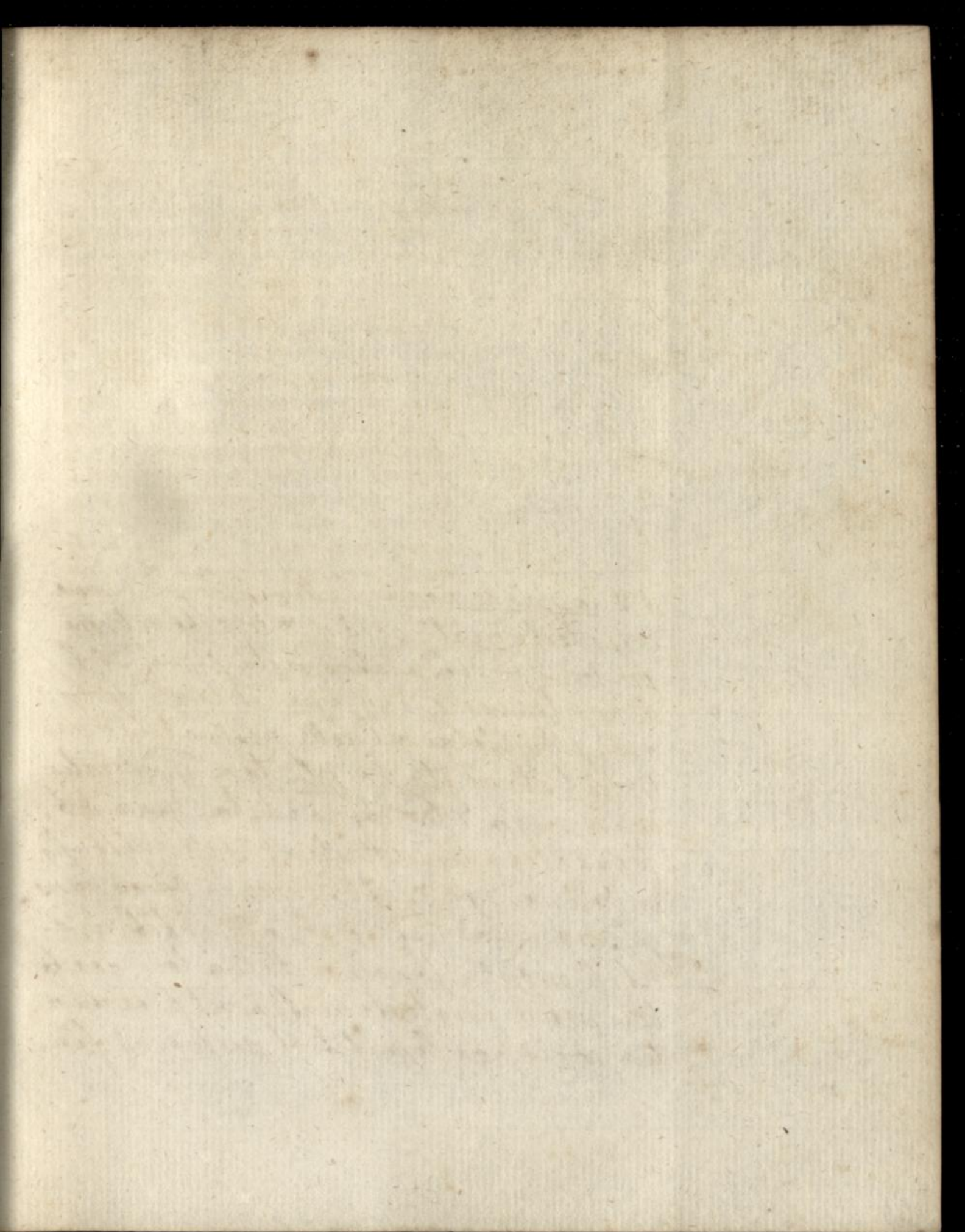
II. Firmum vero initio testamentum rum-
 pitur, qn. in eodem statu manente testatore
 circa ipsum testamentum aliquid, quod illud
 vitiat, accidit; nim. primo, si post condi-
 tum testamentum nascantur liberi, qui in te-
 stamento non sunt, instituti. *l. 12. l. 4. l. 5. de
 injust. rupt. irrit. fact. test.*

III. Deinde reali mutatione voluntatis, quæ
 vel fit I, per posterius testamentum jure per-
 fectum, *2.) reali
 mutatione
 voluntatis*

*per poste-
rius testa-
mentum
perfectum;*

fectum, etiam si per derogatoriam clausulam testamento suo expresserit, se nunquam de eadem voluntate velle recedere, adeoque si quid ei contrarium factum apparuerit, ratum minime fore, cujusmodi derogatione prospectum quidem intellegitur contra improvidas testationes sequentes. Unde si in posteriori contraria voluntate isti derogatoriæ clausulæ iterum expresse renunciatum non sit, posterius testamentum non valere, sed ad hoc vi, metu aut persuasione seductum præsumi tradunt, IVL. CLARVS. §. *testam.* q. 99. pr. MENOCH. 4. *presumpt.* 166. PECKIVS *de testam. coniug.* lib. 1. c. 4 Verum per istam clausulam a priori voluntate recedendi facultas omnino adempta non est. vid. l. 22. *de leg.* 3. l. 4. *de adim. & transf. legat.* Sic CARPZ. responsum esse testatur, etiam si clausula ista derogatoria non sit expresse revocata in posteriore testamento, tamen prius esse ruptum. p. 3. C. 5. d. 19. Necesse vero est, ut posterius testamentum sit jure perfectum. §. *ult. I. quib. mod testam. infirm.* Excipitur casus singularis, quo in posteriori imperfecto quoad deficientes solennitates instituti sunt, qui alias ab intestato essent successuri, modo quinque testes adfuerint. l. 2. *de iniust. rupt. irrit. fact. testam.* l. 21. §. 3. C. *de testam.* atque tunc posterior hæc voluntas non quidem proprie ut testamentum valet, sed ut quædam distributio hereditaria ab ipso testatore facta.

*aliquando
& minus
solenne;*

J. V. lappus decennii. Sufficit simplex reno-
catio testamenti coram 7 testibz vel corā
personis iudicialibus facta per L. 38 ff
de regulis iuris, neq. opp. est lappu decen-
nii; sed resolvi vel tolli possunt hac ra-
tione testamta scripta tam iudicialia
quam coram 7 testibz condita, quam ob-
servantiam fori attestant Fexkelthufg
in Obsero. 39 n. 7. et Berger in Decon Juris
p. 339. Quod scil. eo in casu adhiberi so-
let, si propter longinquitatem loci non ha-
beri potest prius testamentum vel si tantum
temporis non superfit, ut posterius fie.

IV. Porro 2. re ipsa mutatur voluntas & aut deletio-
 rumpitur testamentum, si tabulæ testamenti *ne aut in*
 incidantur, resignentur aut deleantur. *rot. cisione te-*
tit. ff. de his que in test. del. Si vero pars ali *stamenti.*
 qua solum sit deleta, solum illa pars mutata *L. 28. ff. s. 4.*
 est, non totum testamentum. *l. 2. d. t.* Opus *de his, quæ*
 vero est, ut ista deletio, incisio aut revulsio *in testam.*
 sigillorum sit consulto facto. *l. 1. pr. d. t.* *deleantur,*
 & quidem ab ipso testatore. Hinc si apud *induc. vel,*
 testatorem post ejus mortem testamentum *inscrib.*
 ademptis ita sigillis reperiatur; præsumitur
 ab ipso testatore consulto sigilla ablata aut
 testamentum incisum esse: sin vero penes
 tertium ita incisum reperiatur; testamentum
 non censetur revocatum. SICHARD. *in l. 30.*
C. de testam. Non autem sufficit, involu-
 crum testamenti esse resignatum, quia hoc
 non pertinet ad ipsum testamentum. CARPZ.
p. 3. C. 5. d. 27.

V. Nec nuda revocatio verbis facta suffi- Non sufficit
 cit etiam si coram septem testibus fuerit pro- nuda revo-
 lata. *§. 7. qu. mod. test. infirm. l. 27. C. de catio verbis*
test. CLARVS. *§. testam. q. 91.* Unde testa- facta:
 mentum apud acta conditum, hoc solo quod
 inde repetatur, integrum tamen sit relictum,
 nihilominus censetur adhuc firmum nisi re-
 vocatio expresse fiat. vid. *Decis. Elect. no-*
viss. 44. Si tamen nudæ revocationi testa- nisi acesse-
 menti accesserit lapsus decennii post testa- rit lapsus
 mentum illud conditum, revocatio erit fir- decennii.
 ma. Vid. *l. 27. C. de testam. ibique interpp.*

Præ-

Præterea volunt testamentum inter liberos verbis revocari posse, per Nov. 107. c. 2.

*Irritum fit
testamen-
tum
1. capitis
minutione,*

VI. Irritum dicitur testamentum fieri 1.) quando in firmatur obstatum testatoris mutatum, sive maxima sive media capitis deminutione §. 4. I. quib. mod. testam. inf. Hodie enim minima capitis deminutione non infirmatur testamentum.

*2. aliis
eventibus;*

VII. Præterea 2.) ^{destitutum;} irritum fit testamentum, quoniam institutus vel etiam substitutus heres conditionem non implet: vel etiam si heres ante testatorem moriatur: vel si heredes instituti repudient hereditatem. l. 1. de injust. rupt. irrit. f. test. §. 7. de hered. que ab intest.

TIT. XXI.

DE

INOFFICIOSIS TESTAMENTIS; VT ET DE LEGITIMA.

*vel IV. ut
in officio-
sum rescin-
ditur,*

Si causæ exheredationis, ob quas liberi parentes suos, vel hi liberos suos exheredarunt aut præterierunt, ab instituto herede non possint probari: Similiter si fratri sororive heres infamis præferatur, nec tamen is eave legitime exheredetur; tunc testamentum tanquam inofficiosum querela rescinditur. tot. tit. de inoff. testam.

*hujusmodi
querela ul-
tra fratres
& sorores
alii non
possunt uti,*

II. Extra vero istum casum fratres & sorores, & quilibet alii cognati præteriri libere possunt, licet testator neque in linea ascendente, neque descendente heredes habeat. l. 1. de inoff. testam. §. 1. I. eod.

III.

** Sed hoc falsum est; hodie omnino minima capitis deminutione infirmatur testamentum.*

ri possit testamentum, vtpote, quod omni-
no est securus.

J. VII. Impedimenta iuris in persona testa-
toris supervenientia, v.g. arrogatio subse-
quens tollit testamentum. Impedimenta
vero facti, v.g. si quis post testamentum
conditum fiat mente captus, furiosus, mi-
hil nocent, quoniam talismodi casus ex-
tra potestatem testatoris est positus.

J. II. III. Legitima liberis et parentibus sub titu-
lo honorabili est et utili institutionis est
relinquenda propter commodum iuris ac-
crescendi, si unus ex reliquis cohaeredibus
forte repudicaverit. Fratres vero suffi-
cit nominasse quocumque titulo. Dubiam
quidem reddere voluit hanc sententiam
Arauchig in Exercitat. Justinianeis, Exerc.
g. J. 38. Haec tunc vero praaxis inhaeret com-
muni sententiae propter Nov. 103. Sonaser.
go liberos vel parentes plane esse praeteri-
tos: tunc oritur querela nullitatis, qua-

mediante totum testamentum impugnetur
etiam quoad legata: atq; haec actio durat
30 annos; 2) Si vero liberi exhereditati sint
causa vero ab herede probari non possit, tunc
impugnat saltem testamentum, quoad he-
redis institutionem, salvis legatis, idq;
per querelam inofficiosi, quae durat 5
annos. 3) Deniq; si titulus legitimae (d),
sit relictum, non vero tantum, quantum
debet, tunc datur actio suppletoria, atq; salva
manet totum testamentum cum omnibus
legatis.

III. Quando vero liberis aut parentibus vel etiam dicto casu fratribus legitima sit relictæ, & quidem quod liberos attinet, ut isti in ista legitima sint instituti heredes, testamentum querela inofficiosi non potest rescindi, *Non locus est querela inofficiosi, si legitima relicta fuerit.*
§. ult. l. d. t. Nov. 115. c. 3. 4. 5. Non vero opus est, ut tota legitimæ quantitas sit relicta, sed sufficit minimam partem esse relictam: neque enim tunc querela ista rescindi testamentum potest, sed ad supplementum agendum erit, ut scil. quod deest suppleatur, *l. 30. l. 36. C. de inoff. testam.*

IV. Est vero legitima legibus debita portio. Ejus quantitas fuit olim quarta pars totius hereditatis. *l. 3. §. 8. de inoff. testam. Legitimæ descriptio & quantitas.*
§. ult. l. eod. Jure vero novell. scil. per *Nov. 118. c. 1.* aucta est legitima, ita ut si quatuor vel pauciores sint liberi; sit triens hereditatis: si vero plures quam quatuor liberi extent; semis seu dimidia pars hereditatis; dividenda nim. inter eos quibus legitima est relicta, adeoque unus priori casu accipit tertiam partem ejus portionis, quam alias ab intestato ex tota hereditate haberet: & similiter posteriori casu unus accipere debeat dimidiam partem istius portionis, quam ex tota hereditate, si ab intestato succederetur, caperet. Succeditur etiam quoad legitimam in stirpes, h. e. aliquando, perinde ut in successione ab intestato in linea descendendum, in
com.

computanda legitima non singula capita seu personæ liberorum numerantur, sed stirpes.

Aucta etiam est, secundum comm. Dd. opinionem, parentum & fratrum legitima.

V. Aucta vero secundum comm. Dd. opinionem etiam parentum & fratrum legitima, ita ut parentum quoque respectu sit triens, vel aliquando semis, si nim. fratres & parentes concurrant, secundum *Nov. 118. c. 2.* Similiter & ratione fratrum, supra exposito casu, sit triens, si quatuor vel pauciores sint; semis vero, si plures quam quatuor concurrant fratres. *CARDINALIS TVSCHVS tom. 5. lit. I. concl. 185. & 186. VASQVIVS de success. Creat. §. 20. n. 2. 3. FRANCISCVS de BARRI de success. testat. & intest. L. 16. t. 2. n. 1. & seqq.*

Exhereditati non faciunt partem.

VI. Maxime circa hanc rem controversatur, an iuste exhereditati, aut alia ex causa non succedentes, in computatione legitimæ connumerentur, & cæteris partem faciant? i. e. an liberi ex iusta causa exhereditati, aut alias non succedentes, re ipsa adhuc inter liberos numerentur, perindeque habeantur, ac si partem suam habuissent, ad eum effectum, ut cæterorum legitima minuatur & tanta, nec major sit, quam quanta fuisset fratre non exhereditato, aut alias cum ipsis simul succedente: & contra, si plures sint quam quatuor, veluti si sint quinque numero, an uno eorum exhereditato, aut non succedente, reliquorum portio nihilominus sit semis, perinde ac si ille quintus etiam successisset? Quod secundum comm, Dd. opinionem ita deciditur, ut

exhi₃

J. VI. Pro augenda legitima liberorum reli.
quorum connumerandum esse volunt exhe.
redatum, quoniam quasi reliquis liberis
ius quaesitum adfl. ex natiuitate ex here.
dali. Quoniam vero ex natiuitate tertii
regulariter ius non orit; ergo nec ex.
hereditat. imputand. est in legitimam,
sed habet pro ciuilit. mortuo aequ.
ac illi qui ante mortem patris sunt mor.
tui; quod conuenit cum analogia iuris
quoniam in aliis casib. mors ciuif. aequi.
parat. naturali; vid. Cocceij in *Jure Rom.*
trouersis hoc lib. controversia 4.

exheredati & exclusi inter numerum liberorum ad augendam vel minuendam reliquorum legitimam non numerentur, quia perinde fit, ac si mortui essent. *arg. l. 1. §. pen. de bon. poss. contr. tabb. §. 3. I. de success. libert. add. l. 10. §. 4. de bon. poss. contr. tabb. Nov. 22. c. 20. §. fin. & c. 21.* Ita sentiunt GAIL. 2. O. 122. n. 18. BOERIVS dec. 104. n. 25. & CARPZOV. p. 3. C. 10. d. 12. 13.

VII. Cæterum si unus ex liberis hereditatem repudiet, portio ejus reliquis accrescit: sic si quinque sint liberi, ex quibus hereditatem unus repudiavit, reliquorum legitima nihilominus erit semis, per text. in *l. un. C. qu. non pet. part. pet. accres.* Et portio deficientis quoad legitimam reliquis accrescit. *l. 3. §. f. de bon. poss. l. un. §. 10. 14 C. de Caduc. toll. CARPZ. d. l. def. 15.* nisi in dotem aut donationem propter nuptias quid certi acceperit quod loco legitimæ suæ accepisse intelligitur, quo casu portionem ex triente, *nim. si non ultra quatuor fuerint liberi;* apud heredem institutum manere; sin vero quinque fuerint liberi, ipsa adnumerata, nihilominus trientem esse legitimam volunt. BERLICH. p. 3. c. 12. n. 26. & seqq. CARPZ. d. l. def. 14. add. plurib. CARDINAL. TVSCHVS tom. 5. lit. l. concl. 208. & 209. HIERON. de CAEVALLOS *speculo com.*

O
opin.

*Repudians
vero facit
partem, sive
numeratur
inter libe-
ros. ita ta-
men, ut por-
tio ejus ac-
crescat cæ-
teris.*

opin. contr. com. qu. 370. GRYPHELL. decis. 34. GUIDO PAPÆ v. 295. MFRCVR. MERLIN. tr. de legitima Lib. 1. tit. 4. q. 3.

*Quæ impu-
rentur in
legitimam.*

VIII. Imputantur in legitimam ea, quæ ex bonis testatoris profecta sunt, sive per ultimam voluntatem sive per alium modum v. gr. per dotem vel donationem simplicem. *l. 25. de inoff. testam. l. 29. l. 35. l. ult. C. cod. Excipiuntur prælegata. l. 12. Et seqq. C. de collat. & per remunerationem donata. GAIL. 2. O. 39.*

*Modus
computan-
di.*

IX. Spectatur vero tempus mortis seu quantum eo tempore in bonis defuncti fuit. *l. 6. C. de inoff. testam. subducto ære alieno, l. 8. §. 9. de inoff. testam. item detractis bonis restitutioni subiectis. arg. l. 15. §. 5. ad L. Falcid. Vid. BERLICH. p. 3. C. 11. num. 19. Et seqq.*

*Deinde non
locus est
querelæ, si
agnita vo-
luntas ulti-
ma patris,
vel querelæ
renuncia-
tur.*

X. Præterea non locus est querelæ inofficiosi testamenti propter agnitionem voluntatis testatoris, sive propter repudiationem querelæ. *l. 23. §. 2. l. 17. pr. de inoff. testam. Consensus autem, patri vivo declaratus, non excludit querelam. l. 35. §. 1. C. de inoff. test. Porro propter lapsum quinquennii, ab adita hereditate ex testamento computandum, l. pen. §. 2. C. de inoff. testam. Exceptio tamen est in l. 8. §. fin. ff. eod. Similiter etiam morte exheredati, seu præteriti, extinguitur hæc querelæ: nisi vivus iam conquestus fuit. *l. 6. ff. l. 5. C. d. s. Exceptio est in l. 36. §. 2. in f. C. eod.**

*Et exstin-
guitur mor-
te exhere-
dati.*

TIT.

Quae cumq; subsunt oneri collationis, imputantur
in legitimam.

* 1) Sed hodie valent pacta renunciativa.

* 2) Actiones, quae tendunt ad vindictam
non sunt transitoriae ad heredes, unde
filius ante mortem actionem moriens, que-
relam infamiosam non transmittit ad he-
redes extraneos. Excipiunt vero repro-
bati, in quos transit haec querela ex per-
sona patris, quamvis nondum fuerit
praeparata.

§ 1. n. 2. Per Nolum Silavianum, à Conf.
Silio, constitutum est, quod heres non
attingere debeat hereditatem, nisi an-
tea quaestio de servis siue de familia sit
habita, quando scilicet violenta morte succu-
buerit testator. Heredes enim saepi negoti-
gebant inquisitionem proprii luctu causa,
ne forte numerus servorum diminueret. Hodie
quidem cessat ratio principalis. Sua vendu-
tamen est heredi, ut ante aditam here-
ditatem denunciet violentam testatoris mor-
tem apud Magistratum; siq opulenta sit
hereditas, sumitq inquisitionis praestare
tenet, quod regulariter est onus fisci; vid. Her-
tius d. l. de herede occisi vindice.

De cetero propter indignitatem plerumq
heredibus ab intestato hodie vindicatur here-
ditas. Regulariter vero fisco esse audi-
canda, et pro fisco pugnat Peregrinus in tr.
de iure fisci lib. 2. Tit. 6. n. 12. Pro heredibus
ab intest. allegant l. 10 § de iure fisci, quod
in dubiis magis contra fiscum quam pro fisco sit
respondendum et allegant Nov. 134. c. 13. ubi con-
fiscatio bonorum est restricta, sed hoc pertinet
ad ius criminale, non vero ad casus Iuris Civis.

TIT. XXII.

DE

HIS QUIBUS UT INDIGNIS HEREDI-

TAS AVFERTVR.

APHOR. I.

Quamvis testamentum ipso jure sit firmum, nec etiam ullo modo rescindi possit; nihilominus tamen aliquando heredes se, ex certis causis, indignos reddunt hereditate, ad eoque istis hereditas eripitur ac in fiscum redigitur. Nim. 1.) si quis testatorem occiderit, vel causa mortis ejus fuerit; 2.) juxta jus Romanum, si heres necem testatoris non vindicaverit. *l. 9. C. de his quib. ut indign.* Hodie vero, propter non institutam accusationem contra occisorem, heredes non privantur hereditate, sed Magistratui vindictam committere possunt. *Ord. Crim. art. 214. CARPZ. pr. Crim. p. 1. q. 34. n. 74 ubi n. 90.* monet, eo casu, quo heredes, mortem interfecti non ulciscunt, opulentiam acquirunt hereditatem, ex ea sumtus fisco esse restituendos; 3.) si quis injuste suo nomine testamentum impugnaverit; 4.) si quis, dum captat hereditatem legitimam, vel ex testamento condito, prohibuit quem facere testamentum, aut conditum mutare. *l. 1. pr. l. 2. si quis aliq. test. prob.* 5.) si quis aliquem testari, sibi que hereditatem relinquere coegerit. *l. 1. C. si quis aliqu. test. prohib. vel. coeg.*

Aliquando heredes se indignos reddunt hereditate.

L. 34. ff. t. 9. de his, quæ ut indign. aufer.

1.)

2.)

3.)

4.)

L. 29. ff. t. 6. si quis aliquem testari prohib. vel. coeg.

5.)

ad n. 3. tunc etiam amittit legatum.

TIT. XXIII.

DE

HEREDVM QUALITATE ET
DIFFERENTIA; VT ET DE ACQVI-
RENDA VEL OMITTENDA HERE-
DITATE; EIVSDEMQUE TRANSMIS-
SIONE; NEC NON DE IVRE
ACCRESCENDI ET APER-
TVRA TESTAMENTI.

APHOR. I.

*Acquisitio
hereditatis
varia pro
varietate
heredum:*

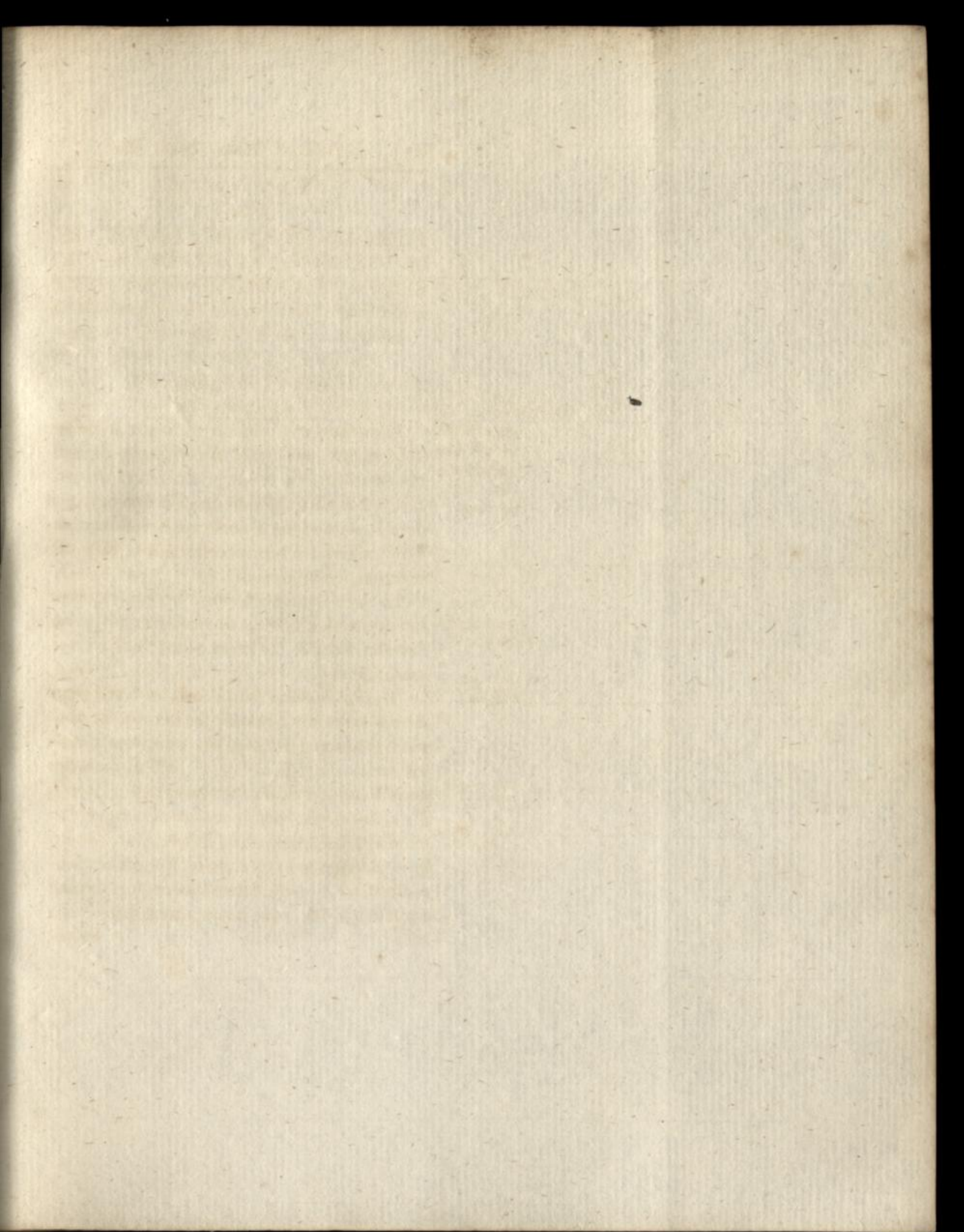
Si cuidam per testamentum aut ultimam voluntatem (*vel etiam abintestato*) hereditas deferatur, illa vel acquiritur, vel omittitur. Acquisitio ista & omissio varia est, pro diversa conditione & qualitate heredum: alii namque heredes sunt necessarii alii sui; alii extranei seu voluntarii.

*alii enim
sunt neces-
sarii;*

II. Necessarius est servus, heres a domino institutus, & cui inde libertas obvenit; hic necessario debet esse heres. vid. §. 1. *I. de her. qual. & diff.*

alii sui;

III. Sui heredes sunt liberi, qui tempore mortis parentum proxime, seu nemine in priori gradu præcedente, in potestate patria morientis sunt. §. 2. *I. d. t.* Isti sui heredes hereditatem ipso jure acquirunt *d. §. 2. junct. l. 11. de liber. & post.* sive successio sit ab intestato, s. ex testamento. Ex æquitate tamen ipsis indulgetur, an velint se immiscere hereditati, h. e. hereditatem delatam, & ipso jure civili stricto jam acquisitam, etiam facto suo susci-

suscipere & retinere: an vero velint abstinere, h. e. animum suum declarare, quod nolint hereditati se immiscere *l. 12. l. 71. §. 4. de acquir. vel omitt. her.* Licet vero abstinuerit suus heres, tamen nuda existentia, sive ista acquisitio hereditatis ipso jure obtingens, certos quosdam habet effectus: de quibus suis locis agetur.

IV. Notandum & hoc est, quod creditores, qui conveniunt filium ob credita paterna, debeant probare, filium se immiscuisse paternæ hereditati: nisi filius post mortem patris in bonis moratus fuerit: tunc præsumtio contra ipsum est, quam elidere debet & potest, si non ut heres, sed ex alio capite, vid. *l. 20. §. 1. de acquir. vel omitt. hered.* v. gr. ratione maternorum bonorum repetendorum, ostendat se in hereditate fuisse. *GAIL. 2. O. 128. DANIEL MOLLER. 5. Semestr. 39.*

Creditori-
bus incum-
bit probare,
suos here-
des se im-
miscuisse.

V. Extranei seu voluntarii heredes sunt, quibus, nec in defuncti dominica, nec patria potestate constitutis, hereditas defertur, atque istam vel suscipere & acquirere, vel repudiare, ab ipsorum dependet arbitrio. *§. 3. l. de her. qual. & diff.*

alii extra-
nei s. vo-
luntarii.

XI. Suscipitur vero vel acceptatur hereditas animo & voluntate pure declarata. *l. 77. d. R. I.* Ista vero voluntas vel est nuda, h. e. sine facto, aut re, per verba aut signa demonstrata *§. ult. de her. qual. & diff.* & dicitur in specie hereditatis aditio: vel ipsa re, seu

Hi acqui-
runt vel ad-
itione here-
ditatis;
L. 29. ff. r. 2.
de acquir.
vel omit.
hered.

vel gestione facta, & administratione quadam rerum here-
pro herede. ditariarum animus iste ostenditur, & vocatur
 pro herede gestio. *d. § ult.* nisi quis ostende-
 rit, se alio animo aliquid administrare. *vid.*
l. 20. §. 1. de acquir. vel omit. hered.

Qui possit VII. Is vero potest acquirere hereditatem,
acquirere. qui intelligit, quid agit. *d. §. ult.* Pupillus
 vero tutore autore adit hereditatem: vel, si
 infans sit, nomine ejus tutor. *l. 18. §. 2. C. de*
jur. delib. Minor, si constitutum curatorem
 habeat, eum adhibeat necesse est. *l. 3. C. de in*
integr. restit. Nominis furiosi curator ac-
 quirat. *l. ult. C. de curat. furios.* Prodigus
 accedente curatoris consensu acquirit. *l. 5. §.*
1. de acquir. vel omit. hered.

Filiusfam VIII. Filiusfamilias regulariter volunta-
jussu patris tem & jussu patris, in suscipienda heredita-
adit. te sequitur, & patri acquirit filiusfam. secun-
 dum sup. dicta, *vid. l. fin. §. 3. C. de bon.*
quæ lib.

Tempus IX. Iure civili ante nonum, a morte defun-
adeundi. cti, diem hereditas non suscipiebatur. *Nov.*
115. c. 5. §. 1. jure vero Saxon. post trigesi-
 mum diem adiri solet. *Land. R. lib. 1. art. 2.*
§. 1. 5 art. 15.

Effectus su- X. Effectus susceptæ hereditatis est, quod
sceptæ he- omne defuncti jus consequatur heres, & ipsi
reditatis. contra ipsum omnes actiones, quæ per mor-
 tem non extinctæ, dentur. *l. 37. de acquir.*
vel omit. hered. possessio vero rerum here-
 ditariarum non nisi apprehensione acquiri-
 tur.

Gestio pro herede est declaratio de adven-
da hereditate per facta probabilia, ve-
gentia vel proxima; v. g. si quis solue-
rit debita hereditaria, si legata prae-
stiterit legatarius. His opponit simplex
negotiorum gestio; v. g. si quis aedificave-
rit, murg defuncti curaverit. Ex his
enim factis nondum plene adparet ari-
mus acquirendi hereditatem. Quidquid
enim factum est, dici potest factum
ex pietate, v. g. Fabr. & v. l. n. Gutrofrund
gutfor; vid. l. 20^{ff.} hoc tit.

§. XIV. XV. Auctor neglexit ordinem an.
tecedentium et subsequantium ratione
inventarii conficiendi. Ante cedit 1) ob.
signatio hereditatis auctoritate Iudicis
vel per Notarium, cum 2) testibus, scilicet
statim post mortem praesertim si adsint
minores siue contradictio heredum vel
creditorum sit metuenda 2) post 30 di.
es sequitur resignatio 3) Sequitur diu tra.
ventur siue consignatio promiscua re,
rum hereditariarum, atq; exinde oritur

tur. l. 23. de acqu. vel omitt. poss. Unde, si ab alio res possidetur, datur hereditatis petitio, de qua inferius agemus.

XI. Similiter repudiare hereditatem quis *Repudiatio* potest vel verbis, aliove mentis indicio, l. 95. *hereditatis.* de acquir. vel omitt. hered. vel re ipsa & facto l. 77. *cod.*

XII. Ne autem heredes aut festinato suscipiendo hereditatem, aut omittendo, damnum incurrant, concessum est eis 1.) jus deliberandi, quo certo tempore a iudice, si id exigatur, præfixo, quis possit in vires hereditatis inquirere, & consultare, an sibi proficuum sit adire, an omittere hereditatem. *Concessum est heredi- bus I. jus deliberandi, L. 28. ff. t. 8. de jure deli- berandi, C. de jur. delib.*

XIII. Magis salutare beneficium tributum 2.) ut heres quidem adeat, sed confecto inventario, quo omnes res, in bonis defuncti inventæ, legitime consignentur, intra tres menses vel longius tempus a Magistratu impetrandum. *2. benefici- um inven- tarii.* l. ult. C. de jur. delib.

XIV. Modus legitime inventarium conficiendi consistit in his, ut 1.) illos, quorum interest, nim. creditores hereditarios, ut adfint inventario, citari curet heres: si vero hi non compareant, vel absint, testes ad minimum tres adhibeantur; 2.) ut conscribatur a Magistratu, aut personis, quibus hic commisit, vel Notario publico ad hoc specialiter rogato. 3.) ut heres nomen suum subscribat inventario, aut si literas nesciat, specialem

tabellarium adhibeat, qui, testibus praesentibus, loco ipsius subscribat. *Nov. 1. c. 2. §. 1. & 2. d. l. ult. §. 2. in f. C. de iur. delib.* Necessè vero est, ut omnes res describantur in inventario, tam mobiles quam immobiles, tam nomina activa, ut vocant, quam passiva. Alias si dolose quid omittatur, id non solum restituendum sed etiam poena sustinenda est. add. RICHTER *dec. 59. num. 9. 16. & 18.*

Confecto inventario heres ultra vires hereditatis non tenetur. Quid iure Sax. obtineat.

vid. Maevig in tr. de iurata specificatione

XV, Confecto inventario, sive adita hereditate beneficio inventarii, non tenetur heres ultra vires hereditatis creditoribus. *d. l. ult. §. 4.* Hinc inducunt, heredem ita, beneficio inventarii, aditam hereditatem rursus repudiare posse. vid. CARPZOV *p. 3. C. 33. FRANTZ. lib. 3. resol. 6.* Iure Sax. etiam si inventarium non confecerit heres, ultra id, quod in hereditate repertum est, non obligatur: unde exigitur, ut si legitimum inventarium non confecerit heres, juratam specificationem bonorum hereditariorum edat. RICHTER. *decis. 60. num. 5.* Unde fluit, facilius juris Saxon. rursus abdicari hereditatem, ne a creditoribus quis conveniatur, vid. CARPZOV. *Lib. 6. resp. 63.* Quod tamen in Electoratu Saxon. certo modo limitatum est *noviss. decis. 57.*

Surrogatur acquisitioni transmissio XVI Surrogatur acquisitioni transmissio, quæ est hereditatis ad heredem mortui heredis ante aditionem derivatio. Transmittitur

4) Confectio inventarii per Notarium
cum testibus aut Iudicem, quod est scri-
ptura solennis continens rerum heredi-
tariarum designationem et aestimati-
onem secundum diversas classes seu ca-
pita, hanc in finem, primo ne heres vl.
tra vires hereditatis obliget et deinde
vl fundamentum ad sit divisionis inter
heredes. Post inventarium enim con-
fectum sequitur 1) divisio hereditatis se-
cundum capita hereditatis inventarii,
Juxta Holtzschilling 2) Juxta J. Reesford
J. Woodhull, quem subscribunt omnes
heredes in vim transactionis.

Iustiniana. Hodie indistincte duran-
te adhuc anno deliberationis ad heres-
des extraneos transmittit hereditas non-
dum acquisita, siue sciuerit heres defi-
gnatus siue nesciuerit delatam sibi esse
hereditatem. Obstant quidem uerba ex-
pressa L. 19 Cod. de iure deliberandi,
ubi scientia heredis requiritur, sed pra-
xis non attendit hanc circumstan-
tiam, uel potest usualis interpretatio
derogauit rigori legis: quod testantur
Gail. Lib. 1. Obseru. 131. Lynker dec.
414. et Berg. in resolut. L. obstant.
pag. 625.

tur autem hereditas vel 1.) jure fuitatis, qua vel 1. iure
 scil. hereditas, quippe jam ipso jure acqui- fuitatis,
 ta, mortuo suo herede ante immixtionem vel
 abstentionem, in quoscunque heredes defer-
 tur. l. 8. C. de suis & legit. lib. vel 2.) vel 2. ex
 ex potentia sanguinis, quando nimir. heres potentia
 vel ob nondum apertas tabulas, vel etiam ab sanguinis.
 intestato ob aliam rationem impeditur, quo
 minus adire possit, atque ita ante aditionem
 moritur: quæ est restricta, ita ut procedat ab
 heredibus descendantibus ad solos descenden-
 tes per l. un. C. de his qui ante ap. tab. her.
 & ab autore illius legis vocari solet *Theodosia-
 na.* vel 4.) propter jus deliberandi, quando vel 3. pro-
 nimir. quis sive intra deliberationis tempus pterius de-
 sive post petitam deliberationem decesserit, liberandi.
 tunc jus deliberandi, eo, quod residuum est
 tempore, & potestatem adhuc adeundi, trans-
 fert quilibet in quoscunque heredes. l. 19. C.
 de iur. delib. & dicitur *Iustiniana.*

XVII. Cæterum hereditate omiffa. sive quis *Hereditas*
 nolit sive non possit propter incapacitatem ab uno vel
 esse heres, portio deficientis accrescit reliquis altero
 coheredibus: nisi substitutus adsit, qui am- omiffa, ac-
 plectatur hereditatem. Nimirum hereditas crescit con-
 vel est delata ab intestato, & tunc portio de- iunctis co-
 deficientis accrescit iis, qui sunt in eodem gradu heredibus.
 ab intestato. l. 9. de suis & legit her. si ve-
 ro ejusdem gradus non adsint, ad proximum
 gradum vel ordinem devolvitur hereditas. tot.
 tit. de success. edict. vel ex testamento, & si

heredem conjunctum quis habeat, huic ad-
 anti portio repudiantis obvenit. *l. un. §. 10.*
C. d. Caduc. toll. aut coheres non adest, &
 tunc juxta *Nov. c. 1. §. 1.* admittetur,
 quicumque implebit voluntatem defuncti.

*Sunt vero
 tres con-
 junctionum
 modi.*

XVIII. Diximus *conjuncto* coheredi ac-
 crescere repudiantis hereditatem: sunt autem
 tria genera s. modi conjunctionum, qui di-
 stinguuntur ab orationibus seu propositioni-
 bus, quibus conjunctio profertur. Si nam-
 que eadem oratione heredes absque ulla par-
 tium mentione instituuntur *v. gr. Seius, Me-
 vius & Sempronius heredes sunt*, dicun-
 tur conjuncti re & verbis simul: si vero ea-
 dem quidem oratione ad hereditatem ean-
 dem, ejusve partem, vocentur & conjungan-
 tur, sed partes adscribantur: *v. gr. Seius &
 Mevius heredes sunt aequis partibus; vel
 ex parte dimidia; it. ex singulis quadran-
 tibus*, dicuntur verbis tantum conjuncti: si
 denique diversis orationibus instituuntur he-
 redes: *v. gr. Titius heres esto, Cajus heres
 esto*: dicuntur re tantum conjuncti. *l. 142. d.
 V. S. l. 69. d. leg. 3. §. 8. I. d. leg. REN-
 NEM. de jure rer. memor. 2. Disp. 19. th. 21.
 & seqq. & Disp. 35. th. 22. & seqq.*

*Modus ac-
 crescendi.*

XIX. Sunt vero plures instituti vel 1.)
 uniformiter h. e. aut omnes sunt conjuncti
 sive verbis & re, sive verbis solum: aut omnes
 sunt quoad orationes disjuncti s. re tantum
 conjuncti: & tunc portio repudiantis s. alias
 defici-

S. XIX. Ius accrescendi in hereditatibus
est necessitatis, quoniam pro parte
testatus, ^{et} pro parte intestatus decedere
potest L. 7. §. de reg. Jur. In legatis
vero ius accrescendi est voluntatis, si
enim nolunt coniuncti legatarii ac-
quirere portionem vacantem, ad here.

Schema coniuncti-
onum hereditaria
concipi potest

1) Coniuncti re et ver-
bis simul

et II. heredes sunt
2) verbis

III et IV heredes sunt
aequis partibus

3) re

V heres esto

VI heres esto

hic mo.
ad con.
in Germ.
non est
tatis

dem testamentarium illa redit. Arti-
ficialium iuris accrescendi consistit in
diversitate propositionum. Quot sunt
propositiones, tot sunt partes. Plu-
res enim in una propositione coniuncti
unam capiunt partem. Quod si ergo vna
ex coniunctis re et verbis simul aut ver-
bis simpliciter deficiat, tunc alteri
accrescit, qui in eadem est propositi-
one. Si vero deficiat, qui totam occu-
pat propositionem, sive re coniunctus,
tunc reliquae propositiones obtinent iure ac-
crescendi. Hodie vero hanc subtilitatem
ignoramus, et coniungimus saltem in una
propositione vel generaliter vel expressis
partibus plures heredes vel legatarios, atque
tunc si vna deficiat reliquis accrescit
pro rata cum onere; h. r. g. §. 2. Instit. de
vulgari substitutione et Suey in tr. de iu-
re accrescendi.

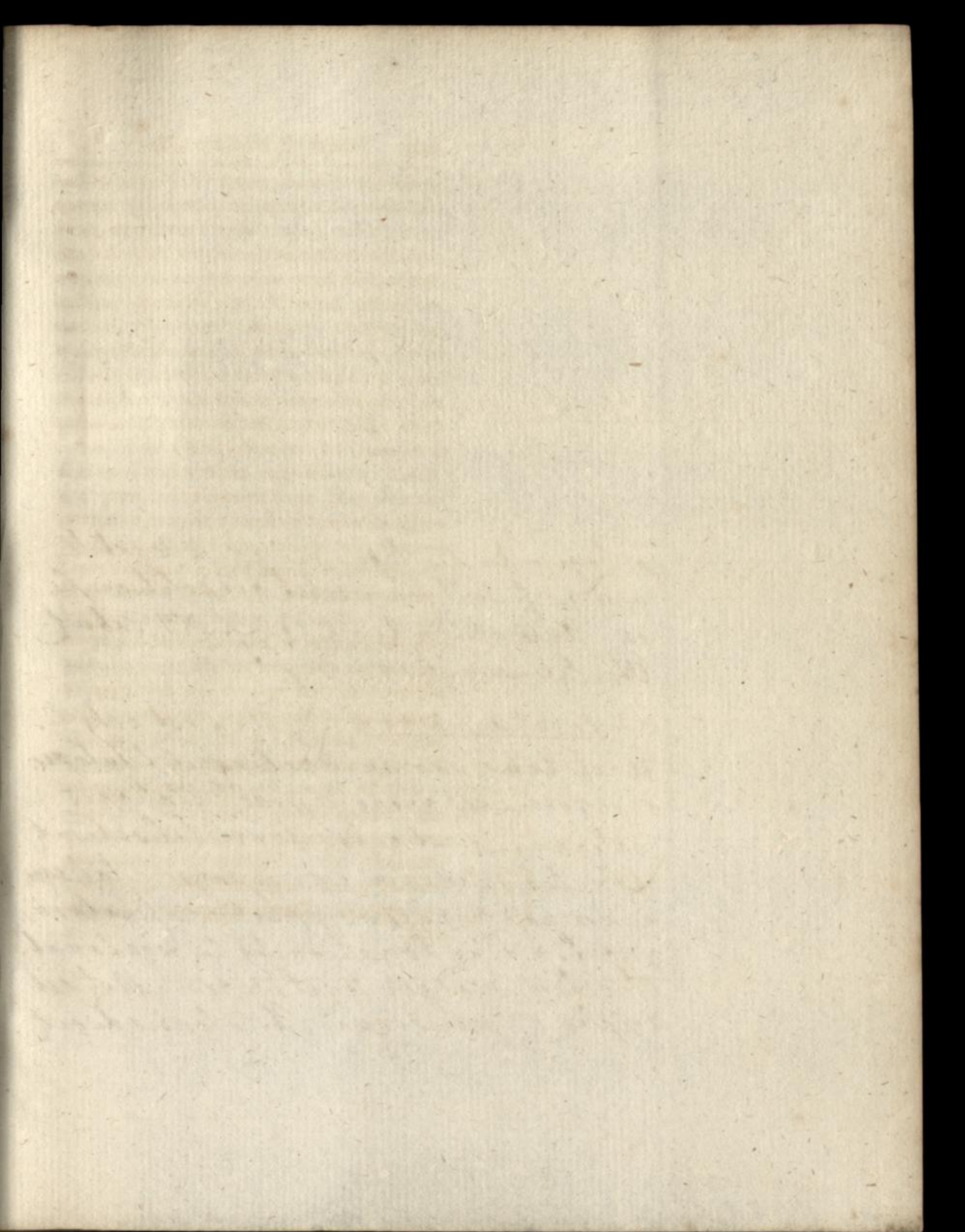
deficientis accrescit reliquis pro hereditariis, quas agnoverunt, portionibus. *l. un. §. ita C. de caduc. toll.* vid. CARPZOV, 3. *const. 2. def. 15. vel 2.*) difformiter aut diversimode sunt conjuncti; & si quidem defecerit re tantum conjunctus, illius portio reliquis accrescit omnibus; sin vero ex conjunctis vel verbis tantum, vel re & verbis simul, defecerit quispiam: illius portio in eodem genere conjunctionis superstitibus accrescit solis, cæteris exclusis. *d. l. un. §. his ita & seq.* Exemplo sit hæc dispositio: 1. Sempronius & Mevius mihi heredes sunto; 2. Titius mihi heres esto; 3. Actius mihi heres esto: 4. Pamphilus & Lucius mihi, ex æquis partibus, heredes sunto. Hic trium generum heredes instituti, qui, si omnes concurrant ad hereditatem sibi delatam, hereditas universa in quatuor quadrantes disseccanda: quarum unam percipiunt Sempronius & Mevius simul; secundam Titius; tertiam Actius; quartam denique Pamphilus & Lucius. Fingamus jam, reliquis omnibus portiones suas hereditatis sibi delatæ agnoscentibus, solum defecisse Titium: quid juris? Nimirum ut ipsius portio, subdivisa in tres portiunculas, reliquis accrescat omnibus; una nempe Sempronio & Mevio; altera Actio; tertia Pamphilo & Lucio. Quia enim omnes, quoad Titium, re tantum sunt illi conjuncti, nulla subest ratio, cur alter propter arctiorem conjunctionem, (quæ hic nulla) debeat alteri

præ-

præferri. Fingamus iterum, reliquis omnibus aduentibus, solum defecisse Sempronium: quid hic statuendum; Videlicet ut hujus portio soli accrescat Mevio: utpote qui re & verbis simul est Sempronio conjunctus; reliqui re tantum, atque ideo huic arctius conjunctio postponendi. Fingamus denuo, reliquis suas portiones agnoscentibus, defecisse Pamphilum: quid hic erit juris? scilicet ut hujus iterum portio soli accrescat Lucio, cui soli fuit conjunctus, licet verbis tantum; disjunctus a reliquis *d. l. re conjuncti 89. de legat. 3. Donell. 7. comm. 13.* idque etiam hanc ob causam, quod, qui conjuncti sunt, sive verbis tantum, sive re simul; propter unitatem sermonis sint in unum quasi corpus redacti, & sic partem sibi conjunctorum vacantem, q̄s. suam, præoccupant. *d. l. un. §. his ita vers. hoc ita.* Unde fit, ut conjuncti cujuslibet generis, cum disjunctis concurrentes, semper unius tantum personæ potestate fungantur, & nihilo plus auferant plures in eodem genere, quam singuli, cum quibus concurrunt, disjuncti: *l. plane 34. d. leg. 1. Attius 11. l. 17. §. 4. de her. instit.*

*Ut constet,
quem esse
heredem,
opus est
apertura,
quæ vel
simplex,*

XX. Denique sciendum, ut constet, quem esse heredem scriptum, necesse est, ut testamenta aperiantur. *tot. tit. ff. de C. testam. quemadm. aper.* Est vero hæc apertura vel simplex & nuda, vel solennis: illam vocamus, qua inspicitur solum testamentum, ut modo inde

#) Legare dicit à lege: qui exim legat, legem quasi fert seu scribit dispositioni suae. Unde etiam dicitur in L. XII. Tabul. Uti Paterfamilias legasset x p

S. I. donatio quaedam. Legatum est actus liberalitatis, quo quid relinquitur titulo particulari absq onere repraesentationis. Quatenus ergo est actus liberalitatis, dicitur donatio quaedam, i. e. improprie talis quoniam niam non opus est acceptatione legatarii, prout in aliis donationibus LL requirunt. Obiectum, quod per legatum relinquitur, est triplex 1) Species, quod Philosophus dicit

inde sciri possit, an debitæ solennitates obser-
vata; quive adfuerint testes; quis heres scri-
ptus; & quibus aliquid in testamento reli-
ctum *l. ult. C. quemadm. test. aper. add.*
CARPZOV. p. 3. C. 5. d. 25. n. 4. Atque hæc
sufficit in testamentis judicialibus, vel a No-
tario in publicum instrumentum *redactis.*
CAPPZ. d. loc. def. 25. & 26. Solehnis ^{*sive publi.*} ~~aper.~~ ^{vel solen-}
catio tura est, quæ fit citatis (*iure Saxon. trigesi-*
mo a morte testatoris die) a Magistratu com-
petente testatoris heredibus, ac omnibus quo-
rum interest, nec non testibus, ut hi suas sub-
scriptiones & sigilla recognoscant *l. 4. l. 7.*
l. 1. p. fin. testam. quemadm. aper.

Add. *L. 1. Tit. 19. I. d. hered. qualit. & differ.*

TIT. XXIV.

DE

LEGATIS.

APHOR. I.

Præter hereditatem, in qua heres quis
instituitur, relinqui solent in testamento etiam
legata. Est vero legatum ^{*in proprio*} ~~quædam~~ ^{*contin-*}
a defuncto, verbis scil. directis, relicta, ab-
herede præstanda. §. 1. *I. de legat.* vel, est
delibatio hereditatis, qua testator ex eo, quod
universum heredis foret, alicui quid, h. e. ^{*describun-*}
rem aliquam particularem seu certam pecuniæ
quantitatem, collatum velit. *l. 116. pr. de*
leg. 1.

II. Legandi potestatem habet, quisquis te-
stamenti faciendi jus habet: & relinquuntur
lega-

*Præter he-
redis insti-
tutionem
continen-
tur sapius
in testa-
mentis le-
gata, quæ
describun-
tur.*

*L. 30. ff. de
legat & fi-
deicom. 1.*

*L. 31. ff. de
legat. & fi-
deicom. 2.*

L. 32. ff. de legat & si h. e. qui in testamento heredes institui que-
deicom. 3. unt §. 24. I. de legat. Possunt legata relin-
Persona le- qui præstanda ab iis, ad quos aliquid morte
gans & cui testatoris est perventurum. vid. l. 1. §. 6. de
legatur. legat. 3 l. 92. §. ult. de legat. 1.

Res, quæ legatur, III. Relinquitur legato res vel ita, ut dire-
cto ex ipsis bonis hereditariis legatario quid
deferatur; vel per indirectum, quando ille,
qui accepit bona hereditaria, qs. loco eorum,
aliam rem vel factum præstare jubetur, §. 21.
I. de leg. 1. l. 22. §. ult. ff. d. leg. 1.

IV. Non solum res corporales, tam mobi-
tam corpo- ralis, quam les quam immobiles, sed etiam incorporales
incorpora- legari possunt, ut debita, servitutes & alia ju-
lis, ra tot. tit. ff. de usu & usufr. & habitat.
legat. Sic & legatario ceduntur actiones, ob
debita competentes. §. 21. I. de legat. l. 18.
C. eod. Si vero testator vivus debitum, quod
alicui legaverat, exegerit, legatum ademisse
videtur. l. 75. §. 2. de legat. 1. Porro si
testator creditori suo rem, quam ipsi pignori
dederat, legavit, retinere illam creditor pot-
est, nec, oblato ab heredibus debito, eam
restituere cogitur: si vero testator rem, pi-
gnori alteri obligatam, alicui leget, heres eam
luere tenetur; modo legatarius probet, testa-
torem scivisse, rem esse oppignoratam; si
ignoraverit, res cum onere transit ad legata-
rium l. 57. de legat. 1. CARPZ dec. 10.

etiam fu-
tura.

V. Ea quoque res, quæ in rerum natura
non

*** non vero restituantur
suntus propter litem.*

individuum 2) quantitas et 3) factum vel
non factum. Effectus vero in eo se exprimit,
quod legatarius non repraesentet defunctum,
adeoque non soluit debita. Ergo longe difert
titulus legati particularis à titulo here-
dis vniuersali.

*) Quicumque est honoratus, potest etiam esse
oneratus

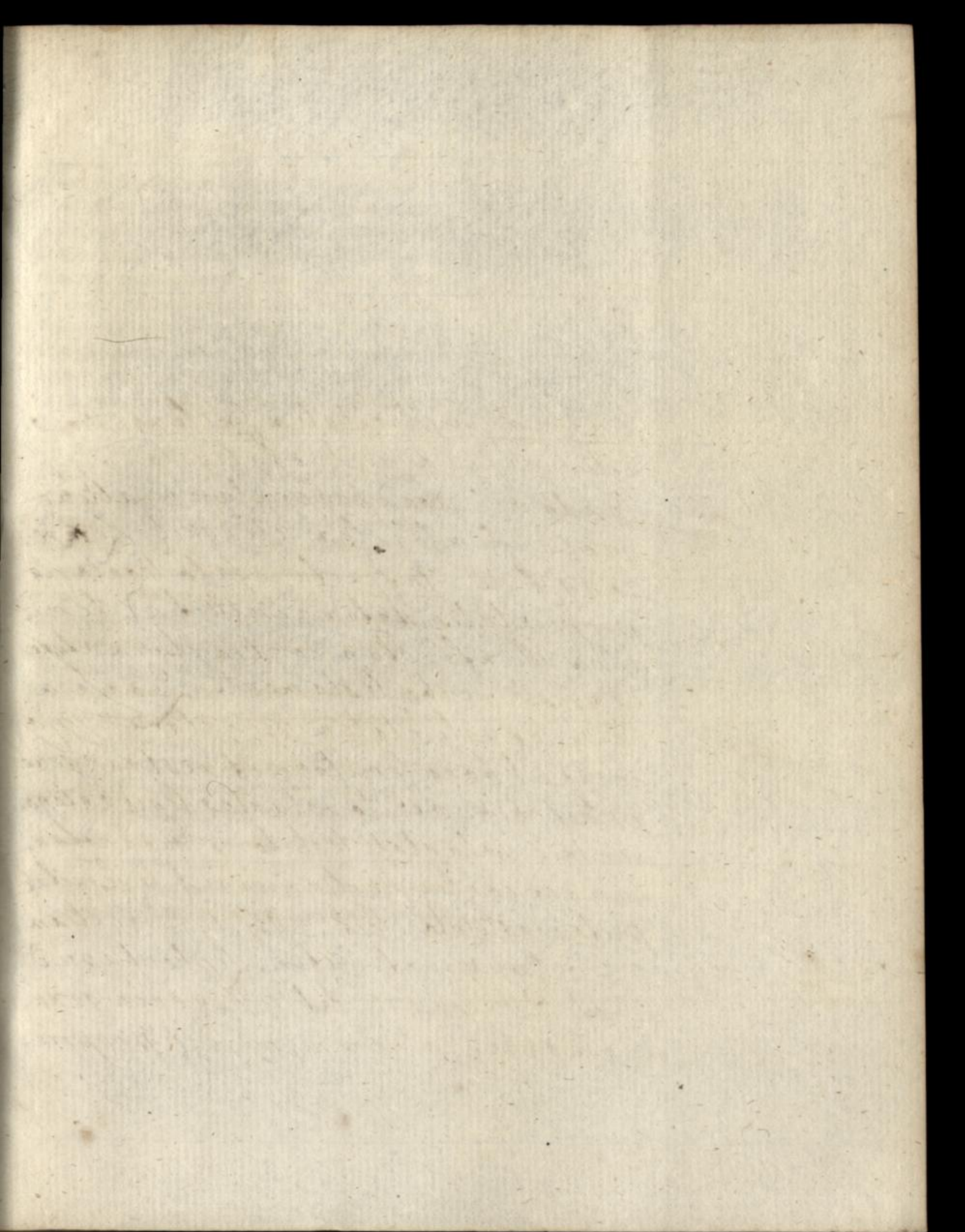
S. VI. Legatum, quod sub certo anno vel tem-
pore est praestandum, censet purum sta-
tum ac annuè inchoatq. L. S. ff. h. l. neq.
obstat quod in allegata Lege mentio fi-
at 4 mensium. Haec enim verba non di-
positiue sed exemplificatiue sunt posita.
Haec sufficiunt legatarium per aliquot annos
septimanas vixisse et tunc heredibus eius
debetur totus quadrantis pensio sine
reditq. Applicatio huius legis in sala-
riis; pensionis familiae est utilisima,
non quidem semper quoad totum annum
sed etiam quoad quadrantem, prout
scilicet termini solutionis constituti sunt,
ita vt quadrans sine annuè ceptq. habe-
atur pro impleto, qui dicit annuè deser-
uitq. et post hunc annum incipit annus
gratiae, v. g. apud clericos; vid. Boehm.
in disq. de anno deseruuto.

non est, si modo futura est, recte legatur; veluti fructus, qui in eo fundo nati erunt, quos, postea natos, heres tradere debet. §. 7. *l. de legat. l. 24. pr. de leg. 1.*

VI. Caterum peculiaribus digestorum titulis variæ res exponuntur, quæ legari solent. *Aliquando legantur 1. annua legata. L. 33. ff. t. 1. de annuis leg. & fideicom.* vid. *Lib. 33. §. 34. Pandect.* Ita in specie de annuo legato vel pensione, aut annuo reddito relicto, sequens distinctio observanda est. Si testator annum legatum non solum certæ personæ, sed & ejus heredibus præstari voluit, exactio ejus non solum ad primi generis heredes, sed eorum etiam successores & heredes alios pertinet: si vero heredum nullam mentionem fecerit testator, non nisi legatario, quamdiu vivit, legatum annuatim præstandum est. vid. *tit. de annuis legat. §. fideic.* add. IOHAN. a SAND. *lib. 4. tit. 4. def. 8.*

VII. Usufructu omnium bonorum legato, *2. usufructus, usus, habitatio. L. 33. ff. t. 2. de usu & usufr. & re-* quin de omnibus his, quæ testatoris erant, intelligatur, dubium non est: cum nulla sit res, quæ in usumfructum non cadat. *l. 69. ad leg. Falcid. §. 1 29 de usufruct.* Quod tamen restringendum ad ea, de quibus testator disponere potest: cum in his, quibus testatoris potestas deficit, voluntatis conjectura opus non fit. Quare usufructu bonorum omnium legato, feudaliu bonorum, de quibus testator non potuit disponere, usufructus non continebitur *arg. 1. feud. 8.* Sed controversitur, an usufructu omnium bonorum legato,

to, legatus etiam censeatur usufructus eorum, quæ fideicommissio subjecta sunt? Distinguendum volunt, ut debeat etiam eorum, quæ testator debuit restituere heredi a se instituto, non vero eorum, quæ alteri, quam heredi, post mortem testatoris veniunt restituenda; ut late MANTICA *de conjectur. ultim. volunt. libr. 9 tit. 6. num. 9.* FERGRIN. *de fideicommiss. art. 6. num. 9.* MENOCH. *lib. 4. Præsumpt. 142. num. 12.* atque ita etiam decisum refert IOHAN. a SANDE *lib. 4. tit. 4. def. 9.* Porro non convenit inter interpretes, utrum herede simpliciter instituto is, cui legatus est usufructus omnium bonorum, plenum & integrum usufructum omnium bonorum consequatur, an vero heres institutus concurrat in usufructu, & per concursum partes faciat? Quidam volunt, legatarium pro parte tantum dimidia usufructum consequi, sic ut heres alteram dimidiam per concursum accipiat *arg. l. 19. de usufr. legat.* quomodo ex doctrina BALDI *ad l. ult. de indict. viduitat. tollend.* & COVARRVV. *Var. Resol. lib. 2. c. 2. num. 7.* a Sabaudix senatu decisum refert ANTON. FABER. *ad Cod. l. 6. tit. 19. def. 3* quam legem tamen rectius alii restringunt ad eum casum, quo testator uni fundum legavit, non addito: detracto usufructu, aut simili restrictione; alteri ejusdem fundi usufructum, quo casu secundum *d. l. 19.* ambo concurrunt in usufructu, quia fundi appella-

si motum simplicitatem spectemus. Propo-
nitur casus de re duobus legata, v. g. si
fundus vni quoad proprietatem, alteri
quoad usumfructum relinquit. Lex ve-
ro 19 § de usufructu legato legatarium
proprietatis statim admittit ad dimi-
diam usumfructum contra clara atque
expressa verba testamenti. Quoniam
enim lex voluntatem privatorum pro
aequo et bono limitare et restringere
potest: hinc merito voluntas legis antepo-
nenda est voluntati testatoris, quod nota-
tum est contra Hertium in dis. de servitut.
pacto constituta Sect. 3. Obj. 1. Hinc etiam
p. L. responderunt Sabini Lipsiens. apud
Carpz. P. III. Const. 13. def. 7. Lex enim gene-
rnam habet rationem, ne scilicet proprie-

pellatio ex proprietate & usufructu consistit, quorum altero deficiente non dicitur fundus, sed nuda proprietas, vel nudus usufructus *l. 58. ff. de verb. obligat.* Sed cum testator instituit aliquem in omnibus bonis & alteri relinquit usumfructum unius rei, vel etiam omnium bonorum usumfructum: non constat, eum voluisse, heredem institutum ex usufructu legato aliquid consequi, sed nudam tantum proprietatem illi esse relictam: ut post *MANTIC d. conjectur. ultimar. volunt. lib. 9. tit. 6. n. 17.* elegantissime GOMEZ. *Var. Resolut. tom. 2. cap. 15. num. 5.* Cæterum si morum simplicitatem spectemus, si alii fundum, alii usumfructum ejusdem fundi testator legaverit, ita contra juris apices ex benigna interpretatione testatoris voluntatem capiendam esse videtur, ut non alio proposito id fecisse, quam ut alter nudam proprietatem habeat alter vero plenum usumfructum; adeoque ipsam usumfructum a fundi proprietate separasse videatur: quare, ne, dum nimia circa hujusmodi casus utimur subtilitate, testantium judicia fraudentur, eatenus eundem text. abrogatum censet AVTVMN. & GROENEVVEG *ib.* vid etiam ARNOLD. VINN. *Selectar. quest. l. 2. quest. 26. in fin.* SIM. VAN LEUVVEN *cons. for. l. 3. cap. 8. & seqq.*

VIII. Legatur etiam servitus prædialis *t. 3. servitus prædialis, l. 23. ff. t. 3.*
t. de servit. legat cum vero a pluribus heredibus institutis via legata est, quia partes non de servitute
 P recipit; legata.

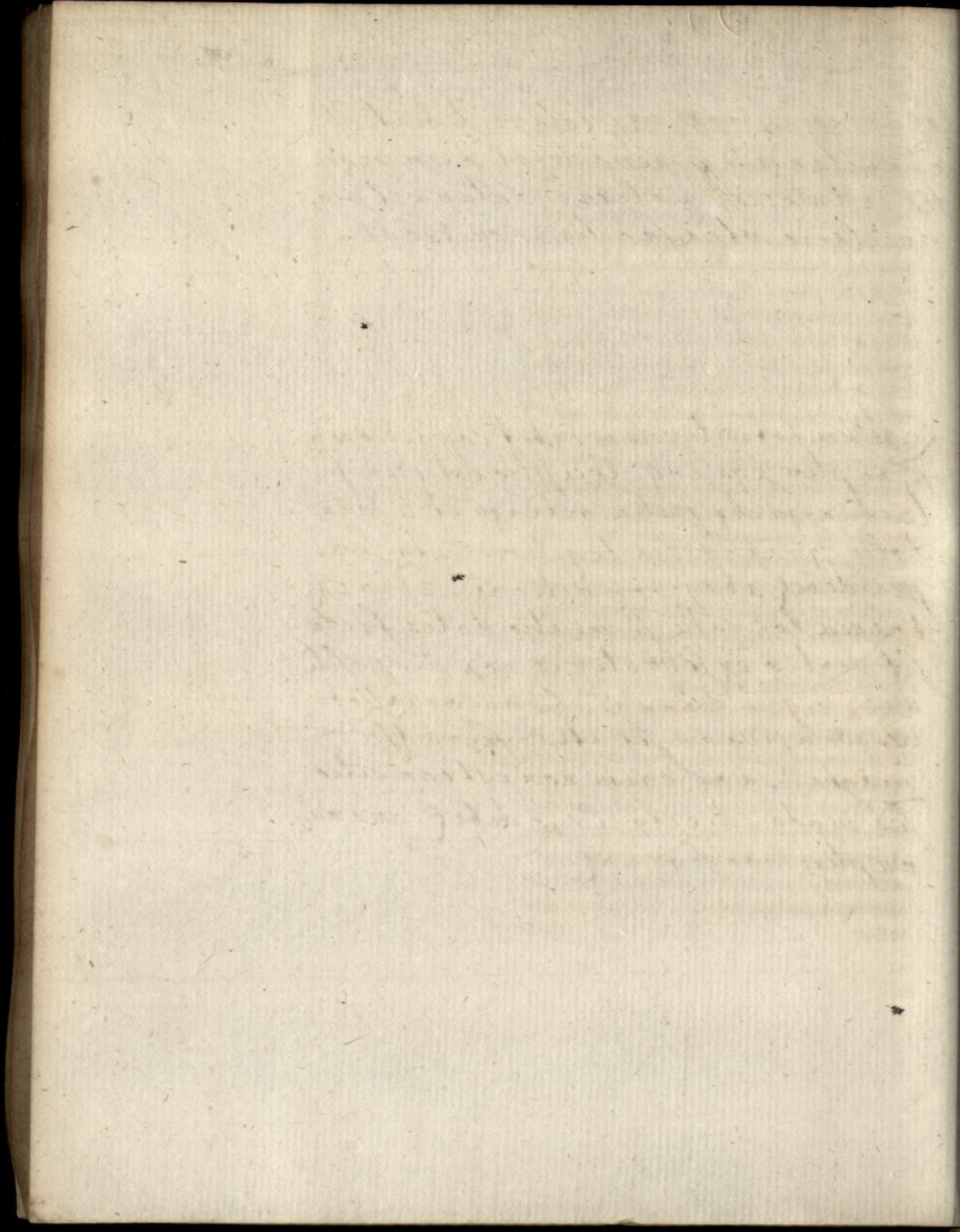
recipit; singuli heredes in solidum tenentur: uno autem viam præstante, reliqui sunt liberati *l. fin. d. t.*

4. dos le-
gata.
L. 33. ff. t. 4.
de dote
præleg.

IX. De dote legata videndum primo, an legatum, pro dote aut nuptiarum causa relictum, sit purum an conditionale, ad hoc, ut defuncto legatario, antequam nuptias contraxerit, ad heredes transmittatur? Quod in dubio non purum, sed conditionale, *arg. l. 71. §. 3. de condit. & demonstrat.* quia promissio, dotis causa facta, eam conditionem in se habet: si nuptiæ sequantur. *l. 17. §. 1. d. jur. dot.* Quomodo etiam se habet legatum, in quo nuptiarum causa exprimitur *l. 31. l. 91. de condit. & demonstrat. l. 21. & 22. quando dies legator.* Quare si legatarius decedat, antequam matrimonium vel nuptias contraxerit, legatum extinguitur & hereditati accrescit, nec ad legatarii heredes transmittitur; eo quod legati conditio defecerit, *arg. l. unic. §. 7. C. de caduc. tollend. & d. l. 71. §. 3. ff. de condit. & demonstrat.* Præterquam in filia, cui pater dotis legatum reliquit, quod liberorum favore, ex tacita voluntatis conjectura, pro puro & ad heredes transmissibili habetur, quasi pro legitima sit relictum. Unde etiam, licet filia legatorum non habeat actionem, si ea, quæ ei in testamento reliquit vivus pater, postea in dotem dederit, *l. 11. C. de legat.* si tamen pater quadringenta ei dotis nomine reliquit, postea

taris nimis longe expectare debeat, et
ad evitandam praeposterationem mor-
tis in antecessum aliquid datum est pro-
prietario, ut eo facilius acquiescat.

Legatum dotis tacitam habet conditionem,
si nuptiae sequantur. Exceptio est 1) in fi-
liabus, quibus pater relinquit legatum
dotis, quod ^{est} instar legitimae atq. sem-
per debet absq. conditione; 2) in ex-
tranea hoc casu si mentio dotis facta
sit verbis ex sequentibus non dispositi-
vis; v. g. u. kann ob ihr verheiratet
werden, wann sie nicht verheiratet
wird. Tunc enim non est conditio
sed magis adiectus. Ergo debet, quamvis
nuptiae non sequantur.

postea vivus ducenta tantum in dotem dedit, nec testamentum mutavit, filiam habere adhuc actionem ad residuum petendum, quasi non acceperit totam quantitatem, a patre testamento relictam, contra DYNVM ex OLDRA-
DI sententia placuit. OLDRAD. *ad d. l. II. C. de legat.* quem sequuntur BALDVS. CASTR. IASON. & DD. COMIN. FACHIN. *L. 5. contr. cap. 55.* GRASS. *recept. sentent. quest. n. 3.* Sed & eam limitationem recipit illa regula, quod legatum tale pro puro & transmissibili habeatur, quando ex conjecturis liquet, testatorem magis de modo quam conditione sensisse: veluti si tempus certæ ætatis, matrimonii, dotis, aut nuptiarum adjiciatur post præcedentem dispositionem puram, aut quando fit mentio nuptiarum in ea parte testamenti, quæ ad executionem legati, non vero ad dispositionem pertinet: quo casu non ad faciendam conditionem, sed differendæ saltem solutionis causa adjectum intelligitur: quod transmissio-
nem non impedit. *arg. l. 5. C. quando dies legator.* Secundum quam distinctionem post PETR. HEIG. *quest. 31 n. 13. & num. 15.* in foro Saxonico judicatum refert. CARPZ. *de fin. forens. part 3. const. 13. def. 25.*

X. Cæterum de prælegatis illud quæritur, utrum ille, cui prælegatum est relictum, legatum agnoscendo, hereditatem repudiare possit? quod distinguendo procedit, ut heres repudiare hereditatem possit, salvo sibi præle-

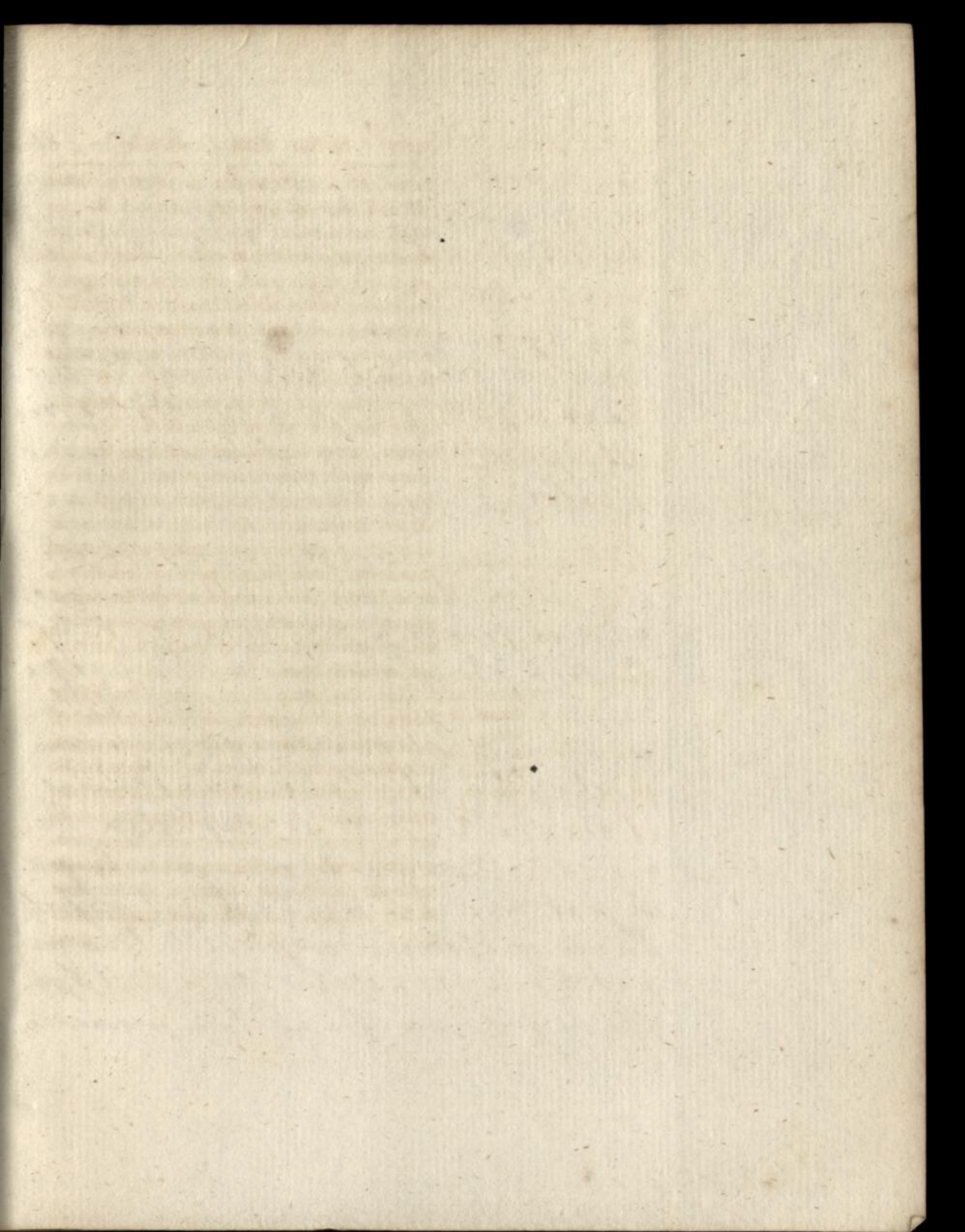
gato arg. l. 87. cum seq. de legat. 1. iunct. l. 12. C. de legat. nisi non aliter testator voluerit heredem habere legatum, quam si hereditatem retinuerit: quo casu omittenti vel repudianti hereditatem, adversus coheredem legatum petenti, actio denegatur. l. 88. eod. de leg. 1. Atque ita decisum refert IOAN. a SANDE lib. 4. tit. 4. def. 7. SIMON VAN LEUVVEN d. l. n. 10. & seqq.

§. optio vel electio,
L. 33. ff. t. 5.
de optione
vel elect.
legat.

XI. Si quando equus, ager, jumentum aut quid simile in genere sit relictum, nec optimum, nec pessimum, sed mediocre deberi, communiter tradunt interpretes; nisi testator aliud voluerit. §. 22. Instit. de legat. l. 2. in pr. de opt. legat. arg. l. 37. de leg. 1. & l. 110. eod. cui sententiæ etiam adstipulatur CARPZOV. Iuris. forens. part. 3. const. 13. def. 30. in fin. nisi optio vel electio nominatim legata fuerit: tunc enim tributa censetur potestas optimum eligendi. vid. tit. d. opt. vel elect. legat.

6. triticum,
vinum, oleum,
L. 33. ff. t. 6.
de tritico,
vino vel
oleo leg.

XII. De legato tritico, vino, oleo sciendum, quod huiusmodi res relinquuntur vel 1.) expressa & quantitate & qualitate, & in ea præstandæ erant: si tamen id, quod in fundo natum, legatum fuerit, non plus præstandum, quam natum l. 5. l. 13. d. trit. vin. vel ol. leg. vel 2.) alterutra non expressa, & quidem expressa tantum quantitate, sed non qualitate, heres dabit, quale volet. l. 4. de trit. vin. ol. leg. add. l. 2. §. 1. eod. non tamen debet quid

Sed indefinite. Videndum est an mentio
fundi facta sit restrictive. Tunc enim
ex reliquis praediis testatoris id, quod
deficit, non est supplendum l. 5. f. h. l. Si
vero fundus demonstrative adiectus est,
v. g. lego Sempronio sex modios tritici,
quos accipere potest ex fundo Tuscu-
lano, ex reliquis praediis testatoris
est supplendum l. 12. f. de alimentis
legatis

I. XIII. Fundus cum instrumento comple-
ctit saltem illa, quae ad culturam agro-
rum et pecorum pertinent, Ulpianus
Quaestio, lib. 1. Inventaria Quaestio in gen.
2) Fundus instructus praeter instru-
mentum rusticum complectit omnem
suppellectilem utilitatis, commoditatis
et ornamenti causa fundo illatam. De-
nig 3) legatum fundi cum omnibus, quae
ibi sunt, Ulpianus lib. 1. post u. l. 1. g. l. est perfecti-
ssimum, quod omnia complectit etiam quae
venditionis et custodiae causa sunt sepo-
sita, v. g. vinum, frumentum promerca,

quid impossibile præstari l. 7. §. 1. b. vel 3.)
 si constet quidem de qualitate, sed indefinite
 legatum sit conceptum, tum id omne debe-
 bitur, quod testator mortis tempore reliquit
 l. 7. pr. d. t.

XIII. Potest a testatore legari fundus sim-
 pliciter vel cum instrumento : potest etiam ^{7. instru-}
 legari fundus instructus, aut ut instructus est, ^{ctus fundus,}
 quibuscunque tandem verbis testator uti ve- ^{L. 3 ff. t. 7.}
 lit. t. t. de instr. vel instr. leg. Circa quæ ^{de instructo}
 tamen notandum, plenius esse legatum fundi ^{vel instrum.}
 instructi, (*eines Gutes mit völliger Ein-*
richtung) quam legatum fundi cum instru-
 mento, cum illud omne patrisfamilias pro-
 prium instrumentum, quo fundus instructus
 est, eaque omnia, quæ ibi habuit, ut instru-
 ctior esset, contineat, ac proinde etiam supel-
 lectilem, mensas, scamna, vitra, aurum & ar-
 gentum, vina quoque, quæ ibi fuerunt & ole-
 um. l. 12. §. 27. & 39. de instruct. vel in-
 strum. legat. nec non cibaria & utensilia,
 mancipia & alimenta, ad alenda pecora &
 ministros necessaria, d. l. 12. §. 18. 35. & 36.
 l. 20. in pr. de instruct. vel instrum. leg. l. 2.
 C. de verb. & rer. signif. late IACOB. MENOCH.
 d. pres. lib. 4. Præsumt. 154. num 14. hoc
 vero tantum ipsius agri instrumentum spe-
 ctet necessarium. d. l. 12. §. 1. 2. & seq. cod.
 Quod tamen restringendum ad ea, quæ &
 quatenus usui fundi inserviunt : secus vero
 si non usus, sed custodiæ aut alterius causâ ibi
 sint :

fint: quomodo nec frumentum venale, nec fructus eo repositi, in alium, quam fundi usum, convertendi, fundo licet instructo legato, venire possunt *d. l. 12. §. 29. §. 30. §. 37. eod. de instruct. vel instrum. legat.* sicuti nec ea, quæ tutelæ causâ ob incurSIONEM latronum testator ibi habuit *l. 1. C. de verb. signif.* neque imagines, quæ in ornatu villæ non fuerunt, neque vina in horreis reposita, quibus alibi instrueretur paterfamilias. *d. l. 12. §. 36. §. 39. eod.*

8. *penus.*
L. 32. ff. t. 9.
de penu le-
gata,

XIV. Penu legata continentur, quæ esui potuique sunt, & quæ illarum rerum ad usum patrisfamilias, uxoris, liberorumve eius, familia, amicorum & universorum, quos circa se habet, parata sunt, nec non iumentorum, quæ usibus ipsius & amicorum deserviunt, vid. *l. 3. pr. §. 8. §. seqq. d. pen. leg.* item vasa, sine quibus penus non potest haberi. *d. l. 3. §. f. l. 6. d. tit.* nec non ligna & carbones. *d. l. 3. §. 9. d. tit.* non vero medicamenta. *l. 5. d. tit.*

9. *supellex,*
L. 33. ff. t.
10. de supel-
lect. leg.

XV. Supellectilis legati nomine venit domesticum patrisfamilias instrumentum & quicquid ad quotidianum rei domesticæ usum pertinet. *l. 1. l. 6. de supellect. legat.*

10. *aurum,*
argentum,
mundus,
L. 34 ff. t. 2.
de auro, arg.
mund. orn.
unguent.

XVI. Auri & argenti nomine, secundum communem loquendi modum, omne aurum & argentum venit, factum & infectum, quaecumque sit; sed si uni legetur aurum, alteri supellex, tum illud, quod in supellectile est, ab alio auro separatur. *l. 19. de auro, argento.*

mundo

le, Min der Hofmeister werden soll
aufgeführt sein; vid. L. 12. S. 30.
f. hoc tit.

Hac etiam pertinent abgizogixx GrandMoi-
ns, non vero distillata Moxro.

Non vero hac pertinet instrumentum artis.

Femina potest esse munda, quae non est
ornata. Also ein n. f. u. n. z. i. m. m. o. n. v. i. n. f.
g. o. f. t. n. , v. b. s. i. a. g. l. i. u. s. l. o. r. i. n. a. d. i. t. z. e. n. t. r. a. g. e. t.
I. u. n. d. i. e. d. i. t. z. e. n. t. g. o. f. o. r. n. o. u. s. a. d. o. r. n. a. t. a. m.

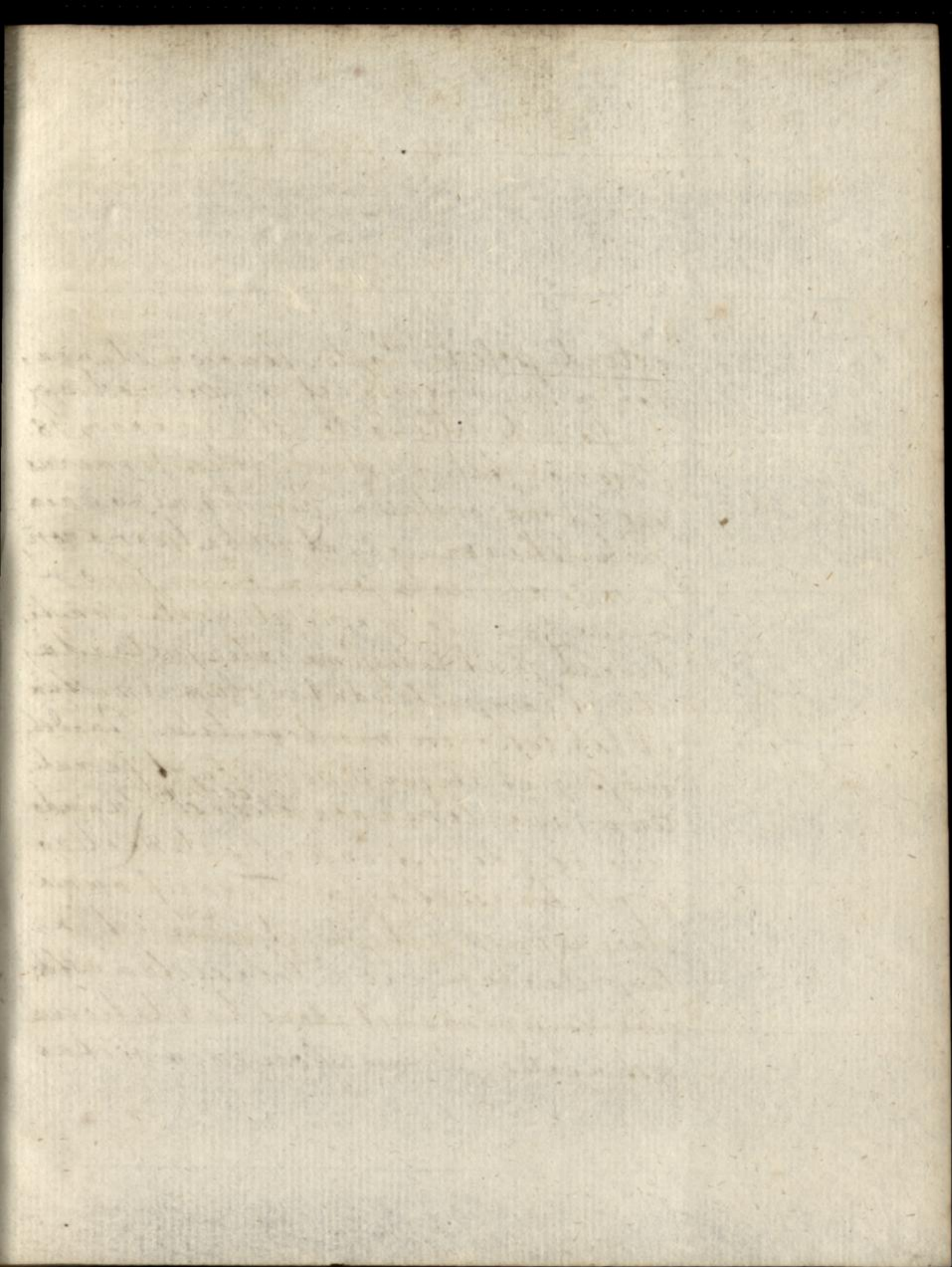
mundo &c. legato. Omni argento legato, veste vel hodie numeratam quoque pecuniam deberi vestim. & volunt PAPON. *Notair. 1. lib. 10. de taigs. stat. leg. vers. latevisime.* & AVTVMN. *Cens. Gall. adl. 27. §. 1. de auro & argent. legat.* Quod tamen cum nostris & aliorum moribus non convenit, quibus inter aurum & argentum, pecuniamque numeratam perpetua est distinctio. *l. 5. pr. de verb. sig. & ibi GOED. n. 35. GROENEVEG. tract. de legib. abrog. ad l. 27. §. 1. de auro & argent. legat.* An vero supellectis appellatione veniat scyphus aureus, aut aliud instrumentum ex auro vel argento confectum, a communi usu & consuetudine & præsumta testatoris voluntate dependet, cum sæpissime eveniat, ut pro cuiusque facultate instrumentum domestico-quotidianum sit aureum aut argenteum, quo refer *l. 3. §. 5. de supellect. legat. adl. 18. eod. ZAS. adl. 41. §. 14. ff. de legat. n. 17. BALD. adl. ex fact. 35. §. 3. de hered. instit.* Quomodo in suprem. Holland. Cur. judicatum refert. NEOSTAD. *Decis. 19.* Appellatione mundi venit, quo mulier uti solet, ut mundior esset; ornamentis, quo ornatior: quæ recensentur in *l. 25. §. 10. de auro & argento legato l. 39. eod.* Vestes, an vestimenta legentur, nihil refert, eoque pertinent omnia, quæ ad corporis testatoris amictum & tegumentum quoquomodo faciunt. *l. vestis 23. de auro & argent. legat.* aurum & argentum

tamen non continetur. *l. si quis 4. de legat. 1.* nisi sit contextum sive annexum. *l. 19. §. 5. de aur. & argent. legat. & ibi BART.* Sed si cui vestes pro suo amictu comparandæ legentur, quales præstari debeant, ex verbis testatoris, aut saltem ex ejus voluntate colligi debet, aut alias secundum statum & conditionem personæ legatarii, juxta ea, quæ tractat MANTIC. *de conjectur. ultimar. volunt. & post eum CARPZ. Jurisprud. forens. part. 3. const. 13. def. 24.*

11. *alimen-
ta & ciba-
ria,*
L. 34. ff. t. 1.
de alim. vel
cib. leg.

XVII. Alimenta sunt, sine quibus commode vivere non possumus, quæ in victu, amictu & habitatione consistunt. *l. 6. de aliment. vel cib. legat. l. 43. l. 234. §. 2. de verb. sign. Germ. Unterhalt* sic ut non cibaria tantum, sed etiam habitationem & vestimenta contineant, GRATIAN. *discept. forens. tom. 4. cap. 6. 10. SVRD. de aliment. tit. 4. quest. 4. MYNSING. Cent. 3. observ. 12. medicinas etiam & pharmaca. PECK. de testam. coniug. lib. 5. cap. 25. num. 1. & præstantur secundum vires patrimonii, dignitatem & qualitatem personæ legatarii. l. 10. §. 2. l. 22. de aliment. legat. late SVRD. d. tit. 4. Cibariorum sive victus nomine (nobis *Kost*) ea tantum comprehenduntur, quæ ad victum pertinent, ita ut nec habitatio, nec vestitus contineatur *d. l. 43. & seqq. de verb. signif. l. 21. d. alim. vel cib. leg.* nisi hoc ab ipso testatore præterea exprimatur, ut in *l. 18. §. ult. cui add. l. 21. cod.**

Sed

extendi potest. Propter favorem alimen-
torum, qui maximus est in iure nostro, ex-
tensio pubertatis facta est ad annum 18.
Ergo non statim extendi potest terminus
usq. ad maioritatem. Cum termino enim
pubertatis conueniunt verba Germanorum,
so sollt alimenta geben, bis so frohen
ypsonen sein. In genere alimenta consi-
tuenda sunt latissime interpretanda,
ita ut comprehendat victum, amictum
et habitationem pro dignitate, Plaudib.
morsig, et aliqui super addunt famuli-
tium, quod tamen non satis ^{certum} est. Quando
vero agit de restringendis alimentis, v.
g. per transactionem: Tunc nisi omnia
clare expressa sint, strictissime est in-
terpretandum: Sic si transitum est de
cibariis, supermanet adhuc habitatio cum
vestimentis: A remissione enim victus

Sed an alimentorum legato etiam studia & ea quæ ad disciplinas spectant, comprehendantur? quidam volunt, *arg. l. 4. ubi pupill. educ.* ubi tamen ea, quæ in disciplinam erogantur, ab alimentis distingui constat. & ex testatoris expressa voluntate debentur. Quare rectius distinguendum putat SIMON VAN LEUVVEN *d. l. n. 2.* ut si ex lege vel jure sanguinis debeantur, etiam sumtus studiorum & disciplinarum pro conditione & qualitate patrimonii veniant: sin vero ex legato, vel contractu promissa sint, disciplinarum aut studiorum sumtus non debeantur, nisi expresse de iis actum sit, per ea quæ tradunt SVRD. *d. tract. de alimentis. resolut. 1. num. 27.* CARD. TVSCH. *practicab. conclus. lit. A. conclus.* Quamdiu duret alimentorum præstatio; etiam voluntatis quæstio est: quod secundum subjectam materiam judicandum, veluti si impuberibus alimenta relicta sint usque ad pubertatem, post ipsam pubertatem, eam scilicet quæ plena est octodecim annorum, deberi desinent. *l. 14. §. 1. de alim. leg.* quod moribus ad legitimos majoris ætatis i. e. viginti quinque annos favore alimentorum extendi potest. GOMEZ. *var. resol. tom. 1. c. 4. n. 1.* & SVRD. *de aliment. tit. 8. privil. 58. n. 4.* benignius interpretatur GROEN. *d. leg. abrogat. cod.* nisi talibus personis relicta fuerint, quæ ne quidem majorenes victum sibi quærere valent, ut sunt mente capti, stupidi, quo-

rum respectu testator de alimentis perpetuis cogitasse videtur. Alias si nullum tempus exprimat, nec de certa testatoris voluntate constet, perpetuo, i. e. per totum vitæ tempus debebuntur. *d. l. 14 in pr. de aliment. legat.* & ibi BART. & DD. GRAM. *Decis. 101. num. 56.*

12. libera-
tio, it. de-
bitum.
L. 34. ff. t. 3.
de lib. leg.

XVIII. Nec solum debiti liberationem debitoribus suis legari posse, quod etiam ex voluntatis conjecturis dependet; de quibus multa MANNTIC. *de conjectur. ultimar. voluntat. lib. 9. tit. 8 per text. §. 13. Instit. de legat. Et tot. tit. de liberat. legat.* sed etiam debitum creditori legari posse constat, modo plus sit in legato, quam in ipso debito §. 14. *Instit. de legat.* ita, si centum aurei debeantur, & debitor suo creditori centum aureos legaverit, valet legatum; quia post moram solvendi legati usuræ debentur. *l. 1. 2. C. de usur. legat. l. 84. d. leg. 2.* quæ alias non deberentur, nisi per stipulationem promissæ. *a. l. 3. Et 4. C. de usur.* Hic quæri solet, si testator, tanquam creditori suo qs. debitum, certam summam legaverit, eoque defuncto de nullo debito appareat, nec, qui creditor nominatus est, quicquam petat, utrum debeatur legatum? Quod nihilominus deberi placuit, si non nomine debiti, saltem nomine legati, quod ex falsa demonstratione viciari non debet. *l. 75. §. 1. in fin. de legat. 1.* Quum enim testantium voluntates pleni-

Err. Ross, non valet consequentia ad ve-
situm et habitationem: vid. Coklerus
in tr. de alimentis

vitari non debet. Falsa descriptio siue
demonstratio ratione rei, personae &c
nihil nocet legatis, si modo certa quan-
titas sit expressa, ne inane exitum
habeat legatum, si postea petat; vid.
l. 75. §. 1. ff. de legat. 1. Si ergo quan-
titas est definita, debet legatum, quan-
vis appareat, testatorem nihil de-
buisse legatario.

Legata relinqui possunt non solum per
testamentum et per Codicillos et episto-
lam. N. coram 5 testibus scriptam: neq
enim sufficit simplex epistola sine testi-
bus ad heredem siue legatarium directa.
Sufficiunt autem e contrario sola verba
ad heredem praesentem directa, quamvis
nulli adfuerint testes. l. vlt. inst. de fi,
de commissariis hereditatibus.

us intelligi soleant, l. 12. de reg. iur opinio
 testatoris præpollet veritati & magis valere
 dispositionem facit, vid. latius NANTIC. de
 coniectur. ultimar. voluntat. lib. 3. tit. 8.
 n. 2. & lib. 6. tit. 14. n. 14. 15. quomodo in
 iisdem terminis iudicatum refert CARPZOV.
 Jurispr. forens part. 3. const. 9. defn. 22.
 Quæ ratione etiam, si testator creditori suo, cui
 centum debet, certam pecuniæ summam le-
 gaverit, per id debitum non videtur extin-
 ctum, sed utrumque, & debitum & legatum,
 legatarius petere potest arg l. 22. § in com-
 putatione 9. Cod. de iur. delib. nisi testato-
 rem aliter sensisse ex conjecturis appareat,
 quoniam compensandi animus in dubio non
 præsumitur. l. 85. de legat. 2. iunct. l. 53. cod.
 l. 6. Cod. de heredib. instituend. vid. latius
 MART. de AFFLICT, decis. 44. HARTMAN. PISTOR.
 observ. 105. Ita decisum refert ANTON. FA-
 BER, ad Cod. lib. 6. tit. 17. def. 8. & post eum
 CARPZOV. jurisprud forens. part. 3. Const. 13.
 defn. 29. LEUVV. d. l. n. 23.

quod heres probare tenet

XIX. Defertur legatum mediante ultima voluntate: & quidem tanquam legatum per testamentum §. 12. Instit. de fideicommissar. hereditat. l. 23. de legat. 3. uti dictum aphor. 1. quatenus vero modum relinquendi a fideicommissis, quibus exæquata sunt, participarunt legata. §. 3. I. de legat. hæc etiam ab intestato in codicillis l. 1. C. d. codicill. l. 22. pr. d. legat. 3. vel in epistola l. 22. C. d. Defertur legatum etiam ab intestato, coram quinque testibus voluntate ultima expressa, vel etiam ex privilegio duobus:

fideic. aut sine scriptura solo nutu. *l. 21. pr. l. 22. C. eod.* relinqui possunt, adhibitis saltem quinque testibus, *d. l. 22. 23. C. de fideic.* vel duobus, iis sc. casibus, quibus duo testes in testamentis privilegiatis sufficiunt. *CARPZ. 3. c. 4. def. 23.*

Relinquuntur legata vel pure, vel pure, vel adjecta
 1. conditio
 ne,
 L. 35. ff. r. i.
 de condit. &
 dem. & caus.
 & mod. eor.
 quæ in test.
 scrib.

XX. Relinquuntur autem legata vel pure, quorum dies regulariter statim a morte testatoris cedit, *l. 1. §. 1. 6. C. d. cad. toll.* vel ita ut adjiciatur aut 1.) conditio; aut 2.) dies vel etiam 3.) demonstratio; 4.) causa; 5.) modus.

XXI. Conditio adjecta possibilis ipsam deductionem legati suspendit. *l. 5. §. 2. l. 31. quand. dies leg. ced.* adeoque casualis expectari debet, usque dum existat; ea vero non eveniente legatum quoque evanescit. *l. 19. §. 1. d. condit. & demonstr.* nec, mortuo legatario ante conditionis eventum, ad heredes transmittitur. *l. 4. l. 5. quand. dies legat.* Potestativa implenda. *l. 40. l. 27. de condit. & demonstrat.* quæ si fuerit negativa, sc. in non faciendo consistens, cautio Mutiana præstanda est de restituendo legato cum fructibus ei, ad quem si contra conditionem factum fuerit, legatum rediturum est *l. 7. pr. §. 1. l. 18. d. condit. & demonstr. l. 76. §. 7. de legat. 2.* Impossibilis conditio, sive natura sive lege, non requirunt leges ut impleatur, cum non possit impleri, adeoque cum penes legatarium non sit, conditionem adimpleri, nihilominus legatum pure debetur.

Legata enim exaequata sunt fideicommissis.
§. Unde heredi conditio iurandi offer-
ri potest: ubi dicitur testator Alögronzum
baptista utroque confessorum, et alii. et in
Wiel et quosdam. Heres tamen iuramen-
tum calumniae exigere potest à legata-
rio, ubi et Grand forbe Dringhufu zu
London. Si heres iurare nolit, con-
demnat in id quod petitum est.

I. XII. Inter modos confirmandi voluntatem defuncti referas 1) adiectionem pœnæ expressam, 2) legatum pœnæ causa tertio cuidam relictum, 3) ex sequutorum testamentariorum constitutionem, de quibus infra tit. 29. hoc Lib. erit agendum.

§. 10. I. de hered. instit. l. 15. d. condit. inst. a. l. 50. §. 1. de hered. instit. Hinc etiam debetur legatum, sub conditione religionis Pontificiæ assumendæ relictum, etiamsi quis conditionem istam non impleat. CARFZOV. decis. 89. add. Progymnasim. nostr. ad codic. tit. d. hered.

XXII. Instar legati conditionalis est, quod ^{Legatum} coercendi heredis causa relinquitur, quo ma- ^{pœnæ est} gis aliquid faciat aut non faciat. Si namq; e ^{instar lega-} heres voluntatem defuncti servet, evanescit ^{ti conditio-} legatum: sin autem non servet, pœnæ nomi- ^{nalis.} ne legatum præstandum est. §. fin. I. de le- ^{L. 34 ff. t. 6.} gat. l. un. C. de his que pœn. caus. rel. In ^{de his, quæ} arbitrio igitur heredis est, an malit volunta- ^{pœn. caus.} ti defuncti morem gerere, an vero pœnam ^{relinq.} solvere. Unde si impossibilia, vel legibus interdictione, aut alias probrosa, ipsi injuncta fuerint, hanc voluntatem impune contemnit, cum in ipsius arbitrio non sit eam adimplere, sed natura vel lege prohibeatur: adeoque hoc legatum, pœnæ nomine relictum, præstare non tenetur. *dd. text. Conf. BRVSSSEL. de condit. l. 4. tit. 2. num. 14.*

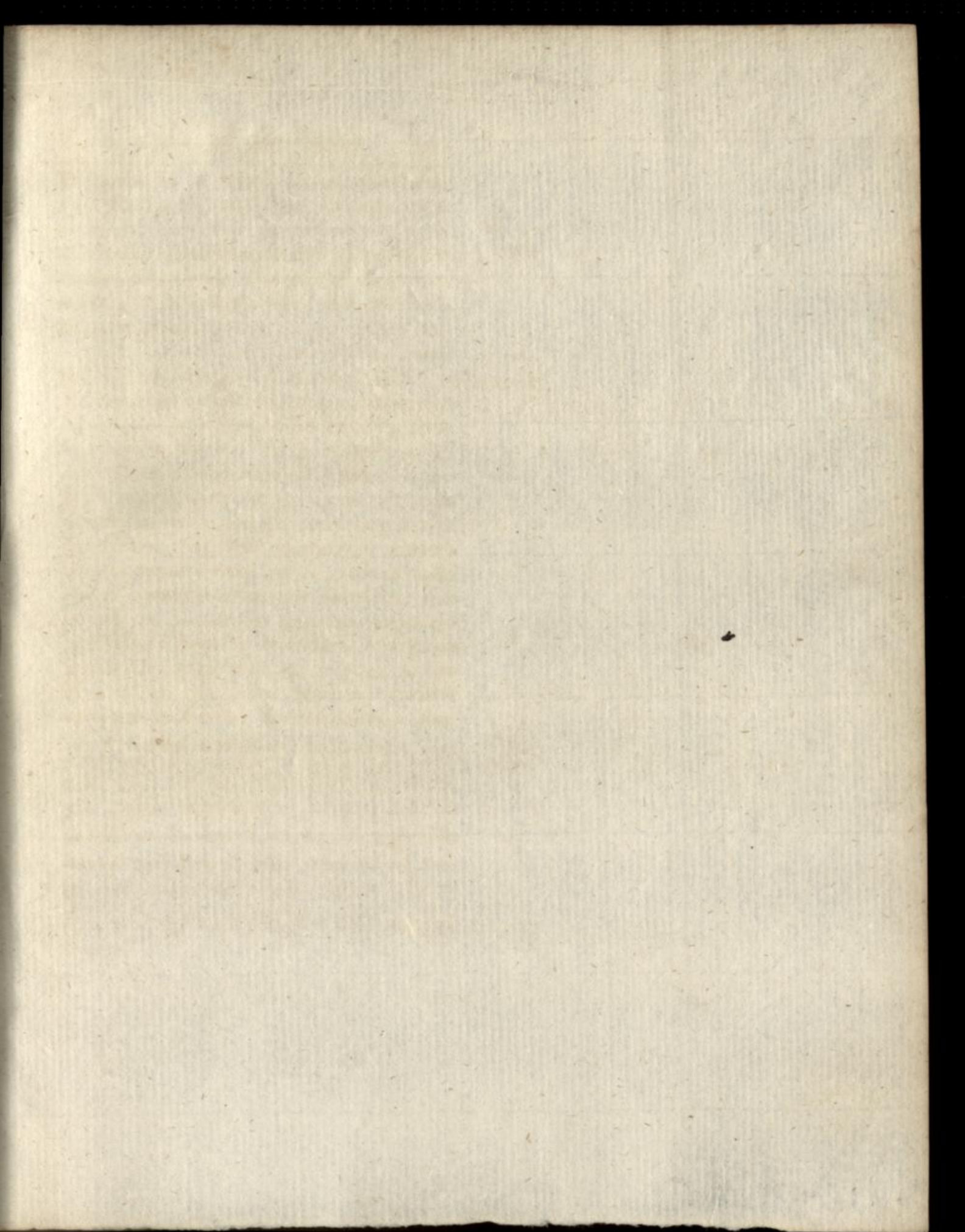
XXIII. Dies adjectus legato vel est certus, 2. die sive vel incertus. Certus adjicitur vel 1.) per ^{certo, co-} modum termini a quo, & differtur non ipsa ^{que aut ter-} delatio legati, sed dies statim cedit, h. e. sta- ^{mino a quo} tim debetur legatum, non vero ante potest ^{L. 36. ff. t. 2.} exigi quam dies venerit: unde licet legatarius ^{quando} prius moriatur, nihilo minus ad ipsius here- ^{dies legat.} dem ^{vel fidei} com. cedat. ^{com. cedat.}

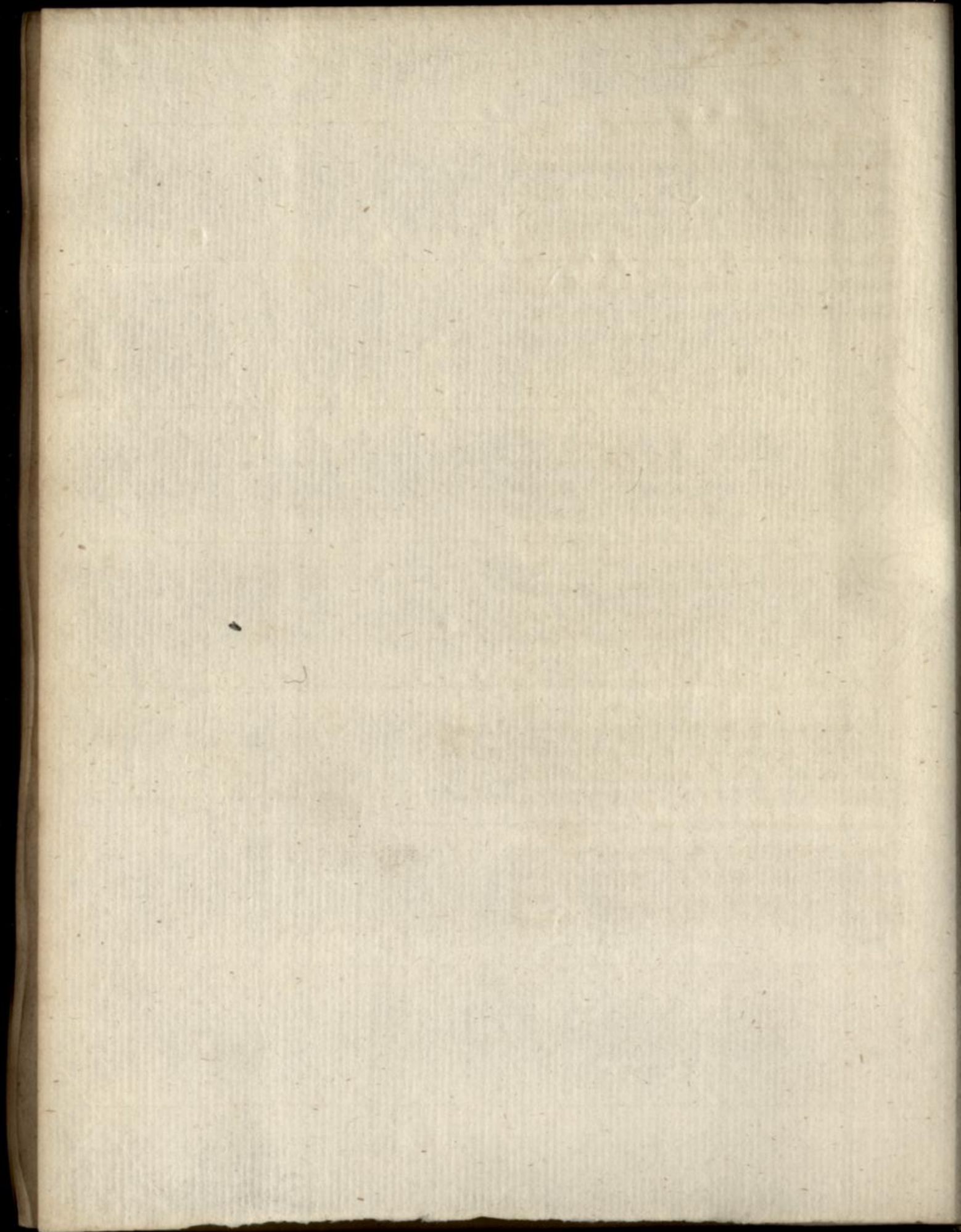
aut ad
quem;

dem transmittitur. l. 1. §. 1. de condit. & dem. l. 21. qu. dies. legat. l. 213. de V. S. vel 2.) per modum termini ad quem, quo adjecto legatum die elapso repetitur condictione sine causa, & legati titulus, quem excipiendo forte legatarius allegavit, replicatione doli eliditur. a. l. 4. §. 10. d. dol. & met. exc. conf. l. 4. de servit.

sive incerto,

XXIV. Incertus est dies tripliciter: 1.) de quo nec an, nec quando sit extiturus, constat, & hic instar conditionis est. l. 75. de condit. & demonstrat. l. 21. pr. qu. dies leg. l. 74. de cond. & demonstr. GAIL. 2. O. 132. num. 1. FAB. ad col. tit. 22. def. 14. §. 38. & t. t. 39. def. 2. 2.) de quo certum est, quo tempore sit venturus, sed, an sit extiturus, haud constat, v. gr. Titio centum do lego, cum vicesimum impleverit annum, & hic itidem conditionem continet. l. 49. §. 2. 3. de legat. 1. CARPZOV. 3. const. 13. def. 25. add. l. 26. §. 1. qu. dies legat. It. Conf. SIMON. VAN LEUVVEN. d. l. 3. tit. 3. c. 8. num. 36. ubi scribit: Si res bene inspiciatur, totum illud negotium a testatoris voluntate dependeat, an & quando dies, certus aut incertus, conditionem faciat, nec absurdum sit, tempus certum aliquando haberi pro incerto, diverso respectu: quandoque ea mente, ut omnino velit legatum ab heredibus suis praestari, sed a legatario ante certum

certum tempus non recipi; aliquando, iterum eo animo, ut legatum ab herede præstari nolit, nisi legatarius ad certam ætatem pervenerit, aut certum tempus supervixerit. Quo facit l. 46. in fin. ff. ad Senat. Trebell. & ibi BART. & DD. 3. de quo constat & certum est, quod sit venturus, sed incertum, quando, ut: cum *Cajus moritur*; ubi dist. aut relinquitur legatum ita: *cum moritur heres, decem dato Sejo*: & conditionem infert, adeoque non debetur Sejo, ante heredem defuncto. l. 1. §. 2. de condit. & dem. aut hoc modo: *cum uxor mea moritur*: ac itidem sub conditione relictum censetur. vid. l. 40. §. 2. d. tit. Diff. LEUVVEN d. l. 3. tit. 3. num. 31. aut ita: *cum legatarius morietur*: & non est conditionale legatum, sed ad heredes transmittitur, quoniam ipso puncto mortis incipit deberi legatum. l. 4. §. 1. qu. dies legat. l. 79. pr. d. condit. & demonstr.

XXV. Demonstratio est descriptio peculiaris rei legatæ: quæ licet falsa sit, non vitiat legatum, modo de voluntate testatoris & ipsa re constet l. 6. d. legat. 1. §. 30. I. d. legat. sive ista designet præsens tempus. v. gr. *fundum, inter Titii & Caji agros situm, do, lego*, sive præteritum. v. gr. *fundum, quem a Pomponio emi, do, lego*. Quamvis enim
priori

priori casu alii agros habeant confines: vel posteriori fundus a Sejo fuerit emptus, utile est legatum. *dd. text. add. l. 1. §. 8. d. dor. praleg.* Secus se res habet, si non aliter, quam ex qualitate adscripta, constare possit, quid quatumve sit legatum. §. 15. *l. d. legat. l. 75. §. 1. 2. d. legat. 1.*

4. *caussa,*

XXVI. Similiter nec *caussa* (*sc. impellens vel movens ad legandum*) falsa adjecta nocet, veluti eum quis ita dixerit: *Titio, quia me absente negotio mea curavit, centum do lego*: licet enim negotia testatoris nunquam gesserit Titius, legatum tamen valet. §. 31. *l. de legat. tot. tit. C. de fals. caus. adject.* nisi heres probet, alias testatorem legaturum non fuisse. *l. 72. §. 6. de condit. & demonstr.* vel conditionaliter enunciata fuerit *caussa* hoc modo: *Titio, si negotia mea curaverit, fundum do lego d. §. 31. de leg.*

5. *modo.*

XXVII. Modus est finis. propter quem legatur, sive quo significat testator, quid post præstitum jam legatum fieri velit, veluti: *Titio centum do lego, ut opus exstruat. l. 17. §. ult. de condit. & demonstr. tot. tit. Cod. de bis, quæ sub mod.* qui modus si fuerit impossibilis, legato nihil obest; si possibilis, legatum quis præstita cautione; quod modum adjectum adimpleturus sit; statim capit *l. 80. d. condit. & demonstr. l. 19. d. legat. 3.*

Acquiritur rei dominium pure le-

XXVIII. Acquiritur dominium legati, *pure relicti*, statim a morte testatoris, ipso jure, etiam

Secus se res habet. Auctor respicit ^{ad} casum,
si testator dixerit, lego 100 thaleros, quos
in arca habeo: si nihil vel minus in ar-
ca reperiat; neq. plus debet, quamuis quo-
ad reliqua hereditas sit amplissima,
§. 108. §. 10. ff. de legat. 1. In reliquis ca-
sibus falsa descriptio circumstantiarum
nihil nocet legato, siue concernat perso-
nam legatarii, siue rem legatam, siue
causam impulsivam.

XXXVIII. Modus et conditio in eo differunt,
quod conditio sit necessitatis et magis
respiciat commodum testatoris et he-
redis; modus vero legatarium eiq. usum,
e.g. do lego et emptorio 1000 v. l. aed. fi.
cium expruat. Vtriusq. legati differen-
tia etiam se exserit in facultate transmi-
tendi ad heredes rat. temporis. Modale enim
est statim praestandum et sufficit qualiter,
cumq. legatarium praestitisse cautionem
de modo adimplendo in securitatem
heredis. Dat. tamen heredi conditio

causa data causa non sequuta. Conditio-
nale vero non petit, si legatarig mor-
tus sit ante existentem conditionem.

§. XXIX. usuras a tempore morae. In lega-
to quantitatis usurae non debentur à tem-
pore mortis testatoris, neq. à tempore
aditae hereditatis, sed à tempore inter-
pellationis, prout aliqui statuant DD,
et plerumq. à tempore institutae actio-
nis siue à tempore litis contestatae. Tunc
enim incipit mora heredis. Excipiunt
vero legata ad pias causas, in quibus
usurae statim à tempore mortis praescri-
buntur. L. 46. §. 4. §. Cod. de Episc. et Cleric.

etiam invito legatario *l. 64. d. furt. l. 8. de legat. 1.* Unde etiam legatarius ante aditam hereditatem & antequam ipse legatum agnovit; nihilominus hoc *sc. pure relictum*, in heredem transmittit. *l. 5. qu. dies legat.* Præterea ipso jure tribuitur legatario hypotheca in bonis defuncti. *l. 80. §. 2. l. 69. l. 56. §. 2. de legat. 1. l. 2. C. commun. d. legat.*

XXIX. Delatum & ipso jure acquisitum legatum, postquam heres adiit hereditatem, vel agnoscitur vel repudiatur. *l. 44. §. 1. de legat. 1.* Agnoscanti & exigenti legatario heredes non solum rem ipsam (& quidem pro hereditariis portionibus, nisi aliud expressum *l. 33. de legat. 2. l. 44. de legat. 2. l. 54. §. f. de legat. 1.*) præstare tenentur, sed etiam accessiones & ædificium superstructum legatæ areæ *§ 19. l. de legat l. 44. §. 4 de leg 1.* aut quod alluvione fundo adjectum *l. 24. §. 2. d. legat. 1.* nec non fructus & usuras a tempore moræ, sive restituendo sive adeundo, commissæ *l. 34. d. usur. l. 2. § tot. tit. C. de usur. § fruct. leg. § fideic.*

XXX. Præterea resarciet heres damna, dolo ejus, aut culpa, ^{etiam levis} accidentia in re legata. *l. 47. §. 4. § 5. de legat. 1.* casum vero fortuitum non præstat; nisi mora præcesserit & res apud legatarium non fuisset interitura. *l. 47. §. 6. eod. l. pen. C. de usur. § fructib. legat.*

si sponte
non præ-
stentur
præstanda,
opus est a-
ctionibus;

XXXI. Si heres non sponte præstet legata, ea propria autoritate non licebit apprehendere, nisi legans permiserit; l. 1. §. 2. quod legator. vid. tract. nostr. d. vind. privat. th. ult. opus ergo actionibus. Competunt vero legatario ad consequendum legatum tres actiones 1) actio personalis ex qu. contractu, quo heres adeundo se obligat legatariis, §. 5. I. de oblig. quæ ex qs. contr. 2) rei vindictio. §. 2. I. de legat. 3) actio hypothecaria. d. text. l. 1. C. comm. d. leg.

vel repu-
diatur lega-
tum.

XXXII. De repudiatione legatorum sciendum est, quod, si unicus sit legatarius, res legata maneat sine dubio apud heredem, a quo testator reliquit. l. 76. §. f. ad L. Falc. si vero plures fuerint legatarii, dist. aut 1.) illi, qui deficit, separatim res relicta, nec alius ista in re ipsi conjunctus, & legatum itidem apud heredem manet. l. 84. §. 12. de legat. 1. aut 2) pluribus una res est legata, & deficientis (sive repudiet, sive incapax sit) portio ex præsumta testatoris voluntate accrescit illi, cui eodem conjunctionis genere res ista simul est relicta: §. 8. I. de legat. l. 89. de legat. 3. l. un. §. 10. 11. C. d. caduc. toll. Genera vero conjunctionum tria jam proposuimus Tit. preced. 23. aphor. 18. quæ etiam ad legata accommodantur. Quodsi igitur tribus eadem res fuerit legata, & quidem duo, Titius & Mevius, verbis tantum conjuncti; v. c. Titio & Mevio fundum do lego equis partibus;

XXXI. Propter legatam 3 actiones compe-
tant, quarum una absorbet alteram. Est
enim concursus actionum electiug, ita
ut una electa, cessent reliquae. Ergo di-
stingue casus. Generalis actio contra
heredem est actio ex testamento, quae
oritur ex quasi contractu aditae heredita-
tis contra heredem, siue species siue quan-
titas sit legata. Si vero species sit le-
gata et iam pervenerit ad tertium pos-
sessorem datur rei vindicatio, quoniam
dominium rei legatae statim post mor-
tem testatoris transit ipso iure ad lega-
tarium. Denique si quantitas sit legata
et heres non amplius sit solvendo; tunc
iure hypothecae gaudet legatarius con-
tra omnes possessores rerum heredita-
riarum, quoniam propter legata omnibus
rebus defuncti inhaeret tacita hypothe-
ca. Et tunc petit: Doyß Soll. In vñb
In vñb Soll. In vñb Soll. In vñb Soll.
In vñb Soll. In vñb Soll. In vñb Soll.
In vñb Soll. In vñb Soll. In vñb Soll.
legati à 4000 vñb Soll. In vñb Soll.

tibus; tertius, Caius, re tantum conjunctus, v. c. *Caius eundem fundum do lego*; alter vero verbis conjunctus, v. c. *Titius*, repudiaverit legatum: hujus portio accrescit soli *Mevio*, quia sc. hic deficienti per eundem modum illum specialem magis est junctus, quam tertius, qui utrique diverso jungitur modo, l. 89. d. *legat.* 3. Duæ itaque portiones in dato exemplo obveniunt *Mevio*, tertia *Caius*, CARPZ. 3. c. 2. def. 14. confer. l. un. §. 11. C. d. *caduc. toll.*

XXXIII. Cæterum, quando solutio legati Aliquando seu fideicommissi differtur, vel 1.) quia dies cautio præ- nondum venit; vel 2.) conditio pender; vel- stantia est ab herede de 3.) lis mota: cavere debet is, a quo legatum legato suo relictum est, de illo præstando, si 1.) dies ve- tempore niat, vel 2.) conditio exstiterit, aut 3.) in ju- præstando. dicio quis vicerit, tot. tit. ut *legat. seu fideic.* l. 36. ff. t. 3. ut leg. seu *serv. caus.* add. COVARR. var. *resol.* l. 2. c. 14. fideic. *serv.* num. 4. CLAR. §. *testamentum. quest.* 66. in *caus. cav.* fin. GAIL. 2. *obs.* 145. PECK. d. *testam. coniug.* l. 25. c. 5. n. 3. 4. Quodsi vero heres præ- stationem cautionis detrectet, mittitur lega- tarius aut fideicommissarius in possessionem rerum hereditariarum l. 1. §. 1. Et tot. tit. l. 46. ff. t. 4. D. Et C. ut in *poss. leg. vel fideic. serv. caus.* ut in *possess.* esse lic. Wenn der Erbe keinen Vorstand leg. vel si machen wolte demjenigen, dem da etwas deic. *serv.* im Testament bescheiden wäre auf einen *caus. esse* zukünftigen Fall, so hat der, dem die lic.

Q 2

Beschei-

* In Saxonia proceditur per mandata pœnalis.

Bescheidung geschehen, Macht zu begehren, daß er in Besizung der bescheidenen Güter mæge geweiſet werden, die zu bewahren.

Aliquando
legatum
adimitur:
L. 34. ff. r. 4.
de adim. vel
transf. leg.
vel fideic.

Aliquando
corrui.

XXXIV. Denique notandum, quod aliquando legatum iterum adimat ipse, qui legaverit, vel expresse, & quidem 1.) verbis alio testamento vel codicillis, aut sine codicillis nuda revocatione coram quinque testibus, pr. 1. de ademt. leg. § transl. CARPZ. p. 3. C. 4. d. 31. 2.) factis, directo ad ademptionem tendentibus, veluti si testator debeat scripturam, qua legatum est adscriptum l. 16. ff. de adim. leg. vel tacite, qu. nimir. ex aliquo facto mutata voluntas testatoris colligitur, ut si nomen, quod legavit, exegerit. l. 75. §. 2. de leg. 1. 3.) si rem legatam alienavit; & quidem voluntarie, non ex necessitate. §. 12. l. de leg. add. l. 11. §. 12. de legat. 3. 4.) si mutata forma rei legata. vid l. 65. §. fin. de leg. 1. Corruit etiam aliquando legatum, nimir. 5.) si ultima voluntas corruat. l. 17. de inj. rupt. irrit. fact. testam. excepto casu, de quo lib. 2. tit 17. aph. 6.

Add. L. 2 T. 20. I de legat.

TIT. XXV.

DE LEGE FALCIDIA.

APHOR. I.

Modus legandi restringitur per L. Falcidiam.

Restrictus est modus legandi per L. Falcidiam, qua cavetur, ne ultra dodrantem hereditatis leget testator, & si quid ultra legatum

§. XXXIV. coram 5 testibg. Eodem modo, quo
actus constituit, etiam dissolvit L. 35 ff
de Reg. iuris. Unde concludunt ad ad
effectum adimendi legati op. esse solen-
nitate codicillari sine 5 testiam. Hodie
vero sequimur magis in praxi L. 3 §. fin.
ff. de adimendis vel transferendis lega-
tis, ita ut sufficiant 2 testes ad effectum
renovationis; vid. Pet. Müller ad Aru
in Syntagn. h. l.

Ad n. A) Specificatione tollit legatum
ipso iure; v. g. si lana legata sit, pannus
ex illa confectus non debet: quae quidem
subtilis est dispositio: Propter prae-
sumtam tamen voluntatem testatoris
hodie adhuc obtinet.

§. IV. ^{n. 2} Si testator prohibuerit vel expres.
se vel tacite de tractionem Falcidia, tax
commendanda est cautela, quam suppedi-
tat imperator §. 2. Inst. h. t. ut scilicet he-
res comminet legatarios se velle repu-
diare hereditatem, ita ut desitutum
fiat testamentum et per consequens cor-
ruant legata. Sic enim per indirectum
cogunt legatarii, ut paciscant de cer-
ta parte cum herede atq; ita non solum

tum fuerit, detrahatur, ut scil. heredes par- L. 35. ff. t. 2.
tem quartam integram habeant & salvam, *pr.* ad legem
l. de L. Falcid. Pertinet igitur hæc quarta ^{Falcid.}
ad heredem; etiam ab intestato *l. 3. C. ad*
Leg. Falc. a quo relictum est, ejusque suc-
cessores *l. 41. §. 3. ff. d. vulg. & pup. subst. l.*
10. C. ad. L. Falc. arg. l. 71. ff. eod.

II. In computanda Falcidia inspicienda est *Modus eam*
quantitas patrimonii, quæ fuit tempore mor- *computan-*
tis testatoris. *§. 2. (al. 3.) I. de l. g. Falcid. di,*
& deducendum est æs alienum. *l. 66. §. 1. ff.*
eod., ut & legata, quæ forte a coherede ac-
cepit heres, *l. 91. ff. d. t.* Imputantur enim
in hanc quartam ea solum, quæ quis institu-
tionis titulo a testatore habet. *l. 74. eod.*

III. Consequitur heres quartam, si legata- *& conse-*
rius possideat, vindicatione; vel etiam ali- *quendi.*
quando condictione indebiti, si per errorem *scil. facti siue calculi, non vero iurij*
ultra quartam præstiterit legatum; sin vero
adhuc possideat hereditatem, jure retentionis
deducit. *l. 15. §. 1. ad L. Falcid.*

IV. Sunt etiam casus, quibus Falcidia non *Casus, qui-*
potest detrahi 1.) ob privilegium testatoris, *bus Falcid-*
nim. militis *l. 7. C. d. t. 1.*) ob expressam pro- *dia non ha-*
hibitionem testatoris *Nov. 1. c. 2. §. 2.* quæ *bet locum.*
tamen prohibitio quoad liberos pro non ad-
jecta habetur, *l. 6 C. ad. S. Ct. Trebell. MAN-*
TICA. de coniect. ultim. vol. Lib. 7. tit. 11. n. 7.
IOH. a SANDE decif. Frisc. lib. 4. tit. 7. dec.
5. & 6. non vero censetur prohibita deductio,
si testator dixerit, integra legata absque de-
ductione

ductione præstanda esse *Decis. Saxon. 41. SANDE d. l. def. 8. 3*) si heres inventarium non confecerit, *l. ult. §. 12. C. de iur. delib. auth. sed cum testator. inf. C. ad L. Falcid. Nov. 1. c. 2. §. 2. MYNS. Cent. 3. obs. 60. it. si promiserit, se Falcidia non usurum. l. fin. C. d. t. 4.)* ob conditionem rei legatæ cessat, ut in dote prælegata uxori *l. 81. §. 1. ad L. Falcid. in legatis ad pias causas, & quidem secundum plurimorum sententiam, etiamsi mora aut inficiatio non intervenerit. auth. similiter. C. ad L. Falcid. GUIDO PAPA decis. 188. ANTON. FABER ad C. lib. 6. tit. 28. d. 2. GAIL. 2. O 110. n. 9. CARPZ. lib. 6. Resp. 25. n. 7. GROTIUS introd. in ius Belg. lib. 2. p. 13. C. fin. alii vero tum demum hoc procedere statuunt, cum heres in legato præstando dolum aut moram commiserit. *per. tex. in Nov. 131. c. 12. SANDE d. lib. 4. t. 7. d. 10. CHRISTIN. vol. 1. decis. 320. in f. porro 5.)* in legato, quod ne alienetur, defunctus prohibuit. *Nov. 119. c. 11. auth. sed & in ea re. C. d. t. MENOCH. 4. presunt 169. n. 25. & seqq. MANTICA de coniect. ultim. vol. lib. 9. t. 14. n. 16. NEOSTAD. decis. Holland. 5. in f. 1A. COB. CORELL. observ. rer. iud. 39. n. 8. GROTIUS d. l. add. & SANDE. d. t.* Notandum autem est, quod ratione horum legatorum privilegiatorum tantum decedat heredi, quantum alias iisdem, si Falcidiæ exempta non essent, ratione quartæ*

quartam, sed tertiam partem imo plus
consequi potest heres testamentarius.
Haec vero cautela non patitur applica-
tionem in testamentis, quibus clausula
codicillaris est annexa. In his enim
si testamentum fiat destitutam, here-
des ab intestato praestare tenent le-
gata.

§. I. Fideicommissum universale est quo,
- ties pars hereditatis quota, v. g. §. 3to
4to §. 1° non pro portione relinquitur,
linquitur. Si vero pars quarta sine sum-
ma determinata, v. g. 3000 r^l relinquitur,
tunc est fideicommissum particulare,
quod in effectu convenit cum legato. Uti,
litas huius distinctionis exferit in onere
repraesentationis. Qui enim ex parte quo-
ta est fideicommissarius, pro rata sol-
vit aes alienum: qui vero accipit rem
singularem et partem quartam, nihil sol-
vit, quia acquiparat legatarius

§. III. IV. V. Proximitas gradus respectu vlti-
mi possessoris magis attendit quam re-
spectu fundatoris sive testatoris, prout
docent responsa apud Bergerum Parte 1.
L. 255. Vid. idem in philocalia foris, ubi
responsa reperies circa dubia quae

fundatoris
vltim. posses.

quartæ detraheret. *arg Nov. 131. c. 12. verb. vacante Falcidia. CARPZ. p 3. C. 1. d. 7.*

Add. L. 2. T. 22. I. de Lege Falcidia.

TIT. XXVI.

DE

FIDEICOMMISSO UNIVERSALI, SEV
DE FIDEICOMMISSARIIS HERE-
DITATIVS ET SCTO
TREBELLIANO,

APHOR. I.

Fideicommissum universale est, cum tota hereditas, vel pars ejus, ab herede præstanda verbis precariis alteri relinquitur; vel, cum heres rogatur, ut hereditatem ejusve partem alteri restituat. *tot. tit. I. de fideicom. her.*

Fideicommissi universalis descriptio. L. 36. ff. t. t. ad Sctum Trebell.

II. Relinquitur fideicommissum vel certis personis; vel cognatis proximioribus; vel in genere familiae. *l. fin. C. de V. S. l. 32. §. fin. de leg. 2. quod postremum etiam fieri solet per interdictionem, ne alienetur res extra familiam. l. 38. §. 1. 2. 3. de leg. 3. l. 69. §. 3. de leg. 2. tunc enim familia ad rem istam jure fideicommissi vocatur. BARTOL. ad L. 122. §. 3. de V. O. n. 3. vid. PETRVS de PETRA tr. d. fideicommiss. q. 5. n. 41. & seqq. MANTICA de conject. ultim. vol. lib. 6. tit. 14. n. 24. FACHIN l. 4. Controv. 49. FRIDERICVS de SANDE tr. de probib. rer. alien. p 3. c. 5. n. 5. RENNEMAN. membr. 2. Jurispr. Disp. 43. GROT. introd. in jus Belg. l. 2. c. 20.*

Quibus personis relinquitur.

III. In fideicommissio ejusmodi, quo testator disposuit, ne bona sua extra familiam eo succe-

Modus in eo succe-

* Ergo reliquis legatarius hoc onus imponi nequit.

dendi, sec.
jus com-
mune.

aut sanguinem suum alienentur, neque nomi-
natim vocavit suos proximiores, sed tan-
tum voluit, ne bona devolverentur extra gra-
dum cognatorum suorum, nullo certo addito
succeedendi ordine aut modo, ab intestato
succeedunt ultimi possessoris proximiores: cum
id tantum egisse videatur testator, ne bona sua
in extraneos transmittantur; adeoque cum de
ordine ac modo succeedendi non fuit sollici-
tus, hunc reliquisse videtur dispositioni juris
communis *arg. l. 8. §. 1. de jur. codicill. vid.*
PEREGRIN. fideicom. art. 20. CLARVS l. 3. sen-
tent. §. Testamentum. q. 76. IOH. a SANDE
lib. 4. decis. Fris. t. 5. d. 6. add. GROT. d. l.
c. 20. it. NEUSTAD. decis. Holland. 78.

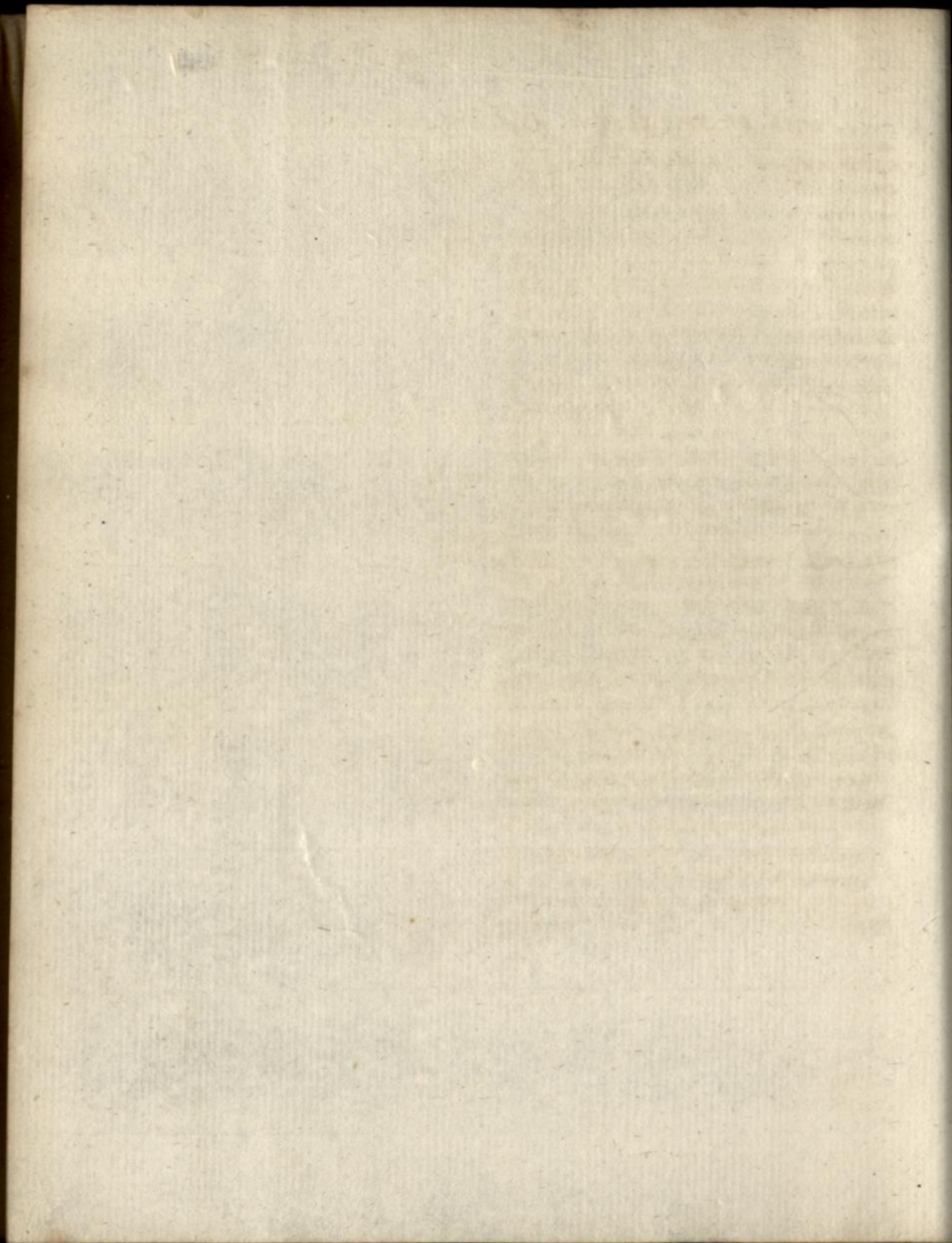
Sæpius fi-
deicommit-
tentis pro-
ximitas
spectatur.

IV. Alias vero sæpius in fideicommissis,
testatoris gravantis seu fideicommittentis po-
tius, & non gravati proximitas spectatur. *arg.*
l. 32. §. fin. de leg. 2. junct. l. 41. §. 2. de vulg.
Et pup. subst. vid. latius MANTIC. d. tr. de
conjectur. ultim. vol. 8. t. 12. num. 39. seqq.
Thesaurus decison. pedemont. 64. GRATIA-
NVS discept. forens. c. 493. n. 13. ANTON.
FABER ad Cod. l. 6. tit. 18. d. 6. Et t. 20. d. 27.

Locus hic
etiam est
juri repræ-
sentationis.

V. Locus etiam juri repræsentationis in fi-
deicommissis. *PEREGRIN. d. tr. art. 31. HART-*
MANNVS PISTOR. Obs. 164. IOH. a SANDE d.
tr. p. 3. c. 6. n. 22. SANDE decis. Frisic. l. 4.
t. 5. d. 2. KNIPSCHILD. de fideicom. fam. c. 9.
n. 22. vid. HEROLD. tract. de jur. repres.

occurrunt in materia difficili de fidei.
commisio in genere.

VI. Delatum fideicommissum vel agnosci vel repudiari potest. Si agnoscat, heres directus, qui adiit hereditatem, restituere illam debet, ejusque partem, cum accessionibus & fructibus, ante aditam hereditatem perceptis. *l. 27. §. 1. ad SCt. Trebell. l. 25. §. 1. de usur.* post aditam vero hereditatem percepti, non nisi ob moram, aut cum specialiter quis fuit rogatus, veniunt restituendi. *l. 18. pr. l. 63. §. 8. ad SCt. Tr.* Si vero heres directus detrectet adire hereditatem, ipse fideicommissarius adire potest. *Nov. 1. c. 1. §. 1.*

Delatum fideicommissum, si agnoscat, præstandum est.

VII. Cæterum hæres restituens, si ultra dodrantem gravatus sit, detrahere & retinere tantum potest, ut ipsi quarta pars hereditatis sit salva, quæ vocatur Trebellianica. *l. 7. I. de fideic. hered.* Similiter si non ex asse, sed ex parte sit heres institutus, & rogatus, ut restitueret, quartam in ea parte debet integram habere. *§. 8. I. eod.* Fideicommissarius autem, iterum restituere rogatus, non potest detrahere Trebellianicam. *l. 78. §. 11. ad SCt. Treb. l. 1. §. 19. eod.* GRATIAN. *discept. forens. 18. n. 16.* CARPZOV. *p. 3. C. 1. def. 14.* nisi primus ille sive directus heres, non detracta quarta, totam hereditatem, partemve ejus integram, restituerit, quo casu heres fideicommissarius etiam Trebellianicæ detrahendæ jus habet: quasi eo ipso, quod neglexerit heres directus quartam detrahere, liberalitatem in fideicommissarium

Hæres tamen potest detrahere Trebellianicam.

exercuerit, inque eum omne jus suum transtulerit *d. l. 1. §. 19.* ubi BARTOLVS & Dd. comm.

Quid in liberis obtineat.

VIII. Notandum hic est, quod circa liberos fideicommissio gravatos hodie distingui soleat, an purum, an vero conditionale fideicommissum sit relictum aliis. Priori casu non simul legitimam & Trebellianicam detrahere possunt, sed una quarta debent esse contenti, ita tamen, ut aliquando, quod detracta Trebellianica deest legitimæ, suppleatur: posteriori casu utraque deduci potest. *c. 16. c. 18. X. de testam. GAIL. 2. O. 121. HEIG. l. 1. qu. 22. CARPZ. 6. Resp. 113. n. 21. SANDE decis. Fris. 4. tit. 7. d. 7.* quod usque adeo receptum esse testatur FABER *ad C. l. 6. tit. 27. d. 4.* ut, de eo dubitare jam, ridiculum æstimetur: atque ita per totum mundum observari, tradit GUIDO PAPA *qu. 52.* Controverti autem solet, quomodo duplex illa detractio sumenda sit in casu plurium, quam quatuor liberorum simul existentium, quorum legitima est semis portionis ejus, quam alias ab intestato haberent: an etiam eo casu, præter semissem, quartam Trebellianicam ex reliquis bonis detrahant? Negant hoc BALDVS *lib. 2. Conf. 94.* COVARRUV. *in d. c. Raynutius 16. §. 11. n. 6.* DECIVS *Conf. 228.* & alii, quos citat GRYPHELLIVS *decis. 102. num. 10* affirmant vero Thesaurus *decis. 252.* CHRISTIN. *vol. 1. decis. 245. §. decis. 315.* SANDE *d. l. 4. t. 7. d. 7.* atque hæc sententia videtur receptior. IX

§. VIII. In fideicommissis liberis relictis
distinguitur, an sint in diem vel sub con-
ditione relictæ, an vero pure; si pu-
re vel simpliciter, filii tantum dedu-
cunt legitimam; si vero post conditionem
vel diem fieri debeat restitutio, ab in-
itio ^{siue} tempore mortis testatoris deduci-
tur legitima et postea tempore existen-
tis conditionis Trebellianica ad in-
star extraneorum, quoniam dupli-
cem repræsentant personam, quatenus
sunt liberi et heredes extranei. Ita
praxis explicat cap. 16. 48. Rainutius
et Ranaldus X. de testamentis.

IX. Imputantur in quartam Trebellianicam non tantum ea, quæ jure hereditario, sed & quæ quovis alio jure, sive legati sive præceptionis, ex judicio seu voluntate testatoris heres percipit *l. 23. §. 2. ad SCt. Trebell. l. 91. l. 93. ad L. Falcid.* etiam fructus interim percepti *d. l. 22. §. 2. GAIL. 2. O. 133. MENOCH. de arbitr. jud. question. lib. cas. 256.* fructus autem ipsius quartæ non veniunt in computationem *d. l. 22. §. 2. CARPZOV, 1. decis. 22. n. 27.* Præterea liberis prioris gradus fructus perceptos in quartam imputari non posse volunt. *per l. 6. C. ad SCt. Treb. FACHIN. 5. Controv. 9. IOH. a SANDE d. l. 4. t. 7. d. 5. 6. FABER ad C. d. l. 6. t. 27. d. 4. CHRISTIN. vol. 1. dec. 318 num. 30.*

Quæ imputantur in hanc quartam.

X. Consequitur heres quartam retentione, seu tantum de hereditate deducendo, quantum ad Trebellianicam opus, §. 7. *l. de fidei comm. her. l. 3. §. seq. C. ad SCt. Trebell.* vel etiam conditione indebiti, si per errorem facti restituerit, non retenta sibi quarta. *l. 21. l. 68. §. 1. ad SCt. Trebell.*

Modus consequendi Trebellianicam.

XI. Sunt vero casus, quibus Trebellianica non potest deduci, nim. 1.) ob privilegium testatoris, scil. militis *arg. l. 7. C. ad L. Falcid. 2.)* ob voluntatem testatoris, expressè prohibentis, *arg. Nov. 1. c. 2. §. 2. GAIL. 2. O. 8. n. 15. 3.)* ob factum heredis, si non confecerit inventarium, *arg. d. Nov. 1. c. 2.* vel etiam, si coactus adierit *l. 4. ad SCt. Trebell.*

Casus, quibus Trebellianica non potest deduci.

bell. denique 4.) ob conditionem fideicommissorum, scil. ad pias causas relictorum. *arg. Nov. 131. c. 12.*

Ius fideicommissi.

XII Ius fideicommissi jam restituti in eo consistit, quod, licet subtili quodam jure heres directus s. fiduciarius, qui restituit, heres permaneat, §. 3. *I. de fideic. hered.* tamen & commoda & onera hereditaria ad heredem fideicommissarium pertineant §. 7. *I. de fideic. her. l. 1. §. 2. ad SCt. Trebell.*

Fideicommissum alienari, nequit.

XIII Denique attendendum, quod fideicommissum familiaris relictum alienare nequeat is, in quem fideicommissum translatum, *l. 69. §. pen. de legat. 2.* adeo, ut alienans jure suo cadat atque proximus in familia rem istam vindicare possit a quolibet possessore. *l. 77. §. 27. de legat. 2.* vid. PEREGRIN. *de fideic. art. 3. §. 14.* FVSARIUS. *de fideic. sub-*
stit. q. 512. §. q. 15. Excipitur tamen potissimum alienatio necessaria: & quidem causa ejusmodi necessitatis vel provenit 1.) ab ipso testatore, si nim. propter æs alienum, ab ipso relictum, res fideicommissio obnoxia sit distrahenda. *l. 114. §. 14. v. sed hæc. de leg. 1. vel 2.)* ab hærede, quando scil. ob hujus debita alienetur: datur tamen tunc, post mortem hujus, jus revocandi proximo in familia. *l. 69. §. 1. de leg. 2.* CARPZ. *p. 3. C. 8. def. 34. seqq.* Similiter conceditur alienatio fideicommissi ob alimenta necessaria, si aliunde gravatus non habeat, unde vivat. SANDE *tr.*

nisi certis casibus.

de

§. XIII. Fidei commissa familiae sunt bona
quorum dominium directum competit
toti familiae et praesenti possessori vti-
le dominium sive usus fructus. Quandoq;
haec bona fidei commissaria restringunt
ad primogenitum, vel ad Seniorem in
familia et tunc appellantur Maioratus,
Senioratusq;. Quoad modum constituendi
fit vel per testamentum vel per pacta
maiorum; ubi utilis est admodum
ut iudicialis superueniat confirmatio
propter praesudicium tertii, si forte
praesens possessor talia bona alienare
intendat. Praesens enim possessor est
usufructuarius: Ergo non alienare
potest, nisi cum consensu omnium
quorum interest et cum causae cogni-
tione superioris. Alias enim si de
facto alienatio facta sit, nulla est,
et alienans cadit iure suo et res ve-
nit ad proximum successorem; vid. Hup.
Schild in. tr. de fideicom. familiae
Cap. vlt.

J. II. Quaecumq; negotia conveniant 1) mo.
do constituendi, 2) ratione actionum
et 3) in privilegiis ea propter concessis
illa inter se non differant. Atq; Lega.
ta et fidei comissa particular. pp Ep r

de probib. rer. alien. p. 3. c. 8. 22. vel 3.) ab objecto, si nim. res tempore sit peritura. CARPZOV. d. l. def. 32. vel 4.) a lege, si liberi non habeant congruam dotem aut donationem propter nuptias. SANDE d. l. num. 18. Bene vero monet CARPZOV. d. l. def. 36. utile & tutius esse, ut hujusmodi casibus præcedat alienationem causæ cognitio & decretum judicis.

Iung. L. 2. T. 23. I. de fideicommissar. heredit. & ad Sct. Treb.

TIT. XXVII.

DE

FIDEICOMMISSIS PARTICVLARIBVS

SEV SINGVLARIBVS.

A P H O R. I.

Fideicommissum singulare est delibatio hereditatis, ita relicta, ut quis rogetur, rem aliquam singularem alteri præstare pr. & ult. I. de sing. reb. per fideic. rel.

Fideicommissi singularis descriptio:

L. 30. ff. de

II. Sunt vero hæc fideicommissa a Iustiano legatis exæquata §. 3. I. de leg. l. 2. C. comm. de legat. ita ut quæ ex legatis ad fideicommissa, & vice versa a fideicommissis ad legata aptari possunt, aptentur: ipsa tamen essentia maneat diversa; illæque differentia, quæ ita accommodari nequeunt, quas scil. ipsa rei qualitas & voluntas defuncti inducit, adhuc supersint §. 3. I. d. t. vid. ALEXAND. TURAMIN. singul. tr. de exæquat. legat. cum fideic.

legat. & fideicommissum sequitur quod legatis est exæquatum.

Conf. L. 2. T. 24. I. de singlis rebus per fideicommissum relictis.

TIT.

TIT. XXVIII.

DE

CODICILLIS.

APHOR. I.

Codicillo-
rum descri-
ptio.
L. 19 ff. t. 7.
de iure co-
dicill.

Præter testamentum alia quoque est ulti-
ma voluntas, quæ venit nomine codicillo-
rum. Sunt vero codicilli ultima voluntas,
quinque testibus adhibitis absque alia solen-
nitate ordinationis declarata, qua heres vel
ex testamento, vel ab intestato, rogatur, ut
hereditatem ejusve partem restituat, aut rem
particularem præstet. §. I. 2. & ult. I. de
codic. l. fin. §. ult. C. eod.

Cui per
codicillos
relinqui: &
quis relin-
quere possit.

II. Codicillis relinqui potest iis, qui sal-
tem per fideicommissum ex testamento capere
possunt. vid. l. 14. ff. d. iur. codic. & potest is
codicillos facere, qui testamenti factionem
habet. l. 6. §. 3. eod. Sicuti vero cæcus in
testamento præter septem testes tabularium,
vel octavum testem, adhibere debet: ita in
codicillis sextus testis est adhibendus. RICH-
TER. ad l. 8. C. de codic. n. 68.

Codicilli
fiunt vel
testamento,
ante vel
postea fa-
cto,
vel ab in-
testato:

III. Præsupponunt codicilli heredem dire-
ctum, adeoque vel testamento, ante vel post-
ea facto quis codicillos facere, vel licet in-
testatus decedat, fideicommittere codicillis
potest §. I. I. de codic. Ab intestato vero
fiunt vel simpliciter; testamento scil. plane
non condito; vel subsidiarie, quando scil. te-
stamentum quidem conditur, sed ei inseritur
clausula, quæ dicitur codicillaris, ut: si hoc
testamentum meum non valeat ut testamen-
tum,

quo etiam
pertinet

J. 1. 11. Codicilli sunt dispositiones vlti-
mae voluntatis minus solennes, quibus re-
linquit hereditas fideicommissaria
sive in totum sive pro parte et legata
sive res particulares; v. g. constituun-
tur tutores &c. Excipiunt ergo saltem hoc
unicum, quod in Codicillis heredem
directum scribere non liceat, quae est
genuina differentia inter Codicillos et
testamentum. Quid enim opponit alias
testamenti solennibus. Dividuntur
in Codicillos cum testamento tales et
ab intestato tales, prout sicut vel he-
res testamentarius vel heredes ab in-
testato onerant. Cum testamento plu-
res Codicilli simul stare possunt, nec
posterior Codicillus derogat priori, quo-
niam particul. dispositiones sibi non de-
rogant. Tandem dividuntur in publicos
et privatos, si sicut vel 5 testes, qualiter,
cunctates vel solennitas iudicial. adhibet.

J. IV. V. Clausula codicillaris fundata est
in L. 29 §. 1. ff. qui testamenta facere pos.
sunt, quam ita exprimunt Notarii:
Geltz dinstb mrix Testament nüst gel.
Lix, orb n. zivof. Testament, so will uf
sof so geltz orb n. Codicill, fideicom.
mess, mortis causa donatio, oder orb sonf
x. zu Arist by Pandigen Millr. Donatio
vero mortis causa praesupponit accepta.
tionem, quae hic deficit. Ergo rectius
haec verba omittunt; Facilis est lapsus
in solemnitatibz v in persona testium
v in heredis institutione. Hinc utili.
ter admodum in testamentis tam iudi.
cialibz quam extrajudicialibz haec clau.
sula adicit. Nullum vero praestat esse,
etiam v testator sit inhabilis aut v in,
perfecta adhuc sit voluntas

tum, valeat tamen ut codicilli. Si ergo te-
 stamentum, forte propter defectum aliquem,
 non subsistat, sustinetur per istam clausulam,
 ac si codicilli ab intestato sint facti. vid. TVR-
 RET. *tr. de effect. claus. cod.*

*clausula
codicillari;*

IV. Vim itaque habet hæc clausula, quan-
 do in ultima voluntate observata quidem
 sunt ea, quæ ad codicillos sufficiunt, sed in iis,
 quæ ad testamenti formam requiruntur, ali-
 quid deficit. Hinc 1.) subsistit ultima voluntas,
 si testes quidem quinque adsint, sed non plu-
 res, vel non rogati; 2.) si circa institutionem
 heredis quis fuerit defectus, ut 1. si ea omni-
 no omissa, aut solum legata relicta, 2. si filius
 præteritus vel non recte exheredatus. RICHT.
Dec. 40. n. 30. 31. ZEPFER. de cod. c. 4. n.
20. seqq. 3.) si parentes a liberis præteriti;
 CARPZ. *6. resp. 113. 4.) si testamentum rum-*
 patur per natiuitatem filii non instituti: nisi
 testator ignoraverit, uxorem esse prægnan-
 tem, GAIL. *2. O. 114.* Et hisce duobus proximis
 casibus legitimam debent habere salvam libe-
 ri, & convenienti casu etiam Trebellianicam,
 vid. CARPZ. *d. loc. 4.) si frater instituat turpem*
 personam, modo ista persona sit habilis ad
 fideicommissum accipiendum. vid. ZEPPERVS
tr. de codic. cap. 4.

*quæ supplet
defectum
quoad sol-
ennitates
testamenti:*

V. Nihil operari potest clausula codicilla-
 ris 1.) si testator plane sit inhabilis; TVRRETVS
q. 46. 2.) si non satis constet de voluntate de-
 functi, vid. *l. 11. §. 1. de legat. 3. 3.) si ne-*
 qui-

*alias vero
nihil ope-
ratur.*

quidem quinque testes adsint, TURRET. q. 113. & denique 4.) si ei, qui nec fideicomm. capere potest, quid relictum.

Plures codicilli simul valent.

VI. Denique sciendum, quod etiam plures codicilli possint fieri. l. 6. §. 1. de iur. codic. §. ult. l. cod. & licet diversi fuerint, sustinentur, modo non sint contrarii. l. 3. C. de codic.

Iung. L. 2. T. 25. l. de codicillis.

TIT. XXIX.

DE

EXECUTORIBVS TESTAMENTARIIS.

APHOR. I.

Constituuntur aliter quando executores testamentarii.

Solent quandoque testatores in testamentis certas personas denominare, easque rogare, ut prospiciant & exequantur, ne quid intermittatur, quod ipsi in testamento disposuerunt, sed omnia fideliter ac diligenter observentur atque præstentur; qui dicuntur executores testamentarii. vid. IACOB. a CANIB. tr. de execut. ultim. vol. item IOHANN. OLDENDORPIVS de executor. ultim. vol. NICOL. EVERHARDVS. iun. 2. consil. 18.

Hoc officium sponte suscipitur.

II. Hoc executoris officium, nisi quis ipsi testatori promiserit, non tenetur quis invitatus suscipere: si tamen quis illud detrectet, legatum ipsi hoc sine relictum amittit.

In quo consistat.

III. Officium huiusmodi executoris consistit in eo, ut curet super tota massa hereditaria inventarium confici, ac diligenter provideat, ut tum heredes, quod ipsis debetur, accipiant,

tum

Executores testamentarii 1) sunt con-
ventionales, qui ex libera voluntate
vivente adhuc testatore per promiss-
sionem constituunt, qui ex post fa-
cto excusare nequeunt, 2) Testamen-
tarii, quibus plerumq; hoc intuitu datur
legatum, 3) legitimi, quo pertinent
Episcopi intuitu legatorum ad pias
causas per Nov. 131. Cap. 11. Quod ho-
die applicatur ad superintendentes
et pastores primarios; v.g. in ali-
mentis vel stipendiis pauperibus relicto.

*) Hereditas legitima dicitur, quia certis personis
per legum dispositionem defertur.

Jus Nat.

S. II. Jure Naturae hereditas ab intestato
cedit occupanti. Si enim quis mori-
tur absq[ue] omni dispositione de rebus suis,
tunc adest animus derelinquendi et per
mortem tam corporaliter quam morali-
ter defixit possessio defuncti. Ergo res
sibi communis sine ullig; hinc cedit oc-
cupanti. Quoniam vero hac ratione max

tum etiam legata, cum primis ad pias causas destinata, debito modo & certo tempore juxta tenorem testamenti præstentur; præterea executor etiam obstrictus est, ut iis, quorum interest, rationem reddat.

IV. Si necessitas exigit, ut bona, mobilia *Quomodo alienatio permiffa.* vel immobilia, ad hereditatem pertinentia alienentur, quo possint præstari legata: non nisi consensu Magistratus & eorum, quorum interest, hæc alienatio est instituenda.

V. Si plures executores sint nominati, alter *Plures si sint, omnium consensus requiritur.* absque alterius consensu, nisi forte alter absit & res moram non patiat, nihil suscipiat.

TIT. XXX.

DE

HEREDITATIBVS AB INTESTATO.

APHOR. I.

Testamento non extante seu non condito, *Testamento non vel* vel etiam condito, sed infirmato & nullo, *haud rite condito hereditati legitimæ* est locus, sine iis defertur *hereditas legitime ab intestato defertur.* hereditas, quos lex vocat, absque defuncti *ordinacione l. 39. l. 70. l. 77. de acquir. vel om. hered. l. 89. de R. I. l. 1 § 1. de testato def. suis & legit. hered. pr. §. 1. & seqq. Inst. de fertur. her. quæ ab intest. def.*

II. Legibus quidem XII. tabb. ita cavebatur: Si intestatus moritur, cui suis heres *Legitima successio sec. ius vetus:* extabit, agnatus proximus familiam habeto. Vocabantur igitur hisce legibus solum sui inter descendentes, & agnati inter collaterales.

His non extantibus, vel repudiantibus, hereditas *L. 38. ff. t. 16 de suis &*

R

legit. hæ-
red.

*sec. ius No-
vellarum*

*tribus or-
dinibus.*

*Primo suc-
cedunt de-
functo eius
descenden-
tes: circa
quos tres
occurrunt
casus:
I. relictis
liberis so-
lum primi
gradus;*

ditas fisco cedebat? quod cum iniquum videbatur Prætori, emancipatis & cognatis subvenit per bon. possessionem, de qua inferius. Iustinianus vero, quod ordinem succedendi attinget, suorum & emancipatorum, ut & agnatorum & cognatorum differentiam sustulit. *Nov. 118.*

III. Iure itaque Novellarum tres ordines sunt statuti, 1.) descendendum, 2.) ascendendum, 3.) collateralium; in quibus tamen ordinibus quædam non expresse correctæ ex jure veteri retinentur.

IV. Prima successionis causa est descendendum. *Nov. 118. pr. & c. 1.* eoque nomine veniunt omnes liberi primi & ulterioris gradus; masculi & sceminae, & ab his propagati; jam ante mortem nati & posthumi; sui & emancipati. Sunt vero circa successionem descendendum tres casus notandi. Primus est; quando defunctus relinquit solum liberos primi gradus: hi succedunt viritim seu in capita, h. e. hereditas dividitur in numerum personarum; & licet nepotes extent ex liberis adhuc vivis, pater ipsorum, non illi succedunt, adeo ut filius etiam emancipatus excludat nepotem in potestate retentum *per d. Nov. 118. cap. 1.* nec infans tenellus, extantibus aliis adultis & majoribus, alimentorum ratione aliquam prærogativam habet, sed sua portione, æqualiter divisa hereditate, contentus esse debet. *CARPZ, p. 3. C. 15. d. 33.*

V. Se-

publica admodum laederet; hinc Pruden-
tia suadet, ut quibgdam personis praero-
gativa occupationis concedat, unde or-
ta est successio ab intestato ex praesum-
ta voluntate defuncti. Olim ius agna-
tionis sine familiae stricte attendebat,
unde excludebantur emancipati et filii.
Praetor autem emendavit hunc rigo-
rem et deficientibus agnatis admisit
cognatos, usq. dum demum Justinianus
cognatos aequiparavit agnatis. Hinc
venit, quod hodie filiae cum filiis, nec
non cognati ex linea materna cum pa-
ternis aequali iure admittuntur Nov. 118.

Politica

Ius Positivum

Ius Antiquum

Ius Praetorium

Ius Justinianum

sive Ius Novum

*). Huc pertinet regula: Quot sunt ca-
pita, tot sunt portiones et Germaniae,
so Viel Münd, so Viel Pfund

J. VII. exceptis bonis. Diversitas patrimonii, unde scilicet ad patrem venerit, Jure Civili attendit, ita ut liberis prioris matrimonii mereat saluum quod pater accepit ab eorum matre. Quoniam vero Jure Saxon. liberi hominis unum est patrimonium; hinc non oportet esse videtur respicere ad personam sine ad causam acquirendi diversam: hinc in Saxonia indistincte ad quantitatem patrimonii respicitur et diversitas matrimoniorum non attendit; videat Arys de Success. ab intestato disp. 2. Cap. 7.

V. Secundus casus est, si cum liberis primi gradus concurrant ulterioris gradus liberi, ex defunctis parentibus superstites: tunc hi cum illis simul succedunt jure repræsentationis in stirpes, h, e. eam portionem accipiunt nepotes pronepotesve, quam ipsorum accepisset parens, si vixisset, cujus defuncti locum ingrediuntur, *d. Nov. 118. c. 1.*

VI. Tertius casus est, quando omnes sunt ulterioris gradus, & videndum, an sint omnes ex una stirpe, v, g. tres nepotes ab uno filio generati: & successio sine dubio fit in capita: an vero ex diversis stirpibus: atq; tunc jure repræsentationis secundum stirpes dividitur hereditas, siue fuerint diversi gradus, ut nepotes & pronepotes; siue ejusdem, ut nepotes ex pluribus filiis, *d. Nov. 118.*

VII. Specialiter notandum est, quid obtineat, si liberi sint ex diversis matrimoniis. Distinguendum est, aut liberi sunt comprivigni, & quisque suo solum succedit parenti: aut alterum parentum communem habent & alterum diversum, & ex his quilibet separatim suo proprio parenti; communi vero parenti æqualiter isti succedunt: exceptis bonis quæ a marito ad uxorem, & vice versa ab uxore ad maritum cum certa qualitate pervenerunt, quæ liberi illius matrimonii, quo ista ita pervenire, præcipua habent. *l. 6. §. 1. C. de secund. nupt.* Aliquando etiam juxta statuta locorum, conjuge aliquo ad secundas nuptias

II. concurrentibus, cum liberis primi gradus, aliis diversi gradus;

III. omnibus ulterioris gradus existentibus.

Quid si liberi sint ex diversis matrimoniis.

transeunte, prioris matrimonii liberis portio certa assignatur, qua tunc contenti esse debent. *Land-R. Lib. 1. art. 5.* quod de justa divisione & separatione accipiendum: secus si liberi saltim subsidia aliqua acceperint, quo casu, facta solum collatione, adhuc cum aliis ad successionem admittuntur. *Land-R. Lib. 1. art. 10. 13. RICHTER tr. d. success. ab intest. sect. 1. m. 1. n. 17. § n. 101.*

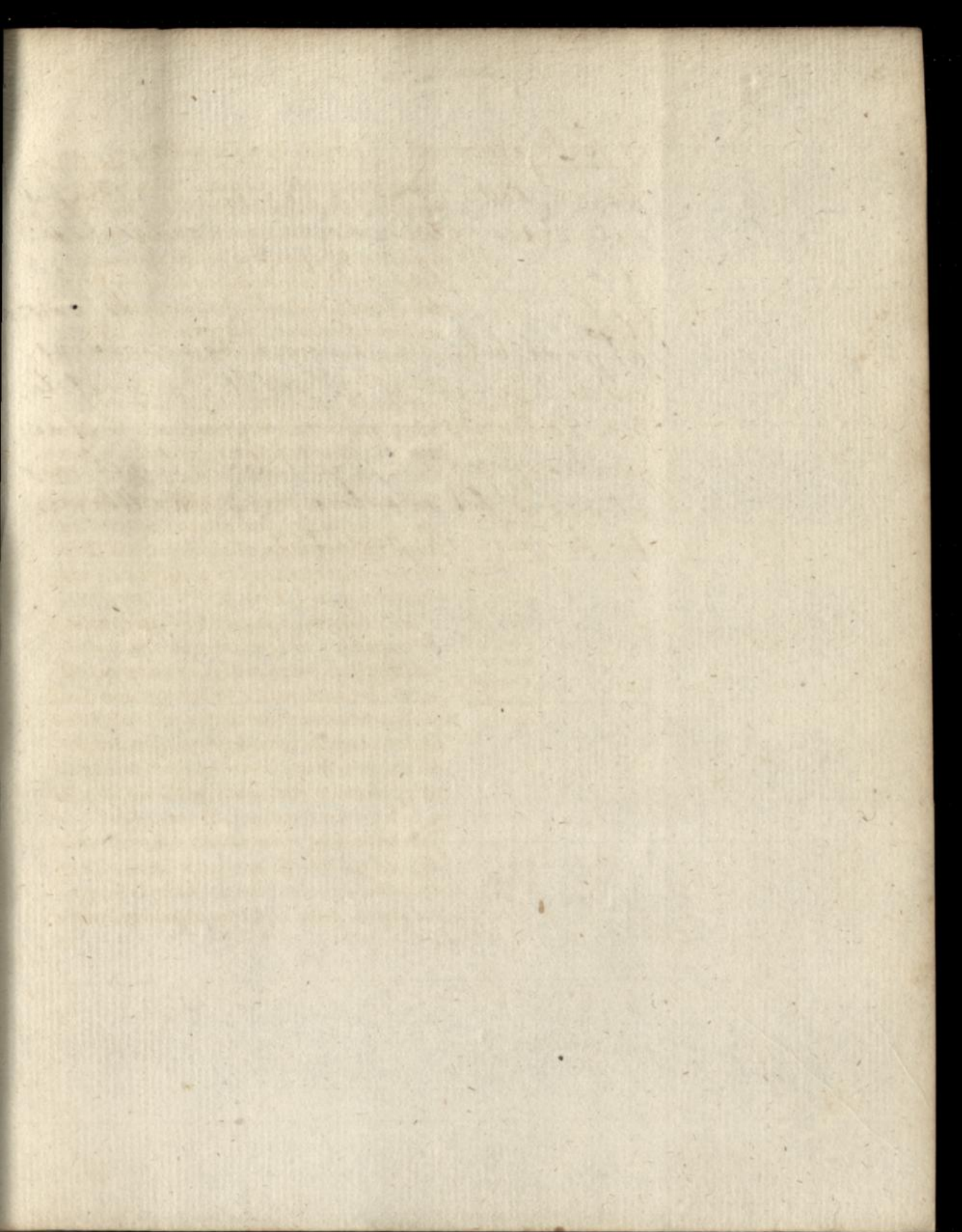
Obtinent hæc in filiis legitimis, ut & legitimatis per subsequens matrimonium, nec non adoptivis. Circa legitimatos per rescriptum Principis distinguendum est: aut nulli liberi justii sive legitimi extant, & succedunt legitimati; aut extant, & non succedunt cum legitimis, nisi ipso patre & Principe ita disponente. *GAIL. 2. O. 142. add. CARPZOV. p. 2. C. 6. d. 17.*

Obtinent hæc in filiis legitimis, ut & legitimatis per subsequens matrimonium: circa legitimatos v. per rescriptum dist. Illegitimi, & quidem I. naturales succedunt matri;

sed non ita indistincte patri:

IX. Illegitimi filii sunt duplicis generis: vel enim simpliciter extra legitimam conjunctionem sunt prognati; vel ex coitu peculiariter damnato nati. Prioris generis sunt (I.) naturales ex concubina, vel etiam ex foemina honesta extra matrimonium prognati: atque hi matri & omnibus ex linea materna ascendentibus, perinde ut legitimi, & cum legitimis succedunt. *l. pen. in f. C. ad Sct. Orpb.* Circa paternam vero hereditatem distinguendum est: aut pater relinquit ex conjugio filios legitimos, vel saltim legitimam conjugem, & isti illegitimi non admittuntur ad

ad

in sextantem. Liberis naturalibz aequi-
parant hodie, qui ex honesta persona sunt
nati extra matrimonium, vulgo adfe-
ctious. Kinder. Obstat quidem, quod
hodie concubinatus per Reces. de a. 1500
tit. 30
fit prohibitus. In favorem tamen huius-
modi liberorum et propter aequalita-
tem rationis adplicamq iura sextae
partis, si pater sine liberis legitimis
et uxore sit mortuus; vid. Matthaei in
tr. de success. pag. 417.

ad successorem, alendi tamen sunt, usque dum sibi ipsis victum quærere possunt, ex hereditate paterna. *Nov. 89. c. 12. § 4. auth. licet C. de nat. lib.* aut vero nec liberos legitimos, nec conjugem, relinquit & admittuntur isti illegitimi in sextantem seu duas uncias (h. e. sextam partem hereditatis paternæ) cum matre, ista concubina, dividendas. *d. Nov. 89. c. 4.* Intelligendum vero hoc est de primi gradus liberis duntaxat: qui enim ulterius ex liberis illegitimis progenti, non succedunt in linea paterna, *l. 12. C. de nat. lib.* add. *CARPZOV. p. 3. C. 14. d. num.*

RICHTER. d. tr. sect. 1. m. 3. n. 5. 6. 7. (2) 2. spurii ex meretrice progenti, spurii seu vulgo quæsi: hi soli matri & ascendentibus maternis succedunt. *l. 2. l. 8. unde cognati.* (3.) Posterioris generis sunt incestuosi & adulterini, qui nullo modo parentibus suis succedunt, neque patri neque matri. *d. Nov. 89. c. ult. Nov. 74. c. fin. auth. ex complexu C. d. incest. nup.* alimenta tamen necessaria ipsis debentur. *arg. Nov. 12. c. 2.* add. *GABRIEL PALAEOTVS tr. de Nothis & Spuriis c. 41. GAIL 2. O. 15. CHRISTIN. vol. 1. decis. 189. & vol. 4. dec. 64. RICHTER d. loc. m. 3. n. 3.*

X. De jure Saxon. specialiter hic notandum 1.) quod ex hereditate paterna solis filiis, vel nepotibus ex mortuis filiis, & quidem regulatiter equestri ordini, obveniant res expeditoriæ (*das Heergewette*) Land - R.

lib. 1. art. 27. & senior inter illos gradum habeat præcipuum, c. 1. consuetudine tamen alicubi etiam civibus ac rusticis agnatis illæ res debentur. *CARPZ. p. 3. C. 38. d. 24. 3 I. seqq.* Quæ vero res eo pertineant, vid. ap. *RICHTERVUM, d. tr. sect. 1. m. 1. n. 56.* ubi etiam monet, illas solum deberi, quæ in hereditate reperiuntur, & quidem petendæ sunt intra annum & diem a tempore scientiæ, quem esse mortuum; 2.) quod ex hereditate materna ad solas filias, vel etiam descendentes ex filiabus mortuis, pertineat gerada seu bona utensilia. *Land-R. lib. 1. art. 27.* nisi mater nulla alia bona reliquerit, quo casu filiis etiam de gerada legitima debetur. *RICHTER. d. tr. sect. 1. m. 1. n. 60.* Exceptio etiam est in clericis vel pastoribus, etiam in nostris Ecclesiis, qui una cum filiabus in gerada materna succedunt. vid. *CARPZ. p. 2. C. 14. def. 60.* Notandum quoque est, quod filia spuria una cum legitimis filiabus matris geradam accipiat. *CARPZ. d. loc. def. 58.* Quod si vero pater fuerit mortuus superstiti matre, ad uxorem res ad geradam pertinentes veniunt. Caterum in determinandis rebus, ad geradam spectantibus, consuetudo loci, & quid mulier in sua custodia & possessione habuerit, & post mortem suam reliquerit, attendi debet. vid. *GOLDB. tr. de iur. gerad. CARPZ. d. p. 2. C. 14. d. 21. & seqq. RICHTER. d. loc. n. 70.*

nisi super-
stes sit
mater.

Secundo de- XI. Si nulli descendentes adfuerint, ad-
scendenti. mittuntur ascendentes, quos scil. mortalitatis
ordine

Difficilis est diiudicatio de qualitate et
natura rerum gerarum. Tria er-
go naturalia sunt obseruanda, 1) ut
sint res mobiles per se et suam na-
turam 2) ut spectent ad mundum et
ornamentum muliebrem, 3) ut tempore
mortis in possessione uxoris exsint,
Sed hic ob in istam doctrinam scribitur:
unde oritur cautela pro marito, si femi-
nam habeat, quae nondum enixa est
prolem, ut ipse retineat claves, ut
zu den Risten yaforan, vovinn die ge-
rade Novusfort ist, adeo evitet id, quod
post mortem uxoris fieri solet, ne scilicet foro-
res uxoris auferant talismodi res pecunia
mariti emtas, vid. Barth in tr. de gerada
et Philippi in synopsi Inst. pag. 450.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ordine turbato *l. 15. de inoff. testam.* miserabilibus non ex-
 rationis ratio ad liberorum bona admittit. *flantibus,*
l. 7. §. 1. si tab. testam. null. extab. Nov. 118. succedunt
c. 2. Sucedunt vero primo ascendentes primi ascendentes.
 gradus nim. pater & mater, æqualiter; vel,
 si pater sit mortuus, sola mater, & vice versa.
 Matre vero & patre non existente, secundi
 gradus parentes, avus nim. & avia: hi si fue-
 rint plures in lineis diversis, æquales quidem
 gradu, sed dispares numero, (*v. g. in linea*
paterna avus: in linea materna avus &
avia) succedunt secundum lineas sive in ge-
 nera, non in capita *Nov. 118. c. 2.* Idem
 porro applicabis ad superiores gradus, nemine
 secundi gradus existente. add. *CARPZ. p. 3.*
const. 17. d. 2. & 3. Cæterum secundum *Attenden-*
 comm. Dd. sententiam attenditur hic, unde *dum aliqu.*
 bona provenerint, quæ a defuncto filio sunt *hic, unde*
 relicta, ita scil. ut ex linea paterna profecta *bona pro-*
 bona ad paterni generis ascendentes; ex linea *venerint.*
 vero materna ad ascendentes materni generis
 devolvantur. *CARPZ. p. 3. C. 17. d. 2. RICH-*
YER. sect. 2. m. 1. n. 11.

XII. Non tamen ascendentes jure commu- *Iure com-*
 ni excludunt omnes collaterales, sed simul *muni cum*
 cum iis admittuntur defuncti fratres & foro- *ascendenti-*
 res, ex eodem patre & ex eadem matre nati: *bus admit-*
 & quidem in capita ac pleno jure, ita ut pa- *tuntur fra-*
 ter, in cujus potestate sunt illi fratres aut so- *tres ac so-*
 rores, non habeat usumfructum in portione *rores ger-*
 illis obveniente; *Nov. 118. c. 2 si vero. fra-*
 tres vero sororesve, ex uno tantum latere *mani,*

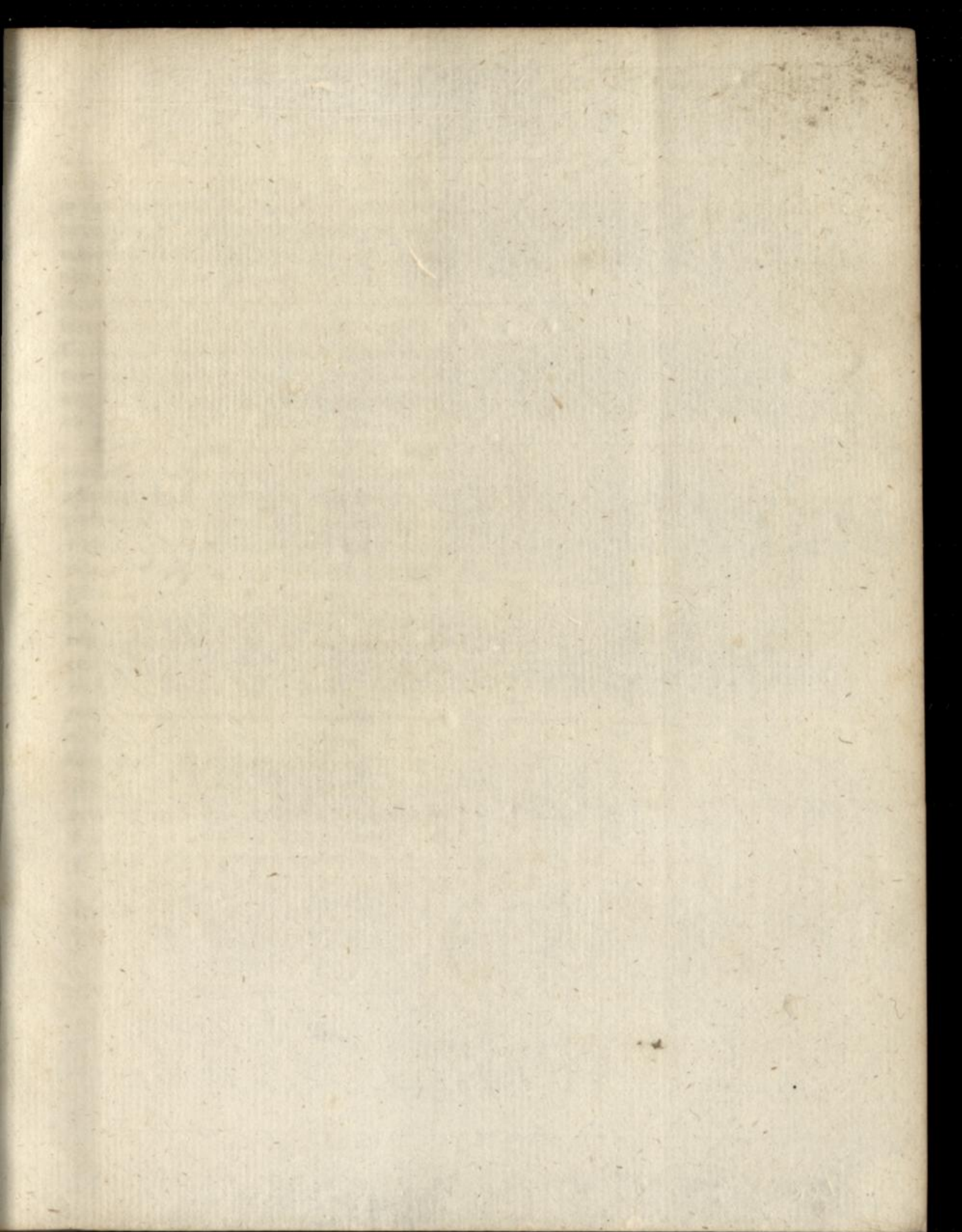
conjuncti, non concurrunt cum parentibus, sed soli ascendentes succedunt, adeo ut ne quidem consanguineus frater cum patre, aut uterinus cum matre admittatur. *d. Nov. auth. def. C. ad SCt. Tertull. RICHT. d. tr. sect.*

*eorumque
ante defun-
ctorum li-
beris:*

2. m. l. n. 21. Præterea jure repræsentationis concurrunt etiam cum ascendentibus fratrum germanorum ante defunctorum filii in stirpes, *Nov. 127. c. 1.* per quod cap. correctæ est *Nov. 118. c. 2. CARPZ p. 3. C. 17. d. 4.* etiamsi, omnibus fratribus præmortuis, horum filii soli existant, *RICHT. d. loc.* Quod si vero & fratres & fratrum germanorum defunctorum filii, & diversarum linearum, numero impares, ascendentes concurrant; ipsi quidem fratres & ascendentes in capita succedunt, sed fratrum filiis assignatur solum illa portio, quam ipsorum pater fuisset habiturus, si vixisset. *RICHTER. d. l. n. 18.* Ultra fratrum sororumve filios vero nemo cum ascendentibus concurrat, quia ultra istos in linea collateralis jus repræsentationis non extenditur. *auth. post fratres fratrumque C. de legit. hered.*

*at jure Sax.
soli ascen-
dentes suc-
cedunt, ex-
clusis fra-
tribus de-
functi.*

XIII. Jure vero Saxon. soli ascendentes succedunt liberis suis, omnesque ac singulos collaterales indifferenter excludunt. *Land R. Lib. 1. art. 27. & 28. CARPZ. p. 3. C. 14. d. 4 & 5. & C. 17. d. 6. & 7. RICHT. d. sect. 2. m. 1. n. 23.*

XIV. Atque hæc ita obtinent in parentibus naturalibus & legitimis simul: adoptivus vero pater succedit illi filio, qui in ejus potest. per adoptionem transit *l. pen. C. de adopt.* RICH-TER. *d. sect. m. 2. n. 4.* Arrogatores succedunt filiis arrogatis, una cum sororibus & fratribus germanis, in capita, *d. l. pen. §. fin. C. de adopt.* Pater illegitimus filio illegitimo non succedit, mater vero isti succedit. *arg. l. pen. in f. C. ad SCt. Orpb. l. 2. l. 4. ff. unde cognati.* RICH. *d. l. m. 3.*

Quid in ad-
optivis ob-
tineat:

*Vid. l. 8 et 9 Nam corre-
latorum eadem e ratio*

XV. Sequitur tertius ordo succedendi ab intestato, nempe collateralium, qui omnes admittuntur, sexus, agnationis, cognationis, potestatis differentia omnino sublata. *Nov. 118. c. 3.* Inter quos primo loco ad hereditatem vocantur defuncti fratres & sorores germani, eorumque liberi primi gradus: quippe qui prædefunctorum fratrum locum per repræsentationem occupant, adeoque, una cum patruis aut avunculis, non in capita, sed in stirpes succedunt, & quia ab utroque parente defuncto sunt juncti, excludunt fratres ex uno latere tantum conjunctos, tam consanguineos, quam uterinos; licet hi istis sint gradu propinquiores, *Nov. 118. c. 3.* Nec attenditur differentia bonorum, an a patre, an a matre provenerint. RICH. *d. tr. sect. 3. m. 3. num. 3.*

Tertio suc-
cedunt, nec
descenden-
tibus nec
ascenden-
tibus super-
stitibus, col-
laterales,
& quidem
I. fratres
sororesve,
eorumque
defuncto-
rum liberi,
jure repræ-
sentationis.

XVI. Iure Saxonico in bonis hereditariis, seu allodialibus, jus repræsentationis in or-

Iure Sax.
quoad

bona hereditaria in ordine collateralium jus repræsentationis non obtinet.

dine collateralium non habet locum, sed qui proximior gradu est, remotiorem excludit, adeoque fratres germani excludunt etiam fratrum germanorum liberos. *Land-R. Lib. 1. art. 13. & 17.* quod quidem mutatum videri posset per Carolinam sanctionem, in comitiis Wormatiensibus Anno 1521. latam: quippe qua expresse cautum, ut non obstante aliqua consuetudine, fratrum filii ad successionem patrum cum defuncti fratribus ac sororibus semper in stirpes admitterentur. Verum utut generalis illa sit Imperii constitutio, nusquam tamen in Saxonia, nisi in iis provinciis, ubi manifeste recepta, (veluti in Archi-Episcopatu Magdeburgensi, Numburgensi, Halberstadiensis) observatur. *CARPZ. d. loc. Const. 18. d. 1. & 3. RICHT. d. membr. 1. n. 9. & seqq.*

Fratrum filii, soli existentes, succedunt in capita.

XVII. Omnibus fratribus, utrinque defuncto conjunctis mortuis, existentibus vero horum filiis; hi succedunt, & non solum excludunt fratres ab uno latere conjunctos; sed propter duplicitatem vinculi; sed etiam patruos defuncti. *Nov. 118. c. 3. inf.* non quidem jure repræsentationis; quippe quod nec jure civili ultra fratrum filios, concurrentes cum fratribus defuncti, locum habet; sed jure quodam singulari & proprio, quod scilicet filii fratrum sint quasi loco liberorum defuncti, indeque excludunt patrum, qui est loco parentis: quæ tamen ipsa ratio itidem non ad ulte-

In allegato Necessu abolitur est Ius Ca.
xon. et ius representationis quoad
fratrum filios postliminis est intro.
ductum. Protestatio vero contra hunc
Necessum interposita ab Electore et
Ducibus Saxoniae efficit, ut antiquum
ius Saxonicum observaret contra Ius
Civile: Vbi tamen cauendum est, ne ultra
fratrum filios extendamus ius repre.
sentationis. Fratrum enim nepotes
non simul admittuntur.

Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

alteriores gradus extendenda. Succedunt itaq; fratrum filii soli, i. e. non concurrentibus fratribus extantibus, in capita, non in stirpes *R.*
A. zu Speyer de Anno 1539. §. it. als bisbero. Quanquam enim sint impares numero, pares tamen sunt sanguinis vinculo; & cum pari gradu patruo sint juncti, pari quoque jure succedunt eidem: & iniquissimum esset, si pari gradu conjunctæ, sed multiplicatæ soboli, æqualis successionis commodum adimeretur, data illis prærogativa, qui non gradu conjunctiores, sed numero essent pauciores. Diversa autem est ratio, cum fratrum filii cum patruis vocantur ad patruum successionem: nam cum gradu a patruis separentur, & mediante paternæ repræsentationis beneficio ad successionem patruum admittantur; merito non plus consequuntur, quam habiturus fuisset pater, cujus innixi personæ una cum patruis admittuntur. *FRID. SCHENCK. liber Baroa Tautenburg in lib. feud. tit. 8. §. 1.*

XIIX. At jur. Sax. comm. etiam hoc casu cum filiis fratrum succedunt patruum, avunculi & similes personæ ad paritatem graduum,
Quid jure Saxon. obtineat-
RICHTER. d. sect. 3. m. 1. n. 71. peculiari tamen constit. Elect. Saxon. jus civile receptum est. *p. 3. c. 18.*

XIX. Post fratrum germanorum filios veniunt jure civili, istis non extantibus, fratres consanguinei & uterini eorumque filii, & quidem, uti communiter juxta jus civile volunt,
II. Fratres consanguinei & uterini, eorumque filii.
 ita

ita, ut in bonis, quæ a patre provenerunt, soli consanguinei; in bonis a matre profectis, soli uterini; in bonis aliunde quæsitis a defuncto, æqualiter succedant. *l. 13. §. 2. C. de legit. hered. add. CARPZ. p. 3. c. 14. d. 3.*

XX. Jure Saxonico frater ab uno latere conjunctus gradu est remotior, quam qui ab utroque conjunctus. *Land-R. l. 2. art. 10. c. fin.* adeoque una cum fratrum filiis, utrinque junctis, succedit. *RICHTER d. membr. 1. n. 5. § 6.* avunculis tamen etiam fratres, sororesve, ab uno latere juncti præferuntur. *RICHTER d. sect. 3. m. 4. n. 20.* Si soli extent uterini & consanguinei, differentia bonorum (*de qua apb. præced.*) non attenditur. *CARPZOV. d. p. 3. C. 14. d. 4.*

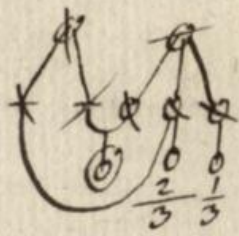
Reliqui collaterales grati propinquiores.

XXI. Postmodum veniunt reliqui collaterales, tam ab uno quam ab utroque latere juncti, sine ulla differentia bonorum, hoc perpetuo axioma tam jure civili, quam Saxonico, non attento jure representationis, succedentes. Qui proximores sunt gradu, remotiores excludunt, & qui, pares sunt gradu, pariter etiam admittuntur; & quidem ultra decimum gradum, in infinitum, *arg. d. Nov. 118. c. 3.* itidem tamen sec. jus Sax. observata duplicitate vinculi. *RICHT. d. succ. l. 3. m. 4. n. 7.*

Si duplici ratione quis sit cognatus, du-

XXII. Illud adhuc notandum, quod si persona aliqua duplici ratione defuncto conjuncta sit, veluti consobrinus & consanguineus simul;

§. XXII. duplici ratione. Duplicitas vinculi
 dicitur si quis ex linea tam paterna quam
 materna dici possit coniaritq; e.g. Vasa
 & Nattroon mit sin vndro concurrere,
 sa non do xina non Nattrob. Soudro u. Mut.
 tra. Desuostro gxxuget vovden: tunc
 ille, qui duplex habet vinculum, duplices
 quoq; prae altero, quamvis gradu aequali,
 accipit portiones; vid. Simon in disj. de
 duplicitate vinculi.

simul; vel neptis tam ex avunculo magno quam ex amita magna, duas hereditatis partes accipiat. RICH. *d. sect. 3. m. 4. num. 26.*

XXIII. Hæc ita obtinent in collateralibus per nuptias junctis: idem jus est in legitimatis per subsequens matrimonium. Similiter per adoptionem agnati succedunt aliis agnatis: *vid. l. 7. § 2. de bon. damn. l. 2. § 2. de suis & leg. hered. cognatio vero (in specie ita dicta) per adoptionem non oritur, adeoque nec successio. l. 23. de adoption.*

XXIV. Illegitimorum vero collateralium successio hæc est, ut fratres naturales & spurii ex diversis matribus, licet ex eodem patre geniti, nec sibi invicem, nec legitimis genitorum liberis, aliisve per patrem junctis, succedere possint. Ex eadem autem matre, licet diversis patribus progeniti, sibi invicem jure cognationis, itemque per matrem a latere conjunctis & hi vicissim illis succedunt: *l. 2. unde cogn. § 4. I. de succes. cognat. add. RICH. TER. d. sect. 3. m. 3. n. 8. nisi ex adulterino, incestuoso & damnato coitu nati sint, qui omnis successionis, tam paternæ quam maternæ, incapaces sunt, nec ullum jus cognationis inter ipsos aut cum aliis habent. arg. Nov. 74. c. ult. Nov. 89. c. ult.*

XXV. Cæterum ex jure Saxonico itidem addendum, quod I. etiam inter agnatos, præcipue nobiles, masculi præcipuas habeant res expeditorias: & cum sola agnatio attenditur, rias,

plicem caput portionem.

Applicantur hæc successio-num iura ad legitimatos & quodammodo ad agnatos per adoptionem.

At in illegitimis collateralibus aliud obtinet.

Iure Saxon. agnati præcipuas habent res expeditorias,

& foemina
geradam.

tur, æque frater consanguineus ac germanus istas percipit. RICHTER. *d. sect. 1. m. 1. n. 5. d. 1. 2.*) foemina cognata proxima, etiam plebeja, ex defuncta cognata hereditate geradam præcipuam habent, & itidem cum eis concurrit uterina & germana RICHTER. *d. loc. n. 55.* Differentia tamen est inter res, loco geradae ad uxorem pertinentes, & has, quæ pertinent ad cognatas. CARPZOV. *d. p. 2. C. 14. d. 22.* Et maritus quoque aliquas res retinet hoc casu. Idem *def. 49. § 50.* Denique adjiciendum, quod, si cognata foemina non extent, iis locis, ubi alias viget gerada, hæc ei deferatur, qui merum imperium ibi habet, ubi defuncta habitavit. CARPZOV. *d. loc. def. 66.* Quibusdam vero locis, etiam in Saxonia, gerada plane non est in usu: vid. RICHTER. *d. l. n. 61.* & retorqueri solent diversa diversis locis circa res expeditorias & geradam obtinentia jura; qua de re legas Tract. nostr. *de vind. priv. § iur. retors. C. XI. apb. 23. 25. 33. § 34. add. CARPZOV. p. 3. c. 38. d. 1. seqq.*

Admittun-
tur etiam
ad successio-
nem quo-
dammodo
conjuges
iure civ.

XXVI. Præterea singularibus & novissimis constitutionibus cum illis, qui ex dictis tribus succedunt ordinibus, admittuntur quoque conjuges, quando nimir. 1.) matrimonium fuerit sine dote aut donatione propter nuptias; & 2.) conjux prædefunctus fuerit locuples, superstes autem laboret inopia. *auth. præterea. C. unde vir & uxor. Nov. 117. c. 5.*

aliquas res retinet. Gerada, quae debet
cognatis defunctae uxoris dicit Nistoc
Gerad; vid. Sand. Hist. lib. 3. Art. 38.
Iuris finium vero est, quod maritus eas
res extradere teneat, quamvis propria
pecunia illas comparaverit, si modo
possessionem sibi non referdaverit. Re-
tinet autem maritus post extraditionem
thorum cum omni causa, mappam et
saxum siue settam cum culcitra,
quod ipsi erat pro solatio; vid. Casp.
loco allegato.

§. XXVII. Successio inter coniuges iure Civ.
ordinata parum attendit. Hinc ordina-
tiones provinciales et Statuta sunt con-
suetudina. Sic in quibusdam locis Germa-
niae obtinet communio bonorum secun-
dum regulam: Mann u. Weib. In Saxonia maritus est
heres mobilis. Extra Saxoniam acci-
pit portionem statutariam. Uxor post
mortem mariti ibidem accipit certam
partem sub nomine statutariae portio-
nis. Vidua vero nobilis gaudet iure pra-
cipuo, prout docet §. XXIX.

c. 5. & quidem distinguendum est, an extent liberi, an non. Priori casu conjux, conjugii succedens, usumfructum tantum in quadam portione consequitur, & quidem quartæ portionis omnium bonorum, si liberi fuerint tres vel pauciores; si vero plures, virilis portionis: posteriori casu in quartam partem succedit conjux, eiusdemque plenam acquirit proprietatem.

XXVII. Iure Saxon. post consummatum *Iure Saxon.* matrimonium & consensionem thalami con- *maritus* juges ita succedunt: ut maritus percipiat o- *succedit in* mnia mobilia (ut & immobilia, aestimato in *mobilia* uxoris: sal- *uxoris: sal-* dotem data, CARPZOV. p. 3. c. 23. d. 26) va tamen *liberis le-* uxoris defunctæ excepta gerada, de qua su- *gitima,* perius. vid. RICHTER. *sect. 4. m. 2.* Si tamen *8* uxor plane non habeat immobilia bona, vel ea non sufficiant ad legitimam, ex mobilibus liberis debet salva esse legitima. RICHT. d. loc. n. 32. & 33. Atque de his mobilibus uxor in præjudicium mariti testari non potest. CARPZ. p. 3. c. 7. d. 4. Quod si uxor bona mobilia non relinquat, quarta pars bonorum obvenit marito. RICHTER. d. l. n. 57.

XXVIII. Viduæ ignobili optio conceditur *Viduæ* & communi Saxonico & Electorali jure, utrum *ignobili de-* dotem seu bona illata repetere; an vero ista *betur iure* illata conferre, atque ex junctis ita suis ac de- *Saxon.* functi mariti bonis quartam partem, si qui- *commun.* dem tres vel pauciores vel nulli adsint liberi; *quarta* si plures, portionem virilem seu eandem, *pars; ali-* quando vi- *rilis portio;* quam *ex bonis*

mariti & uxoris collatis, nisi malit dotem & illata solum repetere.

Quid iure Electorali obtineat. Quid vidua nobilis consequatur.

Præcipue vero pacta & statuta sunt attendenda.

Heredes si desint alii, coniuges sibi invicem succedunt:

quam singuli ex liberis, percipere velit. *d l. in Elector Saxon. vero extantibus liberis, quarta: alias autem tertia omnium bonorum assignatur viduæ, & etiam geradam conferre tenetur, CARPZOV. p. 3. c. 20. def. 27.*

XXIX. Vidua nobilis præter geradam consequitur ex bonis defuncti mariti 1.) sponsalitiâ largitatem, (*die Morgengabe*) 2.) cibaria domestica, (*Musstheil*,) vid. RICHTER, *d. tr. sect. 4. m. 3. n. 15. & 3.*) dotalitiû, in bonis feudalibus constitutum vel constituendum. vid. *Synt. nostr. Feud. c. 14. aph. 9. & seqq.* Quodsi autem vitua nobilis dotem promissam non inferat, adeoque dotalitiû petere non possit, illa portione, quæ plebejis debetur, contenta erit. RICHT. *d l. n. 67.* Est quoque in ejus arbitrio, velitne dotalitiû exigere, an vero dotem repetere, *const. Elect. 42. part. 2* vid. nostrum allegat. *Syntag feudal. c. 14. aphor. 15.* Addas de repetitione donorum nuptialium *decis. Elect. 51.*

XXX. Sunt præterea etiam singularia statuta locorum, quibus dispositum, quomodo uxor marito, vel maritus uxori succedat. quæ præcipue attendenda: ut & primo omnium inspicienda & observanda pacta dotalia, si quæ confecta fuerint.

XXXI Notandum & hoc est quodsi defunctus maritus nec liberos, nec cognatos relinquat, uxorem in tota hereditate succedere, & vice versa ad maritum defunctæ uxoris here-

J. XXIX. Morgengaba olim erat donum
sive dos à marito uxori constituta, quod
fiebatur altero die nuptiarum. Feste enim
Tacito de moribus Germanorum uxor non
adferebat dotem sed maritus constitu-
bat uxori nouellae quantum habere debe-
bat post mortem. Hodie consistit Mor-
gengaba in praecipuis animalium sexus
feminini, quatenus in fundo mariti re-
periunt, quo pertinent vaccae cum vi-
tulis, strophae cum iuuentulis. Ple-
rumque tamen adsignari solet ~~etiam~~ in
pecunia; vid. Gundling in disq. de
emtionem uxorum et Aryn de iure
viduae in Feudo Cap. 5.

I. XXXII. Ante fiscum veniunt adhuc
collegia privilegiata, quorum membra
sunt, qui defunctus est absq[ue] omnibus
heredibus; v. g. Collegium Ecclesiae suc-
cedit parochus sine heredibus defuncto
L. 20 Cod. de Episcop. et Clericis, quod
tamen non extendendum est ad omnia
collegia indistincte. Tandem venit fis-
cus, idq[ue] pro diversitate provinciarum
Vel enim bona vacantia pertinent ad
cameram principis vel ad magistra-
tus, qui gaudent iurisdictione su-
periori, veluti in Saxonia. Affini-
um autem nulla est successio, quamvis
proximus possit ad finitatis gradus.

I. III. Edictalis bonorum possessio maxi-
mam quoad partem Novellis Justinian.
est inserta. Ita enim, quae de liberis et
emancipatis, de filiabus et cognatis
ad successionem admittendis olim con.

hereditatem pertinere, *t. t. D. & C. unde vir. & uxor.* L. 38. ff. t. 11. unde vir & uxor.

XXXII. Tandem si nec ulli agnati, nec uxor superfit, hereditas vacans fisco cedit, vel hodie Magistratui, merum imperium habenti *Nec alio herede existente; nec coniuge superstite, fiscus succedit.*
l. 4. C. de bon. vacant. RICHTER. sect. 5.
Add. L. III. Tit. I. Inst. de heredit. quæ ab int. defert; & seqq. usque ad Tit. 8.

TIT. XXXI

DE

BONORVM POSSESSIONIBVS

APHOR. I.

Ius bon. possessionis introductum est a Pratore, emendandi & supplendi, nec non aliquando confirmandi veteris juris civilis gratia *Bonorum possessionis seu hereditatis prætorie introductio.* *pr. I. de bon. poss.* Bonorum itaque possessio est jus persequendi & retinendi patrimonii, sive rei, quæ cujusque, cum moritur, fuit *L. 37. ff. t. 1. de bonor. poss.* *l. 3. §. 2. ff. eod. vel, est jus succedendi in universum jus defuncti, a Pratore, eo nomine implorato, concessum.* *Descriptio.*

II. Dividitur bon. possessio in edictalem & decretalem. Illa ex edicto prætorio de plano sine causæ cognitione, etiam non coram tribunali tribuitur: nisi adsit contradictor, quo casu per accidens evenit, ut opus sit causæ cognitione. *l. 3. §. 8. d. t. Decretalis vero, præcedente singulari causæ cognitione, pro tribunali decernitur l. 2. §. 1. quis ord. in bon. poss. serv. l. 3. §. 8. de bon. poss.* *Divisio in edictalem & decretalem.*

III. Hodie edictalis bon. poss. non facile usu obtinet, extensa quippe per constitutionem *Illa hodie non facile usum habet.*

nem Iustiniani in Novellis successione ad omnes eos, quos Prætor vocavit. Enarrari vero solent casus, quibus etiam post jus Novell. edictalis bon. poss. necessaria esse videtur: quos legas in Exercitat. nostr. ad Pandect. XXXVIII, *tb.* 43.

ast decretali opus est I. si vidua prægnantem se asserat: l. 37. ff. t. 9. de ventre in poss. mittendo & curat, eius.

IV. Decretali bon. poss. adhuc hodie aliquando opus est. Decernitur vero singulariter bon. poss. 1.) si controvertatur, an defuncti vidua prægnans sit, nec ne: tunc enim, præcedente causæ cognitione, mulier ob ventrem seu foetum in utero, quem præterdit, interea mittitur in possessionem rerum hereditariarum, usque dum vel partus nascatur; vel abortum mulier fecerit; vel appareat, eam non esse prægnantem: daturque interim curator, qui mulieri propter foetum ex bonis provideat. *l. 1. §. 17. & seqq. l. 4. de vent. in pass. mitt.*

dolose asserens sumtus restituere debet;

V. Quod si sciverit mulier, se non esse prægnantem, & tamen talem se dixerit, & petierit se mitti, re comperta sumtus repetuntur, *l. 1. §. fin. d. t.*

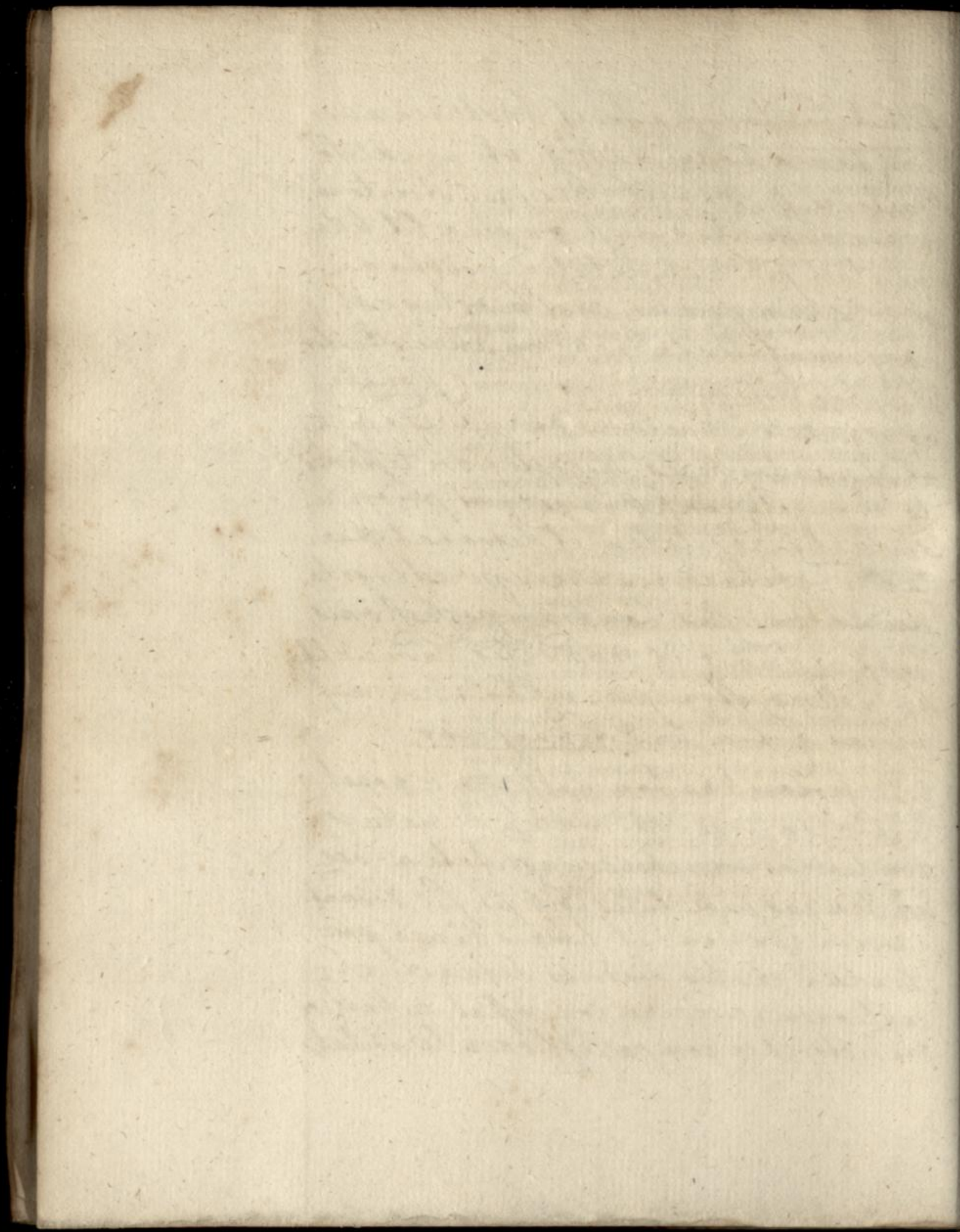
II. si impuberi status quæstio moveatur. l. 37. ff. t. 10. de Car. bon. edict.

VI. Porro 2.) si liberis impuberibus de statu, vel legitima nativitate & hereditate paterna, lis moveatur: tunc, præcedente causæ cognitione & præstita cautione de restituendis bonis hereditariis si adversus se iudicatum fuerit, impubes mittitur in bon. poss. perinde ac si lis mota non fuisset, dilata quæstione in tempus pubertatis. *tot. tit. ff. & C. de Carb. edict. Conf. Socci di. de* **TIT.**

calcuta Minerva

stituit Praetor, sua fecit Iustinianus.
Dant tamen hodie casus, ubi ex edicto
Praetoris succurrit illis, qui stricto iu-
re non possunt; e.g. si ruptum sit testa-
mentum per naturam posthumi,
qui tamen paullo post mortuus est:
conservat testamentum iure Praetor.
2) Si duo testamenta sint simul signata,
ex aequitate Praetoris uterq. heres admittit
et 3) quandoq. heres in posteriori testa-
mento nominatq. censet rogatq. ut priori re-
stituat hereditatem et detrahat quar-
tam Trebellianicam. Superest ergo ho-
die adhuc usus bonorum possessionis,
quod exprimit in mandatis iudicialibus
in Hollmouster, per verba: Hovmif
minn Lobn und Lebursm

§. VI. Carboniana bon. possessio remouet
actionem praedictam de statu con-
tra liberos impuberes institutam usq.
ad tempus pubertatis, bis sit fil. proant.
uortu conu. Et liberis tamen praed.
standa e cautio fratribz defuncti. Si
cautionem inuenire non possint, mittant con-
tradictores in com possessionem hereditatis

TIT. XXXII.

DE

DIVISIONE HEREDITATIS ET
COLLATIONE BONORVM.

APHOR. I.

Hereditatis divisionem cum suscipiunt *Quomodo hereditas delata & adita dividenda.*
heredes, in primis considerandum est, quæ partes in testamento fuerint assignatæ, & hæ servandæ veniunt. Nullo autem testamento existente, heredes in partes æquales, aliquando tamen in stirpes, uti supra monitum, succedunt.

II. Si inter coheredes circa divisionem *Aliquando per sortem lis dirimitur.*
convenerit, res clara est: at si inter ipsos non conveniat, æquales partes constituuntur, & forte dirimitur, quænam res huic, quænam alteri obvenire debeant: quod si vero nec in constituendis partibus conveniant, Magistratus cognitioni res committitur, qui vel ipse vel per commissarios divisionem instituit. Iure Saxonico solet major portiones designare, minor vero eligere & optare. †

III. Si res aliqua in hereditate sit, quæ *Aliquando Magistratus opus est auctoritate.*
commode divisionem non recipiat, hanc is, cui sortis iudicio aut consensu cæterorum vel optione obvenerit, pretio cæteris pro cuiusque portione soluto, retinet. Quod si nemini, heredum rem istam acceptare commodum fuerit, venditur & pretium inter heredes dividitur. Denique si heredes pro indiviso res hereditatis communiter possidere malint,

S 2

impu-

+ quod obtinet tantum si duo liberi adsint, ubi notandum, quod si filius et filia adsint, filia dividat, si filius eligat: et dicit Joro Esur. Dryst.

imputatur cuique, si quid ex hereditate percepit, ut id in divisione aliquando conferatur.

Aliquando collatione opus est.

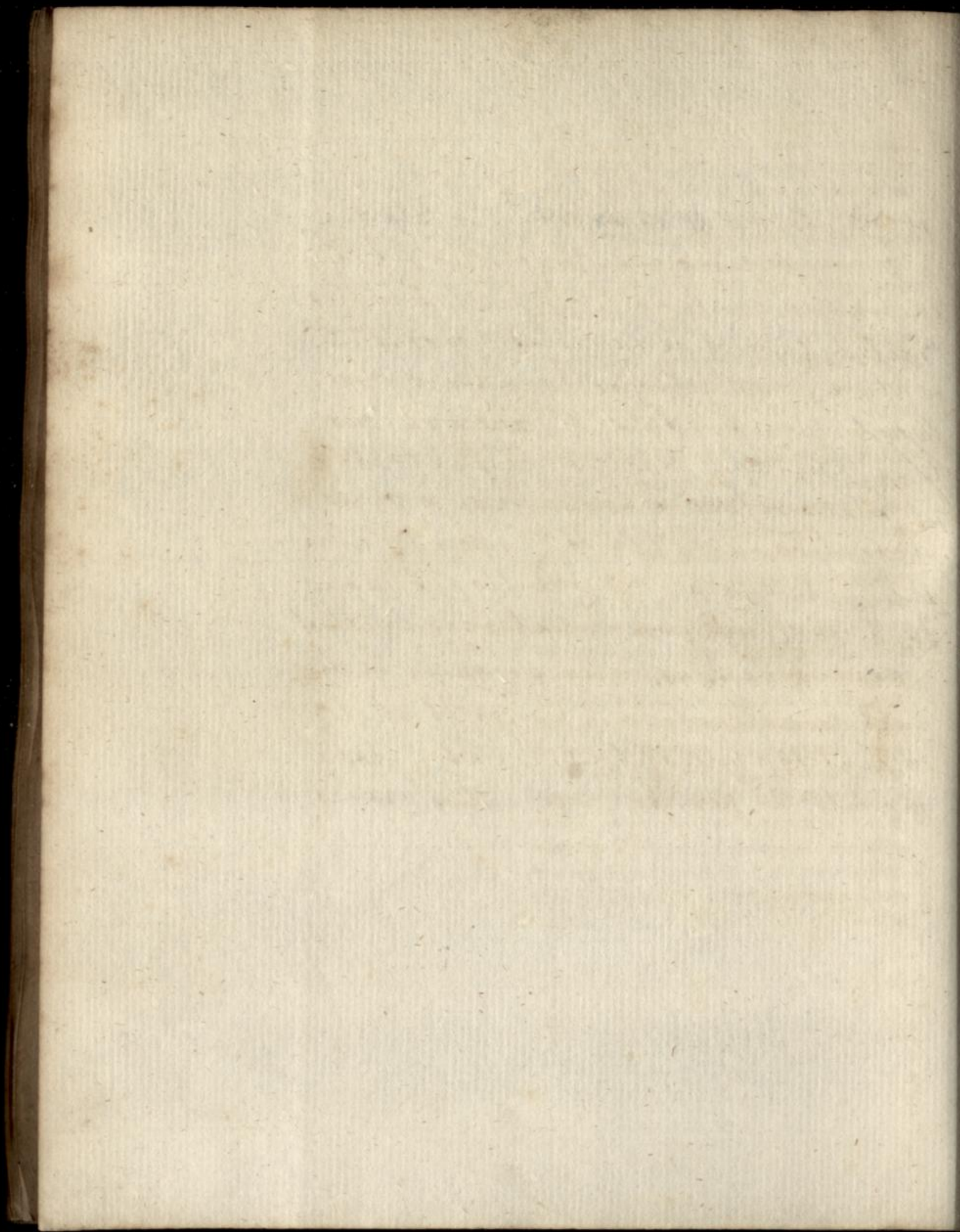
l. 37. ff. de collatione.

Conferunt vero & filii & nepotes.

IV. Cæterum cum sæpius accidat, unum vel alterum ex liberis, vivis adhuc parentibus, ex bonis paternis aliquid accipere: post mortem parentum is, qui aliquid accepit, id conferre vel admittere debet, ut sibi tantum in hereditatis divisione detrahatur, *tot. tit. ff. de collat. bon. & de dot. collat.*

V. Non filii tantum, sed & nepotes, sive inter se soli sive mixtim concurrant, conferre tenentur *l. 17. l. 19. C. de collat.* non tantum quæ ipsi, sed & quæ parentes eorum perceperunt: quia nepotes, cum avo succedunt, semper veniunt representantes personam paternam. add. MERLIN. *tr. de legitima l. 2. t. 2. q. 13.* Quod tamen restringendum est ad eos, qui & quatenus heredes parentum suorum fuerint: quid enim si paternam hereditatem repudiaverint, & soli avo successerint? Sane iniquum foret, a nepotibus ex repudiata patris hereditate petere collationem eorum, quorum nihil ad eos pervenit. *arg. l. 1. §. 23. l. 2. §. 2. de collat. bon. add. CARPZ. p. 2. C. 35. d. 12. & 13. & p. 3. C. 11. d. 34. ubi def. 33. hoc limitat in eo casu, quando nepotes, repudiantes hereditatem paternam, cum patris succedunt, vid. ANTON. FABER ad C. L. 2. c. 3. d. 17. n. 7. HEIG. p. 1. q. 24. n. 38. THESAUR. decis. 237. n. 15. VASQVIVS. de succ. Creat. L. 3. §. 30.*

11. Doctrina de collatione resolvitur
in 3 propositiones 1) Collatio fit in-
ter liberos, quatenus succedunt Parentibus
Praesumit enim aequalitas amoris Pa-
rentum erga liberos, quod non prae-
sumit inter fratres et parentes, qua-
tenus succedant liberis vel fratribus
2) Collatio respicit bona, quae à vivis
parentibus acceperunt: Ergo excludun-
tur praelegata, 3) Collatio fit quoad
bona, quae tempore collationis existunt
adhuc in natura, sine ex quibus facti
sunt locupletiores. Ergo cessat collatio
in sumptibus nuptialibus, cessat, si dos à
marito sit perdita sine culpa uxoris.

n. 274. H. PISTOR. p. 1. q. 30. n. 7. Si enim nepotes cum patruis vel avunculis aut materis succedant, adeoque non per se, sed beneficio parentum primum locum teneant, collatio eorum, quæ parentes perceperunt, omnino fieri debet, nec, repudiando hæreditatem paternam, collationis oneri se subtrahere queunt.

VI. Non solum ab intestato locum habet hæc collatio, sed & si ex testamento succedatur, l. 10. ff. § l. 17. C. de collat. nisi testator eam expresse remiserit. l. 1. § auth. seq. C. eod. vel extraneus institutus sit, qui ab intestato non esset successurus arg. l. 1. § 5. de collat. bon. aut ultimæ voluntatis verba ita generaliter sint concepta, ut per se satis constet, eam esse remissam. arg. l. 39. § 1. fam. herc. add. FABER ad C. L. 6. t. 4. d. 4. num. 28.

VII. Si diverso jure veniant i. e. si plures liberi cum extraneis heredibus succedant, nihilominus inter eos collationi est locus. l. ult. C. comm. utr. iud. quia conjunctio non est necessitatem conferendi inter fratres adimere, extraneis vero non conferunt, nec extranei illis arg. l. 21. § 1. C. de testam.

VIII. Huic collationi subjecta sunt omnia, quæ a parentibus, de quorum successione quæritur, sunt profecta, l. 17. C. de collation. ut dotes, tot. tit ff. de dot. collat. donationes propter nuptias, & aliæ res pretiosæ, quas liberi

Collatio in
successione
tam testa-
mentaria,
quam legi-
tima ob-
tinet,

Si liberi
sint iuncti
extraneis:
illi inter se,
sed non his
conferunt.

Regulariter
omnia a pa-
rentibus
profecta
sunt conse-
renda:

L. 37. ff. t. 7. de dotis collat. beri a parentibus nuptiarum tempore acceperunt, uti sunt jocalia & festiva vestes l. 29. C. d. inoff. test. arg. l. 8. C. d. jur. dot. CARPZ.

non tamen impensæ nuptiales. p. 3. C. 11. d. 11. in f. § def. 22. A quibus tamen festivitatum aut convivalium nuptiarum sumptus, quos parentes fecerunt, exempti sunt, quod pro sua liberalitate a patre impensi, nec in rem filii erogati, nec eo ipso filii patrimonium auctum dici possit. arg. l. 1. §. 16. ff. de collat. l. 20. §. 6. fam. herc. CARPZ. dict. loc. d. 21. seqq.

Non conferuntur 1. bona castrensia, 2. quasi castrensia: inde nec IX. Non conferenda veniunt 1.) bona castrensia, arg. l. 1. §. 15. de collat. l. 4. de castr. pec. 2.) quasi castrensia d. l. 1. §. 15. d. t. Sicut autem sub castrensibus comprehenduntur res, quæ militatum abeunti filio datae, v. gr. equi, arma. l. 1. C. de castr. pec. ita quoque sub quasi castrensibus continentur, quæ

sumtus studiorum regulariter, occasione artium liberalium & functionum publicarum ad filium pervenerunt. Hinc non conferuntur sumtus in studia erogati sive a patre sive a matre l. 50. ff. fam. herc. l. 11. C. de negot. gest. CARPZOV. d. C. 11. d. 17. etiamsi pater impendia in rationes redegit. Decis. Elect. noviss. Decis. 50. RICHTER. ad autb. habita p. 3. m. 2. § priv. 6. n. 8. nisi 1. de contraria patris voluntate alio modo constet, 2. filius habeat bona adventitia, e. g. materna, eaque administret pater. BRVNEM. intr. de collat. bon. c. 4. n. 92. 3. si pro filio tantum fuerit erogatum, ut liberi non sint

§ 18. non conferunt sumtus in studia erogati
sumtus studiorum comprehendunt
sumtus itineris et pro gradu Acade-
mico suppeditatos; non vero id quod
datum est filio zur ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ¹¹²³ ¹¹²⁴ ¹¹²⁵ ¹¹²⁶ ¹¹²⁷ ¹¹²⁸ ¹¹²⁹ ¹¹³⁰ ¹¹³¹ ¹¹³² ¹¹³³ ¹¹³⁴ ¹¹³⁵ ¹¹³⁶ ¹¹³⁷ ¹¹³⁸ ¹¹³⁹ ¹¹⁴⁰ ¹¹⁴¹ ¹¹⁴² ¹¹⁴³ ¹¹⁴⁴ ¹¹⁴⁵ ¹¹⁴⁶ ¹¹⁴⁷ ¹¹⁴⁸ ¹¹⁴⁹ ¹¹⁵⁰ ¹¹⁵¹ ¹¹⁵² ¹¹⁵³ ¹¹⁵⁴ ¹¹⁵⁵ ¹¹⁵⁶ ¹¹⁵⁷ ¹¹⁵⁸ ¹¹⁵⁹ ¹¹⁶⁰ ¹¹⁶¹ ¹¹⁶² ¹¹⁶³ ¹¹⁶⁴ ¹¹⁶⁵ ¹¹⁶⁶ ¹¹⁶⁷ ¹¹⁶⁸ ¹¹⁶⁹ ¹¹⁷⁰ ¹¹⁷¹ ¹¹⁷² ¹¹⁷³ ¹¹⁷⁴ ¹¹⁷⁵ ¹¹⁷⁶ ¹¹⁷⁷ ¹¹⁷⁸ ¹¹⁷⁹ ¹¹⁸⁰ ¹¹⁸¹ ¹¹⁸² ¹¹⁸³ ¹¹⁸⁴ ¹¹⁸⁵ ¹¹⁸⁶ ¹¹⁸⁷ ¹¹⁸⁸ ¹¹⁸⁹ ¹¹⁹⁰ ¹¹⁹¹ ¹¹⁹² ¹¹⁹³ ¹¹⁹⁴ ¹¹⁹⁵ ¹¹⁹⁶ ¹¹⁹⁷ ¹¹⁹⁸ ¹¹⁹⁹ ¹²⁰⁰ ¹²⁰¹ ¹²⁰² ¹²⁰³ ¹²⁰⁴ ¹²⁰⁵ ¹²⁰⁶ ¹²⁰⁷ ¹²⁰⁸ ¹²⁰⁹ ¹²¹⁰ ¹²¹¹ ¹²¹² ¹²¹³ ¹²¹⁴ ¹²¹⁵ ¹²¹⁶ ¹²¹⁷ ¹²¹⁸ ¹²¹⁹ ¹²²⁰ ¹²²¹ ¹²²² ¹²²³ ¹²²⁴ ¹²²⁵ ¹²²⁶ ¹²²⁷ ¹²²⁸ ¹²²⁹ ¹²³⁰ ¹²³¹ ¹²³² ¹²³³ ¹²³⁴ ¹²³⁵ ¹²³⁶ ¹²³⁷ ¹²³⁸ ¹²³⁹ ¹²⁴⁰ ¹²⁴¹ ¹²⁴² ¹²⁴³ ¹²⁴⁴ ¹²⁴⁵ ¹²⁴⁶ ¹²⁴⁷ ¹²⁴⁸ ¹²⁴⁹ ¹²⁵⁰ ¹²⁵¹ ¹²⁵² ¹²⁵³ ¹²⁵⁴ ¹²⁵⁵ ¹²⁵⁶ ¹²⁵⁷ ¹²⁵⁸ ¹²⁵⁹ ¹²⁶⁰ ¹²⁶¹ ¹²⁶² ¹²⁶³ ¹²⁶⁴ ¹²⁶⁵ ¹²⁶⁶ ¹²⁶⁷ ¹²⁶⁸ ¹²⁶⁹ ¹²⁷⁰ ¹²⁷¹ ¹²⁷² ¹²⁷³ ¹²⁷⁴ ¹²⁷⁵ ¹²⁷⁶ ¹²⁷⁷ ¹²⁷⁸ ¹²⁷⁹ ¹²⁸⁰ ¹²⁸¹ ¹²⁸² ¹²⁸³ ¹²⁸⁴ ¹²⁸⁵ ¹²⁸⁶ ¹²⁸⁷ ¹²⁸⁸ ¹²⁸⁹ ¹²⁹⁰ ¹²⁹¹ ¹²⁹² ¹²⁹³ ¹²⁹⁴ ¹²⁹⁵ ¹²⁹⁶ ¹²⁹⁷ ¹²⁹⁸ ¹²⁹⁹ ¹³⁰⁰ ¹³⁰¹ ¹³⁰² ¹³⁰³ ¹³⁰⁴ ¹³⁰⁵ ¹³⁰⁶ ¹³⁰⁷ ¹³⁰⁸ ¹³⁰⁹ ¹³¹⁰ ¹³¹¹ ¹³¹² ¹³¹³ ¹³¹⁴ ¹³¹⁵ ¹³¹⁶ ¹³¹⁷ ¹³¹⁸ ¹³¹⁹ ¹³²⁰ ¹³²¹ ¹³²² ¹³²³ ¹³²⁴ ¹³²⁵ ¹³²⁶ ¹³²⁷ ¹³²⁸ ¹³²⁹ ¹³³⁰ ¹³³¹ ¹³³² ¹³³³ ¹³³⁴ ¹³³⁵ ¹³³⁶ ¹³³⁷ ¹³³⁸ ¹³³⁹ ¹³⁴⁰ ¹³⁴¹

ritate legis; vid. Lynker in disp. de
Apostasia pudiorum et Philippi
ad Dec. 50. observ. 2.

sint habere legitimam *d. Decis. Elect. 50. 4.*
 si sumtus male consumti *d. Decis. 50.*

X. Præterea 3) quod simpliciter donatum 3. donatum
 est filio, non confertur. VINNIVS. *tr. de col- filio.*
lat. c. 15. n. 1. seqq. GVDELIN. d. jur. noviss.

l. 2. c. 19. CHRISTIN. vol. 1. d. 178. MATTH.
de AFFLICT. dec. Neapol. 247. Nec absol. §. 20. l. 1. Cod. de Collatione

XI. Denique constat, quod bona aliunde *Præterea*
 quam ab ascendente, cui succeditur, profecta, *non confe-*
 non sint conferenda, add. BRVNN. *d. c. 4. n. runtur bo-*
 576. sicut nec ea collationi subiecta sunt, quæ *na aliunde,*
 post mortem ejus, de cujus successione agitur, *& post mor-*
 acquiruntur. *l. 1. §. 19. l. penult. ff. d. col- tem patris*
lat. hinc nec conferuntur legata & fideicom- obvenien-
 missa a patre relicta. *l. 10. l. 16. C. d. r. tia.*

XII. Inter solos descendentes locum habet *Locum ha-*
 collatio, nec ad ascendentes, collaterales aut *bet collatio*
 extraneos extenditur, quia cessat ratio æqua- *inter solos*
 litatis, quæ censetur a parente servata in *descenden-*
 successione liberorum, nisi aliud dixerit præ- *teri.*
 terquam quod moribus Saxonix mater, licet
 persona extranea sit, marito suo cum propriis
 liberis succedens, uti sup. expositum, dotem
 & reliqua sua bona conferre teneatur. CARPZ.
d. p. 3. C. 11. d. 26.

Add. *L. 3. T. 10. I. de bonor. possessioni-*
bus; & seqq.

TIT. XXXIII.

DE

HEREDITATIS PETITIONE,
QUERELA INOFFICIOSI ET
ACTIONE FAM. HERC.

APHOR. I.

Hereditas delata & adita exigitur a detentore vel mediante querela inofficiosi: quæ describitur.

L. 5. ff. t. 2. de inoff. testam. Cui detur;

Contra quem;

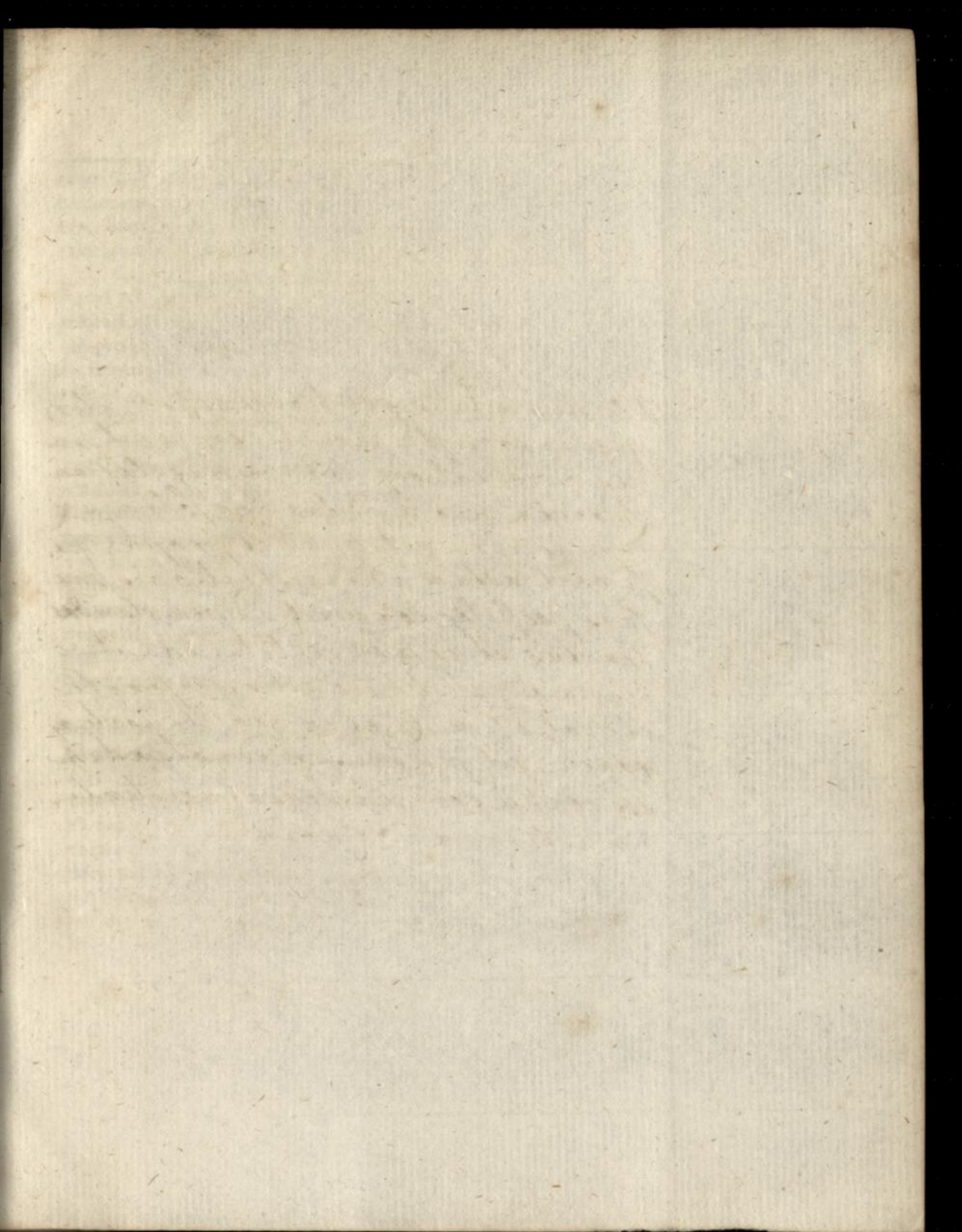
Ad quid.

Hereditatis petitio vel est specialis & qualificata, seu, ut alii tradunt, opus habet quodam remedio, quo via ipsi præparetur; vel est generalis. Illa specialis petitio hereditatis, vel remedium præparatorium querela inofficiosi testamenti dicitur, quæ est actio, qua rite quidem, sed inique exheredatus præteritusve petit, ut testamentum, quo is est exclusus, rescindatur, ipse heres declaretur, ac proinde scriptus heres condemnetur ad hereditatem restituendam cum omni causa.

II. Opus itaque habent hoc remedio liberi, parentes, & certo casu fratres, inique exheredati aut præteriti. vid. tit. 21. aphor. 1. & seqq.

III. Instituitur hæc querela contra quemlibet heredem testamento institutum, aliumve, qui ex testamento hereditatem pro herede aut pro possessore tenet. l. 1. C. de inoff. testam.

IV. Intenditur hac actione, ut testamentum tanquam inofficiosum rescindatur, ac proinde, eversa ita sola heredis institutione, actor declaretur heres ab intestato l. 8. §. 16. ff. de inoffic. test. l. 21. §. 2. eod. junct. Nov. 115. c. 3. in fin. & c. 4. in fin. Legata ergo

J. VI. Hereditatis petitio est actio realis,
quae in conceptu generali convenit cum
rei vindicatione rerum singularium.
Quoniam vero hereditas non solum ex
iure dominiū petit, sed et propter quod
si contractum administrationis praesens
sensus possessor convenit ad praestandos
fructus et damna restituenda. Hinc
mixta appellatur haec actio, personalis
et realis simul, et in vno libello utrumque
coniungitur petitum, quod notandum
est contra eos, qui negant existentiam
actionum mixtarum.

ergo & alia capitula subsistunt; quia hæc, testamento absolute spectato, nullo laborant vicio, & quoad ista nihil contra pietatis est officium commissum. CARPZOV. 3. C. 5. d. 17.

V. Generalis seu simplex hereditatis petitio est actio universalis, ex acquisito jure hereditario competens, qua heres adversus eum, qui pro herede vel possessore possidet, contendit se heredem declarari & hereditatem suam esse, & per consequens res hereditarias, una cum præstationibus personalibus, sibi ab isto restitui. *tot. tit. D. & C. de pet. hered.*

*Hereditatis
petitionis
simpl. de-
scriptio.
L. 5. ff. t. 3.
de hered.
petit.*

VI. Causa itaque seu fundamentum hujus actionis est dominium hereditatis seu hereditarium, *l. 1. §. 1. verb. ex suo jure. si pars hered. pet.* adeoque est actio in rem *l. 25. §. 18. de her. pet. arg. l. 7. C. eod.* Quoniam vero aliquando falsus heres ex gesto personaliter obligatur, ob hæc præstationes personales mixta dicitur *d. l. 25. §. 18. de pet. her. l. 7. C. eod.* unde etiam b. f. actionibus accensetur. *§. 28. I. de action.*

*Ejus funda-
mentum.*

VII. Datur hæc actio ei, cui competit jus hereditarium, ex testamento, vel ab intestato per aditionem quaesitum, *l. 2. 3. de pet. her. l. 9. C. eod.* Non autem actio hæc tantum ei proposita, qui ex asse heres est, sed & pars hæret. ei, qui pro parte heres est adeoque partem hereditatis petit. *l. 1. pr. & tot. tit. si pars her. pet.*

Cui detur.

L. 5. ff. t. 4. si

pet.

VIII. Competit petitio hereditatis adver-

Contra

S 5

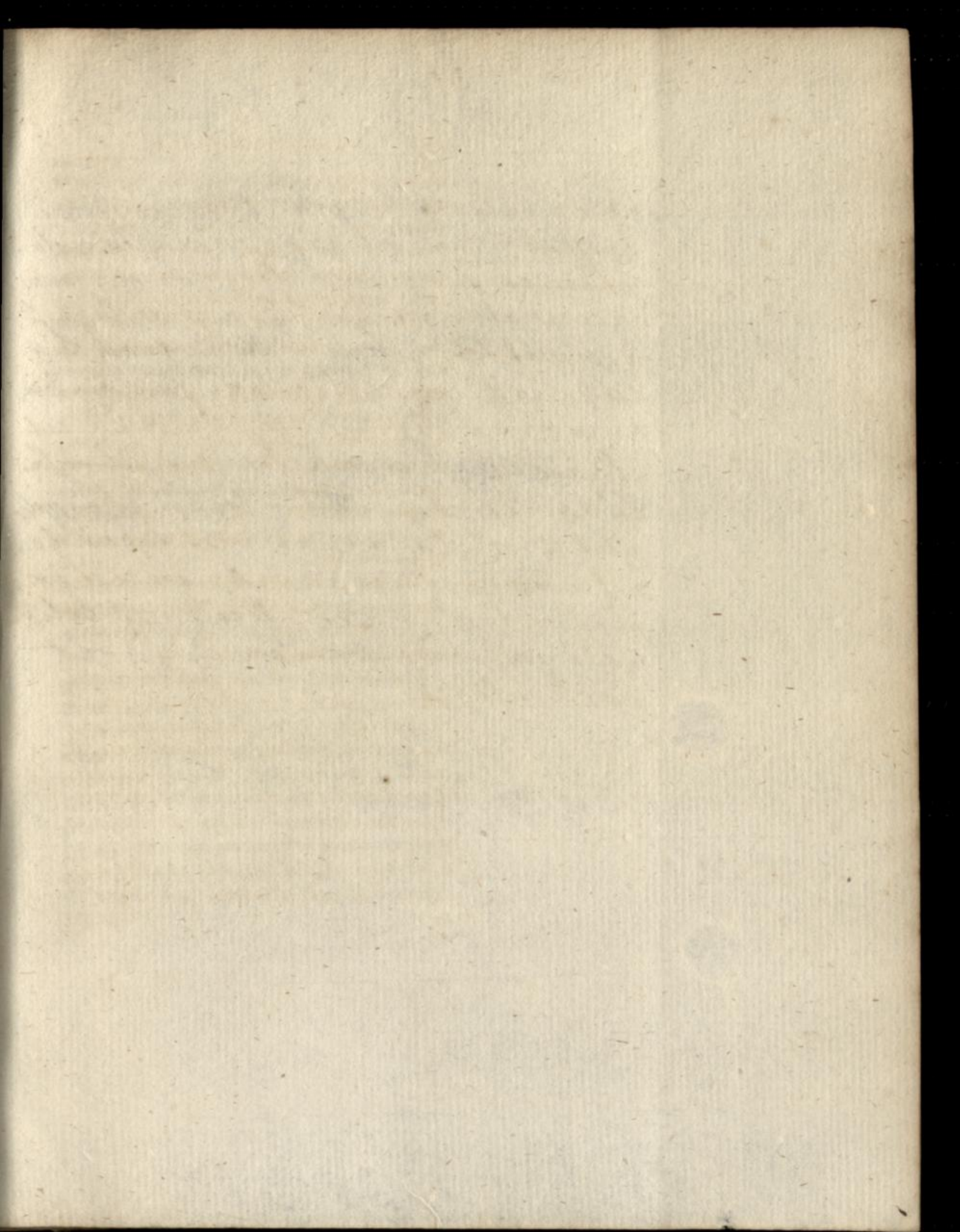
fus quem.

fas eum, qui pro herede vel possessore possidet, totam hereditatem, aut rem jusve aliquod hereditarium. *l. 9. l. 10. de pet. hered.* significat autem hic *pro herede possidere*, si quis titulum quidem heredis alleget, sed non sit verus heres, sive b. f. existimet quis se esse heredem, vel m. f., v. c. sciens, testamentum esse nullum, se venditet falso pro herede. *Pro possessore possidere* est sine titulo seu causa possidere *l. 12. l. 13. pr. l. 16. §. 4. d. t.* Præterea sciendum, quod juris interpretatione pro possessore habeatur 1.) qui dolo desit possidere res hereditatis. *l. 13. §. 14. l. 25. §. 8. de pet. her. l. 157. §. 1. de R. I. 2.)* qui liti se obtulit quasi possideret. *l. 13. §. 13. l. 45. de petit. hered. 3.)* qui vi dejectus fuerit. *d. l. 16. §. 4. de pet. her.*

Ad quid.

IX. Petitur hac actione, ut quis heres declararetur, adeoque possessor condemnetur, ut res hereditarias restituat cum omnibus accessionibus, fructibus & usuris.

Et quidem m. f. possessor non solum tenetur restituere omnia, quæ possidet aut lucratus est, *l. 28. de pet. her.* sed & omnia, quæ quocumque modo possidere aut exigere potuit, & omisit. *l. 20. §. 6. l. 25. §. 2. de pet. her.* ac quoslibet fructus, tum perceptos, tum percipiendos; nec non æstimationem rerum, quas possidere desit, & fructuum, quos inde percipere potuit. *l. 20. §. 12. d. t.* At b. f. possessor restituit solum eas res, quas adhuc possidet,

I.X. In iudicio vniuersali bonae fidei
possessor recipit quoque impensas volu-
ptuarias, quoniam actori non magna
incommodum est, tantillum praestare, si
accipiat totam hereditatem, quod sepe
est in iudicio particulari sine vindica-
tione rerum singularium; v. g. vindicat
aliquis equum et possessor excipit, v. g.
Et sub *quod* in iudicio bonae fidei et capite
petit 12 v. g. Has vero non restituere de-
bet actor vindicans, quoniam est im-
pensa voluptaria et difficile est talis
modi impensas praestare apud res
particulares.

fidet, vel pretium, ex rebus b. f. venditis red-
actum, & quantum alias factus est locuple-
tior. l. 25. §. 11. l. 40. §. 1. d. t. l. 1. C.
eod.

X. Impensas tamen, quæ fructuum quæ *Impensas*
rendorum conservandorumque gratia factæ *possessor*
sunt, tum b. tum m. f. possessor deducit. l. *retinet.*
36. §. ult. l. 37. ff. d. t. præterea & alias im-
pensas, in res hereditarias erogatas, necessarias
ac utiles, tam bonæ quam m. f. possessor de-
detrahit, l. 38. d. t. hac tamen observata diffe-
rentia, ut b. f. quidem possessor impensas ex
aliis rebus hereditariis deducat, licet res non
extet, in quam fecit d. l. 38. m. f. autem
possessor non aliter, quam si res melior extet.
d. text. porro voluptuarias impensas m. f. pos-
sessor solum tollit, quantum salva ipsa re per-
manente fieri potest. l. 39. §. 1. de pet. he-
red. at b. f. possessor & illas deducit in hoc
iudicio universali d. l. 39. §. 1.

XI. Distinguitur hereditatis petitio porro *Dist. He-*
in civilem & prætoriam. Illa iterum alia est *reditatis*
ex jure hereditario directo, & datur heredi di- *petitio in*
recto instituto: alia ex fideicommissio, & di- *civilem,*
citur fideicommissaria hereditatis petitio, quæ *L. 5. ff. t. 6.*
est, qua is, cui ex fideicommissio restituta est *de fidei-*
hereditas, contra possidentem pro herede aut *com. hæ-*
pro possessore, intendit hereditatem suam esse, *red. pet.*
ideoque sibi res hereditarias esse restituendas.
tot. tit. de fideicomm. hered. pet.

XII. Prætoriam hered. petitio est, qua is, et præto-
cuiam.

L. 5. ff. t. 5. cui a Pratore b. possessio data est, contra eum, de possessor. her. pet. qui pro herede vel pro possessore possidet, intendit hereditatem suam esse, adeoque res hereditarias sibi restituendas, tot. tit. de poss. hered. pet.

Inter coheredes opus est actione famil. herciscunde. L. 10. ff. t. 2. fam. hercisc. XIII. Restat fam. hercisc. actio, qua coheredes, quibus hereditas est communis, inter se agunt de rebus hereditariis dividendis, commodis communicandis, damnis, dolo culpaque datis, resarciendis ac impensis restituendis. tot. tit. fam. herc.

Ejus fundamentum. XIV. Fundamentum itaque hujus actionis est itidem dominium seu jus hereditatis, & simul quasi contractus, hereditatis communio. §. 4. I. de obl. quæ quas. ex contr. nasc. l. 22. §. 4. fam. herc. atque inde inter mixtas actiones refertur. §. 20. I. de action.

Datur inter coheredes. XV. Datur inter ipsos coheredes inter se, quorum unusquisque diverso respectu actoris & rei partes sustinet. l. 2. §. 3. d. t. l. 10. fin. reg. Habetur tamen pro actore is, qui prior provocat ad iudicium: potest tamen unus, etiam invitis cæteris, divisionem petere l. 43. fam. her. quamvis adhuc ad finem minores.

Ad quid datur. XVI. Vindicatur hac actione pars, ex communi hereditate ad nos pertinens, ut scil. per divisionem rei, antea communis, certa portio cuique obveniat: l. 1. d. t. l. 8. C. cod. Petuntur quoque præstationes personales, ad quas ex quasi contractu alter coheredum alteri obligatus est, d. §. 4. I. de obl. quæ quasi ex contr.

J. XV. Communio dicit mater discordia.
rum, unde heredes provocare possunt
quandocumq; ad divisionem, nec obstat
patris prohibitio, neq; quod inter he-
redes sint minores, quamvis per indi-
rectum hac ratione alienanda sint
immobilia. Haec enim alienatio est
necessaria, quam impedire non pot.
est tutor sub praetextu aetatis pupilla-
ris. Quoniam vero quisq; ex coheredi-
bus provocare potest ad divisio-
nem; hinc actio familiae heredisca-
dae dicit duplex; ita tamen ut actio-
ris vicibus fungat, qui prior provoca-
vit. De cetero convenit haec actio cum
hereditatis petitione, tam quoad rem
principalem quam quoad accessoriam.

sontr. d. l. 22. §. 4. l. 24. §. 15. & seqq.
 nim. alter alteri rationem debet reddere ob
 administratas forte res hereditarias; fructus
 & alia commoda communicare, nec non da-
 mna, si quæ intulit, resarcire. *d. text.* Vicis-
 sim vero alter alteri impensas factas restituere
 tenetur. *l. 18. §. 3. fam. herc. l. 18. C. cod.*

TIT. XXXIV.

DE

SUCCESSIONE EXTRAORDINARIA
ANOMALA EX PACTIS SEV

SUCCESSIONE CONVENTIONALI.

APHOR. I.

Quamvis juxta jus comm. civile non
 liceat pacisci de hereditate viventis absque
 ejus consensu; usu tamen aliud introductum
 est. Dividi vero solent hodie pacta successio-
 ria in pacta acquisitiva, conservativa, dispo-
 sitiva, & renunciativa.

*Usu intro-
ducta est
successio
conventio-
nalis.*

II. Pactum acquisitivum est conventio de
 ipsorummet paciscentium, vel alterutrius tan-
 tum, vel utriusque hereditate, sibi vel aliis ac-
 quirenda. *COTHM. 3. conf. 44. n. 37.* Ejus-
 modi sunt I. Pacta conjugum de futura suc-
 cessione. *vid. Exerc. ad Pand. 30. tb. 19.*

*Est vero
aliud pa-
ctum suc-
cessorium
acquisiti-
vum;*

II. Pactum unionis prolium. *vid. lib. 1. tit.*
 III. *aphor. 6.* III. pactum confraternitatis
 (*Erbverbrüderung.*) quod est conventio inter
 Principes & illustres personas, Imperatoris
 autoritate accedente, inita, ut, heredibus
 masculis

masculis unius familiae deficientibus, in altera familia pacifcente superstitibus masculi in bona & principatus extinctae succedant. vid. GAIL. 2. O. 127. NICOL. BETS. *de statut. pact. & consuet. illust. person.* REUSNER. vol. 1. *conf.* 3. LIMN. *de l. publ. l. 4. cap. 8.* IOH. CASP. GUITICH. *tr. de confraternit.* HAHN. *d. iur. rer. concl.* 75. IV. Pactum ganerbinatus, (*Gan-Erbshafft*) quod est conventio, inter nobiles ac illustres familias certis legibus, superioris confirmatione accedente, inita, ut se suasque facultates contra vim & hostiles incursionem defendant, & una extincta familia, ex reliqua superstitibus isti succedant; *Erklär. des Landf. zu Augspurg de an 1500. tit. wider der Gan-Erben schlossen. Landf. zu Worms de an 1521. cod. tit. vid.* RITTERHUS. *partit. feud. l. cap. 18.* WEHN. *voc. Gan-Erben.* HAHN. *d. l. concl.* 76.

aliud conservativum;

III. Pactum conservativum est conventio de obstaculo, hereditatem jure communi debitam impediendo, removendo, atque ita jure succedendi in pristino vigore conservando. vid. MUSCUL. *d. tr. d. l. concl.* 3. *lit. O.* HEIG. *l. q. 23. n. 15.* DAUT. *de Testament. n. 105.* H. PISTOR. *p. 4. quest. 87.* HAHN. *concl.* 78.

aliud dispositivum;

IV. Pactum dispositivum est conventio, qua de hereditate tertii viventis dividenda agitur, vel alias de ea in casum, si alterutri pacifcentium obvenerit, certo modo disponitur. Tertius iste vel incertus est vel certus.

De

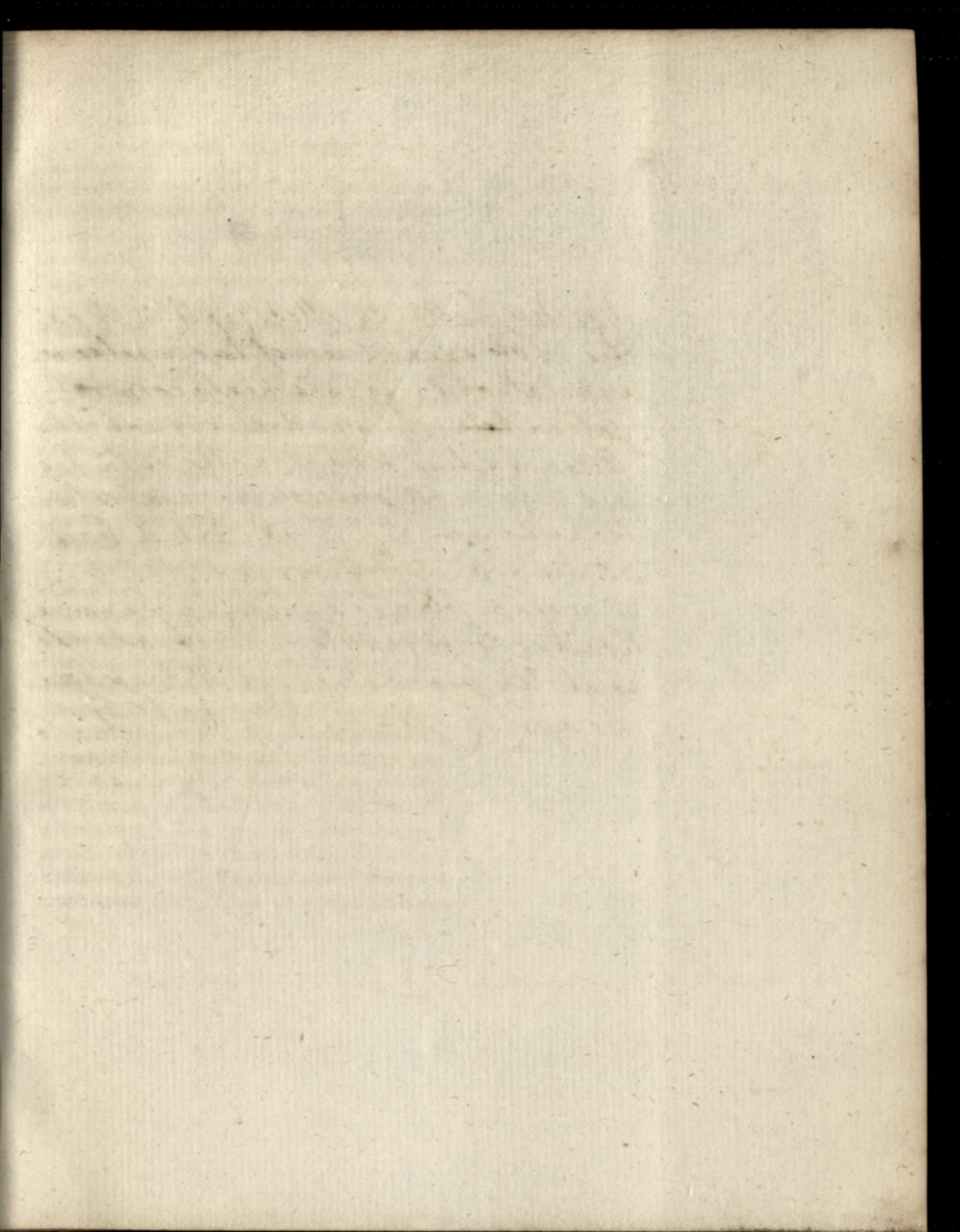
vult ex alio quod summum quod hoc vult.
Hac enim ratione poenitentia praecela.
dit marito; vid. Werner in disp. de
pactis dotal. sub formula: sitz Guldbry
Dissert. n. Dissert. de Guldbry.

Conventio de hereditate tertii est negotium
mixtum, quod partim habet naturam pacti,
partim ultimae voluntatis. Quamvis enim ter-
tius ille, de cuius hereditate agit, consense-
rit, quoadcunque tamen revocatio adhuc
est permissa, quod conspirat cum natura
ultimae voluntatis, quae ambulato-
ria est usque ad mortem: nec temere negandus
est usus legis finalis. Cod. de pactis, quasi
haec lex non conveniat cum moribus
Germanorum, quibus pacta producant va-
lidissimam obligationem, quod probet
proverbum: n. Moot nin Moot, nin
mann nin Mann. Sed haec generalis
propositio non tollit specialem legem. Ita-
ctenus etiam praxis inhaeret huic legi.
Periculosa ergo est pactio, quae super
tertio hereditatem celebrat, quoniam
quasi rem incertam emimus.

De illius hereditate pactio quodammodo jure civili quoque valida est, l. 3. §. 2. *pro soc.* modo in fraudem legis nomen non supprimatur. H. PISTOR. p. 4. q. 1. n. 4. Si de certi hereditate conventio ineatur, ille aut consentit; & jure civili etiam subsistit, modo in ea voluntate iste usque ad mortem perseveraverit. l. f. C. de pact. ubi add. DAUT. in d. l. f. n. 119. HAHN. d. l. concl. 79. n. 12. Et seqq. aut non consentit; & illo jure non valet: admittitur tamen pactum, quo filius vivo patre cum creditoribus paternis pactus est, ut sibi remitterentur debita paterna l. 7. §. 18. *vers. idem. prob. de pact.* l. 47. de O. Et A. add. HAHN. d. l. concl. 79. Et seqq.

V. Pactum renunciativum est conventio, aliud re-
 qua quis animum omittendi successionem fu-
 turam, seu quæ aliquando defertur, in grati-
 am alterius declarat. c. *quamvis 2. de pact.*
in 6. Ita filia, accepta dote, quandoque re-
 nunciat hereditati paternæ d. c. Similiter &
 filius, accepta v. gr. donatione propter nu-
 ptias, vel certa quantitate, in favorem forte
 primogeniti, pro conservando familiæ splen-
 dore, hereditate reliqua aliquando se abdi-
 cat. GUTIEREZ. in d. c. *quamvis. verb. filia*
n. p. DAUTH. *ib. n.* 46. 59. CAREZ. d. 2. c. 35.
 d. 8. Et 9. Initur hoc pactum vel cum eo,
 de cuius vivi hereditate, quæ aliquando ob-
 ven-

ventura, agitur, v. c. a filia cum patre, *d. c.*
 vel cum eo, qui futurus esset coheres, v. c.
 cum fratre, GUTIEREZ *d. l. CARPZ p. 2. c. 35.*
d. 10. n. 2. & seqq. Renunciatur hereditati
 alicuius, quam alias lex ab intestato deferret.
 Non autem comprehenduntur I. bona, ad
 hereditatem, cui renunciatum, non perti-
 nentia: ut feudalia; nisi feudum sit plane
 hereditarium. ROSENTH. *c. 9. concl. 13. n. 8.*
15. & seqq. KELLENBENZ. *tract. de renunciat.*
success. quest. 26. n. 14. nec non fideicom-
 missaria. MUSCUL. *d. concl. 7. n. 63. 64. & seqq.*
 GAIL. 2. O. 98. KELLENB. *d. tr. q. 30.* HAHN
d. tract. concl. 84. n. 13. Hinc etiam filius
 filiaque non arcetur, si renunciaverit here-
 ditati paternæ, a fratris hereditate, licet in
 hac non nisi bona patris, ante defuncti, repe-
 riantur GAIL. 2. O. 148 n. 12. H. PISTOR *p. 4.*
q. 6. n. 63. Porro II. non spectat eiusmodi
 renunciatio ad ea, quæ filio testamento pa-
 ter, cum quo is de non succedendo conve-
 nit, reliquit, quia pactum & iuramentum
 per testamentum superveniens remissum in-
 telligitur. MYNSING. 2. O. 7 n. 5. GAIL. 2. O.
 148. *num. 11.* etsi expresse & successioni ex
 testamento & ab intestato renunciatum sit:
 GUTIEREZ. *in d. c. sum omnino. numer. 11. &*
seqq. TREUTLER. *Vol. 1. diff. 6. tb. 8.* HAHN. *d.*
k. n. 15. Cæterum renunciatur vel in uni-
 versum hereditati, vel certæ parti: priori casu
 nihilominus legitima debetur, nisi illam, vel
 quod

Et quidem iurata. Ex alleg. Capit. 2 de pa.
ctis in 6to enixit necessitas iuratae re.
nunciationis, idq iuramento corporali
solemnitate. Aliqui distinguunt inter
filios et filias renunciantes ut in his
non vero in illis necessario requiratur
iuramentum; vid. Carpt. Parte 2. Const.
35 de fir. 6. Recte vero indistincte iu.
ramentum solenni adhibet in renuncia.
tionibus, quae cautela superabundans o
noceb. Ita pronunciantur Wittenbergen.
ses apud Leyserum Medit. 45. §. 1. §. 1.

quod loco ejus est, v. gr. dotem, acceperit; vel specialiter etiam legitimæ renunciaverit, GAIL. *d. 2. O. 147. num. 13. 14.* GVTIEREZ. *de jur. confirmat. l. 1. c. 19. n. 3.* OLDEND. *5. Class. 3. p. 4.* CARPZ. *d. l. d. 3.* RICHTER. *decis. 69. n. 15. & seqq.* Pactum de non succedendo subsequi debet ipsa renunciatio, MVSCVL. *conclus. 5. n. 134.* COTHM. KELLENF. *d. tr. q. 7. n. 7. 8. & seqq.* vid. RICHTER. *dec. 69. n. 24. & seqq. & quidem jurata. d. . 2. d. pact. in 6.* COLER. *decis. 38.* CARPZ. *2 c 35. d. 6.* adeo ut assertionem *bey Fürstl Gräff. Adelichen Ehren it. an Eydes statt*, non sufficere statuant. KELLNB. *d. tr. qu. 3.* De jure Saxonico communi non requiritur juramentum *Land-R. art. 13. l. 1.* CARPZOV. *d. l. RICHTER. d. decis. 69. n. 7. & seqq.* Non autem hujusmodi renunciatio vires habet, quando non defertur renuncianti hereditas, quippe quem casum, deferendæ scil. hereditatis, renunciatio respicit; undeliberi, non obstante matris, quæ ante patrem mortua, renunciatione, avo ex propria persona succedunt, etiam si mater pro se suisque heredibus renunciaverit. H. PISTOR. *p. 4. q. 7.* CARPZOV. *p. 3. c. 35. d. 11. 12. 13.* RICHTER. *d. dec. 69. n. 28.* neque etiam excluditur renuncians amplius a successione, si illi, in quorum favorem & commodum renunciatio facta est, decesserint, vel alias cesset causa, ob quam renunciatum est. Sic, fratribus vivo patre mortuis

tuis, non obstante renunciatione succedit filia patri. GAIL. 2. O 148. n. 10. MVSCVL. d. leg. conc. 6. lit. c. & seqq. quod multo magis obtinet, si renuncians, v. gr. filia, sibi pacto successionem reseruarit: *auff einen ledigen Anfall.* vid. KELLENBENZ. d. tract. 9. 18. & seqq. HAHN. d. l. num. 21. Caterum ob enormem vel enormissimam læsionem rescindendum non posse hujusmodi juratam renunciationem, præsertim si bona, v. c. paterna, postea fuerit aucta, dispositum est Constit. Elect. P. 2. c. 33. add. CARPZOV. *ib. d. 4.* KELLENB. d. sr. *quest. 42. num. 21.* & seqq. aliter sentit. GAIL. 2. *obs. 147.*

TIT. XXXV.

DE

DE JURE PIGNORIS.

APHOR. I.

*Secunda
species juris
in re, jus
pignoris.
Explicatio
vorum.*

Hactenus dictum est de dominio tum rerum singularium, sive corporalium, sive incorporeorum, ut servitutum; tum universali seu hereditatis, sive ea per testamentum; sive per legem; sive per pactum deferatur. Sequitur nunc jus pignoris, quod in genere sumtum comprehendit etiam hypothecam. I. 1. *de pign. act.* in specie vero pignus ab hypotheca distinguitur ita, ut pignus dicatur, quod rei traditione; hypotheca, quæ, re creditori non tradita, pacto nudo vel etiam lege constituitur. I. 9. §. 2. *de pign. action.* l. 238. §. 2. d. V. S.

*Pignoris ac
hypothecæ
descriptio.*

II. In generali itaque significatione jus pignoris & hypothecæ est jus, in bonis debitoris

ad fin.) Illi extra Saxoniam statuunt omni-
no impugnari posse renunciationem exca-
pitate laesionis ultra dimidium, si ex post
facto patrimonium patris sit auctum.
De quo enim non est cogitatum tempore
renunciationis, illi circumstantiae nec
censet renunciatum. Nec obstat iura-
mentum, utpote quod est accessorium ob-
ligationis principalis; vid. Kramer in tr.
de renunciatione hereditatis iurata.
In Saxoniam nullam nec maximam at-
tendimus laesionem, quoniam in artece-
su cogitari potest de augmento hereditatis.

in bonis debitoris. Plus cautionis, est in re, quam
in persona (l. 25 § de div. reg. juris)

J. IV et V. Pignus in sensu speciali dicitur,
si res oppignorata tradatur creditori, quod
plerumque fieri solet in oppignoracione re-
rum mobilium. Hypotheca vero constituitur
sola conventionione, ita ut res maneat apud
debitorem, quod plerumque fit oppignora-
cione rerum immobilium, ut in hoc de-
bitore sine huiusmodi traditione. Hypotheca
est, quod quidem pactum producit per se
effectum realem, unde pactum hypothecae
dicitur legitimam sine iudiciale; conf. Boeh-
mer in diversis pignoris et hypothecae
iure div.

J. VI. *) Qui habet potestatem alienandi,
habet etiam facultatem oppignorandi.
Quidquid exim permixtum est in termino,
etiam permixtum est in via. Oppignoratio
est via ad alienationem. Ep

ris creditori legitime constitutum, in securi-
tatem sui crediti, §. 7. *I. de action. §. fin. I.*
quib. mod. re contrah. obligat.

III. Pignus constituitur vel per conventi-
onem partium, debitoris nim. & creditoris;
vel, absque conventionem, secundum juris dis-
positionem, *id dicitur pignus legale*

IV. Per conventionem iterum duplici mo-
do pignus & hypotheca constituitur, nim. 1.)
per contractum pignoris, si nim. res ipsa tra-
datur creditori a debitore in securitatem cre-
diti: quod licet sæpius in rebus mobilibus
contingat, tamen & aliquando res immobiles
traduntur creditori. *l. 8. §. 1. & tot. tit. de*
pign. action. l. 4. C. de pign. & hypoth. vid.
lib. III. tit. 7.

V. 2.) Constituitur pignus ita, ut debitor
quidem rem oppignoratam retineat, sed per
pactum hypothecæ solum creditori res oppi-
gnoretur in crediti securitatem: quod fre-
quentius in rebus immobilibus fieri solet. *t. t.*
de pignor. & hypothec.

VI. Constitui potest pignus ab illis, qui do-
mini sunt rerum, & liberam earum admini-
strat. & alienandi potestatem habent. Consti-
tuitur creditori, qui se creditum inire, & ali-
ud dominium seu jus in re acquirere potest.
conf. l. 24. de pign. & hypothec.

VII. Oppignorari regulariter possunt o-
mnes res, quæ 1.) in bonis debitoris sunt,

L. 20. ff. t.

de pignor.

& hypoth.

& qual. ea

contrah. &

de pact. cor.

Pignoris

constitutio

varia,

1.) per con-

ventionem

partium:

Persona

constituens,

& cui con-

stituitur.

Res. in qui-

bus consti-

tuitur.

l. 20. ff. 1. 3. l. 4. quæ. res pignor. vel hyp. dat. obl. non quæ res pi- poss. & 2.) alienari possunt l. 9. §. 1. de pi- gnor. vel hypot. datæ Obl. non poss. *l. 4. quæ. res pignor. vel hyp. dat. obl. non poss. & 2.) alienari possunt l. 9. §. 1. de pi- gnor. Potest & jus pignoris iterum loco hypotheçæ alteri cedi absque judiciali insinuatione. Decis. Elect. noviss. 40. Res vero alienæ non possunt oppignorari proprio nomine. tot. tit. C. si res alien. pign. dat.*

Oppigno- rantur vel omnia bona, vel res particu- lares.

VIII. Oppignorantur a debitore creditori vel omnia bona, vel quædam: hinc pignus aliud est generale, aliud speciale. Illud afficit omnia debitoris bona allodialia, tam præsentia, quam futura & post pignus constitutum quæsitæ. Speciale pignus est in certis rebus oppignoratis. *l. 15. §. 1. d. pign. & hyp.*

Si pignus in rebus immobilibus judicialiter confirmatum, validus est pignore extrajudiciali: quod tamen & ipsum suos habet effectus.

IX. Notandum hic est, quod jure Saxon. ut & moribus aliorum quorundam locorum, ad bonorum immobilium oppignorationem requiratur confirmatio judicis. *Constit. Elect. p. 2. C. 23. vid. & noviss. Dec. 13.* Quod tamen ita intelligendum est, ut judicialis hypotheca in concursu præferatur nudæ conventionali hypothecæ, etiamsi hæc sit tempore prior; & quod tertius possessor, qui bona fide, quam nescit esse oppignoratam, rem emit, non possit propter istam conventionalem hypothecam, destitutam confirmatione judiciali, conveniri, *CARPZ. in d. C. 23.* alias vero etiam conventionalis hypotheca suos habet effectus, quod nim. ipse oppignorans ejusque heredes inde obligentur, ac pignus luere teneantur.

1711. Generalis hypotheca comprehendit mobilia
et immobilia, nomina et actiones, quod apud
Germanos dicit *Inschanda* *habeu* n. *Inschande*
Gründe. Lectius vero superaddit tertium
genus bonorum, vult *Inschande* *Verpflichten*; vid
Hoffmann in *disf. de hypoth. nominum*. Quae
doq. coniungitur cum hypotheca generali spe-
cialis, ubi utiliter adicitur clausula, saluo
iure variandi. Alias enim creditor speciale
pignus ante omnia excutere tenetur, quan-
vis non sufficiat debito extinguendo, si vero ad-
dita sit haec clausula, potest creditor pro lu-
bitu magis idoneum genus bonorum satisfaci-
endi suae eligere; vid. *Argy* in *caus. Contract.*
habetil. *Barbosa* in *tr. de clausulis*

J. X. Pactum antichreticum dicitur ab ἀντι
et χρεός, vltor, xēpōis vsus.

Pactum antichreticum non liberat credi-
torem a rationibus reddendis, si fructus
pignoris longe superent vsuras hypothecae
a debitore praestandas. Ad euadendum
ergo onus reddendarum rationum varias
inueniuntur cautelas, quae pertinent pacta
exceptio doli mali et rei non sit sed aliter gestae,
de retrouencendo, nec non contractus loca-
tionis, ita ut pro vsuris ordinatis cre-
ditor habeat rem oppignoratam sibi loca-
tam, vsq; dum debitum sibi restituitur.
Obstat vero exceptio simulationis, J. 3
+ 6 n. r. Distin. Roussier; vid. Pragmata
de computatione fructuum et vsurarū
in antichresi. Jure Germanorum
Creditor ipso iure percipit fructus et re-
ditus pignoris. Est enim creditor quasi
vtilis dominus pignoris, vsq; dum fiat
restitutio, quo iure germanico vltimur in-
ter illustres et nobiles: inter priuatos
vero vltimur Jure Rom. vid. Gundling
in diff. de territorio oppignorato

neantur: præfertur etiam hæc nudis credito-
ribus chirographariis.

X. Solent oppignorationibus sæpius pacta ^{Oppigno-}
adjici, quorum aliud est licitum, aliud ^{rationibus}
illicitum. Illiusmodi est pactum antichre- ^{adjicitur}
seos, quo inter debitorem & credito- ^{recte pa-}
rem convenit, ut quamdiu creditori non sa- ^{ctum anti-}
tisfiat, creditori pignore uti liceat & fructus ^{chreticum.}
suos facere in compensationem usurarum pe-
cuniæ ipsi debitæ *l. 11. §. 1. de pign. & hyp.*
l. 33. de pign. action. GAIL. 2. O. 3. modo
debitori, quandocunque voluerit, pignus
luere liberum maneat: quæ facultas illi adi-
mi haut potest, etiamsi expresse ita convene-
rit, *MOLIN. de usur. q. 55. num. 385. SANDE*
decis. Fris. L. 3. t. 12. d. 11. Sed
quid si fructus legitimus usurarum modum
excedant, an adhuc pactum antichreticum
subsistet? Distinguendum est: aut fructuum
incertus est proventus & nihilominus sub-
sistit. *l. 17. C. de usur. nisi nimium modus*
excedatur. CARPZOV. p. 2. C. 30. d. 41. aut
fructuum certa est quantitas, & forti impu-
tandum est, quicquid legitimus usurarum
modum superat. *arg. l. 14. C. de usur. CARPZ.*
d. loc. def. 40. SANDE d. L. 3. t. 12. d. 12.

XI. Illicitum est pactum seu lex commis- ^{Prohibitum}
soria, quo convenit inter creditorem & debi- ^{est pactum}
torem, ut si debitor suo die non solvat, res ^{commissio-}
oppignorata creditori cedat, *l. ult. C. de pact.*
pign. junct. l. 26. C. de usur. Valet tamen
T 3 ejus-

ejusmodi pactum, ut, pecunia destinato tempore non soluta, res oppignorata emta esse debeat justo pretio constituto, vel constituendo. *l. 16. §. ult. de pignor. l. ult. pr. de contr. emt.* ANT. FABER *intit. C. de pact. pignor. l. 8. t. 22. d. 1. seqq.* add. MAESTERT. *tr. d. L. Commissoria,* GOTHOFR. a IENA *tr. d. L. Commiss.*

Constitui-
tur pignus
2. secund.
juris singu-
larem dis-
positionem
vel per judi-
dicem:

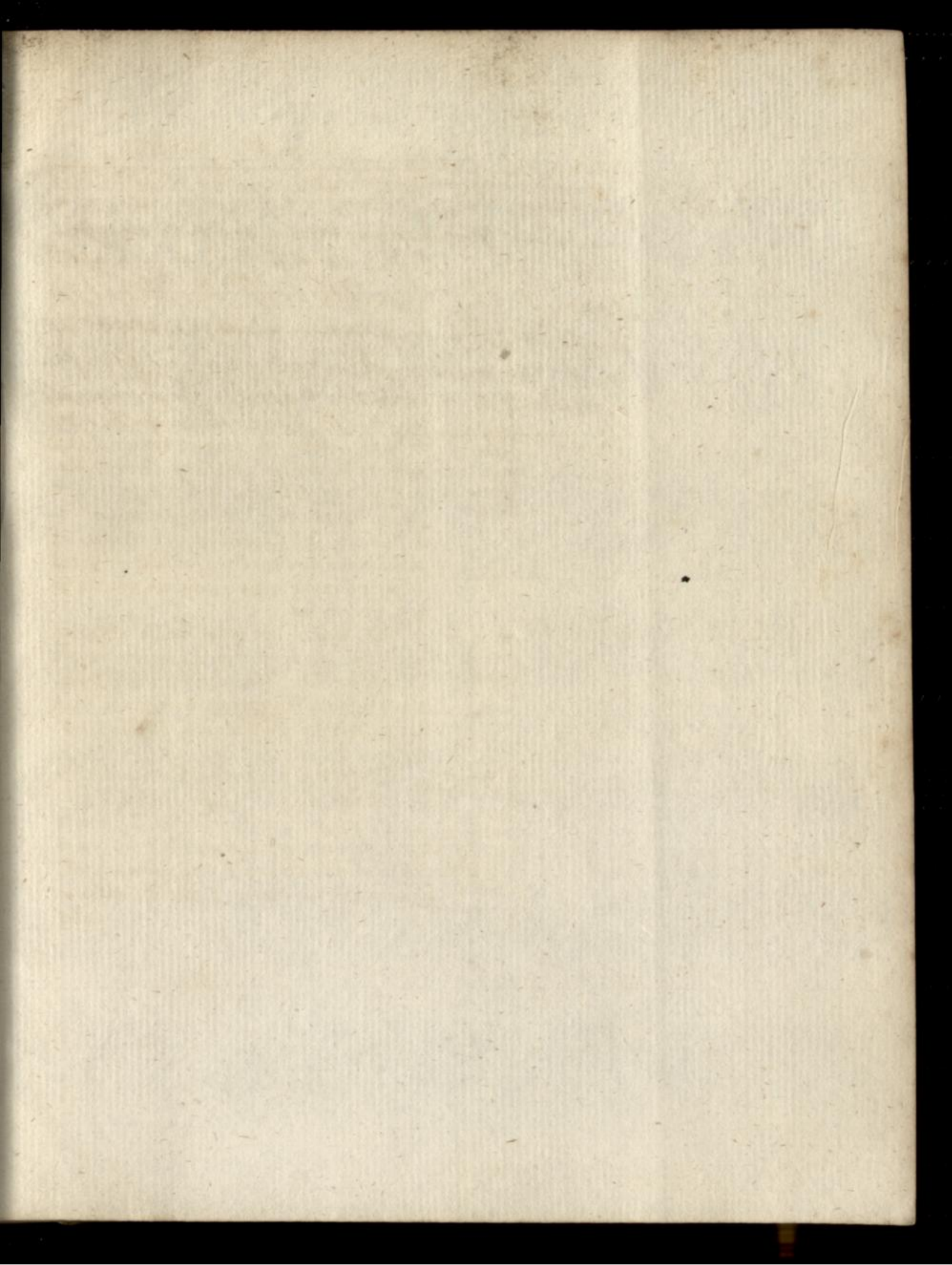
XII. Secundum peculiarem juris dispositionem constituitur pignus vel per judicem, vel per legem. Iudex decernit immissionem in bona alicujus vel propter contumaciam non comparentis, vel propter cautionem præstandam non præstitam, & dici solet in specie pignus prætorium: vel Magistratus in bona debitoris, qui sententiæ parere recusat, in possessionem mittit, vel pignora capit: quod in specie dici solet pignus judiciale. *vid. l. 15. §. 2. 3. de re jud.*

quo etiam
pertinet ar-
restum;

XIII. Referrî huc potest hodie usitatum arrestum, quod, quamprimum impetratum est, debitoris bona jure pignoris afficit, dummodo legitime impetratum & legitime ejus fiat prosecutio, qua de re *L. IV. Tit. 16. agetur.*

vel per le-
gem ipsam
1.) ob favo-
rem rei seu
debiti
l. 20. ff. t. 2.
in quibus

XIV. Per legem in certis casibus constitui-
tur pignus legale vel hypotheca tacita, & qui-
dem 1.) propter singularem debiti favorem a
lege assignatur hypotheca 1. fisco in bonis
civium propter tributa, *l. 1. C. in quib. causis.*
pign. vel hyp. tac. contr. 2. marito, ratione
dotis

illius, qui dolere promisit: e. g. 16 sagt immer
zu mir, diese oder jene Person wäre mi-
ne gute Frau für mich. Ich frage ihn
was denn ihr Vermögen ist, er sagt
5000 R. Ich frage ihn wie sein Wort die
Person, die er mir sagt die 5000 R.
mit derselben. Ich dann sage in tacitam
hypothecam auf dessen Gut, Er mir
ist 5000 R. der Person, die ich so be-
kommen.

dotis præstandæ, in bonis uxoris vel illius, causs. pign. vel hypoth. tacit. contrah.
 qui dotem promisit. *l. un. §. 1. C. d. rei ux. act. 3.* uxori, pro restituenda dote, in omnibus bonis mariti aut illius, qui dotem suscipit, ut patris mariti. *d. l. un. §. 1. C. de rei ux. act. §. 29. I. de action. quæ hypotheca tacita statim incipit a die contracti matrimonii, licet dos postea soluta fuerit. GAIL. obs. 86. extendunt hoc & interpretes ad donat. propter nuptias, it. ad bona paraphernalia, item alimentâ, a marito uxori præstanda. vid. BERL. Lib. 1. C. 68. 4. illi, qui in refectionem domus credidit. *l. 1. in quib. caus. pign. vel hyp. tac. contr. CARPZ. p. 1. C. 28. d. 106.* ubi monet, id extendendum esse ad aliam rem quamlibet, in cuius conservationem pecunia credita & impensa probatur, add. SANDE *L. 3. t. 12. d. 5.**

Non verò ei jus taciti pignoris competit, qui ad emendam, vel noviter extruendam domum, aliamve rem, pecuniam credidit, nisi expresse sibi de hypotheca prospexit. *l. 17. C. d. pign. l. 7. C. qui pot. in pign. non obst. l. 26. §. 34. de reb. aut. jud. poss. FABER ad C. l. 8. t. 8. d. 10. CARPZ. d. loc. d. 107. IOH. a SANDE. d. loc. def. 5.*

XV. Vel (2) ob favorem personæ seu 2) ob favorem creditorum tribuitur hypotheca i. fisco in rem personæ, sc. creditoris, bonis eorum, qui res fiscales administrarunt. *l. 1. C. de privil. fisci, vel cum fisco contraxerunt. l. 46. §. 3. de jur. fisci l. 2. C. in quib.*

quib. *caus. pign. vel. hyp. tac.* SANDE *d. l. 3. z. 12. d. 1.* (non autem ratione debiti ex delicto. *l. 37. de jur. fisc. l. un. C. pæn. fiscal.*) Idem accommodatur ad debitores Ecclesiarum aliorumve piorum locorum item civitatum & communitatum. CARPZ. *d. c. 28. d. 115. § 116. 2.* pupillo & minori, in bonis tutorum vel curatorum suorum, in securitatem ejus, quod ex causa administrationis, tutelæ aut curationis nomine, ipsis debetur. *l. 19. C. de administrat. tut.* quæ hypothecha incipit a die ^{conjug. matris} delatæ tutelæ, *arg. l. 6. §. 2. C. de secund. nupt.* idem obtinet in bonis illorum, qui pro tutore vel curatore gerunt. CARPZ. *l. 4. Resp. 34. in f. FABER ad C. l. 8. t. 7. d. 2. num. 1.* ut & liberis prioris matrimonii, in bonis parentis superstitis, non tantum pro servandis rebus, quæ ipsis liberis ex prædefuncti patris vel matris substantia debentur, *l. 6. §. ult. C. de bon. quæ lib. l. 8. §. ult. C. de secund. nupt.* NEGVSANT. *tr. de pign. p. 2. m. 4. num. 19. & 20.* sed & in securitatem præstandarum vel conservandarum earum rerum, quæ patri vel matri a priori conjuge obvenerunt. *l. 8. §. 4. C. de secund. nupt.* Similiter in bonis vitrici, in casu *l. 6. C. in quib. caus. pign. vel hyp.* Præterea & pupilli tacitum habent pignus in bonis omnibus, ex pecunia ipsorum comparatis. *l. 7. pr. qui pot. in pign. l. 3. pr. de reb. eor. qui sub tut.*

ratione debiti ex delicto. Propter debita fi-
scalia, siue onera publica, v.g. foron.
Grosilles, Drivon, fiscus gaudet non solum
iure laetitiae hypothecae sed et iure praelati-
onis in prima creditorum classe, 2) propter
debita ex contractu, v.g. propter premium,
quod quis debet ratione bonorum sub hasta
emptorum, simplex dat hypothecam fisco. 3)
Propter debita ex delicto siue propter mal-
icias nulla gaudet hypotheca, sed veritas fisco
post omnes chirographarios simplices; nec
obstat, quod non alio sine maliciae causa de-
bita intervenisse videatur. Haec enim
mutatio fieri non potest in praerudicium
reliquorum creditorum, quod notandum
est contra Ludovici in diff. de hypoth. lae.
fisco ratione maliciae competente

n. 2) v. g. Jeg låste sin om 600 rthlr vinf
sin fad; vidt is nün solist Goldwin,
Der besomme, soll is rub dem fäugt for.
rub zinsen. Jeg forba ism ubro vfa Dista
600 rthlr for for 200 v Crifon müßten,
nün adan is dat Jus hypothecae so
lange besetton, bis is dirts Gold duf
besomme.

XVI. Vel denique 3.) ex præsumta volun-^{3. ex præ-}
 tate. l. 4. pr. de pact. Et quidem 1.) tacitum ^{sumpta vo-}
 inde pignus constituitur legatario & fidei-^{luntate.}
 committario, in omnibus bonis a testatore re-
 lictis, pro consequendis legatis aut fideicom-
 missis sibi relictis. §. 2. l. d. leg. l. 1. C.
 comm. de leg. 2. competit tacitum pignus loca-
 toribus adversus conductores prædiorum, in
 investis & illatis, ratione mercedis & pensio-
 nis constitutæ. l. 2. 3. 4. 6. in quib. caus.
 pign. vel hypot. tac. contr. quod jure Rom.
 ad urbana prædia restringitur, nec in prædiis
 rusticis locum habet, in quibus fructus pigno-
 ris loco sunt, & locatoribus sufficientem præ-
 stant securitatem. l. 4. pr. in quib. caus.
 pign. vel hyp. tac. contr. l. 7. pr. ff. eod.
 Ista tacita hypotheca obtinet etiam in studio-
 forum suppellectile literaria. VINNIVS tr. de
 pactis c. 12. n. 8. RICHT. ad auth. habita.
 CARPZOV. p. 1. c. 25. d. 20. n. 6.

XVII. Dicitur est de natura pignoris ejus-^{Ipsam jus}
 que speciebus, & quomodo constituitur. ^{constitutum}
 Nunc de ipso jure constituto agendum, quod ^{consistit in}
 consistit in eo, ut magis in tuto sit creditum. §. ^{genere in}
 fin. l. quib. mod. re contr. obl. seu ut securus sit ^{securitate}
 creditor, atque inde ipsi satisfieri possit, si de-
 bito tempore non restituatur creditum. Com-
 petit igitur hinc creditori 1.) jus pignoris per-
 sequendi, si non possideat. l. 10. C. de pi-
 gnor. 2.) si possideat, jus retinendi. l. 10. C.
 de pignor. action. l. 4. C. de pignor. &

denique 3) jus distrabendi, vel aliquando impetrandi dominium. Cum vero interdum una res pluribus oppignoretur, ideo sciendum est, quinam ex pluribus in pignore sint potiores: qua de re inferius suo loco commodius agetur de concursu creditorum, vid. tit. ff. *¶ C. qui pot. in pignor. vel hyp. hab.*

*In specie
inde venit
jus perse-
quendi pi-
gnus,
remedio
vel petito-
rio, vel pos-
sessorio.
Actionis
hujus pos-
sessorie
tunc Servi-
anae, tum
quasi Ser-
viana de-
scriptio.*

XVIII. Persequitur pignus creditor vel remedio petitorio, vel possessorio. Petitorium est actio hypothecaria, eaque vel Serviana, vel quasi Serviana; it. Pauliana §. 7. *I. de act.* Possessorium est interdictum Salvianum; it. interdictum, ne vis fiat ei, qui in possess. missus, de quib. interdictis *tit. seqq.*

XIX. Actio Serviana est actio realis, qua locator res colani, pro pensione & damnis expresse obligatas, persequitur. *d. §. 7. I. de action.* Ad hujus exemplum introducta est quasi Serviana, qua quilibet creditor res quaslibet, sive tacite sive expresse obligatas & oppignoratas, a quovis possessore petit, ut eas tradat vel pignoris nexu, solvendo, eximat *l. 16. §. 3. de pign. l. 12. §. 1. quib. mod. pign. solv.*

*Tertius
possessor
hypothecae
non potest
regulariter
conveniri,
nisi excusso
debitore
principali*

XX. Notandum vero est, jure novo contra tertium possessorem, ad quem debitore alienante pervenit pignus, non posse moveri hanc hypothecariam, nisi prius debitor, ejusve heredes, quin & fidejussores, eorumve heredes, actione personali fuerint conventi & excussi. *Nov. 4. c. 2. auth. hoc si debitor. C. de*

§. XIX. Petitum alternatiuum contractu
lium possessorem non satis est idoneum,
quia tertius ex contractu debitoris obli-
gari non potest. Ergo recte simpliciter pe-
titur, *diff. Bald.* sub libellitate *sup. solan.*
et *an h. iure hypothecae obligatio solle-*
bis. Alagor. v. r. g. r. s. in r. f. v. r. u. n. g. l. a.
fr. i. d. g. r. v. d. r. n. v. id. Riving in diff.
de libello caute formando in act. hypoth.
Barbosa in tr. de Clausulis, Boehmer in
diff. de libello alternatiuo.

n. 3) In hypotheca speciali exceptio excus-
sionis siue ordinis hodie non attenditur,
quoniam in rebz specialiter oppigno-
ratis magis sequimur rem quam pers-
nam debitoris, praesertim si adiecta
sit clausula constituti possessorii, qua
mediante promittit debitor, se pignus
possesurum ee nomine creditoris: tunc
etiam post elapsam terminam solutio-
nis creditor ipso iure immisus cen-
set in hypothecam et statim perueniri
potest ad subastationem siue venditi-
onem pignoris. Hinc recte excluditur
exceptio excussionis, praesertim si debitor,
qui accepit pecuniam, non amplius sol-
uendo; vid. Riving Tit. 44. §. 2. Quaedam
tamen Collegia Iuridica, e.g. Erfurten-
se, defendunt adhuc exceptionem ordi-
nis in hypotheca speciali; vid. Werner
Parte 1. observ. 130.

de pign. Quod non solum in generali, sed & ac fideiussore. Casus
in speciali hypotheca procedere, in Scabinatu re. Casus
tu Ienens. receptum est. Diss. CARPZOV. lib. 2. exceptis

Resp. 71. Cæterum non habet locum beneficium excusationis 1.) si debitor vel fideiussor notorie non sit solvendo. CARPZ. 2. Resp. 71. 2.) si emptor sciens rem oppignoratam comparaverit. CARPZOV. 2. c. 18. d. 29. § d. l. 2. Resp. 72. n. 2. 3.) si constitutum possessorium pignori sit adjectum. l. 18. de acquir. vel. ammitt. poss. GAIL. 2. O. 27. additur 4.) si pactum de non alienando hypothecæ sit appositum. l. 7. §. fin. de distract. pign. CARPZOV. p. 2. c. 23. d. 34.

XXI. Aliquando & adjici solet pactum oppignoracionibus, quod creditor, deficiente solutione, debeat propria autoritate pignus occupare: cujusmodi pactum non alium effectum habet, quam quod liceat, non resistente debitore, ingredi possessionem: alias nihilominus autoritate judicis opus est. l. 3. C. de pignor. l. pen. C. de pign. act. vid. CARPZOV. 1. Respons. 5. §. defn. forens. p. 1. C. 32. d. 27.

XXII. Actio Pauliana (uti appellatur. l. Act. Paul. 38. §. 4. de usur.) est, qua creditor revocat ^{actioe dominice} id, quod debitor fraudulentè ^{alienavit} gessit in damnum creditoris vergens. vid. §. 6. I. d. act. quæ in fraud. cred. fact. ut. l. 1. D. & C. quæ in fraud. cred. fact. ut. rest.

XXIII. Sequitur jus retinendi pignus, quod ^{Ius retinendi pignus.} com- di pignus.

competit creditori, rem oppignoratam possidenti *l. 10. C. de pign. act.* non solum pro debito, in cuius securitatem pignus traditum, sed & pro alio quovis debito, quo idem debitor eidem creditori est obligatus. *l. un. C. etiam ob chirograph. pecun. pign. retineri posse*

Ius distra-
hendi

L. 20. ff. t. 5.
de distract.
pign. & hy-
pothec.

XXIV. Succedit denique jus distrahendi, quod hodie vix competit absque autoritate iudicis. vid. *CARPZOV. p. 1. C. 28. d. 136. & 137. it. p. 1. C. 32. COLER. de proc. execut. p. 3. c. 23. RICHTER. de concurs. credit. c. 4. sect. 3.*

Pignus
quomodo
solvatur.
L. 20. ff. t. 6.
quib. mod.
pign. vel
hypoth.
solv.

XXV Tandem adjiciendum, quomodo dissolvatur jus pignoris: quod fit vel ratione, ipsius pignoris; vel ratione obligationis, cui accessit. Ratione ipsius pignoris solvitur voluntate creditoris, nim. 1.) remittentis pignus, *tot. tit. C. de remiss. pign.* 2.) per interitum rei oppignoratae vid. *CARPZOV. decis. 12. vid. tit. D. & Cod. quib. mod. pign. vel. hyp. solv.* Ratione obligationis principalis solvitur pignus per solutionem seu lutionem pignoris: quæ semper, etiam invito & reluctantante creditore, fieri potest, adeo ut pactum ne liceat debitori pignus suum luere, non subsistat, nec huic juri præscribi possit *GAIL. 2. O. 48.*

TIT. XXXVI.

DE

IVRE POSSESSIONIS,

APHOR. I.

Restat exponenda ultima species juris in re,

Tertia spe-
cies iuris

Ad r. 2) Salva tamen debi-
toris obligatione. Debitor
enim mansit dng. Jam ve-
ro res perit suo dno. Quod
scilicet est, si res culpa cre-
ditoris perit, e.g. si in
mora constitutus est rem
reddere.

1. XXV. ad fin. 1. Relictio pignoris est res me.
rae facultatis. Ergo cessat praescriptio,
quoniam deficit titulus adquirendi re.
spectu creditoris. Quamvis ergo 100 an.
xi sint elapsi, si modo liquida sit op.
pignoratitia, ut in die ff. de iur. iur. non
h. i. ff. de iur. iur. salua adhuc est relucendi
facultas, quod usum praestat praes.
fertem inter illustres. De cetero no.
tandum est ius pignoris ex pinguiper
subhastationem per l. 6 et 8. Cod. de re.
missione pignorum. Creditores enim hy.
pothecarii tempore subhastationis ex
pretio emtionis accipiunt satisfacti.
onem; vid. Berger in Electis p. 1280.
Ergo tutius est emere praedia publice
quam per privatam conventionem, quia
sunt sine onere hypothecae.

I. III. Possessio civilis et naturalis in du-
plici accipit significata 1) ratione mo-
di adprehendendi et conservandi posses-
sionem et dicitur naturalis, si quis ani-
mo et corpore simul sine per externum
actum possideat, qualis possessio requi-
ritur, quando de novo apprehendenda
est possessio. Civilis vero est, si solus
adsit animus sibi habendi, quamvis
corporalis cessat possessio, atq; ita reti-
netur possessio per procuratorem, quam-
vis ipsemet corpore non possideat
2) Civilis possessio ratione causae si-
ne tituli dicitur, si quis animo domini
ex causa entis, permutati p rem tene,
at; naturalis vero, si ex iure in re;

re, jus scil. possessionis. Possessio vero in ge- *in re, ius*
nere significat detentionem aliquam rei, & *possessionis.*
quidem vel nudam & simplicem; vel qualifi- *Homony-*
catam seu cum affectione sibi habendi conjun- *mia vocis*
ctam. Hæc hujus loci & vera possessio est, *possessionis.*
l. 2. *vers. eos. C. de prescript. 30. annor.*
illa vero est apud eos, qui 1.) propter condi-
tionem personæ nequeunt sibi habere, ut ser-
vus & filiusfam. l. 49. §. 1. l. 4. *pr. de ac-*
quir. vel amitt. poss. 2.) qui ex alia causa,
citra ejusmodi affectionem rem sibi habendi,
istam habent, v. c. *conductor* depositarius, l. 17. §. 1.
depos. ex primo decreto missus &c.

II. Possessio itaque (scil. *qualificata*) est *possessionis.*
detentio rei cum affectione & animo sibi ha- *(qualifica-*
bendi *et in posterum aliquando rem describenda)* *descri-*
l. 1. §. 3. 20. l. 3. §. 3. *de acquir. pto.*
vel am. poss. & jus possessionis, seu ex posses- *L. 41. ff. t. 2.*
sione oriens, est facultas rem detinendi, cum *de acquir.*
affectu habendi & commodis inde venienti- *vel amitt.*
bus fruendi. l. 44. *pr. de acquir. vel. am.*
poss.

III. Dividitur possessio in naturalem & ci- *Divisio in*
vilem: quæ divisio vel intelligitur de modo *civilem &*
posidendi seu detinendi; & civilis dicitur, *naturalem.*
quando animo posidemus seu retinemus pos-
sessionem, naturalis vero, quando corpore &
facto aliquo rei insistimus. l. 3. §. 1. & 3. l. 1. §. 1.
de acquir. vel am. poss. vel de ipsa forma pos-
sessionis, ut sc. civilis possessio sit, qua quis
rem detinet animo & opinione domini l. 13.
§. 1. *de publ. in rem act. ut 1.) dominus, l.*

2. pro suo. 2.) b. f. possessor. §. 35. I. de rer. divis. naturalis vero possessio fit, qua quis rem tenet animo quidem sibi habendi. sed absque opinione domini. l. 13. §. 1. de publ. in rum. act. ut 1.) m. f. possessor, l. 67. pr. de furt. 2.) creditor. l. 40. pr. §. fin. de pignor. action.

Personæ transferentes & acquirentes possessionem. Res, quæ possidentur.

IV. In acquisitione possessionis consideranda sunt 1.) personæ, 2.) res, 3.) modus. Personas quod spectat, accommodari possunt ea, quæ supra de dominio diximus b. L. II T. I. aph. 59. Res possidentur, quæ sunt in commercio hominum; & quidem proprie res corporales, l. 3. pr. d. acq. vel am. poss. mobiles & immobiles. l. 7. l. 13. eod. Analogice seu quasi possidentur res incorporales seu jura, quæ usu & facultate utendi possidemus. l. fin. de servit.

Modus acquirendi.

V. Acquiritur possessio per rei possidendæ apprehensionem, quæ necesse est fiat corpore seu actu quodam corporali & animo rem sibi habendi. l. 3. §. 1. l. 8. de acquir. vel am. poss.

Acquisita possessio retinetur.

VI. Acquisita possessio conservatur & retinetur non tantum animo & corpore simul, sed & animo solum; si nim. quis peregre absit. §. 5. I. de interd. l. 44. pr. l. 45. l. 46. de acquir. vel am. poss.

Ius possessionis acquisite ac retentæ in genere.

VII. Ius possessionis acquisite & quæ retinetur. consistit in genere 1.) in eo, quod quilibet possessor, etiam injustus, hoc ipso quod posses-

g. creditor pignus possideat; denique si
iure ad rem tantum possideat tanquam
conductor, de positaris p.p. tunc dicitur
nuda possessio sine detentio.

§. V. Man muß sich noch in Acht nehmen, daß
keiner Compossessor bekomme, der auch, daß
man nicht über die possession veräußern würde
v. g. n. für ein oder für zwei Sachen possession
in n. gewissen Gütern; und wenn ja,
mache diese Grund für sich haben wollen, so
bringen sie n. gewisse Gut, welches für die
Grund für diese Sache veräußern, als wenn er
kommen von der Sache für die haben wollen.
Diese alte Sache lassen sie n. für, diesem Man.
sich zu veräußern, wie sie aber gerade man
über dem Hause waren; jedoch dieser Sache
zu, welche für die Sache der Sache der
n. vor der Sache Sache über die possession.

in continenti. Deiectus et turbatus in possessione in continenti potest deicere turbanter et spoliare, ne excludantur arma, si modo fiat in primo affectu furoris. Regulariter quidem in statu civili proprium auxilium est prohibitum. Quoniam vero primis animi motibus non semper resistere licet; hinc in statu civili quando vindicta propria est permissa, prout infra de iniuriis docebitur, quod permissa sit repressio, modo fiat in continenti; vid. Struwig in Tract. de vindicta privata.

possessor est, plus juris habet, quam ille, qui non possidet, l. 2. *uti possid. §. 4. I. de interd.* modo non ab ipso adversario suo injuste, vi scilicet, clam aut precario possideat, l. 1. §. *fin. uti possid. §. 4. I. de interd.* hinc, etiam si ejus res non sit, qui possidet, remanet in suo loco, si actor non potuerit, rem suam esse, probare. d. §. 4. l. 2. *C. de prob. l. fin. C. de R. V.* Imo 2.) etiam injuste dejecto de possessione, privata scilicet autoritate, ea restituenda est, licet ipse dominus dejecerit, l. 7. *C. unde vi.* adeo ut quoque prædo sit restituendus l. 1. §. 30. *de vi & vi arm. c. 5. c. 7. X. de restit. spol.* Permissum est etiam, eam, qui nos dejecit, in continenti rursus deicere l. 3. §. 9. l. 17. *de vi & vi arm. c. 12. X. de restit. spoliat. add. tr. noster de vindict. priv. cap. 12.* Præterea 3. competit etiam jus retentionis ob impensas, de quibus tamen si non liquido constet, nec illæ in continenti probari possunt, cautione præstita possessio est restituenda.

VIII. In specie a. b. f. possessor percipit fructus instar domini, & rem, continuata legitimo tempore possessione, usucapit & præscribit; imo & ei, qui b. fide & justo titulo, momento saltim temporis rem possedit, datur Publiciana in rem actio: qua singula jam sup. exposita sunt *lib. 2. tit. 13 §. 16. seqq.*

IX. Possessionem accedit aliquando turbatio, quæ est actus, quo possessor, alterius dolo cul
Turbatio possessionis:
pave,

pave, libere quiete rem possidere eave uti impeditur, vel molestia atque incommodum possessioni affertur. Qua quidem turbatione non amittitur possessio, sed per remedia convenientia providendum, ne possessori præjudicetur. *Datur interdict. uti possidetis.*

X. Amittitur possessio, vel quod nolimus amplius possidere, l. 17. §. 1. l. 38. §. 1. de acquir. vel am. poss. vel quod nequeamus, licet vellemus, si nim. dejiciamur de possessione. l. 18. §. 4. de acquir. vel am. poss. l. 30. §. 2. eod. *Datur actio de spolio.*

TIT. XXXVII.

DE

INTERDICTIS SEV REMEDIIS
POSSESSORIIS.

APHOR. I.

Ratione
possessionis
datur judi-
cium posses-
sorium tum
summariis-
simum,

tum ordi-
narium.

Ratione possessionis datur judicium possessorium, quod dividi solet in summariissimum & ordinarium seu plenum.

Summariissimum, extraordinarium aut summarium est, quo non solenni ordine servato, celeriter ac summarie proceditur, ita ut sufficiat qualis qualis petitio & responsio, nec non probationes possessionis leviores. vid. LVDOV. POSTHIVS. *tr. de summar. possess.* CARPZOV. *in proc. tit. 23.* Possessorium judicium ordinarium seu plenum est, quo solenni ordine servato proceditur, ubi scilicet opus libello, L. C. & plenis probationibus. FRIDER. *de interd. com. 26. n. 71.* CARPZOV. *d. loc.*

II. Olim

Posseſſorium ſummarium ſimplex aut ſummarium
eſt, ubi ultimos actus poſſeſſionis ſimplex.
ter reſpicitur, ſi qualitercunq; per teſtes aut
documenta poſſeſſio probat, atq; ſine omnibus
ambagibus reſponſionis et probationis pos-
ſidens deprehendit in poſſeſſione per man.
data poenalia. Poſſeſſorium ordinari-
um reſpicit poſſeſſionis titulum et arti-
quidam poſſeſſionis; v. g. Implorant ſorbe
ſub ſus paſcendi per teſtamentum Vromont
Lefromont, it. Non 1, 2, 10, 20 u. moſe Joſ.
non Joſ. ſon, ubi probatio et reſponſio or-
dinaria requiritur

Petitorium

Petitorium est ubi processus realis, siue vindicatoria actio instituitur, ubi de fundamento iuris, titulo, modo et causa adquirendi disceptatur, unde qui victus est in possessorio, habet adhuc regressum ad petitorium; cong. Berger in electis processus possess.

§. 14. n. 1. Actio petitoria in hereditatibus dicitur hereditatis petitio, quae requirit plenam iuris hereditarii probationem cum omnibus exceptionibus aduersarij. Inter dictum vero quorum bonorum requirit, ut aliquantulum liquidum sit ius hereditatis et exceptiones altioris indaginis remittuntur ad petitorium, v. g. fratres defuncti agunt ex pactis dotalibus contra uxorem, uxor opponit exceptionem reuocationis nullitatis &c. Haec exceptiones non admittuntur sed ante omnia fratribus possessio est extrahenda, saluo iure exceptionum in petitorio siue processu singulari.

II. Olim in causis possessionis decernebantur interdictiones, quæ erant formulæ atque conceptiones verborum, seu iussa certis formulis prolata, quibus Prætor aut jubebat aliquid fieri aut fieri prohibebat; quod tunc maxime fiebat, cum de possessione aut quæ possessione inter aliquos contendebatur. *pr. l. de interd.* Postea actio ex causa interdicti de possessione proposita est. *l. ult. C. de interd. §. fin. l. ex causa eod.* Præterea hodie sunt loco interdictorum mandatavel cum vel sine clausula in Camera Imperiali. vid. SCHVVANMANNUS *de proc. Cam.* *obs. 11. Coll. Arg. ad tit. de interd. tb. 13.* nec non in curiis Saxonis inhibitiones, de quibus vid. CARPZOV. *in proc. d. tit. 23. art. 2. seqq.*

Olim dabantur interdictiones
L. 43 ff. t. l. de interd. s. ex traord. act. quæ pro his comp. postea actio interdicti. Hodie loco interdictorum sunt mandata, inhibitiones.

III. Dividuntur interdictiones, quod alia sint adipiscendæ, alia retinendæ, alia recuperandæ possessionis.

Divisio interdictionum.

IV. Interdictum adipiscendæ possessionis est 1.) interdictum quorum bonorum, quod datur bonorum possessori seu heredi, contra eum, qui pro herede vel pro possessore possidet rem hereditariam, ut restituat cum omni causa. *l. 1. pr. §. tot. tit. D. §. C. quorum bonorum.* vid. uberius FRIDERICUS *d. tract. tit. 16. & CRANIUS. de interd. c. 3.*

Interdicta adipiscendæ possessionis sunt
1.) interdictum quorum bonorum.

V. Pertinet etiam huc remedium singulare ex *l. f. C. de edict. D. Hadriani tollendo*: quo heres, testamento scriptus, illud nullo visibili vitio laborans producens & missionem potulans,

L. 43. ff. t. 2. quorum bonorum quo etiam pertinet remedium ex *l. fin. C. de edict. D.*

Hadsian.
soll.

stulans, in possessionem omnium rerum hereditariarum, quæ tempore mortis testatoris fuerunt, mittitur a iudice, summam causam cognoscente, vid. RICHTER. *pecul. commentar. ad. illam l. fin.*

2. interdictum quod legatorum.
L. 43. ff. t. 3.
quod legatorum.

VI. 2.) Interdictum quod legatorum, quo agit heres post aditam hereditatem contra legatarium, ut possessionem rei legatæ, quam non ex voluntate ejus, sed propria autoritate occupavit, restituat. *tot. tit. quod legat. FRIDER. d. tr. tit. 17.*

3.) interdictum Salvianum.
L. 43. ff. t. 33.
d. Salviano interdict.

VII. 3.) Interdictum Salvianum, quo locator prædii rustici agit contra colonum, ad possessionem adipiscendam rerum, quas is pro mercedibus fundi pignori futuras expresse pepigisset. §. 3. *in f. l. de interd. l. 1. pr. ff. de Salvian. interdict.* Utile etiam interdictum datur 1.) aliis creditoribus contra alios debitores, quorum res tacite vel expresse oppignoratae sunt. *l. 1. C. d. prec. & Salv. int.* 2.) ex communi sententia contra tertium possessorem rerum colloni, vel alius debitoris, oppignoratarum, excusso tamen prius principali. *Theaur. Decis. 175. n. 1. add. tit. 35. §. 20. b.*

Retinendæ
possessionis
interdicta
1. uti possidetis;

L. 43. ff. t. 17.
uti possidetis.

VIII. Retinendæ possessionis causa comparata sunt interdicta uti possidetis & utrobi. Illud est, quo Prætor ei, qui rem immobilem ~~vel eius ad. tu. ad.~~ eius similem possidet, quo minus ita possideat, vim fieri vetat, eumque in possessione tuetur, nisi vi, clam, aut precario possideat ab adversario.

VIII. Actio hypothecaria sine petitoria re-
quirit, ut ille, qui petit pignus contra
tertium possessorem, probet, oppigno-
rante tempore oppignorationis fuis-
se dominum. Interdictum vero nostrum
se fundat in eo, quod oppignorans
tempore oppignorationis possederit;
neque locus erit exceptioni excusationis,
vel potest quae exulat in rebus in specie
oppignoratis. Ergo hoc interdictum
facilitat probationem; vid. Bergeri
in dissertatione de interdicto Sal-
viiano.

J. VIII. - XIX. In Germania separavimus
possessorium ordinarium a Summario
propter rationes politicas, ne ex turba-
tionibus exoriantur difficultates pacem
publicam offendentes. In possessorio
itaque Summario sufficit docere ultimas

actus possessionis; v. g. si non sunt testes
colati, i. e. si non abgessent sine,
nisi cogessent, v. g. si v. g. si non
gan, si non de possessione existat, be,
non est, v. g. documenta v. g. si non
cogessent. Quæstio autem de quali-
tate possessionis reuocatur ad possessio-
nem ordinariam: hinc exceptio doli,
destinatis, violentiæ, precarii con-
tra Ius Romanam hodie non respicit,
sed statim contra turbantem proceditur
per mandata et simul terminis præsi-
bitis ad docendam partitionem s. v. g. si
est de doli cogessent v. g. docent, v. g.
ist de mandato partitionis galsit. fa.
Est. Quoniam multum interest nosse, qui
nam interea possidere debeat, usq. dum
iudicium principale instituat. Hinc
eiusmodi remedia apud omnes fere gen-
tes sunt recepta. Belgis et Ualis ad-
pellant provisionalia, Hispanis inter-
imissica, Gallis tertia carta regis
et Germanis possessorium præsertaneum,
momentaneum.

fario. l. 1. pr. §. 1. & seqq. ff. uti possid. §. 4. l. de interd. &

IX. Interdictum utrubi est, quod de possessione rerum mobilium locum habet. l. un. ^{2. utrubi} ^{L. 43. ff. e.} ^{31. utrubi.} utrubi §. 4. Inst. d. t.

X. Præterea sunt specialia quædam interdicta retinendæ possessionis, quibus vel defenditur jus aliquod in fundo, vel ratione superficiæ vel servitutum quarundam; l. 3. §. 7. ^{Præterea sunt specialia interdicta retinendæ possessionis,} vers. ceterum. uti possid. l. 1. §. 2. de superficie. vel inhibentur in specie violentæ & clandestinæ turbationes.

XI. Interdictum de superficiebus est, quo Prætor superficiario. superficie fruente, vim fieri vetat, quo minus ita fruatur, nisi vi, clam aut precario ab adversario possideat: l. 1. pr. §. 2. d. superficie. ^{quibus vel defenditur superficies,} ^{L. 43. ff. t. 18.} ^{de superficiebus.}

XII. Ratione servitutum proponuntur de itinere actuque privato, (ac his inclusa via privata) duo interdicta: quorum altero Prætor illi, qui itinere actuque privato hoc anno, nec vi, nec clam, nec precario ab adversario usus est, quo minus ita utatur, vim fieri vetat, l. 1. pr. de itin. actuque priv. Altero interdicto prohibetur, ne iter actumque, quem habet, reficienti vis fiat. l. 4. §. 11. 12. d. tit. modo is caveat adversario de damno infecto, seu de vitio operis. d. l. 3. §. 11. l. 5. §. f. d. t. FRIDER d. interd. tit. 10. num. 34. & seqq.

XIII. 2. De aquæ ductu sunt quatuor interdicta. Primum est de aqua quotidiana, quo

Hodie hinc habet locum arresti petitio.

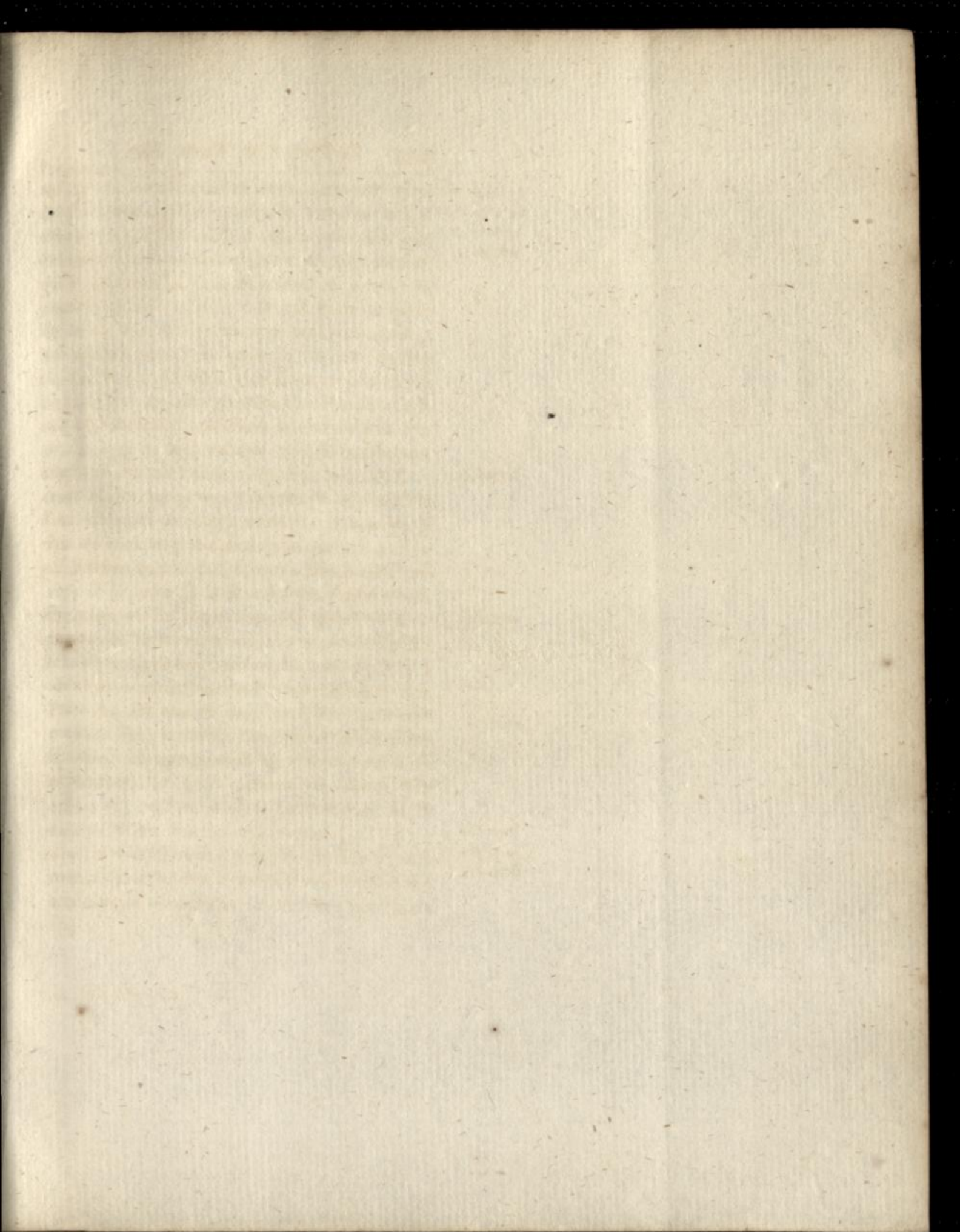
1. L. 43. ff. t. 20. de aqua quotidiana & æstiva. quo Prætor illi, (ejusve successori. l. 1. §. 24. 37. d. aq. quot. & æstiv.) qui hoc anno saltem una die vel nocte, l. 1. §. 4. 22. d. t. aquam, de qua agitur, non vi, non clam, non precario, §. 10. 20. & bona fide, d. l. 1. §. 10. 19. d. t. duxit a capite l. 1. §. 7. 8. d. t. ad quemcunque usum, etiam in prædia urbana. v. l. 1. §. 11. 12. 13. 14. l. 3. pr. d. t. quo minus ita porro eodem modo l. 1. §. 15. 16. 17. 18. l. 2. d. t. ducat, vim fieri vetat. d. l. 1. pr. §. 25. 27. add. MOLIN. d. tr. D. 705. FRIDER. tit. 11. BUCHNER. d. iur. aquar.

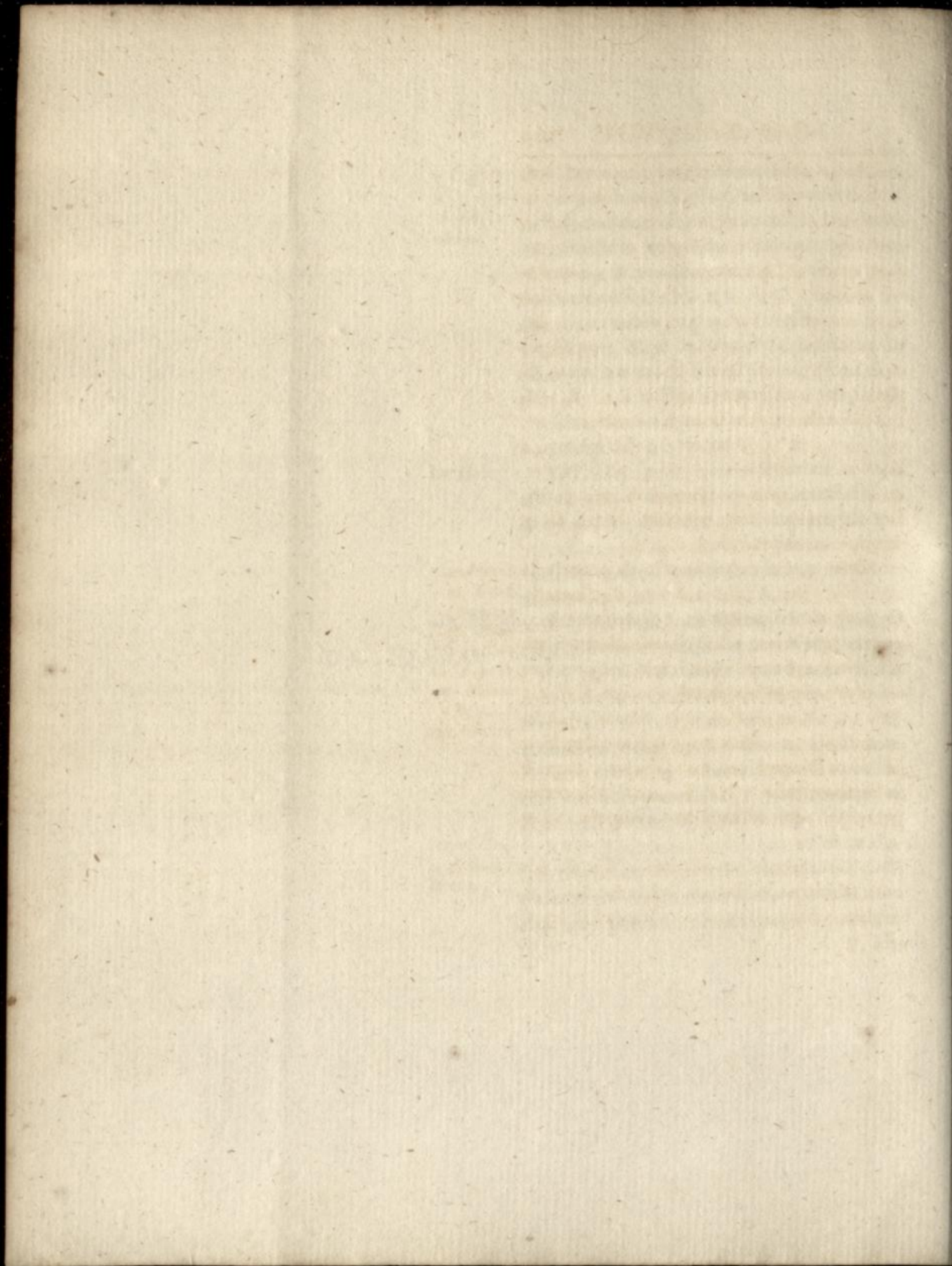
interdict. 2. XIV. Secundum interdictum est de aqua æstiva, quo Prætor ei (ejusve successori l. 1. §. 37. d. t.) qui priore æstate aquam, de qua agitur, nec vi, nec clam, nec precario ab adversario duxit a capite §. 39. quo minus ita ducat, vim fieri vetat l. 1. §. 29.

interdict. 3. XV. Tertium interdictum est de aqua ex castello i. e. receptaculo aquarum publicarum, l. 1. §. 39. d. t. ducenda; quo Prætor ei, cui aquam ducere ex castello a Principe permis- sum §. 41. & seqq. quo minus ita, uti per- missum est, ducat; vel, si damni infecti cave- rit, quo minus aquæ ducendæ causa opus fa- ciat, vim fieri vetat. d. l. 1. §. 38. MOLIN. d. D. n. 23. FRIDER. d. t. 11. n. 19.

interdict. 4. L. 43 ff. 1. 21 de rivis. XVI. Quartum interdictum, ad aquæ du- ctus pertinens, est de rivis, quo Prætor ei, qui eodem anno vel superiori æstate non vi, non clam, non precario ab adversario aquam du- xit,

Kögl. - Münster

xit, siue jus aquæ ducendæ habeat s. non, *vt d.*
L. f. de riv. vim fieri vetat, quo minus aquæ
 ducendæ caussa rivum siue in publico siue in
 privato. *l. 3. §. 4. h. specum,* septa reficiat, pur-
 get; modo non aliter aquam ducat, quam an-
 tea usus est *l. 1. pr. §. 9. d. t. & de damno in-*
fecto caveat. l. 3. §. pen. d. t. vid. FRIDER. *tit.*
12. MOLIN. d. D. 705. num. 25. & seqq. Quid
 rivus; quid specus, (*locus sc. terra cavus &*
profundus, a despiciendo dictus l. 1. §. 3. d.
t. a quo alius est cuniculus seu canales l. 11.
pr. de aqu. & aq. plu. arc.) quid septa; quid
 incile, exponitur *l. 1. §. 2. 3. 4. 5. d. riv.*
 quid reficere; quid purgare *§. 6. 7. 10. 11.*
l. 2. l. 3. pr. §. 1. eod. WESENB. D. 24. th. 13.
 VITRUV. *d. archit. lib. 8. c. 3. 45.*

XVII. 3. De aquæ haustu & pecoris ad aquæ hau-
 aquam appulsi, *l. 1. §. 1. 2. d. font.* duo interdi-
 cta prohibitoria dantur ei, qui de fonte, lacu, ^{stus & pe-}
 puteo, (qui in imo est, uti fons in summo) ^{coris ad a-}
 piscina, hoc anno nec vi, nec clam, nec precario, ^{quam ap-}
 ab adversario aqua usus est. *l. 1. pr. §. 6. d. t.* ^{pulsus;}
 Primum est, ne vis fiat, quo minus aqua ita ^{de quo in-}
 utatur. *d. l. pr.* Hoc interdictum, directum ^{terdict. 1.}
 sc., ad ea sola pertinet, quæ aquam vivam & ^{L. 43. ff. t.}
 perpetuam habent. *l. 1. §. 4. d. t.* utile tamen ^{22. de fonte}
 etiam pro aquis cisternarum competit. FRID.
t. 13. n. 7.

XVIII. Secundum est, ne vis fiat ei, quo interdict. 2.
 minus fontem, vel lacum, vel puteum, vel pi-
 scinam reficiat, ut aquam coercere seu conti-

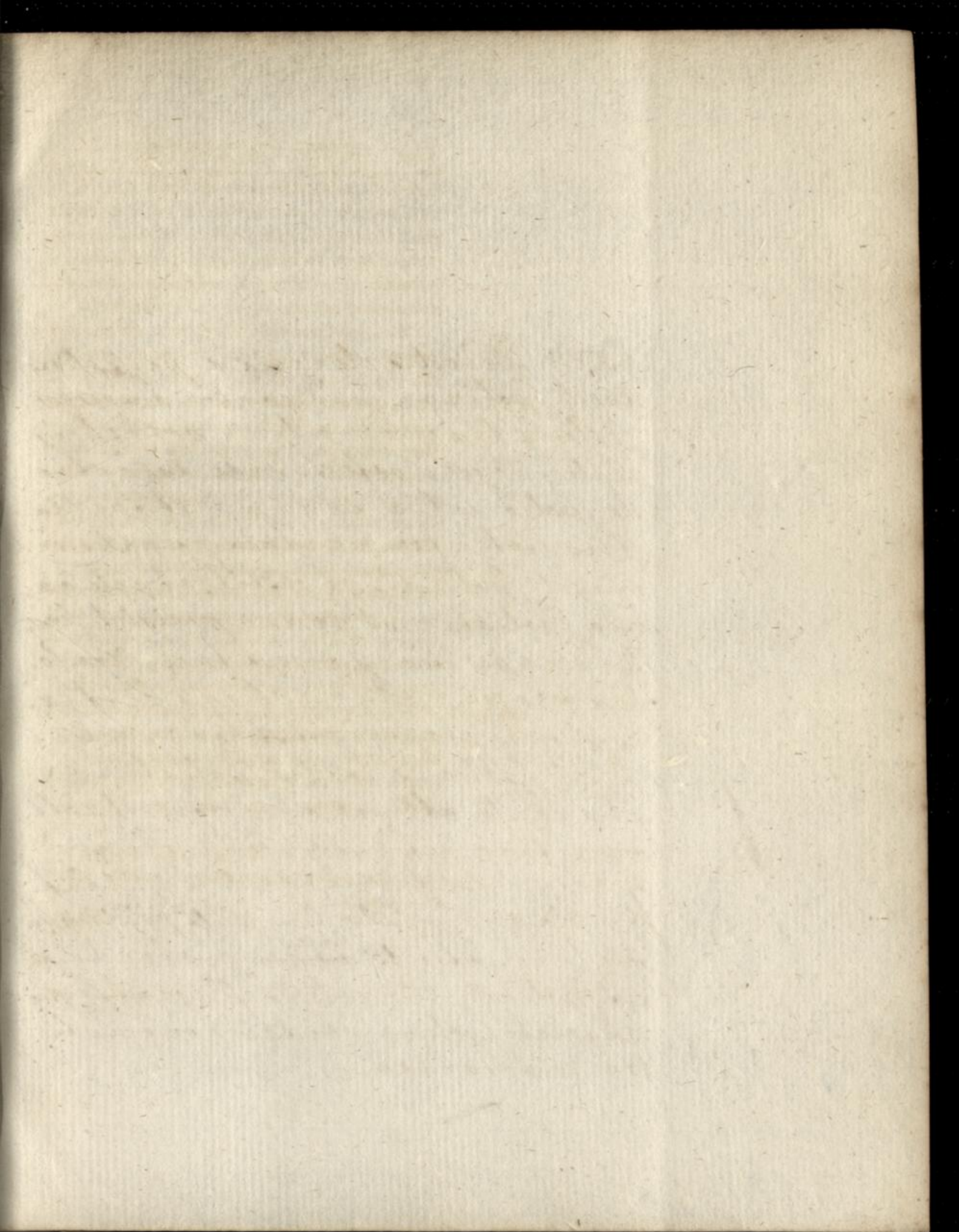
nere, utique ea possit; modo non aliter utatur, atque eo anno usus est. *d. l. 1. §. 6. & de damno infecto caveat. arg. l. 3. §. 9. d. riv. PAC. b. n. 5. vid. MOLIN. d. D. 705. num. 31. FRIDER. d. t. 13. n. 11. ubi etiam agit de vicinorum collatione ad fontes reficiendos.*

Est etiam interdictum de cloacis, tum privatis, L. 43. ff. t. 23. de cloacis.

XIX. 4. De cloacis: est vero cloaca vel privata vel publica. De privata est interdictum, pertinens ad servitutes urban. *l. 7. de serv. quo vetat Prætor, ne vicinus vim faciat cloacas, i. e. incilia & canales, quibus colluvies effluit, per illius ædes ductas reficienti, aut purganti, vel etiam in publicam immittenti. l. 1. §. 9. de cloac. modo damni infecti caveat. l. 1. pr. §. 14. d. t. vid. MOLIN. d. D. n. 23. Nec debet ipsa refectio & purgatio, cujus dilatio publico seu salubritati civitatum l. 1. §. 2. d. t. obesset, impediri, licet vi, clam aut precario cloaca quis utatur d. l. 1. §. 7. RIPA. tr. de pact. c. 11. t. 2. ipsa vero cloaca, quam alter non jure habet, nihilominus postea denegatur, add. FRID. t. 14. n. 12.*

sum publicis.

XX. De cloaca publica est interdictum, quo Prætor jubet, ut, quod quis in cloaca publica factum sive immissum habet, quo usus ejus deterior fit, restituatur, simulque interdicat, ne quid fiat immittaturque. *d. l. 1. §. 15. FRIDER. d. t. num. 7. & seqq. Novam vero cloacam in publico facere, is demum concedere debet, cui viarum publicarum cura est l. f. d. t.*

XXI. Violentæ & clandestinæ turbatio-
nes possessionis inhi-
bentur per interdictum
quod vi aut clam; quo Prætor, quod vi aut
clam factum est, scil. per opera ac immissionem
in nostrum, restituere jubet. *l. 1. pr. quod vi*

*Vel inhi-
bentur vio-
lentæ &
clandestinæ
turbationes
interdicto*

XXII. Denique recuperandæ possessionis
causâ solet interdici, si quis ex possessione fun-

*quod vi aut
clam.*

di, vel ædium, vi dejectus fuerit. Nam ei
proponitur interdictum unde vi, per quod is,
qui dejecit, cogitur ei restituere possessionem:
licet is ab eo, qui vi dejecit, vi, vel clam, vel
precario possideat. *tot. tit. ff. de vi & vi arm.*
& C. unde vi. §. 6. l. d. interd.

*L. 43. ff. t.
24. quod vi
aut clam.
Interdi-
ctum recu-
perandæ
possessionis,
unde vi:*

XXIII. Pertinet huc etiam remedium ex
jure can. *c. redintegranda. c. 3. q. 1.* quod
datur omnî, qui de re aliqua, seu mobili seu
immobili, vi dejectus est, seu cui alias quo-
vis modo, sine justa causâ, res ablata est, ad-
versus quemlibet ejus rei possessorem, quam-
vis ipse non spoliaverit, nec etiam spoliationis
fit conscius, ut res restituatur. *FRIDER. d. tr.*
cap. 9.

*l. 43. ff. t.
16. de vi &
vi armata.
nec non re-
medium ex
jure cano-
nico.*

XXIV. Annectemus hic simile interdictis
remedium, quo damnum, possessioni ac rei
nostræ ab opere novo imminens, avertimus.

*L. 39. ff. t. 1.
de novi
oper. nunc.*

Nimirum novi operis nunciatio est legitima
prohibitio alteri, contra pristinam formam
ædificium paranti, ab eo, cujus propter jus in
re, quod habet, interest id non fieri, facta, ne
ædificando, *vel etiam* demoliendo pergat,
usque dum de jure constiterit, aut eo no-

mine præstita fuerit cautio. l. 1. §. 12. d. nov. op. nunc.

XXV. Qui facta nunciatione, nec præstita cautione, nihilominus continuat opus, tenebitur illud, quod post nunciationem ædificatum est, suis impensis demoliri *vel interesse præstare, si eo contentus sit nuncians.* l. 20. §. 1. l. 8. §. 1. d. tit. FRIDER. d. interd. l. 2. C. 32.

XXVI. Æstimabit autem ex circumstantiis iudex, an cautio de opere demoliendo restituendove, si apparuerit injuste ædificatum, sit admittenda, l. 20 §. 5. 12. d. t. l. un. C. eod. l. 12. §. 7. C. d. ædif. priv. GAIL. 1. Obs. 16. SCHVVAN. process. Cam. l. 1. c. 11. n. 4. CARPZ. 1. resp. 7. add. Exerc. nostr. ad ff. 39. ab. 12.

Add. L. 4. Tit. 15. I. de interd. Et.

XIV. Auctor omisit modum nunciandi no-
vum opus, quod fieri potest vel auctori-
tate magistratū per inhibitionem vel
privatim. Privatim fit vel realiter vel
verbaliter. Realiter disiciendo mate-
riam ad aedificandum paratam: non
tamen sufficit iactū lapilli olim solex
nis; verbaliter fit plerumq; per Nota-
rium cum testib; ut adpareat, quan-
tum et quale fuerit novum opus tempo-
re nunciationis. Praecipuum vero mo-
mentum est ratio loci, ut fieri de-
beat nunciatio in re praesenti L. 5. §. 12.
ff. hoc lit. Post nunciationem nunciatus
intra 3 menses pergere non potest, nisi
dum nunciatus demonstraverit iustā
nunciationis causam. Quod si non factū
sit intra illud tempus, rursus opus prosequi
potest. Quoniam vero haec mora quandoq;
est nocua: hinc consultum ē petere occu-
larem inspectionem et simul offerre condi-
tionem de opere demoliendo in eum casu
si non constiterit de iure aedificantis.
Atque tunc resoluit nunciatio antea facta;
Leges ad ff. Vol. 6 p. 1135. et Berg. in Secor. Sur. p. 553. n. 12.